

SANAL SINIFLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ
VE VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Gönül ERGEN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Yüksek Lisans Tezi

Yeditepe Üniversitesi

2023

SANAL SINIFLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ
VE VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Gönül ERGEN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ertuğ CAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi
Yüksek Lisans Tezi

Yeditepe Üniversitesi

2023

SANAL SINIFLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİN ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ
VE VELİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Onaylayanlar:

Doç. Dr. Ertuğ CAN

.....

(Tez Danışmanı)

(Kırklareli Üniversitesi)

Prof. Dr. Münire ERDEN

.....

(Yeditepe Üniversitesi)

Dr. Öğr. Ü. Onur SEÇKİN

.....

(Yeditepe Üniversitesi)

Onay Tarihi: 21/06/2023

ETİK BEYAN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

21/06/2023

Gönül ERGEN

TEŞEKKÜR SAYFASI

Yüksek lisans eğitimim boyuncaengin bilgi birikimi ve tecrübeleri ile yolumu aydınlatan, lisansüstü yolculuğumda bir danışmandan çok daha fazlası olan, beraber çalışmaktan onur duyduğum ve meslek hayatım boyunca örnek alacağım öğretmenim, değerli danışmanım Sayın Doç. Dr. Ertuğ CAN'a gönülden teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Tez sürecinin bana kazandırdığı aynı yolu birlikte yürüdüğüm, her bunaldığımda içimi ferahlatan güzel insan, kıymetli yol arkadaşım Aysun POLAT'a, veri toplama sürecinde çalışmaya katılan öğretmen arkadaşlarıma, öğrencilere ve velilere teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunuyorum.

Yüksek lisansa başlamamda ve ilerleyen süreçte her aşamasında, desteğiyle ve yardımlarıyla bana güç ve cesaret veren hayat arkadaşım Serkan ERGEN'e minnettarım. Desteklerini her an yanımda hissettiğim annem Dürüye DOĞAN'a ve babam Kâmil DOĞAN'a sonsuz teşekkürler.

İTHAF SAYFASI

Canımın yarılarına..

Kızım Eylül'e ve teze başlarken ailemize dahil olan oğlum Barış'a.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR SAYFASI	iv
İTHAF SAYFASI.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
ÖZET	xiv
ABSTRACT.....	xvi
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Amaç	5
1.2. Önem	5
1.3. Problem	5
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Tanımlar	6
BÖLÜM II	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	8
2.1. Eğitim	8
2.1.1 Eğitimin Tanımı, Yeri ve Önemi	8
2.1.2 Eğitimin Paydaşları.....	9
2.1.2.1 Yönetici	9
2.1.2.2 Öğretmen.....	10
2.1.2.3 Öğrenci	10
2.1.2.4 Veli	10
2.1.3 Eğitimin Türleri	11
2.1.3.1 Örgün Eğitim	11
2.1.3.1.1 Okul Öncesi Eğitim	11

2.1.3.1.2 İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)	12
2.1.3.1.3 Ortaöğretim.....	12
2.1.3.1.4 Yükseköğretim	12
2.1.3.2 Yaygın Eğitim.....	12
2.1.3.3 Uzaktan Eğitim.....	13
2.1.3.3.1 Geleneksel Sınıflar ve Sanal Sınıflar	15
2.1.3.3.2 Sanal Sınıfların Çeşitleri ve Özellikleri	19
2.1.3.3.3 Sanal Sınıf Araçları ve Uygulamaları.....	20
2.1.3.3.4 Sanal Sınıfların Avantajları ve Dezavantajları.....	20
2.2. Yabancı Dil Öğretimi	24
2.2.1 Yabancı Dil Öğretimi, Önemi ve Özellikleri.....	24
2.2.2 Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi ve Tarihsel Gelişimi	27
a. Cumhuriyet Öncesi Dönem.....	27
b. Cumhuriyet Dönemi.....	28
2.2.3 Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri.....	30
2.2.4 Yabancı Dil Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisi	30
a. Dinleme Becerisi.....	31
b. Konuşma Becerisi	31
c. Okuma Becerisi.....	32
d. Yazma Becerisi	32
2.2.5 Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme	33
2.2.6 Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	35
2.2.7 Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimi	37
2.3. Eğitim ve Öğretimin Yönetimi.....	40
2.3.1 Yabancı Dil Öğretiminin Yönetimi	43
2.3.2 Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Yönetimi.....	44
2.4. İlgili Araştırmalar.....	45

BÖLÜM III.....	53
3. YÖNTEM.....	53
3.1. Araştırmanın Modeli	53
3.2. Çalışma Grubu.....	54
3.3. Veri Toplama Araçları	57
3.3.1 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları.....	58
3.4. Verilerin Toplanması.....	58
3.5. Verilerin Analizi.....	59
3.6. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	60
BÖLÜM IV.....	63
4. BULGULAR	63
4.1. Öğretmen Görüşlerine Göre Bulgular.....	64
4.1.1. Sanal sınıf araçları ve kullanılan çevrimiçi uygulamalara yönelik öğretmen görüşleri	64
4.1.2 Sanal sınıflarda kullanılan çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine etkisine yönelik öğretmen görüşleri	69
4.1.3 Sanal sınıflarda dil becerilerine yönelik öğretmen görüşleri	75
4.1.4 Sanal sınıf deneyimlerine yönelik öğretmen görüşleri	82
4.1.5 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik öğretmen görüşleri	95
4.1.6 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine yönelik öğretmen görüşleri	104
4.1.8 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkili yönetimine yönelik öğretmen görüşleri	118
4.2. Öğrenci Görüşlerine Göre Bulgular.....	129
4.2.1. Sanal sınıf araçları ve kullanılan çevrimiçi uygulamalara yönelik öğrenci görüşleri	129

4.2.2 Sanal sınıflarda kullanılan çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine etkisine yönelik öğrenci görüşleri.....	132
4.2.3 Sanal sınıflarda dil becerilerine yönelik öğrenci görüşleri	135
4.2.4 Sanal sınıf deneyimlerine yönelik öğrenci görüşleri	143
4.2.5 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik öğrenci görüşleri	149
4.2.6 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine yönelik öğrenci görüşleri	155
4.2.7 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine yönelik öğrenci görüşleri	159
4.2.8 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkili yönetimine yönelik öğrenci görüşleri	164
4.3. Veli Görüşlerine Göre Bulgular.....	170
4.3.1. Sanal sınıf araçları ve kullanılan çevrimiçi uygulamalara yönelik veli görüşleri	170
4.3.2 Sanal sınıflarda kullanılan çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine etkisine yönelik veli görüşleri.....	173
4.3.3 Sanal sınıflarda dil becerilerine yönelik veli görüşleri	176
4.3.4 Öğrencilerin sanal sınıf deneyimlerine yönelik veli görüşleri.....	181
4.3.5 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik veli görüşleri	190
4.3.6 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine yönelik veli görüşleri	194
4.3.7 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine yönelik veli görüşleri	198
4.3.8 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkili yönetimine yönelik veli görüşleri	201
BÖLÜM V.....	211
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	211

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	211
5.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	211
5.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	215
5.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	220
5.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	225
5.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	231
5.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma.....	235
5.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	239
5.1.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	245
5.2. Öneriler	252
5.2.1 Uygulamaya yönelik öneriler.....	252
5.2.2 Araştırmacılara yönelik öneriler	253
KAYNAKÇA	254
EK-1A: Görüşme Formu: Öğretmenler	275
EK-1B: Görüşme Formu: Öğrenciler	276
EK-1C: Görüşme Formu: Veliler	277
EK-2 ETİK KURUL ONAYI.....	278

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Geleneksel sınıflar ile sanal sınıfların özellikleri	17
Tablo 2. Sanal Sınıfların Avantaj ve Dezavantajları	21
Tablo 3. Zorunlu Yabancı Dil Dersleri – Haftalık Ders Çizelgesi	29
Tablo 4. Eğitim programının unsurları	41
Tablo 5. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	55
Tablo 6. Öğrencilerin Demografik Özellikleri.....	56
Tablo 7. Velilerin Demografik Özellikleri.....	57
Tablo 8. Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Genel Durumu.....	63
Tablo 9. Öğretmen görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar.....	65
Tablo 10. Öğretmen görüşlerine göre çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim süreçlerine etkisi	69
Tablo 11. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda dil becerilerinin öğretimi.....	75
Tablo 12. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıf deneyimleri.....	82
Tablo 13. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçleri.....	95
Tablo 14. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri	104
Tablo 15. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri	111
Tablo 16. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler	118
Tablo 17. Öğrenci görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar.....	129

Tablo 18. Öğrenci görüşlerine göre uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi	133
Tablo 19. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi	136
Tablo 20. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıf deneyimleri.....	143
Tablo 21. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçleri.....	150
Tablo 22. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri	155
Tablo 23. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri	159
Tablo 24. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler	164
Tablo 25. Veli görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar.....	170
Tablo 26. Veli görüşlerine göre uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi .	173
Tablo 27. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi .	177
Tablo 28. Veli görüşlerine göre öğrencilerin sanal sınıf deneyimleri	182
Tablo 29. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme süreçleri .	190
Tablo 30. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri	194
Tablo 31. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri	198
Tablo 32. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler	201

KISALTMALAR LİSTESİ

COVID-19	: Coronavirüs 2019
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
ERG	: Eğitim Reformu Girişimi
FATİH	: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
OECD	: Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEDMEM	: Türk Eğitim Derneği Düşünce Kuruluşu
TEPAV	: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
YEĞİTEK	: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

ÖZET

Gelişen teknolojiyle değişen ve dönüşen dünyada eğitim ve öğretimin de işleyişi değişmiştir. Öğrenme tek bir mekânla sınırlı olmayan bir hâl almıştır. Gerek zorunluluktan gerekse tercihen eğitim-öğretim sanal sınıflarda gerçekleşmeye başlamıştır. Bu araştırmanın amacı; öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yürütülen yabancı dil öğretimini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu resmi ortaöğretim kurumlarında görev yapan 22 yabancı dil öğretmeni, 20 ortaöğretim öğrencisi ve 15 ortaöğretim öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 7 sorudan oluşan görüşme formu yardımıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz ile değerlendirilerek temalar oluşturulmuş ve doğrudan alıntılarla desteklenerek sunulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi için kullandıkları sanal sınıf araçları ve çevrimiçi uygulamalar benzerlik göstermektedir. Sanal sınıflarda çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi konusunda öğretmen, öğrenci ve veliler arasında bir fikir birliğine varılamamıştır. Sanal sınıflarda dil becerilerinin öğretiminde yazma becerisi dışında, diğer dil becerilerinin öğretiminde sıkıntı yaşanmadığı tespit edilmiştir. Yabancı dil öğretiminde sanal sınıf deneyimleri konusunda öğretmenler kendilerini, veliler de öğrencilerini teknoloji kullanımında iyi gördüklerini belirtirken, öğrenciler kameraların açık olmaması sebebiyle etkileşimin zayıf olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirmeye yönelik ortak beklentilere sahip oldukları tespit edilmiştir. Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde sınıf yönetiminin ve öğrenci davranışlarının yönetiminin kolaylığı, dil dersleri için çokça öğretim materyali olması, zaman tasarrufu sağlaması ve eğitim sürecinin kayıpsız devam etmesi olumlu yönleri olarak

tespit edilmiştir. Sanal sınıflarda kamera ve mikrofonun kapalı olması, internet ve bağlantı problemleri yaşanması, derslere katılımın düşük olması, dersteki öğrencilerin tepkisizliği, jest ve mimik kullanılamaması, ölçme ve değerlendirme yapılamaması da olumsuz yönler olarak tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi için öğretmenlere sanal uygulamalar hakkında zorunlu hizmet içi eğitimler verilmesi, öğretmen ve öğrencilere cihaz ve internet erişimi sağlanması, derslerin tekrar edilebilmesi için kayıt altına alınması beklentiler arasındadır. Ayrıca sanal sınıfların geleneksel sınıflara benzemesi sağlanarak kamera ve mikrofon açılması, derse katılımın arttırılması için devam zorunluluğunun getirilmesi ve sanal sınıflarda öğrencilerin yabancı dil becerilerini geliştirmeye yönelik ölçme ve değerlendirme yapılması gerektiği gibi çeşitli beklentiler de ifade edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Sanal sınıf, yabancı dil, yabancı dil öğretimi, uzaktan eğitim*

ABSTRACT

The functioning of education and training has also changed in the changing and transforming world with the developing technology. Learning has become not limited to a single place. Both out of necessity and preference, education and training have started to take place in virtual classrooms. The aim of this study is to examine foreign language teaching in virtual classrooms according to the views of teachers, students and parents. Case study, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group of the research consists of 22 foreign language teachers working in public high schools, 20 high school students and 15 high school student parents. The data of the study were obtained with the help of an interview form consisting of 7 questions. The data obtained were evaluated by content analysis and descriptive analysis, themes were formed and presented with direct quotations. As a result of the research, the virtual classroom tools and online applications used by teachers, students and parents for foreign language teaching in virtual classrooms are similar. There was no consensus among teachers, students and parents about the effect of online applications on the foreign language teaching process in virtual classrooms. It was determined that there were no problems in teaching other language skills in virtual classrooms, except for writing skills. Regarding virtual classroom experiences in foreign language teaching, teachers stated that they considered themselves and parents considered their students to be good at using technology, while students stated that the interaction was weak because the cameras were not turned on. It was determined that the participants had common expectations for measurement and evaluation in virtual classrooms. The ease of classroom management and management of student behaviors in foreign language teaching in virtual classrooms, having a lot of teaching materials for language lessons, saving time and continuing the education

process without loss were determined as positive aspects. In virtual classrooms, the camera and microphone being off, internet and connection problems, low participation in the lessons, unresponsiveness of the students in the lesson, inability to use gestures and mimics, and inability to make measurement and evaluation were determined as negative aspects. According to the findings of the research, it is among the expectations that teachers should be given compulsory in-service trainings about virtual applications for foreign language teaching in virtual classrooms, teachers and students should be provided with devices and internet access, and lessons should be recorded so that they can be repeated. In addition, various expectations were also expressed such as providing cameras and microphones by making virtual classrooms similar to traditional classrooms, making attendance compulsory in order to increase participation in the lesson, and making measurement and evaluation to improve students' foreign language skills in virtual classrooms.

Keywords: *Virtual classroom, foreign language, foreign language teaching, distance education*

BÖLÜM I

Bu bölümde araştırmanın giriş bölümü, problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi ve araştırmanın sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1. GİRİŞ

Eğitim toplumları geliştiren en önemli basamaklardan birisidir. Toplumu oluşturan bireylerin eğitim düzeylerinin arttığı ve güncel tutulduğu sürece toplumun bilgi üretmesinde katkıda bulunabilirler. Sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda dünyanın lider ülkelerine bakıldığında kaliteli eğitim sistemlerine sahip oldukları görülmektedir. Eğitimde kaliteyi artırmak ise gelişen ve değişen dünya düzenine ayak uydurmakla, içinde bulunulan çağın gereklerine uyum sağlamakla mümkündür (Memduhoğlu ve Yılmaz, 2021).

Çağımızda bilgi ve iletişim teknolojilerinde, dijital teknolojilerde çarpıcı bir hızda gelişmeler yaşanmaktadır. Yaşanan bu gelişmelerin beraberinde eğitim alanında da önemli değişimler ve dönüşümler meydana gelmiştir. Bilgiye ulaşma yolu farklı bir boyut kazanmıştır. Eğitimin teknoloji ile birleşimi sonucunda karşımıza çıkan uzaktan eğitim kavramı ile bilgiye ulaşmak okul ve sınıflardan çıkarak zaman, mekân sınırlılığından sıyrılmaktadır (Gülbahar, 2019).

Eğitim ve öğretim okullarda geleneksel sınıflarda yüz yüze yürütülmektedir. Ancak gelişen teknolojinin de etkisiyle günümüzde ise hem tercihen hem de zorunlu hallerden ötürü yerini uzaktan eğitime ve sanal sınıflara bırakmıştır. 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan Koronavirüs (Covid-19) kısa sürede hızla bütün dünyaya yayılmasının ardından, pandemi boyutundaki (WHO, 2020) bu hastalık ülkeleri eğitim, sağlık, sosyal, ekonomi, kültür ve ulaşım gibi çeşitli alanlarda değişiklik yapmaya zorlamıştır. İnsanların toplu olarak gerçekleştirdiği faaliyetler

durdurularak salgının yayılmasının önüne geçilmek hedeflenmiştir (Karakuş, Esendemir, Ucuşsatar ve Karacaoğlu, 2021). Dünyayı etkisi altına alan salgın dolayısıyla birçok alan ve sektör geçici de olsa değişmek ve dönüşmek zorunda kalmıştır. Eğitim de Covid-19 sebebiyle büyük bir dönüşüm ve değişim yaşayan alanlardan biridir (Can, 2020a; Dhawan, 2020). Covid-19 salgını ile çeşitli okullar, kolejler ve üniversiteler yüz yüze öğretimi durdurmuş ve dünya üzerindeki öğrencilerin büyük çoğunluğu pandemiden ciddi bir şekilde etkilenmiştir. Toplam öğrenci sayısının %90'ının eğitimi kesintiye uğramıştır (Eren, 2020). Türkiye'de de anaokulundan üniversite düzeyine kadar, tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitime geçilmiştir. İlk olarak 11 Mart 2020 tarihinde Covid-19 vakasının tespit edilmesinin ardından Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) acil bir eylem planı oluşturarak öğrenci, öğretmen ve veli sağlığını korumak adına iki hafta tatil vererek bütün eğitim kurumlarının yüz yüze eğitime kapandığını ilan etmiştir (MEB, 2020a). İlerleyen tarihlerde salgının seyrini yavaşlatmak için okulların kapatılması ve eğitimin uzaktan eğitim yöntemleriyle devam edilmesi kararları alınmıştır. 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında eğitim zorunlu olarak uzaktan eğitim sistemi ile yürütülmüştür. Türkiye, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında okulların en uzun süre kapalı kaldığı ülkelerden birisidir (TEDMEM, 2021). 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren ise okullar daha uzun süre açık kalarak, seyreltilmiş yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim bir arada uygulanmaya devam etmiştir. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı için yüz yüze eğitim kararı alınmıştır (MEB, 2021a). Yüz yüze eğitimin detaylarında ise bir sınıfta iki pozitif vaka çıkması durumunda, sınıftaki tüm öğrenciler yakın temaslı sayılıp karantinaya alınmaktadır. Karantina süresi boyunca dersler uzaktan eğitim yöntemiyle yani sanal sınıflarda işlenmiştir (MEB, 2021b). Millî Eğitim Bakanlığınca 2012 yılında faaliyete geçen, YEĞİTEK (Yenilik ve

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) tarafından dizayn edilen EBA (Eğitim Bilişim Ağı) platformu uzaktan eğitim sürecinde ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde etkin bir rol oynamıştır. Eğitim öğretim faaliyetleri tüm seviyelerde salgın sürecinde devreye giren Türkiye Radyo ve Televizyon Kanalları (TRT EBA TV) ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformunda kurulan sanal sınıf uygulaması ile yürütüleceği duyurularak tüm dersler TV ve internet yayınları aracılığıyla işlenmeye başlanmıştır. Ayrıca anlık toplantı uygulamalarından olan Zoom platformu da uzaktan eğitim sürecinde aktif bir şekilde kullanılmıştır. Pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitimde en çok EBA tercih edilmiştir. Türkiye Güvenli Okullaşma ve Uzaktan Eğitim Projesi ara raporuna göre 30 Haziran 2020’de eşzamanlı olarak 300.000 kullanıcı EBA sistemine giriş yapabiliyorken, 29 Mart 2021 itibariyle kapasite 860.000 kullanıcıya yükseltilmiştir. Projenin başlangıcında aynı anda 25.000 çevrimiçi sınıf ders yapabiliyorken 29 Mart 2021 itibariyle bu sayı 255.000’e yükselmiştir. Eğitim Reformu Girişimi’nin (ERG) 2021 eğitim izleme raporuna göre 30 Haziran 2020 tarihinde %26 olan EBA platformunu haftada bir saatten fazla kullanan öğrenci oranı 29 Mart 2021 tarihi itibariyle %66’ya çıkmıştır (ERG, 2021a). Öte yandan okulların kapalı kaldığı süre boyunca okulların eşitsizliği azaltan, telafi eden rolü de sekteye uğramış, öğrenme de olumsuz etkilenmiştir (TEDMEM, 2020). EBA platformunun ve EBA TV yayınlarının kısa sürede organizasyonlarının yapılmasına rağmen etkili olabildiği ancak birtakım aksaklıkların da yaşandığı bilinmektedir (Akkaş Baysal, Ocak, Ergün ve Yurtseven, 2022). EBA TV yayınlarında öğretmen-öğrenci etkileşimi olmadığından, tepki izleme, dönüt-düzeltilme sağlanamadığından yetersiz kaldığı ve yabancı dil öğrenmede ciddi bir dezavantaj olduğu görülmüştür (Özkanal, Yüksel ve Başaran-Uysal, 2020). EBA platformundaki içeriklerin yetersizliği, öğretmenlerin uzaktan eğitim etkinlikleri hakkında bilgi sahibi

olmamaları, öğrencilerin teknolojik donanım ve bilişim teknolojilerini kullanma becerisindeki yetersizlikler gibi güçlüklerle karşılaşmıştır (Gür Erdoğan ve Ayanoğlu, 2021).

Yabancı dil öğrenmenin ve günlük yaşamda kullanmanın önemi gün geçtikçe artmaktadır. Yabancı dil eğitimi son 20 yılda küresel düzeyde hayati önem kazanmıştır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler öğretim programlarını buna göre düzenlemekte ve sosyal hayat, iş ve akademik başarı için dil öğretimine önem vermektedir. Artık aileler ve gençler yabancı dil bilmenin iş hayatına ve kariyere olan etkisinin bilincindedir. Türkiye’de de yabancı dil öğrenmenin önemi vurgulanmakta ve müfredat buna göre belirlenmektedir. Yaklaşık iyi yüzyıldır Türkiye’de bu konuda çaba sarf edilmektedir. Bu yüzden yabancı dil öğretimi ilkokuldan itibaren başlamaktadır. Örgün eğitim sürecinde ilkokuldan üniversitenin sonuna kadar ortalama 12 yıl, haftalık en az 2 ders yabancı dil öğretimi yürütülmektedir. Ancak ilköğretimden başlayarak yükseköğretimin sonuna kadar devam eden yabancı dil öğretiminden geçen öğrenci ne yazık ki, hedeflenen seviyede yabancı dili bilememektedir (Çelebi, 2006).

Son yıllarda bilgisayar ve internet teknolojilerindeki çarpıcı gelişmeler eğitim alanını oldukça etkilemiştir. Çevrim içi öğrenme ortamları gerek yüz yüze eğitime destek olarak gerekse pandemi gibi zorunluluk hallerinden ötürü yüz yüze eğitime alternatif olarak tercih edilmektedir (Telli ve Altun, 2020). Derslerin sanal sınıflarda işlenme durumu; öğretimin etkililiğini, öğrenme öğretme sürecinin verimliliğini sorgulamayı da beraberinde getirmiştir. Eğitim programında zorunlu olarak yer alan yabancı dil derslerinin eşzamanlı e-öğrenme ortamlarından olan sanal sınıflarda yürütülmesinin etkililiğini sorgulama ihtiyacı doğmuştur. Bu bağlamda eğitim

paydaşları olan öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin sanal sınıf ortamında yabancı dil öğretimi konusunda görüşleri ve önerileri alınarak literatüre katkı sağlanmıştır.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı; öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yürütülen yabancı dil öğretimini incelemektir.

1.2. Önem

Bu çalışma ortaöğretim düzeyinde, yabancı dil öğretmenleri, öğrenciler ve velilerle gerçekleştirilmiştir. Literatürde ulaşabilen çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde çoğunlukla öğretmen ve öğrenci görüşlerine inceleme yapıldığı görülmüştür. Velilerin dahil edildiği ve çoklu çalışma grubu ile yürütülen araştırma sayısı yetersizdir. Öte yandan uzaktan eğitime yönelik makale sayısı artış göstermiştir fakat tez gibi daha detaylı ve kapsamlı çalışmalar sayıca azdır. Pandemiyle başlatılan acil uzaktan eğitim sürecinde sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi sürecini yakından deneyimlemiş olan öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşleri ile incelenmesi sorunları belirlemek, öneriler sunmak açısından oldukça önemlidir. Ayrıca bu açıdan yürütülen bir tez çalışması kapsam bakımından literatüre sunacağı katkıdan dolayı önemlidir.

1.3.Problem

Günümüzde geleneksel sınıflarla birlikte sanal sınıflar da aktif olarak kullanılmaktadır. Yabancı dil öğretiminin geleneksel sınıf ortamlarında işleyişi konusunda literatürde pek çok çalışma mevcuttur. Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi konusunda ise sayıca az çalışma yapılmıştır. Bu durumdan yola çıkılarak bu araştırmanın problem cümlesi “Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimine ilişkin öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşleri nasıldır?” şeklinde ifade edilmiştir.

1.3.1 Alt Problemler

Bu araştırmanın amacına ulaşması için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre sanal sınıflarda;

- 1) Yabancı dil derslerinin öğretiminde kullanılan çevrim içi uygulamalar nelerdir?
- 2) Yabancı dil derslerinde kullanılan çevrim içi uygulamalar öğretim süreçlerini nasıl etkilemektedir?
- 3) Yabancı dil becerilerinin öğretimi nasıldır?
- 4) Öğretmenlerin ve öğrencilerin sanal sınıf deneyimleri nasıldır?
- 5) Yabancı dil derslerinin ölçme ve değerlendirme süreçleri nasıldır?
- 6) Yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri nelerdir?
- 7) Yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri nelerdir?
- 8) Yabancı dil öğretime yönelik beklentiler nelerdir?

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ile,
2. Araştırmanın çalışma grubu; İstanbul ilinde bulunan resmi ortaöğretim kurumlarında görev yapan 22 yabancı dil öğretmeni, 20 öğrenci ve 15 veli ile,
3. Probleme ait verilerin toplanması, çalışmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunun soruları ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Uzaktan Eğitim: Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğüne göre “öğrenci ile öğretmenin yüz yüze olmadan çeşitli iletişim araçları kullanılarak belli bir merkezden yapılan eğitim biçimi” şeklinde tanımlanır (TDK, 2022). Gülbahar’a (2019) göre uzaktan eğitim; farklı mekânlardaki öğrenci, öğretmen ve öğretim

materyallerinin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığı ile bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyeti şeklinde tanımlanmaktadır.

Sanal sınıf: Uzaktan eğitim uygulamalarında mekândan bağımsız bir şekilde eş zamanlı olarak eğitimlerin yapıldığı yazılım tabanlı ortamlardır. Bu ortamlar ses, görüntü, metin, belge ve ekran paylaşımı gibi özellikler ve anlık mesajlaşma imkânı sunmaktadır. Sanal sınıf kavramı bazı kaynaklarda canlı ders yazılımı ve ortamı yerine de kullanılmıştır (Yeşilfidan, 2019).

Yabancı dil: Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine göre “resmi ve özel, ilköğretim, ortaöğretim, uzaktan öğretim ve yaygın eğitim okul veya kurumlarında Türkçe dışında eğitim ve öğretimi yapılan dil” şeklinde tanımlanır (MEB, 2006).

BÖLÜM II

Bu bölümde araştırma ile ilgili literatür taraması yer almaktadır. Araştırmanın konusunu oluşturan eğitim ve türleri, yabancı dil öğretimi, sanal sınıf gibi kavramlardan bahsedilmiştir. Son bölümde ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1.Eğitim

Bu bölümde eğitimin tanımından, yeri ve öneminden, eğitimin paydaşlarından ve eğitim türlerinden bahsedilecektir.

2.1.1 Eğitimin Tanımı, Yeri ve Önemi

Toplumlara oluşturan en önemli yapıtaşlarından birisi de eğitimidir. Toplamların değer yargılarının aktarılması, çözülmesi beklenen problemlerin çözümü, bireyleri hayata hazırlamak için gereken alt yapıyı oluşturma gibi eğitimin misyonları bulunmaktadır. Eğitime yüklenen misyona göre de literatürde eğitim kavramının çok sayıda tanımı yapılmaktadır. Eğitim en genel tanımıyla “bireylerin davranışlarında kasıtlı olarak istendik değişiklikler meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1975; Akt: Erdem, 2005). Diğer yandan eğitim; bireyleri sosyal hayata hazırlamak için gerekli bilgi, beceri ve kişilik kazanmalarını sağlamaktır. İnsan çeşitli bilim dalları tarafından biyolojik, sosyal, kültürel ve psikolojik bir varlık olarak görülür. Bu bakışa açısıyla da eğitim; insanın olgun, erdem sahibi ve mükemmel bir varlık haline getirilme süreci olarak da tanımlanabilir (Şişman, 2018).

Eğitimin bireysel, toplumsal, ekonomik ve siyasal amaçları vardır (Erdem, 2005). Bireysel amacı bireyin kişisel ve psikolojik gelişimine destek olarak, özgür ve bağımsız düşünce yetisini geliştirmektir. Bireyler eğitim aracılığıyla bireyselleşirken aynı zamanda da toplumsallaşır. Toplumda uygarca yaşamının temeli eğitimidir. Eğitim sayesinde bir toplumun kültürü kuşaktan kuşağa aktarılır. Böylece toplumlar

ayakta kalıp, varlığını sürdürebilirler. Bu bağlamda eğitimin toplumsal amacı; bireye etkili bir vatandaş olarak yaşayabilmesi için gereken bilgileri, becerileri, tutumları ve değerleri kazandırmaktır.

Eğitim; bireylerin ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir. Zaman ve mekân sınırlılığı olmadan eğitim öğretim her yere kolaylıkla taşınabilmektedir. Gelecekte ise tüm okul sistemlerinin ortadan kalkıp okula gidilmeme durumu bile olabilir. Yaşam boyu eğitim ile bilgisayarlarla bireyin evinde yapılabilir (Sönmez, 1998; Akt: Erdem, 2005). Fakat eğitimin bireylerin duygusal ve sosyal iyi olma hallerini desteklemesi de rollerinden birisidir. Bu yüzden yüz yüze eğitimin yürütüldüğü okullar sadece akademik öğrenimin gerçekleştiği bir yer değil aynı zamanda bireylerin akranlarıyla sosyalleştiği, birbirinden öğrendiği, oyunlar oynadığı hem bireyselleşmeyi hem de toplumsallaşmayı tecrübe ettiği bir ortamdır (ERG, 2021b).

Değişim hızına yetişemediğimiz durumlarda gelişmelere uyum sağlamanın ve katkıda bulunabilmenin yolu şüphesiz eğitimden geçmektedir. Bu yüzden ki eğitimin hedeflerinde kendini sürekli yenileyen, sorgulayan, geliştirebilen, çözüm üretebilen bireyler yetiştirmek vardır. Bu hedeflere ulaşabilmek için de içinde bulunulan çağın yeniliklerine uygun şekilde eğitim öğretimi yürütmek gerekmektedir. Teknoloji de zaman-mekân sınırlarını ortadan kaldırarak eğitime yenilikler getiren, kalitesini arttıran, öğrenmeyi kolaylaştıran unsurlardan birisidir. (Kaynar, 2019).

2.1.2 Eğitimin Paydaşları

Eğitim sistemi birbiriyle uyum içinde çalışan alt sistemler oluşturan bir yapıya sahiptir. Bu sistemdeki paydaşlar hiyerarşik bir yapıda görev dağılımı içindedir.

2.1.2.1 Yönetici

Okul yöneticisi; okul sisteminin başarısı için açık, ölçülebilir hedefler ve öğrenmeyle ilgili standartlar oluşturmakla ve eğitim yöneticilerinin belirlediği politika

ve planları kendi eğitim kurumunda uygulamakla yükümlü kişidir. Amaçlara ulaşmak için eğitimin diğer paydaşlarıyla iş birliği yapmak durumundadır. Eğitim öğretim hizmetleri, karar alma-verme, sorun çözme, planlama, örgütleme, yöneltme, denetleme gibi yönetim işlerini yürütür (Balcı, 2005).

2.1.2.2 Öğretmen

Öğretmen örgün ve yaygın eğitimlerde etkili bir eğitim faaliyetlerinin yürütülmesini sağlamakla sorumludur. Sınıftaki öğretim ortamının düzenlenmesi, ders araç ve gereçlerinin, öğretim yönteminin seçilmesi, etkinliklerin belirlenmesi de sorumluluklar arasındadır (Cerit, 2008). Ayrıca bireyin öğrenmesini kolaylaştıran, rehberlik eden, eğitim amaçlarına uygun olarak davranışlar kazandıran eğitim paydaşıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk her fırsatta öğretmenleri onurlandırarak gelecek nesillerin öğretmenlerin eseri olacağını belirtmiştir.

2.1.2.3 Öğrenci

Öğrenci; genellikle öğrenen ve öğrenmeye talip olan bireydir. Türk Dil Kurumu öğrenciyi 'eğitim almak amacıyla ders alan kişi' olarak tanımlar.

2.1.2.4 Veli

Veli; öğrencinin nitelikli yetişmesi ve hayata hazırlanması için temel basamaktır. Velilerin okul ile sağlayacağı iş birliği öğrencinin gelecekteki yaşamında belirleyici bir rol oynaması bakımından büyük önem taşımaktadır. Anne-babalar çocuklarını en yakından tanıyan kişiler oldukları için çocuklarının ilgi ve ihtiyaçlarını gözlemleyerek okula çok faydalı bilgiler verebilirler. Var olan eğitim-öğretim sorunları için iş birliği yaparak sorunların çözülmesinde etkin rol oynayabilirler (Gökçe, 2000).

2.1.3 Eğitimin Türleri

Milli Eğitim Temel Kanununa (MEB, 1973) göre Türk milli eğitim sisteminde eğitim; informal eğitim ve formal eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur.

İnformal eğitim hayatın akışında kendiliğinden oluşan, amaçlı ve planlı olmayan bir süreçtir. Birey karşılaştığı durumlar ve bulunduğu sosyal çevrenin üyeleriyle etkileşimde bulundukça farkında olmadan yeni şeyler öğrenir. Formal eğitim ise amaçlıdır, önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde planlanır ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Eğitim süreci öğretmenler tarafından planlı bir şekilde yapılır, uygulanır, izlenir ve değerlendirilir (Fidan, 1986).

Formal eğitim; örgün ve yaygın eğitim olarak ikiye ayrılır. Alt başlıklarda örgün eğitim kademelerinden kısaca bahsedilecektir ve yaygın eğitim türlerinden olan uzaktan eğitim üzerinde durulacaktır.

2.1.3.1 Örgün Eğitim

Örgün eğitim; okul gibi belirli yapılar içinde belirli yaş gruplarına ve sürelerle bağlı olarak gerçekleştirilen, çeşitli kademelerden oluşan eğitimidir. Bu kademeler; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim bölümlerinden oluşmaktadır (Şişman, 2020). Okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitim örgün eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.

2.1.3.1.1 Okul Öncesi Eğitim

Türk Eğitim Sisteminin ilk basamağı okul öncesi eğitimidir. Okul öncesi eğitimin amacı; temel bilgileri kazandırarak, sorumluluk alabilen bireyler ve iyi yurttaşlar yetişmesini sağlamaktır. Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimi desteklemek, iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, ilköğretime hazırlamak, Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamak diğer amaçları arasındadır.

2.1.3.1.2 İlköğretim (İlkokul ve Ortaokul)

İlköğretim eğitiminin temel amacı Türk çocuğunun iyi birer vatandaş olabilmesi için gereken bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırıp, milli ahlak anlayışına uygun yetişmesini, hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.

2.1.3.1.3 Ortaöğretim

Ortaöğretim ilköğretime dayalı, en az dört yıl zorunlu, örgün veya yaygın öğretim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarını kapsar (MEB, 2021). Ortaöğretim kademesinde amaç; analitik düşünebilen, bir mesleğe yönelen, eleştirel ve bilimsel düşünmeyi bilen, soru soran, sorgulayan bireyler yetiştirmektir. Öğrencilerin ilgi ve kabiliyetleri ölçüsünde yükseköğretime, hayata ve iş alanlarına hazırlamak diğer amaçlardandır.

2.1.3.1.4 Yükseköğretim

Yükseköğretim kademesinin amacı; bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, bilim politikasına uygun öğretim yaparak, bilimsel araştırma ve çalışma yapabilen, toplumun bilgi düzeyini yükselten ve ihtiyaç duyulan çeşitli kademelere insan gücü yetiştirmektir.

2.1.3.2 Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim; örgün eğitimin yanında veya haricinde düzenlenen eğitim, üretim, kılavuzluk ve uygulama etkinliklerinin tümüdür (Balcı, 2005). Halk eğitimi, hizmet içi eğitim, iş başında eğitim, açık öğretim, açık lise, uzaktan eğitim gibi çeşitli formatlarda adlandırılan eğitim faaliyetlerini kapsar. Yaygın eğitimin hedef kitlesi örgün eğitime göre daha geniş kapsamlıdır (Şişman, 2020).

2.1.3.3 Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim farklı mekânlardaki öğrenci, öğretmen ve öğretim materyallerinin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığı ile bir araya getirildiği kurumsal bir eğitim faaliyetidir (Gülbahar, 2019). Farklı eğitim örgütlerinde, farklı öğrenme seviyesi ve yaşları olan öğrencilerle, çeşitli teknolojilerle, farklı öğretim yöntem ve teknikleriyle ve stratejik motivasyonlarla gerçekleştirilir (Simonson & Smaldino & Albright & Zvacek, 2003; Akt: Gülbahar, 2019).

18. yüzyılda ‘Mektupla Öğretim’ şeklinde başlayan uzaktan eğitim, 19.yüzyılda ‘Radyo ve Televizyon Yayınları’ ile devam etmiştir. İlerleyen teknolojinin etkisiyle ‘Açık Öğretim Kurumları’ kurulmuştur. 20.yüzyılda uzaktan eğitim serüveni ‘Tele Konferans’, ‘İnternet ve Web’ teknolojileri ile devam etmiştir (Moore & Kearsley, 2005; Akt: Gülbahar, 2019). 21.yüzyılda ise uzaktan eğitim uygulamalarında İnternet ve Web teknolojileri, öğretimin kalitesini ve niteliğini artırmada önemli rol oynamıştır. İnternet teknolojileri sayesinde öğretmen, öğrenci ve materyal etkileşimi artmıştır. Böylece uzaktan eğitim internete dayalı hale gelmiştir.

Uzaktan eğitim dünya nüfusunun artışına paralel olarak eğitim taleplerinin de artmasıyla uzaktan eğitim uygulamaları da yaygınlaşmaktadır. Uzaktan eğitimin sağladığı yararlar (Keegan, 1998; Akt: Gülbahar, 2019) aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

a. Küreselleşme: Bazı uzaktan eğitim kurumları küresel düzeyde hizmet verebilir. Örneğin; Avrupa’da deniz aşırı ülkelerde resmi görevli olarak çalışan vatandaşlarına düzenli olarak uzaktan eğitim hizmeti veren kurumlar vardır.

b. Kişiselleştirme: Öğrencinin bireysel özelliklerini, bireysel farklılıklarını dikkate alarak hazırlanmış ders içerikli eğitim sistemi imkânı sunar.

c. Özelleştirme: Öğrenciyi sınıftan alarak, bireysel olarak eğitilebileceği bir konuma taşır. Kurumsal öğrenme yerine bireyselleştirilmiş öğrenme imkânı sağlar.

d. Endüstrileştirme: İnsanların artan eğitim taleplerini karşılamak için uzaktan eğitim kurumları hızlı ve etkin bir şekilde cevap verebilir.

e. Geleneksel Eğitim Alamayan Öğrencilere Eğitim Verme: Dünya çapında milyonlarca öğrenciye eğitim imkânı sunar. Örgün eğitime katılamayanlar, hasta, engelli ve suçlu insanlar için eğitim alabilme seçeneğidir.

f. Zaman ve Mekândan Bağımsızlık: Teknoloji sayesinde kişisel bilgisayarlar ve cep telefonları kullanımının artmasıyla yer ve zamandan bağımsız, hareket özgürlüğü olan eğitim imkânı sunar.

g. Hızlı Geri Bildirim: Uzaktan eğitim sayesinde dünyanın herhangi bir yerinden, herhangi bir saatte öğrenciler ödevlerini gönderebilir, geri bildirimlerini yine aynı şekilde web üzerinden alabilirler.

h. Diğer Eğitim Sistemlerine Göre Ucuzluk: Teknolojik altyapı yatırımı ve öğrenci ücretlendirmesi hariç genel anlamda en ucuz eğitim sistemidir.

i. Teknoloji ve Eğitim: Sanal sınıflar, uydu, sıkıştırılmış video kullanılarak uzakta olsalar bile yüz yüze eğitim alma imkânı sağlar.

Gülbahar'a (2019) göre tüm bu yararlarının yanı sıra geleneksel ortamlarla kıyaslandığında bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Bu sınırlılıklar şu şekilde özetlenebilir. Öğrenme ortamlarında önemli olan yüz yüze etkileşim olanağı sanal ortamlarda yoktur. Ayrıca öğrenme sürecindeki yanlış öğrenmelerin hemen düzeltilmemesi ileride farklı güçlüklerle de yol açar. İstenildiği anda yardım alamama ve problemin giderilememesinden kaynaklı olumsuz gelişmeler yaşanabilir. Bireysel çalışma alışkanlığı olmayan öğrenciler için çalışma ve planlama zorluğu vardır. Çalışan öğrenciler kendilerine kalan vakitlerde ders çalışmaları gerekecektir.

Uygulama içeriği olan derslerde laboratuvar, atölye kullanılamaması da sorun oluşturur. Kalabalık grup öğrenci topluluklarında iletişim sorunları yaşanabilir.

Öğretimin sanal ortamlarda gerçekleşmesi ile birlikte sanal okul ve sanal sınıf gibi kavramlar da ortaya çıkmıştır. Eğitim öğretimin gerçekleştiği binalar, sınıflar, laboratuvarlar gibi somut, geleneksel ortamlar yerini teknoloji desteği ile soyut denebilecek elektronik ortamlara, sanal sınıflara bırakmıştır.

2.1.3.3.1 Geleneksel Sınıflar ve Sanal Sınıflar

Geleneksel sınıf; kavramı örgün eğitim sisteminde aynı kademe ve yaş grubundan oluşturulan öğrenci grubunun eğitim öğretiminin gerçekleştiği fiziki ortam olarak tanımlanabilir. Geleneksel sınıfta öğrenen ve öğreten aynı sınıftadır, fiziksel temas ve yüz yüze etkileşim söz konusudur (Can, 2020b). Çoklu iletişim araçları ve bilgisayarın giderek artan kullanımı ile geleneksel eğitim yöntemlerinin yerini çeşitli alternatifler almaktadır. Fizikî olarak okulun olmadığı, basılı ders kitapları yerine etkileşimli elektronik kitapların olduğu, duvarı olmayan sınıflara doğru gidildiği söylenebilir (İnan, 2010).

Sanal sınıf; uzaktan eğitimin en gelişmiş uygulamalarından birisi olan yazılım türüdür. Sanal sınıf uygulamaları sayesinde canlı olarak ders yapılabilir, aynı anda farklı mekanlardan öğrenen ve öğreten bir araya gelebilir, etkileşimde bulunabilir. Sanal sınıf ortamlarında kullanılan yazılımın özelliklerine göre işitsel ve görsel eğitimler olabilir. Arşivlenen kayıtlı dersler sayesinde öğrenciler daha sonra bu kayıtlardan faydalanabilir. Eşzamanlı çalışan sanal sınıf uygulamalarında bulunan karşılıklı anlık iletişim, sesli ve görüntülü görüşme, etkileşimli ekran, doküman paylaşımı ve birlikte kullanılabilen ek uygulama imkânları ile dersin daha etkileşimli geçmesine olanak tanır (Yeşilfidan, 2019).

Alhat (2020) ise sanal sınıfı; yüksek düzeyde etkileşimli, canlı, çevrimiçi öğretim oturumları yürütmek isteyen öğretmenler ve öğrenciler için beyaz tahta, ara oda ve ekran paylaşma özellikleri sunan ortak bir web konferansı aracı olarak tanımlamaktadır. Sanal sınıfların geleneksel sınıflardan çok farklı olmadığını belirtmiştir. Sınıfta değil, bilgisayar kamerasının önünde ders veren bir öğretmen olduğunu, öğrencilerin de kendi odalarında bilgisayarlarının önünde oturarak derse katıldıklarını, tıpkı geleneksel sınıf gibi etkileşimli bir oturum sağlanabileceğini ifade etmiştir. Covid-19 salgını sonrası eğitimin geleceğinde sanal sınıfların robot öğretimi gibi olmadığı için geleneksel sınıfın yerini alabileceğini öngörmüştür.

Çekiç (2010) ise sanal sınıfı; eğitimde çevrimiçi (senkron) uygulamalar aracılığıyla farklı yerdeki öğretmen ve öğrencilerin internet veya bir bilgisayar ağı vasıtasıyla oluşturdukları gruplar olarak tanımlamaktadır. Sanal sınıflar sayesinde farklı mekânlardaki insanlar aynı zamanda birbirleri ile iletişim sağlayıp ve aynı eğitim materyali üzerinde etkileşim gerçekleştirebilmektedir.

Murphy ve Rodriguez-Manzanares (2008) çalışmasında geleneksel sınıflarla benzer amaçlar doğrultusunda yürütülen sanal sınıf uygulamalarını aracı unsurlar, kurallar, ortam/çevre açısından sınıflandırarak farklı özelliklere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Geleneksel sınıflar ve sanal sınıfların özellikleri (Murphy ve Rodriguez-Manzanares, 2008, s.1066; Akt: Can, 2020b, s.257) Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Geleneksel sınıflar ile sanal sınıfların özellikleri

Öğeler	Geleneksel Sınıflar	Sanal Sınıflar
Nesne	Öğretmen	Öğretmen
Amaç	Öğrenciye öğretmek	Öğrenciye öğretmek
Aracı Öğeler	Göz teması	Ses
	Beden dili	E-posta
	Yüz ifadeleri	Mesajlaşma
	Ders kitapları	Ders kitapları
	Fiziksel ortamda el kaldırarak söz isteme	Sanal ortamda el kaldırarak söz isteme
	Kara tahta	Yazılım
	Tebeşir	Tarayıcı
Kurallar	Eğitim Bakanlığının öngördüğü müfredat	Eğitim Bakanlığının öngördüğü müfredat
	Sessizlik kuralı	Konuşma serbestliği
	Sıralar halinde oturan ve görsel olarak öğretmene dönük öğrenciler	Bir bilgisayar ekranıyla karşı karşıya öğrenciler
	İnformal planlama	Formal planlama
	Toplu konuşma	Toplu ve özel konuşma
	Fiziksel varoluş	Anonimlik
	Fiziksel ortamda eş zamanlı varoluş	Sanal ortamda eş zamanlı ve eş zamansız varoluş
Topluluk	Öğretmenler	Öğretmenler
	Öğrenciler	Öğrenciler
	Ebeveynler	Ebeveynler
	Merkezi fiziksel sınıf ortamı	Dağıtılmış sanal sınıf ortamı
	Merkezi okul çevresi	Dağıtılmış okul çevresi
	Merkezi organizasyon	Dağıtılmış organizasyon
	Merkezi coğrafi çevre	Dağıtılmış sanal çevre
İş Bölümü	Bir okul bölgesi	Dağıtılmış bir okul bölgesi
	Bir okul müdürlüğü	Dağıtılmış bir organizasyon müdürlüğü
	Öğretmenler okul içinde görev yapmaktadır.	E-öğretmenler görev yapmaktadır.

Kaynak: Murphy ve Rodriguez-Manzanares (2008, s.1066; Akt: Can, 2020b, s.257)

Tablo 1 incelendiğinde geleneksel sınıflar ile sanal sınıfların ortak özellikleri olduğu görülmektedir. Her iki ortamda da öğretmen vardır ve amaç öğrenciye öğretmektir. Ancak geleneksel sınıflarda göz teması, beden dili, yüz ifadeleri, tahta, tebeşir gibi öğeler varken sanal sınıflarda yerini ses, e-posta, mesajlaşma, yazılım ve tarayıcı gibi öğelere bırakır. Ders kitapları ve el kaldırarak söz isteme ise ortak aracı öğelerdir. Bakanlığın öngördüğü müfredat ortak olarak uygulanırken, sınıf ortamlarının sunduğu imkânlarla göre kurallar da şekillenmektedir. Topluluğu oluşturan öğelerden öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler ortak iken fiziksel ve sanal çevre

ortamları değişiklik göstermektedir. İş bölümü de sanal ve fizikî ortamlara göre değişmektedir.

Ayrıca geleneksel sınıflar ve sanal sınıflar; öğretmen, öğrenci, içerik, yöntem ve teknikler, materyal ve ölçme-değerlendirme gibi hususlar bakımından ortak özelliklere sahiptir (Can, 2020b). Öte yandan sanal sınıflar ile geleneksel sınıflar arasındaki farklılıklar da mevcuttur (Hiltz, 1994, s.17). Geleneksel sınıflarda konuşma ve dinleme etkinliklerinde her seferinde bir kişi konuşur ve çoğunlukla öğretmen konuşur, öğrenciler dinler sanal sınıflarda yazma ve okuma etkinliklerinde öğrenciler birlikte aktif katılım sağlayarak çoklu diyalog kurabilirler. Geleneksel sınıflarda tüm sınıfın aynı hızda hareket etmesi gerekirken sanal sınıflarda ise bireysel ilerleme hızı önemlidir. Geleneksel sınıflarda zaman ve yer belirli iken sanal sınıflarda ise herhangi bir zaman ve yer tercih edilebilir. Geleneksel sınıflarda fiziksel sosyalleşme varken sanal sınıflarda ise anlamlı paylaşımlarla birleştirilmiş sosyalleşme vardır. Geleneksel sınıflarda bireysel ödevler, sanal sınıflarda ise çoğunlukla grup alıştırmaları ve ödevler verilmektedir. Geleneksel sınıflarda öğrencilerin not tutması gerekirken sanal sınıflarda ise tüm yazılanlar otomatik kaydedilir ve yeniden gözden geçirilebilir. Geleneksel sınıflarda her öğrenci için mevcut olmayan bilgisayar kaynakları, sanal sınıflarda eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır (Hiltz, 1994, s.17).

Geleneksel sınıflarda öğretmenlerin ve öğrencilerin yerine getirmesi gereken rolleri ve sorumlulukları vardır. Can (2020b) çalışmasında etkili sanal sınıf yönetimi için gereken öğretmen yeterliklerini; öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun öğretim materyali tasarlaması ve kullanması, sanal sınıf ortamına uygun teknolojik araç, uygulama, anlatım yöntem ve stratejilerinin seçmesi, öğrenme ortamının düzenlenmesi, öğrencilerle etkili iletişim ve etkileşim sağlanması şeklinde vurgulamıştır. Rufai, Alebiosu ve Adeakin (2015) öğrencilerin rollerini notları

görüntüleme, ödevi görüntüleme, iş birlikçi sınıfa katılma, soruları cevaplama ve tartışmaya katılma şeklinde belirtmiştir.

2.1.3.3.2 Sanal Sınıfların Çeşitleri ve Özellikleri

Uzaktan eğitimle yürütülen öğretimler bilgisayar aracılığıyla web ortamında sanal sınıflar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Sanal sınıf bilgisayar aracılı bir iletişim sistemi içerisinde yer alan öğrenme öğretme ortamlarıdır (Hiltz, 1994). Sanal sınıflarda dersler eş zamanlı (senkron) ya da eş zamansız (asenkron) olarak tasarlanan yazılımlarla yürütülmektedir. Eş zamanlı sanal sınıflar tek yönlü-pasif ve çift yönlü-etkileşimli olarak ikiye ayrılır. Tek yönlü pasif uzaktan eğitimde ders eş zamanlı olarak öğrencilere iletilir fakat öğrenciler ders sırasında soru soramazlar. Çift yönlü-etkileşimli uzaktan eğitimde ders eş zamanlı olarak öğrencilere iletilir ve öğrenciler aynı anda soru sorabilirler. Eş zamansız uzaktan eğitim de tek yönlü-pasif ve çift yönlü-etkileşimli olarak ikiye ayrılır. Tek yönlü-pasif uzaktan eğitimde önceden hazırlanmış ders içeriklerine öğrenciler istedikleri zaman ve sayıda ulaşabilirler fakat öğrenciler soru soramazlar. Çift yönlü-etkileşimli uzaktan eğitimde ise önceden hazırlanmış ders içeriklerine öğrenciler istedikleri zaman ve sayıda ulaşırlar ve öğrenciler e-mail, forum vb. yöntemlerle soru gönderebilirler (Özmen ve Ediz, 2002).

Eş zamanlı ve eş zamansız uzaktan eğitim yöntemlerinin avantajları ve dezavantajları mevcuttur. Taylor'a (2002) göre eş zamansız uygulamaların hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından sınıfta olma zorunluluğu olmadan herhangi bir yerden herhangi bir zaman diliminde ders yapabilmeleri bakımından olumludur. Fakat tartışma etkinliği yapılamaması ve öğrencilerin sorularına hızlı cevap alamaması durumu da olumsuz yönüdür. Senkron uygulamalarda ise herkes aynı anda çevrimiçi olduğundan etkili iletişim yapılabilir, grup tartışması etkinliği yapılabilir, kimse tarafından dışlanma durumu olmayacağı için geleneksel sınıfta gönüllü

olmayan öğrenciler sanal derste daha istekli davranabilir. Aynı zamanda ders saatlerinin kısıtlı olması, tüm öğrencilerin aynı anda derse katılım sağlayamamaları, kaçırılan kısmın tekrarı olmaması gibi durumlar da olumsuz yönlerindendir.

2.1.3.3.3 Sanal Sınıf Araçları ve Uygulamaları

Sanal sınıflarda öğretimin gerçekleştirebilmek için birtakım araçlar ve uygulamalar bulunmaktadır. Kullanıcıların ihtiyaçlarına göre eş zamanlı(senkron) ve eş zamansız(asenkron) yöntemler vardır. Can'ın (2020b) çalışmasında sanal sınıf araçları eş zamanlı sınıflar ve eş zamansız sınıflar olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Eş zamanlı sınıflar video konferans, sohbet ve beyaz tahta uygulamasıdır. Eş zamansız sınıflar ise tartışma grupları, forumlar ve e-postalardır. Sanal sınıf uygulamaları ise Adobe Connect, Blackboard Collaborate, Big Blue Button, Perculus, Google Classroom, Canvas, Zoom, EBA, Microsoft Teams, Advancity, Moodle, WizIQ, Schology ve Electa olarak belirtilmiştir. Covid 19 pandemisi sürecinde de resmi eğitim kurumlarında öncelikle EBA platformu kullanılmıştır. Bu yazılımlardan Zoom gibi bazıları da ücretsiz olarak sunulmuş ve kullanımı yaygın olarak devam etmektedir (Can, 2020b). Gereken gizlilik ve güvenlik önlemleri alındığı ve kurallara uyulduğu takdirde EBA dışında Zoom, Teams, Hangouts, Google Meet, Skype ve benzeri platformlar ile sanal sınıf oluşturulup kullanılmasında bir sakınca olmadığı belirtilmiştir (YEĞİTEK, 2020).

2.1.3.3.4 Sanal Sınıfların Avantajları ve Dezavantajları

Sanal sınıfların kendine has özelliklerinden dolayı avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Sanal sınıfların avantajları ve dezavantajları (Hiltz, 1995; Akt: Kaya, 2011) Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Sanal Sınıfların Avantaj ve Dezavantajları

Eğitsel Erişim ile İlgili Unsurlar	
Avantajlar	Dezavantajlar
Konum/Mekân	Sınıflı imkânlar
Esnek zaman	Donanım ihtiyacı
Ulaşım gerektirmemesi	Yazım becerilerinin gerekliliği
Daha az kaynak israfı	Teknik becerilerin gerekliliği
Paylaşılan çalışma alanı	Geribildirimlerde gecikme
Katılım imkânı	
Eğitsel Etkililik ile İlgili Unsurlar	
Avantajlar	Dezavantajlar
İş birlikli öğrenme imkânları	Motivasyon gerekliliği
Aktif öğrenme	Düzenli katılım gerekliliği
Kaynaklara erişim kolaylığı	Bilgi yüklemesi
Kayıt altına alınabilirlik	Sınırlı görsel temas

Kaynak: Hiltz (1995, s.14; Akt: Kaya, 2011)

Tablo 2 incelendiğinde sanal sınıfların eğitsel erişim bağlamında mekân, zaman esnekliği, ulaşım ve kaynak açısından tasarruflu olması, paylaşılan çalışma alanı ve katılım imkânı konusunda avantajları olduğu görülmektedir. Ancak sınıflı imkânların yoksunluğu, donanım ihtiyacı ortaya çıkması, yazma ve teknik becerilerin gerekliliğinin bulunması, geri bildirimlerde gecikme yaşanması bakımından da dezavantajlıdır. Sanal sınıfların eğitsel etkililik bağlamında iş birlikli öğrenme imkânları sunması, aktif öğrenme, kaynaklara erişim kolaylığı ve kayıt altına alınabilirlik olanakları sağlaması bakımından avantajları vardır. Öte yandan motivasyon ve düzenli katılım gerekliliği, bilgi yüklemesinin olumsuz yönleri ve sınırlı görsel temas olmasının da dezavantajları bulunmaktadır (Hiltz, 1995, s.14; Akt: Kaya, 2011).

Alhat'a (2020) göre sanal sınıfın avantajları; okula düzenli devam edemeyen öğrenciler için daha faydalı olması, öğrenciye dünyanın her yerinden derslere katılma avantajı sunması, öğrencilerin sınıf fobilerini azaltması, daha az zaman harcatması, dijital becerileri geliştirmesi şeklinde sıralanabilir. Ayrıca öğrenci kendi programına göre dünyanın herhangi bir yerinden herhangi bir zamanda erişim sağlayabilir ve sanal sınıfta kişiselleştirilmiş öğrenme ile öğrenciler istedikleri gibi öğrenebilir. Tüm bunlara ek olarak sanal sınıflar, gerekli donanımına sahip olunursa uzak köylerdeki ve bölgedeki öğrencilere altın bir fırsat sunar. Bahsedilen avantajlarının yanında dezavantajları da bulunmaktadır. Sanal sınıfın ana dezavantajı, bir bilgisayar ve sabit bir internet bağlantısı gerektirmesidir. Eşit teknoloji ve erişim fırsatı olmaması eksi yönlerinden birisidir. Ayrıca teknolojik okuryazarlık gerektirir. Sadece şehirde yaşayan öğrenciler için bu teknolojinin yapıldığı algısı vardır (Alhat, 2020).

Sanal sınıfların güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır (Can, 2020b). Sanal sınıfların güçlü yönlerinden birisi öğrencilere zamandan ve mekândan bağımsızlık sağlayarak istedikleri yerde ve zamanda dersi almaya olanak sağlamasıdır. Fakat derslerin kaydedilerek tekrar izlenme olanağı, öğrencilerin derslere gereken önemi vermemelerine, öğrenme eylemini ertelemelerine neden olma ihtimali de zayıf yönüdür. Sanal sınıflar ekonomiktir ancak bütün disiplin alanları için (uygulamalı dersler, öğretmenlik uygulaması, staj vb.) uygun değildir. Öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesine olumlu katkı sağlayabilir fakat bazı öğrenciler de çevrim içi derslere katılımda sosyal, duygusal ve teknik olarak zorlanabilir. Teknoloji kullanımı artacağı için farklı araçların, yöntem ve tekniklerin kullanılmasına da olanak sağlarken, öğretmenin sanal sınıf deneyimi olmaması durumunda sanal sınıflar etkili yönetilemeyebilir. Sanal sınıfların; alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının kullanılmasına, sanal toplulukların ve iş birliğinin oluşmasına,

öğrencilerin farklı branş uzmanlarından bulundukları ortamdan ders almalarına sağladığı olanak güçlü yönlerindendir. Ancak ders materyallerinin etkili şekilde sunulmaması, geleneksel yöntemlerle ve tek yönlü sunum ağırlıklı ders işlenmesi ve bilgisayar-internet maliyeti zayıf yönlerindendir. Ulaşım ve barınma maliyetini ortadan kaldırması güçlü yönüyken, öğrencinin bulunduğu ortamdan uzun süre teknoloji kullanması sağlık sorunlarına neden olabilir. Öğrencinin derslere istenildiği zaman yeniden ulaşabilmesi güçlü yönüyken aynı zamanda çok fazla materyal paylaşımı da öğrenciyi olumsuz etkileyebilir. Sanal sınıflar sınavların uygulanması ve değerlendirilmesi konusunda kolaylık sağlarken (özellikle çoktan seçmeli sınavlar), teknik sorunlar (internet-bağlantı, elektrik, ses, görüntü, cihaz, donanım eksikliği, sistemin kullanımının yeterince bilinmemesi vb.) ortaya çıkması durumunda her şey yarım kalabilir. Sanal sınıflar etkili ve eğlencelidir, kullanışlıdır ve öğrenmede esneklik sağlar. Ancak geribildirim ve etkileşim eksikliği, katılımcı sayısının düşük olması durumunda etkileşimin azalması ve öğrencilerin dışında sanal sınıfa dahil olma olasılığı da olabilir. Sanal sınıflarda uygun donanım, yazılım, program, yöntem ve teknik kullanılırsa öğrenci-öğretmen-içerik-materyal çok yönlü ve karşılıklı etkileşim sağlar ama bunu sağlamak için uygulamalar oldukça zaman harcatır. Sanal sınıflar öğrenme-öğretme sürecinin daha şeffaf olmasını sağlar. Ayrıca maliyetli ve zor olan deneyler yapılabilir. Ebeveynler derslere istedikleri zaman erişebilir ve öğrencilerinin eğitim yaşantısına daha hızlı ve yakından katılımını sağlayabilir. Öte yandan sanal sınıflar fiziksel ve sosyal uzaklıktan dolayı yalnızlığa neden olabilir. Sınıf ortamındaki istenmeyen davranışların ekran görüntüsü veya kayıt altına alınması yoluyla sınıf dışında paylaşılma olasılığı olabilir. Ayrıca sanal sınıflarda eğitim-öğretim gerçekleştirebilmek için temel teknoloji okuryazarlığı ve öğrencilerde öz

disiplin gerektirir. Sanal sınıflar özel gereksinimli öğrencilere uygun olmayabilir, onlar için özel donanım, yazılım ve müfredat gereklidir (Can, 2020b).

Geleneksel sınıflar ve sanal sınıfların özelliklerinden, avantaj ve dezavantajlarından ifade edildikten sonra yürütülecek olan dersin içeriği devreye girmektedir. Yabancı dil öğretiminden, yabancı dil öğretimindeki sorunlardan, sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminden ve sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde yaşanan sorunlar üzerinde durulacaktır.

2.2. Yabancı Dil Öğretimi

Bu başlık altında yabancı dil öğretimi konusunun kavramsal çerçevesinden alt başlıklar halinde bahsedilecektir.

2.2.1 Yabancı Dil Öğretimi, Önemi ve Özellikleri

Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç; kendi kuralları içinde yaşayıp, gelişen ve değişen canlı bir varlıktır (Kaynar, 2019). Ana dil bireyin sosyal çevresinden yaşayarak edindiği dildir. Ana dil dışındaki bütün diller yabancı dil olarak kabul edilir. Yabancı dil; Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliğine göre “resmi ve özel, ilköğretim, ortaöğretim, uzaktan öğretim ve yaygın eğitim okul veya kurumlarında Türkçe dışında eğitim ve öğretimi yapılan dil” şeklinde tanımlanır. Türkiye’de yabancı dil eğitimi ve öğretimi Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak okulların ve kurumların amaç ve seviyeleri de göz önünde bulundurularak gerçekleştirilir. Yabancı dil eğitimi ve öğretiminin amaçları; örgün, yaygın ve uzaktan eğitim kurumlarında bireylerin yabancı dilde dinleme-anlama, okuma-anlama, konuşma, yazma gibi temel dil becerilerini kazanmaları, öğrenilen dilde iletişim kurmalarını ve yabancı dil öğretimine karşı olumlu tutum gerçekleştirmeleridir. İlköğretim ve ortaöğretim yabancı dil öğretim programlarının birbirinin devamı ve tamamlayıcı niteliktedir. Öğretimde kullanılan araç ve gereçler

ise bilimsel ve teknolojik yeniliklere, çevrenin ve ülkenin ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir (MEB, 2006).

Yabancı dil bilmenin, öğrenmenin önemi tartışılmaz bir gerçektir. Küreselleşme ile uluslararası bağlantıların başlamasıyla birlikte ihtiyaç haline gelerek büyük bir önem kazanmıştır. Ayrıca yabancı dil öğrenmek bireye dil engelini aşır fırsata dönüştürerek meslek edinmesine olanak sunacaktır, uluslararası ilişkilerin daha da gelişip yaygınlaşması sağlanabilecektir. Bu sebeplerden ötürü de bireyler yabancı dil öğrenmeye teşvik edilir (Kaynar, 2019).

Yabancı dil öğretiminde de etkililiği sağlamak için ilke, yöntem ve tekniklerin uygulanması ve etik ilkelerin rehberliğinin benimsenmesi gerekmektedir. Yabancı dil öğretiminin belli başlı esasları vardır. Demirel (2014), yabancı dil öğretiminde önem taşıyan 10 ilkeyi aşağıdaki şekilde sıralamaktadır:

1. Dört temel beceriyi geliştirme,
2. Öğretim etkinliklerini önceden planlama,
3. Basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru öğrenme
4. Görsel ve işitsel araçları kullanma,
5. Ana dili sadece gereken durumlarda kullanma,
6. Bir seferde tek bir yapıyı sunma,
7. Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama,
8. Öğrencilerin derse daha etkin katılımlarını sağlama,
9. Bireysel farklılığı dikkate alma,
10. Öğrencileri cesaretlendirme ve güdüleme.

Bu ilkeler ve öğretim yöntemleri her öğrencinin zihinsel seviyesine ve yaş grubuna göre değişiklik gösterir ve farklı uygulama metotlarına imkân tanır. Demirel

(2014) yabancı dil öğretiminde temel ilkeler dışında diğer genel ilkelerden de bahsetmiştir. Bu genel ilkeler;

- a. Yabancı dil öğretimine dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme başlanması,
- b. Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesi ve ezberlemesinin sağlanması,
- c. Kullanılan dilin öğretilmesi,
- d. Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde telaffuzunun sağlanması,
- e. Hedef dil ile ana dil arasındaki sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,
- f. Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp verilmesi,
- g. Yeni cümle kalıplarının bilinen kelimelerle öğretilmesi,
- h. Öğrencilere öğrendiklerini kullanma imkânı sağlanması,
- i. Başlangıç seviyesindeyken öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,
- j. Hedef dili o dili ana dili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğretilmesi,
- k. Hedef dilin kültürünün de öğretilmesi,
- l. Sınıf içinde bireysel farklılıkların gözetilmesi,
- m. Öğrencilere sınıfta konuşma pratiği yapmalarına imkân sağlanması,
- n. Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
- o. Öğrencileri bireysel çalışmaya yönelmelerinin sağlanması,
- p. Dersin planlanırken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,
- r. Öğrenci başarısını değerlendirirken sadece öğretilenlerin sorulması, öğretilmeyenlerden soru sorulmaması şeklinde özetlenebilir.

Yabancı dil öğretiminde ilkelere uygun şekilde kullanılan yöntemlerin yanı sıra öğrenmeyi etkileyen başka faktörler de bulunmaktadır. Bunlar; öğretmenin rolü, öğrencinin ilgi, hazır bulunuşluk ve tutum düzeyi, etkili sınıf ortamları, sosyo-ekonomik düzey, kültürel çevre, öğrenci velilerindeki özellikler, ana dilin yabancı dil

öğretimindeki yeri şeklinde sıralanabilir. Belirtilen bu faktörlerden öğretmen rolü konusunda da bazı unsurlar bulunmaktadır. Klasik yöntemlerin dışına çıkılmaması, yeniliklere açık olmama, zamanın gerisinde kalma, yani çağın getirdiği teknolojiyi eğitime dahil etmeme gibi sebepler de yabancı dil öğretimini etkileyen diğer unsurlardandır (Kaynar, 2019).

Yabancı dil öğretiminin öneminden ve özelliklerinden bahsedildikten sonra Türkiye’de yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişiminden bahsedilecektir.

2.2.2 Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi ve Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de yabancı dil öğretiminin tarihsel gelişimini farklı özellikler göstermesinden dolayı iki ayrı zaman döneminde incelenmesi daha uygundur (Demirel, 2014).

a. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Tanzimata Kadar Geçen Dönem

Bu dönem Osmanlı İmparatorluğunun kurulduğu 1299 ile Cumhuriyetin ilan edildiği 1923 yılları arasındaki 624 yıllık bir süreyi kapsamaktadır. 1839 yılında Tanzimat’ın ilan edilmesine kadar imparatorlukta Mahalle Mektepleri (Sıbyan okulları), Medreseler ve saray okulları olan Enderun Okulları vardı. Mahalle mekteplerinde dini eğitim anlayışı hakimdi. Anadil olan Türkçe okutulmuyordu. Bugünkü anlamıyla Arapça öğretimi de yapılmıyordu. Medreselerde de Türkçe okutulmuyordu, fakat öğretimde en önemli yeri Arapça tutuyordu. Bu uygulama ile ikinci dil olarak Arapça öğretimi başlamış oldu. Enderunlarda ise saray hizmetleri için bilgili, görgülü birey yetiştirmek için eğitim verilmekteydi. Bu okullarda da Türkçenin dışında yabancı dil olarak Arapça ve Fransızca öğretilmekteydi. Türk olmayan çocuklara da Türkçe ikinci yabancı dil olarak öğretilmiştir (Demirel, 2014).

Tanzimattan Cumhuriyete Kadar Geçen Dönem

1839'da Tanzimat'ın ilanı ile Osmanlıda eğitim anlamında ilk batılılaşma ve çağdaşlaşma başlamıştır. İlk batılılaşma hareketi ordu okullarında uygulanan öğretimle başlamıştır, yabancı dil öğretimi ilk kez bu okullarda gerçekleşmiş ve Fransızca Türkiye'de öğretilen ilk batı dili olmuştur (Milli Eğitimimiz, 1970; Akt: Demirel, 2014). Tanzimatla birlikte Fransa'nın da baskılarıyla Fransızca öğretimi öncelik kazanmıştır, Meşrutiyet döneminde Almanca, İkinci Dünya Savaşı izleyen süreçte ise İngilizce Türkiye'de güncellik ve etkinlik kazanmıştır (Cem, 1978; Akt: Demirel, 2014).

b. Cumhuriyet Dönemi

Osmanlı imparatorluğunun eğitim kurumlarında yabancı dil olarak öğretilen Arapça ve Farsça Cumhuriyet döneminde kaldırılmış, yerine Batı dillerinden İngilizce, Almanca ve Fransızca konmuştur. Arapça öğretimi sadece İmam Hatip liselerinin ders programlarında meslek dersi olarak yer almıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra yapılan eğitim reformları ile modern toplumu meydana getirmek için yabancı dil öğrenmenin önemi ve gerekliliği vurgulanmış ancak öğretim programlarının düzenlenmesi 1980'lerde sistematik bir şekilde hazırlanmaya başlamıştır (Yücel, Dimici, Yıldız ve Bümen, 2017).

İlerleyen yıllarda teknolojinin hızla ilerlemesi, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ulusları birbirine yakınlaştırmıştır. Uluslararası ilişkileri sıkılaştırmak ve çağdaşlaşmak için de gençlerin yabancı dil öğrenerek yetişmelerinin önemi ortaya çıkmıştır. Eğitimi kamu görevi olarak yürüten devletin yanında, özel sektörün de harekete geçmesiyle okul programlarında yabancı dil öğretimine ağırlık verilmeye başlanmıştır.

Günümüz Türk Eğitim sisteminde yabancı dil öğretimi örgün eğitim kurumlarında zorunlu olarak yapılmaktadır. Resmi ve özel eğitim kurumları yabancı dil öğretimi konusunda kendi öğretim programlarını kullanmaktadır, öğretimi yapılan yabancı dil ve ders saatlerinin yoğunluğu bu farklılığa göre değişmektedir.

Okullarda zorunlu yabancı dil eğitimi ilkokul ikinci sınıftan başlayarak üniversitenin sonuna kadar haftada en az iki ders saati olacak şekilde devam etmektedir. Ortaöğretim düzeyindeki yabancı dil dersleri de yabancı dil eğitiminin önemli bir aşamasıdır. Ortaöğretim kurumlarının amaçlarından birisi de öğrencilerin dünyadaki değişim ve gelişmeleri takip edebilecek düzeyde yabancı dil öğrenebilmelerini sağlamaktır. Tablo 3'te resmi ortaöğretim kurumlarının haftalık zorunlu yabancı dil derslerinin haftalık ders saatlerinin çizelgesi verilmiştir.

Tablo 3. Zorunlu Yabancı Dil Dersleri – Haftalık Ders Çizelgesi

Sınıf Düzeyi	Birinci Yabancı Dil					İkinci Yabancı Dil				
	H	9	10	11	12	H	9	10	11	12
Anadolu Lisesi	-	4	4	4	4	-	2	2	2	2
Anadolu Lisesi (Hazırlık Sınıfı Bulunan)	20	4	4	4	4	4	2	2	2	2
Sosyal Bilimler Lisesi (Hazırlık Sınıfı Bulunan)	20	4	4	4	4	4	2	2	2	2
Fen Lisesi	-	4	4	4	4	-	2	2	2	2
Anadolu İmam Hatip Lisesi	-	5	2	2	2	-	4	3	3	3
Güzel Sanatlar Lisesi	-	2	2	2	2	-	-	-	-	-
Spor Lisesi	-	2	2	2	2	-	-	-	-	-

Kaynak: MEB-TTKB (2018)

Tablo 3'te de belirtildiği üzere lisede her sınıf seviyesinde en az iki ders saati olarak yabancı dil dersleri okutulmaktadır. Liseden mezun olan bir öğrenci eğitim öğretim hayatı boyunca birinci yabancı dil olan İngilizce dersini 1000 saatten fazla

almış olacaktır (TEPAV, 2014). Öte yandan OECD raporuna göre Türkiye’de zorunlu yabancı dil derslerine ayrılan süre OECD ortalamasının altındadır (TEDMEM, 2021).

2.2.3 Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri

Yabancı dil öğretiminde çeşitli yöntemler mevcuttur. Uzun bir süre dilbilgisi-çeviri yöntemi kullanılmıştır. 1930’lardan sonra konuşma becerisinin öğretimi ön plana çıkmasıyla, sadece hedef dilin kullanıldığı dolaysız yöntem kullanılmıştır. İlerleyen yıllarda kulak-dil alışkanlığı yöntemi yaygınlaşmıştır. Son yıllarda ise iletişimci yöntem ağırlıklı olarak kullanılmaktadır.

1982 yılının Ekim ayında Avrupa Konseyi ve Millî Eğitim Bakanlığının ortaklaşa düzenlediği Yabancı Dil Öğretim Programları isimli seminerde belli başlı yöntemler belirlenip sınıflandırılmıştır. Türk ve Avrupalı uzmanların benimsediği yöntemler aşağıdaki gibidir (Demirel, 2014):

1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method)
2. Dolaysız Yöntem (Direct Method)
3. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi (Audio-Lingual Method)
4. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (Cognitive-Code Approach)
5. Doğal Yöntem (Natural Method)
6. İletişimci Yaklaşım (Communicative Approach)
7. Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

2.2.4 Yabancı Dil Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisi

Dil veya yabancı dil denildiği zaman öne çıkan husus, bireylerin birbirleriyle iletişim kurma ihtiyaçlarıdır. Bahsi geçen iletişim ise sözlü ve yazılı olarak gerçekleşmektedir. Sözlü iletişimde dinleme ve konuşma, yazılı iletişimde ise okuma ve yazma becerileri yer alır. Dil, bu dört becerinin işlevsel bütünlüğünden oluşur. Etkili bir iletişim gerçekleştirmek için bu dört becerinin de aynı oranda kullanılması

gerekmektedir (Çıldır, 2022). Okullarda da bu dört becerinin öğretilmesine yönelik kazanımlar belirlenmektedir.

a. Dinleme Becerisi

Dört temel dil becerisinden olan dinleme ilk edinilen ve günlük hayatta en çok kullanılan beceridir (Çıldır, 2022). Aynı zamanda en zor gelişen de dinleme becerisidir. Yabancı dil öğretiminde dinleme becerisinin amaçları; hedef dilin seslerinin tanınması, vurgulama ve tonlamadan kaynaklı anlam değişikliklerinin fark edilmesi ve konuşmacıdan gelen mesajı eksiksiz ve doğru olarak anlaşılması şeklinde özetlenebilir (Demirel, 2014).

Dinleme becerisi büyük bir önem teşkil etmesine ve zor gelişen beceri olmasına rağmen sınıf içinde yeterince zaman ayrılmamaktadır. Öğrenciler günlük hayatlarında hedef dile maruz kalmadıkları için sadece sınıf içi dinleme yapma fırsatı bulabilmektedirler. Dinleme becerisini geliştirmek için tek yol sınıf ortamında dinleme metinlerini uygulamaktır.

b. Konuşma Becerisi

Yabancı dil öğretiminin temel amaçlarından birisi de iletişim becerilerini geliştirmektir. Konuşma becerisi yabancı dil öğretiminin ürünü niteliğindedir. Birey konuşabildiği ölçüde hedef yabancı dili biliyor şeklinde ifade edilebilir (Kaynar, 2019). Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisini geliştirmek için bazı iletişimsel etkinlikler vardır. Tartışma, diyalog kurma, söylev, okuma tiyatrosu, rol yapma, hikâye anlatımı, doğaçlama konuşma ve oyunlar gibi alıştırma ile konuşma becerileri geliştirilebilir (Demirel, 2014). Konuşma becerisini geliştirmeyi sağlayan temel koşullar; dinleme becerisi ile eşzamanlı ilerletilmesi, telaffuz becerilerinin kazandırılması, gündelik konuşma için temel cümle yapılarının kazandırılması,

motivasyon desteğinin sağlanması ve gerekli materyal temini şeklinde ifade edilebilir (Sancak, 1999; Akt: Kaynar, 2019).

c. Okuma Becerisi

Okuma öğretiminin amacı öğrencilerin yabancı dil seviyelerine, ilgi ve yeteneklerine göre şekillenmektedir. Genel amaçları ise; doğru anlayarak okuma becerisini kazanmak, kelime hazinesini zenginleştirmek, okumanın bilgiyi öğrenmedeki yerinin farkına varmak, anlatım gücünü geliştirmek ve okumayı zevkli bir alışkanlık haline getirmek şeklinde sıralanabilir (Demirel, 2014).

Okuma becerisi için ilköğretim kademesinden itibaren ders kitaplarına konu alanında, günlük kullanıma uygun şekilde yapıları olan çeşitli okuma parçaları belirli aralıklarla yerleştirilir. Okuma parçaları genellikle düz metin, diyalog ya da şiir şeklindedir. Uygulama aşamasında yapı, kelime bilgisi ve kavram bilgisinin kazandırılmasının ardından okuma parçaları sesli araçlardan veya öğretmenden dinlenir, metinde genel olarak neden bahsedildiği anlaşılmaya çalışılır, sessiz okuma üzerine konu ile ilgili soru-cevap yapılır, daha sonrasında da öğrenciler tarafından sesli okuma yapılır. Bu metin kavrama çalışmasının ardından tartışma teknikleri ile okuma ve okuduğunu anlama becerisi pekiştirilir (Demirel, 2014).

d. Yazma Becerisi

Yazma becerisi dört dil becerisinin son zinciri olarak kabul edildiğinden öğretimi ve geliştirilmesi en sona kalmaktadır. Sınıf içi öğretim etkinliğinden çok sınıf dışı verilen ödev gibi değerlendirilmektedir. Demirel'e (2014) göre yabancı dilde sözlü iletişim önemli olduğu kadar yazılı iletişime de aynı derecede önem verilmesi gerekmektedir. Sözlü iletişimde yapılan yanlışlara tolerans gösterilebiliyorken yazılı iletişimde aynı hoşgörü gösterilmemektedir. Dili kurallı ve düzgün kullanmak

elzemdir. Bir öğrencideki yazma becerisine olan hakimiyet hedef dildeki yapı, kural, işlev ve sözcük bilgisinde olan yeterlikle ilgilidir (Kaynar, 2019).

Demirel'e (2014) göre yabancı dilde sınıf içi yazma etkinliklerine üç aşamada yer verilebilir. Bunlar kontrollü yazma, güdümlü yazma ve serbest yazma şeklinde gerçekleştirilebilir. Böylece öğrencilere hedef dildeki sözcükleri ve yapıları doğru şekilleriyle yazma imkânı verilir.

Yabancı dil öğretiminin genel özelliklerinden, kullanılan yabancı dil öğretim yöntemleri ve geliştirilmesi gereken dört temel dil becerisinden sonra öğrencilerin yabancı dilde ne kadar ilerlediklerini belirlemek amacıyla yapılan birtakım etkinlikler olan ölçme ve değerlendirme konusu önem arz etmektedir.

2.2.5 Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Öğretim süreçlerinin eksiksiz yürütülebilmesi ve öğretim programlarının doğru uygulanabilmesi için öğrenme yaşantılarına uygun ölçme ve değerlendirme etkinlikleri dahil edilmelidir (Koç, 2021). Genel anlamda ölçme ve değerlendirme öğrencilerin güçlü ve zayıf yanlarını belirlemek, gelişim durumlarını, başarılarını izlemek, öğretim yöntemlerinin verimliliğini ortaya çıkarmak için yapılır. Uzaktan eğitim sistemlerinde öğrencileri değerlendirmede dersin amacı, yapısı ve öğrenme çıktıları göz önünde bulundurularak kullanılan ölçme araçları çeşitlendirilmelidir. Yalnızca sınav odaklı değil süreç odaklı değerlendirmelerin yapılması aşîkârdır. Uzaktan eğitimde sosyalleşme konusu da bir problem olarak ortaya çıkacağından proje temelli grup çalışmaları ile değerlendirme yapılması önemlidir.

Yabancı dil öğretmenleri de çeşitli ölçme ve değerlendirme araçlarıyla öğrencilerin dil gelişim düzeylerini belirlerler. Yabancı dil öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme sadece sonuç ile değil süreç de değerlendirilerek yapılır ve buna göre kullanılan etkinlikler, yöntem ve tekniklerde gerekli değişikliğe gidilir.

Yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme öğrencilerin seviyesine uygun kelime bilgisini ve hedef dili yazılı ve sözlü iletişimde kullanma düzeylerini ölçecek şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular, eşleştirme, boşluk doldurma ve metin yazma etkinliklerini kapsayan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri yapılabilir. Ayrıca farklı dil becerilerini de ölçmeye yönelik farklı çalışmalar yapılmalıdır. Dinleme becerisi için öğrencileri hedef dile maruz bırakmak yeterli değildir. Dinleme etkinliği yapıldıktan sonra öğrenciler konuşmaya yönlendirilerek hedef dilde üretime geçilmeli, dinleme öncesi-dinleme sırası-dinleme sonrası aşamaları gerçekleştirilmeli, etkileşimsel öğrenmeyi destekler nitelikte etkinliklerle ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Konuşma becerisini ölçmek için öğrencilerin seviyelerine uygun sunum yapma, başlamış bir diyalogu devam ettirme, verilen bir konuya ilişkin diyalog başlatma şeklinde ölçme etkinlikleri yapılabilir. Okuma becerisini ölçmek için telaffuza, tonlamaya, vurgulamaya dikkat edilerek öğrencilerin okuması istenebilir. Metnin anlaşılıp anlaşılmadığını ölçmek için de metinle ilgili soru-cevap, metnin teması hakkında açıklama yapma gibi yöntemler kullanılabilir. Yazma becerisini ölçmek için belirli bir konu hakkında cümle, paragraf veya basit kompozisyon yazdırma, yarım bırakılan bir diyalogu devam ettirme gibi ölçme etkinlikleri yapılabilir (MEB-DOGM, 2017). Eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçası olan ölçme ve değerlendirme uzaktan eğitimde de sürecin doğasına uygun şekilde tasarlanıp yürütülmelidir. Çevrim içi ortamlarda gerçekleştirilecek olan sınavların geçerliği, güvenilirliği, şeffaflığı, güvenliği, denetlenebilir olması öğretme-öğrenme süreçlerini sağlıklı yürütebilmek adına oldukça önemlidir (Can, 2020a). Uzaktan eğitimde öğrencilere yeterli geribildirim sağlanabilmesi için öğrenme ve ölçme-değerlendirme faaliyetleriyle ilgili çevrimiçi etkileşim ortamlarının geliştirilmesi gerekmektedir (Karadağ ve Özgür, 2021).

2.2.6 Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Yabancı dil öğretiminin özel öğretim yöntemleri gerektirdiği bir gerçektir. Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar ele alınırken dil öğrenme aşamaları gözden geçirilmelidir. Yabancı dil öğrenme süreci aşamaları; dilin yapısını öğrenme, dil becerilerini edinme, hedef dilin kültürel özelliklerinin farkında olma, dilin çeşitli toplumsal ortamlarda nasıl kullanıldığının bilgisini kazanma, dilin yapı ve beceri bilgileriyle beraber toplumsal kullanımını da birleştirerek iletişim kurma şeklindedir (Adıyaman, 2001). Bir yabancı dili bilmek hedef dilin dil bilgisini dinleme-anlama, konuşma, okuma ve yazma becerileri ile kullanmak demektir. Yabancı dil öğretiminde öğretene, öğrenen ve öğretim ortamı şeklinde üç temel öge bulunur. Öğreten uzaktan eğitim sisteminde gerekli altyapıyı hazırlar, öğrenen kendisine uygun öğrenme stratejisi belirler, ortam seçilir ve ortama uygun materyal kullanılır. Bu öğelerden birinde oluşabilecek bir aksaklık yabancı dil öğretimini ve öğrenimini sekteye uğratabilir.

Yıldız ve Durmuşçelebi (2013) yaptığı çalışmada Türkiye’de yabancı dil öğrenme-öğretme konusunda tek bir problem olmadığını fakat yabancı dil öğretim politikası ve planlamasının olmamasının birçok sorunun ortak noktası olduğunu belirtmiştir. Türkiye’nin kendine has dil öğretim programının eksikliği, uygulama ve politikadaki farklılıklardan kaynaklı sorunlar, yabancı dil öğretiminde dilbilgisi ağırlıklı yöntemin kullanılması, öğrencilerin yeterince vakit ayırmamasından kaynaklı dil becerilerinin eksikliği, sınıfların kalabalık olması, öğretilen dili kullanacak alan olmayışı, motivasyon eksikliği, ölçme ve değerlendirmedeki yanlış yöntemler, yabancı dil öğretmeni yetiştirme programlarının yetersizliği, hizmet-içi eğitimin yetersizliği ve ders saatlerinin az oluşu gibi sebepler çalışmanın ortaya çıkardığı sonuçlardır.

Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan olumsuzluklar sadece sistem, yönetim ve müfredat kaynaklı değil, aynı zamanda bireysel, toplumsal, yasal, pedagojik, yönetsel ve kültürel nedenlerden de kaynaklanmaktadır (Can ve Işık-Can, 2014). Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar arasında öğrencilerin ilgisiz oluşu, yabancı dilin önemini kavrayamamaları, yabancı dil öğreniminde öğrencilerin not alma ve sınıf geçmeyi önemsemeleri, ulusal denetim ve eşgüdüm eksikliği gibi faktörler de etkilidir. Ayrıca yabancı dil öğretiminde elde edilecek olan başarının kullanılan öğretim yöntemi, öğrenci-öğretmen etkileşimi, öğrenci motivasyonu, yabancı dil öğretmeni yetiştirme, öğretim programı geliştirme, ölçme ve değerlendirme, anadil ve kültür öğretimindeki başarı ile yakın ilişkide olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Soner (2007) çalışmasında Türkiye’de yabancı dil öğretiminin başarısızlık nedenleri olarak yeterli sayıda öğretmen bulunmaması, öğretmenlerin iyi yetiştirilmemiş olması, yabancı dil öğretim yöntem ve teknik bilgilerinin yetersiz olması, öğrencilerin diğer derslerin ağırlığı nedeni ile yabancı dil dersine yeterince vakit ayırmamaları, sınıfların çok kalabalık olması, araç-gereç eksikliği ve öğretimde çağdaş yöntemlerin kullanılmaması şeklinde sonuçlandırmıştır.

Türkiye’de yabancı dil eğitimi ile ilgili sorunlar kendi içinde değerlendirilip buna göre çözümler üretilmelidir. Yabancı dil eğitimi ile ilgili yaşanan zorluklar kalabalık sınıflar, fiziksel koşulların yetersizliği, nitelikli öğretmen eğitimi, dil politikaları, dil eğitimi yaklaşımları gibi ana etkenlerden kaynaklanmaktadır (Coşkun-Demirpolat, 2015). Bu sorunlara çok yönlü çözümler üreterek yabancı dil öğretimine bir soluk getirmek mümkündür.

Geleneksel sınıflarda sorunlarla karşılaşılrken sanal sınıflarda yabancı dil eğitimi konusu üzerinde de durulmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

2.2.7 Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimi

Yabancı dil öğretimi normal şartlarda geleneksel sınıflarda bile henüz istenen düzeyde değildir (TEPAV, 2014). Hedeflenen düzeyde başarı sağlanamayan yabancı dil dersleri pandemi sebebiyle gerek zorunluluktan gerekse tercihen uzaktan eğitimle, sanal sınıflar aracılığıyla sürdürülmüştür. Geleneksel öğretim ortamlarındaki dil öğretimi sanal eğitim ortamlarına kolaylıkla dönüşebilmektedir. Etkileşimli bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde öğrenciler de mekân sınırlaması olmadan derslerine katılabilmektedir. Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde Türkiye pek çok destekleyici çevrimiçi uygulama ve platformun yanı sıra devlet destekli olan EBA'yı K12 seviyesinde uygulamaya koymuştur. EBA'da canlı dersler ve aynı zamanda TRT EBA TV ile de eş zamansız ders videoları yayınlanmıştır. (MEB, 2020a). Bu süreçte öğretmenlerin ve öğrencilerin sanal ortamlar hakkında bilgi sahibi olmaları ve etkili kullanmaları gerektiği tartışılmaz bir gerçektir.

Uzaktan eğitim sisteminde yabancı diller gibi sözel dersler uygulamalı derslere göre daha verimli işlenebilmektedir (Cantürk ve Cantürk, 2021). Ancak sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin başarılı olması için bazı hususlar vardır. Bunlar öğrenciler ve öğretmen arasında canlı etkileşimin sağlanması, dijital medyanın kapsamlı ve düzenli kullanımı, okul yönetiminin katılımı ve desteği, öğretmen ve öğrencilerin etkili iletişim kurması şeklinde özetlenebilir (Clifford, 1990). Sanal öğrenme ortamının motive edici ve dil öğrenme kaygısını azaltıcı olması, yabancı dil öğrenmeye yönelik tutumları olumlu şekilde etkilemesi (Lin, Zhang ve Zheng, 2017), öğrenmeyi kolaylaştıracak materyaller sunulması (Gütl, Chang, Edwards ve Boruta, 2013), öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen, öğrenci-materyal etkileşimini sağlaması (Kuruçay ve İnan, 2017), dört dil becerisini geliştirici nitelikte olması, çeşitli öğrenme stratejilerinin kullanılması (Li, 2019), öğrenen özerkliğinin sağlanması gibi etkenlerin

yabancı dil öğrenme konusunda olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır (Cacheiro-Gonzalez ve Medina-Rivilla, 2019).

Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi için teknolojinin etkin kullanımı önemlidir. Dijital medyanın yani Web 2.0 araçlarının, uygulamaların ve sanal sınıf araçlarının aktif olarak kullanılması ile etkili bir yabancı dil öğretimi gerçekleştirilecek ve öğrencilerin hedef dilde dört temel dil becerisini geliştirecektir (Yaşar-Sağlık ve Yıldız, 2021). Fansury, Januarty, Rahman ve Swayal (2020) çalışmasında İngilizce öğretiminde dijital içeriklerin WhatsApp grubu, Zoom, Google Meet vb. gibi çeşitli uygulamalarla entegre bir şekilde kullanılmasının öğrenme sürecini daha kolay hale getirdiğini belirtmişlerdir. Dijital içeriğin kullanımı özellikle de milenyum kuşağı öğrencilerinin anlamalarını sağladığı, ayrıca materyaller öğrencilerin ilgilerini sürdürebilecekleri şekilde tasarlandığından öğrenmede motivasyonu artırdığı bulgularına ulaşmışlardır. Richards (2015) geçmişte dil öğretiminin odak noktasının sınıf temelli olduğunu, ancak günümüzde internetin, teknolojinin, medyanın, sosyal ağların kullanımı ile sınıf dışı öğrenmenin desteklendiğini; anlamlı ve özgün dil kullanımı için mevcut sınıf ortamlarından daha çok fırsat ve kaynak yarattığını belirtmiştir. Manegre ve Sabiri (2020) çalışmasında online dil öğrenimi için özel eğitim sektöründe odaklanılan yöntemin sanal sınıflar olduğunu ve esnekliği, etkileşimi, sınırlı hareket kabiliyetine sahip olan ve kaynak eksikliği olanlar ideal olduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler öğretim yönteminden çok sınıfın büyüklüğünün önemini vurgulamışlardır. Öğrenme sürecinin aynı oranda olduğuna hatta daha hızlı bile gerçekleştiğine inanmaktadırlar. Öğretmenlerin çoğunluğu sanal sınıfların geleneksel sınıfların ve evde eğitimin en iyi alternatifini olduğunu belirtmişlerdir.

Uzaktan eğitimde dil öğrenim ortamını şekillendiren ve öğrenci başarısına ve öğrenci devamsızlığına sebep olan çeşitli etkenler vardır. Diğer bir çalışmada dijital içeriklerin basit ve yetersiz oluşu, öğretmenlerin uzaktan eğitim öğretim strateji ve tekniklerini etkili kullanamaması gibi sebeplerden dolayı sanal ortamlardaki yabancı dil öğretiminde de istenilen başarıya ulaşamadığı sonucuna varılmıştır (Kazu, Kurtoğlu-Yalçın ve Yalçın, 2022). Yabancı dil öğretmenleri dil becerilerinin uzaktan eğitim yöntemiyle kazandırılmayacağı, uzaktan eğitim öğretim materyallerinin yetersizliği, öğrenci takibinin yapılamaması, dönüt olmaması, bağlantı ve internet kopması, ders sürelerinin az oluşu, öğrencinin motivasyon düşüklüğü, öğrenciler arası imkân eşitsizliği gibi problemlerden bahsetmişlerdir. Tümen Akyıldız'ın (2020a) çalışmasında öğrencilerin cihaz ve internet yetersizliği, öğretmen-öğrenci ve öğrenci-öğrenci etkileşimini azaltması ve bu yeni sistemin öğrencilerde ilk etapta yarattığı kaygı gibi olumsuzluklara dikkat çekilmiştir. Satpute'nin (2021) hem kırsal hem de kentsel kesimdeki dil öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmada hazırlıksızlık durumu, uygun eğitim eksikliği, teknik kısıtlamalar konularını ortak zorluklar olarak belirlemiştir. Dil öğretimi için de e-öğrenme platformları ve dijital araçlardan habersiz olmak, e-içerik geliştirmek, öğrencileri sanal sınıfa dahil etmek, dil becerilerinin özellikle yazma becerisinin geliştirilmesi, çevrimiçi değerlendirmenin izlenmesi bu çalışmada tespit edilen büyük zorluklar olarak belirlenmiştir. Şendoğan-Erdoğan (2020) çalışmasında yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerinin çevrimiçi İngilizce derslerinden genel olarak beklentilerini karşıladığını, fakat dil becerilerinden dinleme ve yazma becerilerinin zayıf unsurlar olduğunu belirtmişlerdir. İlerleyen yıllara daha iyi hazırlanmak için lisans eğitimine yeni dersler eklenmesi, uzaktan eğitime hazırlıklı olunması, potansiyel bir çerçeve geliştirilmesi, gelişmiş eğitim materyalleri, son teknolojinin eğitime entegrasyonu ve uzaktan eğitimin başarılı yönetimi konusunda

öneriler sunulmuştur. Estrella'nın (2023) çalışmasından elde ettiği sonuçlara göre; öğrenciler dijital sınıfların İngilizce dersini daha iyi öğrenmelerini sağlamadığını belirtmişlerdir. İngilizce dersinin sosyal ortamda yani yüz yüze öğrenilmesi gerektiğini, ikili çalışma veya grup çalışması yapılamadığını, sanal ortamdaki derse ev ortamından bağlanmanın konsantrasyonu etkilediğini, derslerin kayıt altına alınması gerektiği gibi önerilerde bulunmuşlardır.

2.3.Eğitim ve Öğretimin Yönetimi

Sınıfta davranış sorunlarını önlemek için dersin iyi bir şekilde planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi süreci öğretimin yönetimi olarak tanımlanır. Bu yönetimden sadece dersin öğretmeni, okul yöneticisi değil hiyerarşideki bütün görevliler de sorumludur. Okul idarecilerinin, öğretmenlerin, bölüm-zümre başkanlarının, İlçe ve İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin de görev ve sorumlulukları mevcuttur (Gümüşeli, 2014). Yönetimde rol oynayan iç ve dış ögeler bulunmaktadır. İç ögeler okulun yapısında yer alan yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, memurlar ve diğer personellerdir. Dış ögeler ise okulun yapısında olmayan fakat etki alanı olan anne-baba, çevre grupları ve liderleri, iş piyasası, yönetim yapısı ve merkez örgütüdür (Bursalıoğlu, 2021). Okul yönetiminin ve okul yöneticisinin başarısını en çok etkileyen kısım merkez örgütüdür. Türk Eğitim sisteminde Millî Eğitim Bakanlığı bürokratik bir kuruluştur ve etkili yönetim, uzmanlık rollerinin hiyerarşiye yerleştirilmesi ile mümkündür (Bursalıoğlu, 2021). Türkiye gibi merkezden yönetimin olduğu ülkelerde, okuldaki eğitim programının kapsamı hazır olan programı uygulama ve izleme ile sınırlıdır. Eğitim programların oluşturan unsurlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Eğitim programının unsurları

Eğitim Programının Unsurları	
Gerekçe	Neden öğreniyorlar?
Hedefler ve Amaçlar	Hangi hedefler doğrultusunda öğreniyorlar?
İçerik	Ne öğreniyorlar?
Öğrenme Eylemleri	Nasıl öğreniyorlar?
Öğretmenin Rolü	Öğretmen öğrenmeyi nasıl kolaylaştırır?
Materyaller ve Kaynaklar	Nelerle öğreniyorlar?
Gruplaşma	Kiminle öğreniyorlar?
Yer	Nerede öğreniyorlar?
Zaman	Ne zaman öğreniyorlar?
Değerlendirme	Öğrenme ne kadar ilerlemiş?

Kaynak: Akker, Wilmad-Kuiper ve Uwe-Hamayer (2003; Akt: Gümüşeli, 2014)

Tablo 4’te görüldüğü üzere gerekçe ile başlayan eğitim öğretim programı değerlendirme ile son bulur. Bütün unsurlar ‘gerekçe’ çerçevesinde şekillenir, hepsi sistem bütünlüğü ve uyum içerisinde geliştirilir. Her soruya detaylı cevap verilmesi, her unsurun detaylı analiz edilmesi ile doğru programa karar verilebilir. Örneğin ‘yer’ unsurunu inceleyecek olursak ‘Öğrenciler nerede öğrenecekler?’, “Öğrenme çevresinin fiziksel ve sosyal nitelikleri nelerdir?” gibi ve benzeri sorular üretilerek bu unsur analiz edilebilir (Gümüşeli, 2014). Bu unsurlar kapsamında bakıldığında sanal sınıflarda kullanılan öğretim stratejileri, öğretim yöntem ve teknikleri, öğretim araçları geleneksel sınıflardan farklılıklar gösterecektir. Eğitim ve öğretim sanal ortamlarda yürütülmesi durumunda diğer sorular da bu unsur etrafında geliştirilerek eğitim programı belirlenmelidir. Erden’in de (2000, s.16) belirttiği gibi nasıl ki geleneksel sınıflarda sınıf düzeninin sağlanması, öğrenme ve öğretme alanlarındaki çalışmaların eğitim ortamlarına uyarlanması ve yeni çalışmalar yapılması, öğretime hazır duruma getirilmesi, öğrenme ve öğretmenin etkililiği açısından önemliyse sanal sınıflarda da bu koşulların sağlanması gerekir.

Can (2020b) çalışmasında geleneksel sınıflar ile sanal sınıflarda öğretimin yönetimini karşılaştırmıştır. Geleneksel sınıflarda öğrenciler genellikle derse ilişkin bilgileri not ederek kayıt altına alırlar. Öğretim için gereken planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin fiziksel ortama uygun yapılması gerekir. Ayrıca öğretim stratejileri, yöntem ve teknikler, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yüz yüze öğretime uygun olarak planlanır ve sınıf ortamında paylaşılır. Sanal sınıflarda ise durum daha farklıdır. Sanal sınıflarda öğrenciler derslerle ilgili verilere istedikleri zaman ulaşarak faydalanabilirler. Öğretim için gerekli planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin sanal ortama uygun yapılması gerekir. Öğretim stratejileri, yöntem ve teknikler, öğrenen başarısını ölçme ve değerlendirme uzaktan öğretime uygun olarak planlanır. Sosyal ve fiziksel uzaklık dikkate alınır ve elektronik ortamda paylaşılır. Geleneksel sınıflara göre sanal sınıflarda öğretimin yönetiminde bazı farklılıklar mevcuttur. Öte yandan geleneksel sınıflarda öğretimin yönetimi önceden hazırlanmış belli bir plan ve program çerçevesinde gerçekleşmektedir. Öğretimin plan/program çerçevesinde yönetimi ise genel olarak; öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının bilinmesi, hazır bulunuşluk düzeylerinin tespit edilmesi; hedeflerin ve davranışların, kullanılacak araç ve gereçlerin, ders ortamının, öğretimin amacının, içeriğinin belirlenmesi; hangi öğretim yöntem ve stratejisinin kullanılacağı, ne kadar sürede anlatılacağı ve nasıl değerlendirileceği anlamlarına gelmektedir (Başar, 2016). Aynı durum sanal sınıflar için de geçerlidir. Öğretmen sınıfı belirlenen plan ve programdan haberdar etmelidir. Sanal sınıfın yürütüleceği çevrimiçi ortamdan kullanılacak öğretim stratejileri, yöntem ve teknikleri, materyaller, ödev ve proje bilgileri, değerlendirme ölçütleri gibi öğretimin esasları sürecin başında öğrencilerle paylaşılmalıdır (Polat, 2016). Aynı zamanda sanal sınıflarda eğitim ve öğretimi aksatacak teknik sorunların da yaşanabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bir

bilgisayar ve sabit internet bağlantısı gerektirmesi, eşit teknoloji ve erişim fırsatı olmaması, teknoloji okuryazarlığı gerektirmesi gibi temel problemlerle karşılaşılabilir (Alhat, 2020).

2.3.1 Yabancı Dil Öğretiminin Yönetimi

Derslerin etkili bir şekilde işlenmesinde sınıf yönetiminin kritik rolü vardır. Robyler (2006) öğretmenlerin öğrencilerle etkili iletişim kurabilme, dersi planlama ve yönetme, farklı özelliklere sahip öğrenme gruplarını yönetebilme gibi konularda yetkin olması gerektiğini vurgulamıştır. Aynı durum yabancı dil derslerinin öğretiminde de oldukça geçerlidir. Bu bağlamda aktif olarak çalışan yabancı dil öğretmenlerinin sınıf içi uygulamalarını iyileştirmek için; öğrencilerle güç mücadelesinden kaçınmaları, yabancı dil öğretmenlerinin odağında sınıf yönetimi ile ilgili konferanslar düzenlenmesi, farklı okullardaki öğretmenlerin sınıf yönetiminde yöntem, teknik ve uygulamalarını paylaşabileceklerin ortamların yaratılması, öğretmenlerin mesleklerinde yetkinliklerini artırmaları için yüksek lisans ve doktora eğitimine devam etmeleri gibi bazı pedagojik çözümler vardır (Yütük, 2020). Aynı zamanda halen öğretmenlik okuyan meslektaşlar için de metodoloji derslerinin özellikle öğretmen ve öğrenci rolleri açısından sınıf yönetimi ilkeleri ile bütünleştirilmesi, sözsüz iletişim araçlarının öğretiminin de gerekli olduğu, öğretmen adaylarının sunumlar ve mikro öğretim uygulamaları esnasında çeşitli senaryolarla karşılaşp bunlara çözüm üretmesinin desteklenmesi, uygulama öğretmenlik sürelerinin uzatılması ve farklı okul türü ve seviyelerinde gerçekleştirmesi gibi öneriler de mevcuttur (Yütük, 2020). Bununla birlikte Demirezen ve Özönder (2016) yabancı dil öğretmenlerinin aynı anda hem öğrenen hem öğretmen olduğu iddia ederek yaşam boyu öğrenme ve mesleki gelişimin önemini vurgulamıştır. Geleneksel

sınıflarda yabancı dil öğretiminin yönetimi alan bilgisi yeterliklerine, sınıf yönetimi becerilerine göre etkili olabilmektedir. Bu durum sanal sınıflarda da geçerlidir.

2.3.2 Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Yönetimi

Geleneksel sınıflarda yabancı dil öğretiminin yönetimi öğretmen becerilerinin yanı sıra sınıf yönetiminin etkili uygulanmasıyla gerçekleşmektedir. Çevrim içi öğretimin etkili olabilmesi için öğretmenlerin yönetim, pedagojik, sosyal ve teknik konularda birtakım bilgi ve becerilere sahip olması gereklidir (Berge, 1995). Sanal sınıflarda ise bu durum beraberinde farklı hususları öne çıkarmaktadır. Öğretimin gerçekleştirilmesi planlanan sanal ortamın seçimi, öğretimde kullanılacak materyallerin, ders sürelerinin, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi gibi konuların eğitim politikacıları tarafından etraflıca irdelenmesi gerekmektedir. Bu durumda eğitim politikacıları tarafından Öğretim ve İçerik Yönetim Sistemi (ÖİYS) kavramı hedef dersin öğretim içeriğinin oluşturulması, yönetimi ve iletimi olarak çözüm olabilir (Gülbahar, 2019). Moodle, Google Classroom gibi açık kaynak kodlu ÖİYS'ler uzaktan eğitim süreçlerinde en çok tercih edilen uygulamalardır. BigBlueButton; açık kaynak kodlu video konferans yazılımı olarak kayıt özelliğinin olması, etkileşim boyutunun olması, öğretim materyallerinin paylaşımı açısından tercih edilen sanal sınıf uygulamalarından birisidir. Pandemi döneminde acilen geçilen uzaktan eğitimde de EBA platformu, EBA Canlı Ders uygulamaları aktif olarak kullanılmıştır. Yoğunluk gibi bir takım erişim problemlerinden ötürü okulların kendi tercihlerine göre Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Skype gibi video konferans imkânı sunan yazılımları kullanmışlardır. Dersler sanal sınıflar oluşturularak bu platformlar aracılığıyla işlenmiştir. Bu durumda yabancı dil derslerinin uygunluğu konusu soru işareti olmuştur. Yapılan çalışmalarda yabancı dil derslerinin teorik kısımların Web 2.0 araçlarıyla desteklenebildiği (Bilgin, 2022) fakat

uygulamalı kısımlarında zorlanıldığını (Karahan ve Şad, 2022; Kazu, Kurtoğlu Yalçın ve Yalçın, 2022; Karabacak, 2022) göstermektedir. Kahraman da (2020) çalışmasında uzaktan eğitimde bazı uygulamalı derslerin sürdürülemeyeceğini tespit etmiştir. Bu durumda geleneksel sınıfa en yakın olacak şekilde; yüksek öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci etkileşimi sağlanarak, doğru yöntem, uygun öğretim materyali, uygun sanal sınıf ve çevrim içi uygulamalar seçilerek yabancı dil öğretimi etkili yönetilebileceği çıkarımı yapılabilir. Uzaktan eğitim yöntemiyle yabancı dil öğretiminin pek çok yararlı özellikleri vardır. Bunlar; farklı ve değişik eğitim-öğretim seçenekleri sunması, öğrenciye kendi başına çalışma olanağı sunması, yer-zaman-mekân bağımsızlığı sağlayarak sınıfta bulunma zorunluluğunu ortadan kaldırması, bireysel ve bağımsız öğrenme koşullarını yaratarak bireyin sorumluluklarını almasını sağlaması, bireylere özerk öğrenme yeteneği kazandırması, eğitim-öğretim maliyetlerini en aza indirmesi, bilişim tabanlı uygulamaların öğrenilmesi şeklindedir. Öte yandan uzaktan eğitim yöntemi birçok açıdan eleştirilmiştir. Yüz yüze eğitim ilişkileri açısından eksiklik oluşturması, öğrencilerin sosyalleşmelerini engellemesi, özerk öğrenme ve bağımsız çalışma becerileri gelişmemiş olan öğrenciler için uygun olmayışı, uygulamalı etkinlik ve becerilerde eksiklik oluşabilmesi, iletişim teknolojilerinde ve bilişim tabanlı donanımlara bağımlılık gerektirmesi, her öğrencinin yeterli donanım, ağ bağlantısı ve bilişim tabanlı teknoloji bilgisinin olmaması ihtimallerinden dolayı eleştirilmiştir.

2.4.İlgili Araştırmalar

Tuncer ve Öztürk Karataş'ın (2022) "Recommendations of ELT students for four language skills development: A study on emergency distance education during the COVID-19 pandemic" isimli çalışması İngilizce öğretmeni aday öğrencilerle acil uzaktan eğitim döneminde dört dil becerisinin geliştirilmesi konusunda nitel desenle

gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler çevrim içi derslerde; gerçek etkileşimin yakalanmasını, bu etkileşimi sağlamak için de öğrencilerin konuşmaya ve aktif katılmaya teşvik edilmesini, öğrenci merkezli olunmasını, çeşitlilik ve eğlence unsurlarını barındırmasını, her bir becerinin verimli bir şekilde uygulanabileceği bir platform olmasını, aynı zamanda dört becerinin bütünleştirilmesini önermişlerdir. Ayrıca teknik sorunların minimuma indirilmesi, öğrencileri en faydalı web adreslerine ve materyallere yönlendirilmesini, ödev, etkinlik, projeler için açık ve net talimatlar verilmesi, anında geri bildirimin sağlanmasını, daha aktif ve daha özerk öğrenciler yetiştirilmesi gerektiğini de önermişlerdir.

Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz (2021) “Covid-19 pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim hakkında ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesi” isimli çalışmada Covid-19 pandemisi sürecinde uzaktan eğitim hakkında Türkiye’nin farklı illerinden 55 ortaöğretim öğrencisinin görüşleri belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda öğrenciler; öğrenme/öğretme ortamı, disiplin, zaman yönetimi ve ders süresi, esneklik ve erişilebilirlik özellikleri açısından uzaktan eğitime dair olumlu görüşler belirtmişlerdir. Diğer yandan katılımcı öğrenciler; uzaktan eğitim sürecinde öğrenci-öğretmen iletişimi, öğrenme ve öğretmedeki yetersizlikler, öz düzenleme/zaman yetersizlikleri, geri bildirim eksikliği, teknolojik problemler ve duyuşsal yetersizlikler bakımından olumsuz görüşler belirtmişlerdir. Araştırmada katılımcılar uzaktan eğitim sürecinin verimli olabilmesi için daha fazla soru çözümü, detaylı anlatım, ders saati ve zaman ayarlaması, hizmet içi eğitimlerin yapılması konularında öneride bulunmuşlardır.

Karakuş, Esendemir, Ucuzsatar ve Karacaoğlu (2021) “Türkçe dersleri özelinde uzaktan eğitim hakkındaki veli görüşleri” isimli çalışmada salgın

sürecinde mecburi yapılan uzaktan eğitim hakkında eğitimin en önemli paydaşlarından olan velilerin görüş ve önerilerini incelemiştir. Manisa'nın Salihli ilçesinde ikamet eden 102 veliye çevrimiçi ortamda 21 maddelik anket uygulanmıştır. Veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Veliler temel dil becerileri, motivasyon, sosyalleşme, dikkat, ödevlerin verimliliği, yüz yüze eğitime dönme konuları hakkında görüş belirtmişlerdir. Velilerin görüşlerinin genel itibariyle olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Velilerin çoğunluğunun uzaktan eğitimin devam etmesini istemedikleri belirlenmiştir.

Dolmacı ve Dolmacı'nın (2020) "Eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşleri: bir covid 19 örneği" isimli çalışmasında öğretim elemanları; yabancı dil öğretiminde senkron uzaktan eğitimi zaman-mekân esnekliği sağlaması, farklı kaynaklara erişim ve paylaşım kolaylığı, sınıf baskısı ve disiplin problemlerinin önüne geçebilmesi gibi avantajlarının olduğunu belirtmişlerdir. Ancak geleneksel sınıfta bire bir ilgilenilme, göz teması kurabilme, beden dili ile anlaşılabilme, aktif katılım ve motivasyonu kolay sağlama, ölçme ve değerlendirme avantajları gibi konulardan dolayı yüz yüze eğitimi daha verimli bulmuşlardır. Yabancı dil becerileri konusunda da senkron öğretimde dinleme ve konuşma becerilerinin öğretimi genel olarak verimli olmadığı, okuma ve yazma becerilerinin nispeten daha verimli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Alt beceriler olarak; telaffuz alt becerisinin eş zamanlı yabancı dil öğretiminde verimli olmadığı fakat dil bilgisi ve kelime alt becerilerinin öğretiminin verimsiz olduğu sonuçlarına da ulaşmışlardır.

Fidan (2020) "Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri" isimli çalışmasında 2019-2020 eğitim öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesi ilköğretim kademesinden sınıf öğretmenlerinden

veri toplamıştır. Görüşme tekniği ile toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Zorunlu uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönlerinin olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler tarafından akademik anlamda öğrencilerin dersten geri kalmaması ve sosyal çevreden kopulmaması durumu en sık belirtilen olumlu görüş olmuştur. Diğer olumlu görüşler ise zaman, teknoloji, rahatlık, motivasyon, psikoloji, empati, inovasyon, sorumluluk ve veliler kodlarında ifade edilmiştir. Olumsuz görüşler bireysel ve genel olarak iki görüş altında toplanmıştır. Genel olumsuz görüşler en sıklıkla erişim ve alt yapı sorunu olarak dile getirilmiştir. Bireysel olumsuzluklar ise teknoloji bağımlılığı, hazır bulunuşluk, motivasyon, sınıf yönetimi, hareketsizlik, bakış açısı, rahatlık ve veliler kodlarında ifade edilmiştir.

Tümen Akyıldız (2020a)'ın "Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri" isimli çalışması Elazığ ilinde ortaokul düzeyinde çalışan 6 İngilizce öğretmeni ile odak grup tartışması tekniği ile yürütülmüştür. Katılımcı öğretmenler yabancı dil öğretiminde öğrenci, öğretmen, teknoloji ve veli kaynaklı birtakım problemler yaşandığını belirtmişlerdir. Katılımcılar gelecek uygulamalar için iyileştirici bazı önerilerde bulunmuşlardır. Teknoloji kullanımı ve uzaktan eğitim için eğitimler verilmesi, iletişimsel yaklaşım ve etkileşim içeren yabancı dil öğretim yöntemlerinin uzaktan eğitime entegre edilmesi, ders saatlerinin artırılması, öğrencilere teknoloji kullanımının öğretilmesi, öğrencilere motivasyon desteği verilmesi, bireysel öğrenmelerinin desteklenmesi, velilerin süreçle ilgili bilinçlendirilmesi ve sosyal eşitlik sağlanması için ihtiyacı olan öğrenci ve öğretmenlere teknolojik destek sağlanması araştırmaya katılan öğretmenler tarafından öneri olarak sunulmuştur.

Akkuş ve Acar'ın (2017) "Eş zamanlı öğrenme ortamlarında karşılaşılan teknik sorunların öğretici ve öğrenen üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir

araştırma” isimli çalışmasında nitel yöntemle üç farklı örneklem düzeyinde veriler toplanarak yürütülmüştür. İnönü Üniversitesi uzaktan eğitim platformunda çalışan teknik bölümden sorumlu 2 uzman personel, uzaktan eğitimle bazı dersleri alan 10 lisans öğrencisi ve bu derslerin eğitimini veren 3 öğretici ile yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. İçerik analizi ile çözümlenen veriler sonucunda hem öğrenenlerin hem de öğreticilerin çoğunlukla karşılaşılan durumun sistemdeki ses, internet erişimi, bağlantı hızı ve ders içerikleri gibi teknik sorunlar olduğu ortaya çıkmıştır. Teknik desteğin artırılması, sistemdeki ders sunumlarının iyileştirilmesi, görsel materyal kullanılması, soru-cevap tekniğinin kullanılması ve internet bağlantı hızının daha iyi olması gerektiği şeklinde öneriler sunulmuştur.

Bozavlı’nın (2017) “Yeni Teknolojiler Işığında Eğitim Aktörlerinin Yabancı Dil Öğretiminde Sanal Sınıf Algıları” isimli öğrencilerle ve öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmasında; öğrencilerin video konferans sistemiyle oluşturulan sanal sınıf uygulamalarının doğal olmayan ortamlarda öğrenilen yabancı dilde; sözel dil becerilerini geliştirmede en uygun yöntem olduğunu, bu uygulamayı destekledikleri ve bu uygulamayla motivasyonları artmış şekilde sözel iletişim becerilerini geliştirebileceklerini düşündüklerini ortaya çıkarmıştır. Araştırmaya katılan tüm öğretmenler de sanal sınıfların öğrenenlerin yabancı dilde sözel becerilerini geliştireceğine, onların öğrenme motivasyonlarını artıracığına inanmakta ve bu uygulamanın Türk eğitim sisteminde yer alması gerektiği görüşünü desteklemektedirler. Yabancı dil öğreniminde video konferans ya da benzeri teknolojilerin eğitime entegre edilmesi gerektiği böylece etkileşimde kalarak öğrenenler kendilerini öğrenimlerinin aktörü olarak görebileceklerdir. Bu tespitlerden sonra karar vericilerin ihtiyaç duyulan yasal düzenlemeleri yapmaları, eğitim planını tasarlayıp hayata geçirmeleri; yerel yöneticilerin de öğretmenleri teknolojinin

kullanımı konusunda bilgilendirmeleri, gerekli eğitimleri vermeleri beklenmektedir. Öğrencilerin motive olmaları, öğrenmenin kendi sorumluluklarında olduğunun bilincine varmaları, öğrenmek istiyorlarsa etkileşim ve eylem içinde olmaları, iletişim etkinliklerine katılmaları, yabancı dil öğrenimi ile ilgili düşüncelerini değiştirmeleri, otonom olmaları gerekmektedir.

Kalelioğlu, Atan ve Çetin'in (2016) "Sanal Sınıf Ortamında Eğitimci ve Öğrenci Deneyimleri" isimli çalışmada e-öğrenme deneyimi olan 5 eğitimci ve 7 öğrenci ile nitel çalışma yürütmüştür. Eğitimcilerle yarı yapılandırılmış görüşme, öğrencilerle ise açık uçlu sorulardan oluşan bir anket çevrimiçi olarak gönderilmiştir. Yürütülen bu çalışmada eğitimcinin ve öğrencinin sahip olması gereken rolleri ve yeterlikleri vurgulanmıştır. Öncelikle eğitimcinin teknik ve pedagojik olarak iyi donanımlı olması gerektiği; ayrıca, eğitimcinin dersi planlama ve yönetme, etkili materyal kullanma, farklı öğrenme gruplarını yönetme ve etkili iletişim kurabilme gibi hususlarda yeterli bilgi ve beceriye sahip olması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Sanal sınıf ortamında olması gereken öğrenci modeli için de içsel motivasyonu yüksek, bilgisayar okuryazarı olan, kendi kendine çalışabilen, planlı ve araştırmacı bireyler olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ekmekçi (2015) "Distance-education in Foreign Language Teaching: Evaluations from the Perspectives of Freshman Students" isimli çalışmada bir uzaktan eğitim programına devam eden 72 öğrenciye anket uygulanmıştır ve verileri doğrulamak için yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun uzaktan eğitimle aldıkları İngilizce dersinden memnun oldukları, ders içeriği, biçim, okuma ve dilbilgisi bölümlerinin yeterli olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak eş zamanlı derslerde dinleme, konuşma ve yazma becerilerinin hem nicelik hem de nitelik bakımından yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Esneklik uzaktan eğitimin güçlü yönü olarak ortaya çıkarken, geri bildirimin yetersiz olması zayıf yönü olarak çıkan sonuçlar arasındadır.

Günday ve Tahtalı-Çamlıoğlu'nun (2015) “Yabancı Dil ve Gramer Öğretiminde Dijital Medyayı Kullanma” isimli çalışmasında yabancı dil eğitiminde ve gramer öğretiminde dijital araçların ve materyallerin kullanımı ile öğrenenlerin motivasyonlarına ve öğrenme kapasitelerine ciddi katkıda bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dijital araç ve dijital medyanın kullanımı konusunda üniversite ve milli eğitim bünyesinde daha fazla bilgi verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Yabancı dil eğitiminde dijital materyal seçimi hususunda aşırıya kaçmadan, hedefe uygun, geleneksel ve yenilikçi materyaller arasından dengeli bir seçim yapılması gerektiğini de eklemişlerdir.

Tyndall (2014) “Virtual and traditional classrooms on high school students' mathematics and English academic achievement” isimli doktora tezinde lise öğrencilerinin geleneksel ve sanal sınıflarda İngilizce ve Matematik başarılarının çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğini amaçlamıştır. Çalışma 161 sanal sınıfta, 70 geleneksel sınıfta eğitim alan lise öğrencisini kapsamaktadır. Sanal sınıflardaki öğrencilerin ve geleneksel sınıftaki öğrencilerin İngilizce akademik başarılarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde lise öğrencilerinin sanal sınıflardaki İngilizce başarıları ile lise öğrencilerinin geleneksel sınıflardaki İngilizce başarılarında etnik kökene ve cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Michael (2012) “Virtual classroom reflections of online learning” isimli çalışmasında çevrimiçi öğrenmede sanal sınıf yansımalarını derlemiştir. Çalışmada ortaya çıkan ana temalar; artan esneklik, maliyet düşüşleri, çevrimiçi öğrenmede direnç, çevrimiçi ortamların ve öğrenci katılımlarının genişletilmesi ve görsel

okuryazarlık becerileri şeklindedir. Yapılan gözlem ve tutulan günlüklerin sonucuna göre ise öğrenmenin başarılı olması için güvenli ve ödüllendirici sanal sınıfların oluşturulması gerektiği ve ayrıca personel eğitiminin ve yeterli düzeyde destek yapılarının oluşturulması gerektiğine ulaşılmıştır.

Özmen (2005) “Eğitimde sanal sınıf uygulaması ve sonuçları” isimli çalışmasında gerçek sınıf öğrencileriyle sanal sınıf uygulaması için öncelikle e-grup oluşturulmuştur. Uygulamacı tarafından üç ders için iki sanal sınıf oluşturulmuştur. Söz konusu sınıf grubuna üyelik için kayıt kabul işlemleri öğretim üyesi kontrolünde gerçekleştirilmiştir. Sanal sınıfa da gerçek sınıflara olduğu gibi ders içerikleri duyurulmuştur. Bu çalışmanın sonucunda, sanal sınıfın gerçek ortamda yapılan eğitim öğretim faaliyetini artıran önemli bir uygulama olduğu tespit edilmiştir. Sanal sınıfta tartışma yöntemi oldukça etkili bulunmuştur. Katılım ve öğrenci dayanışması yüksek olmuştur. Öğrenci-öğretmen, öğrenci-öğrenci etkileşimi artmıştır. Öğrenciler arasındaki iletişimi artırarak karşılıklı fikir alışverişleriyle öğrenme süreci hızlanmıştır. Sanal sınıf üyeliğiyle sanal sınıf ortamındaki mesajlaşmalar sayesinde dönem boyunca öğrencilerin dersten kopmaması sağlanabilmektedir. Öğrenimin etkinliği artmıştır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modelinden, çalışma grubundan, veri toplama araçlarından, verilerin toplanma sürecinden, verilerin analizinden ve geçerlik güvenirlik çalışmalarından bahsedilecektir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre nitel yöntemle yürütülen çalışmalarda gözlem, görüşme, doküman analizi gibi veri toplama teknikleri kullanılarak, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulmasına yönelik bir süreç izlenir. Nitel araştırma; araştırma yapılan konuyu ve kişilerin yaşadıkları deneyimleri, kişisel görüşler doğrultusunda ortaya çıkan verilerin sistematik olarak incelenmesini sağladığından tercih edilen bir yöntemdir (Strauss ve Corbin, 1998). Ayrıca bir problem veya bir konunun keşfedilmesi gerektiğinde nitel araştırma yapılması uygundur. Bu keşfetme; bir grup veya evreni çalışma, ölçülmesi kolay olmayan değişkenleri belirleme ve susturulmuş sesleri duyma ihtiyacından dolayı gereklidir. Ortaya çıkarılması gereken detaylara da sadece, insanlarla doğrudan konuşup, bulmayı beklediklerimiz veya alan yazında okuduklarımızdan etkilenmemiş hikayeler anlatmalarına imkân vererek ulaşılabilir. Bu çalışmada sanal sınıf ortamında yabancı dil öğretiminin etkililiğini derinlemesine incelemek amaçlandığından yabancı dil öğretmenlerinin, lise öğrencilerinin ve velilerin görüşlerine başvurulmuştur.

Bu çalışma durum çalışması deseni ile gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması Creswell'e (2017) göre sınırlı bir sistem içerisinde gerçekleşen olayların derinlemesine incelenmesi olarak tanımlanabilir. Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre durum çalışması; 'nasıl' ve 'niçin' sorularını temel alan, araştırmacının kontrol

edemediği bir olgu veya olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir. Bu çalışmada incelenen durum; sanal sınıf ortamında yabancı dil öğretimi ve bu öğretimle doğrudan ilgili olan öğretmen, öğrenci ve velilerin deneyimleridir.

Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimini incelemek için çalışma grubuna açık uçlu 7 sorudan oluşan görüşme formu uygulanmıştır.

3.2.Çalışma Grubu

Nitel çalışmalar, nicel çalışmaların tersine derinlemesine bilgi edinilebilecek küçük örneklem gruplarıyla gerçekleştirilir (Türnüklü, 2000). Bu araştırmanın çalışma grubu nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu yöntem ile araştırmacıya hız, ekonomiklik ve pratiklik sağlayacak şekilde yakın çevreden bireyler seçilmiştir. Aynı zamanda kartopu örneklem yönteminden de yararlanılmıştır. Daha önce ulaşılan kişilerin önerilerinden yola çıkılarak araştırmanın problemine ilişkin bilgi kaynağı olabilecek bireylere ulaşılmaya çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu araştırmanın çalışma grubu; İstanbul ili Anadolu yakası Ataşehir, Maltepe, Kadıköy, Üsküdar, Kartal ilçelerinde eğitim öğretim faaliyetlerine dahil olan resmi ortaöğretim kurumlarında çalışan 22 yabancı dil öğretmeni, 20 ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrenci ve ortaöğretim düzeyinde öğrencisi olan 15 veliden oluşmaktadır.

Öğretmen görüşmeleri 20 dakika ile 35 dakika arasında sürmüştür. Görüşmeler ortalama 28 dakikadır. Araştırmaya dahil olan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Öğretmenler		Katılımcılar	Cinsiyet	Branş	Kıdem	Okul Türü
	1	Öğretmen1	Kadın	İngilizce	9 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	2	Öğretmen2	Kadın	İngilizce	10 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	3	Öğretmen3	Kadın	İngilizce	18 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	4	Öğretmen4	Kadın	İngilizce	15 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	5	Öğretmen5	Kadın	İngilizce	20 yıl	Anadolu Lisesi
	6	Öğretmen6	Kadın	Almanca	7 yıl	Anadolu Lisesi
	7	Öğretmen7	Kadın	İngilizce	6 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	8	Öğretmen8	Kadın	Arapça	6 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	9	Öğretmen9	Erkek	Arapça	16 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	10	Öğretmen10	Kadın	İngilizce	12 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	11	Öğretmen11	Kadın	Almanca	8 yıl	Anadolu Lisesi
	12	Öğretmen12	Kadın	Almanca	5 yıl	Anadolu Lisesi
	13	Öğretmen13	Kadın	İngilizce	21 yıl	Mesleki ve T. A. L.
	14	Öğretmen14	Erkek	İngilizce	20 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	15	Öğretmen15	Erkek	Arapça	7 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	16	Öğretmen16	Kadın	İngilizce	7 yıl	Anadolu Lisesi
	17	Öğretmen17	Kadın	İngilizce	21 yıl	Anadolu Lisesi
	18	Öğretmen18	Kadın	İngilizce	30 yıl	Anadolu İ.H. Lisesi
	19	Öğretmen19	Kadın	İngilizce	7 yıl	Anadolu Lisesi
	20	Öğretmen20	Kadın	İngilizce	21 yıl	Anadolu Lisesi
	21	Öğretmen21	Kadın	İngilizce	21 yıl	Anadolu Lisesi
	22	Öğretmen22	Kadın	İngilizce	9 yıl	Anadolu Lisesi

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 19'u kadın, 3'ü erkektir. Katılan yabancı dil öğretmenlerinden 16'sı İngilizce, 3'ü Almanca, 3'ü Arapça öğretmenidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki çalışma süreleri 5 ile 30 yıl arasında değişkenlik göstermektedir. Okul türleri bazında ise 10 öğretmen Anadolu Lisesinde, 11 öğretmen Anadolu İmam Hatip Lisesinde ve 1 öğretmen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde eğitim-öğretime devam etmektedir.

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 6'da yer almaktadır. Öğrenci görüşmeleri 15 dakika ile 25 dakika arasında sürmüştür. Görüşmeler ortalama 20 dakikadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Öğrenciler		Katılımcılar	Cinsiyet	Sınıf Seviyesi	Okul Türü
	1	Öğrenci1	Kadın	11	Anadolu İ.H. Lisesi
	2	Öğrenci2	Kadın	11	Anadolu İ.H. Lisesi
	3	Öğrenci3	Kadın	11	Anadolu İ.H. Lisesi
	4	Öğrenci4	Kadın	11	Anadolu İ.H. Lisesi
	5	Öğrenci5	Kadın	11	Anadolu İ.H. Lisesi
	6	Öğrenci6	Kadın	10	Mesleki ve T. A. L.
	7	Öğrenci7	Kadın	10	Mesleki ve T. A. L.
	8	Öğrenci8	Kadın	12	Anadolu Lisesi
	9	Öğrenci9	Erkek	11	Anadolu Lisesi
	10	Öğrenci10	Erkek	12	Anadolu Lisesi
	11	Öğrenci11	Kadın	11	Anadolu Lisesi
	12	Öğrenci12	Kadın	10	Anadolu Lisesi
	13	Öğrenci13	Erkek	10	Anadolu Lisesi
	14	Öğrenci14	Erkek	10	Anadolu Lisesi
	15	Öğrenci15	Erkek	12	Fen Lisesi
	16	Öğrenci16	Erkek	9	Anadolu Lisesi
	17	Öğrenci17	Kadın	9	Anadolu Lisesi
	18	Öğrenci18	Kadın	9	Anadolu Lisesi
	19	Öğrenci19	Kadın	9	Anadolu Lisesi
	20	Öğrenci20	Erkek	9	Anadolu Lisesi

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 13’ü kadın, 7’si erkektir. Katılan öğrencilerin 5’i 9.sınıf, 5’i 10.sınıf, 7’si 11.sınıf ve 3’ü 12.sınıf seviyesinde öğrenim görmektedir. 12 öğrenci Anadolu Lisesi, 5 öğrenci Anadolu İmam Hatip Lisesi, 2 öğrenci Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve 1 öğrenci de Fen Lisesi öğrencisidir.

Veli görüşmeleri 20 dakika ile 30 dakika arasında sürmüştür. Görüşmeler ortalama 25 dakikadır. Araştırmaya dahil olan velilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Velilerin Demografik Özellikleri

		Katılımcılar	Cinsiyet	Öğrenim Durumu	Öğrencisinin Okul Türü
Veliler	1	Veli1	Kadın	İlköğretim	Anadolu İ.H. Lisesi
	2	Veli2	Erkek	Yüksek Lisans	Anadolu Lisesi
	3	Veli3	Kadın	İlköğretim	Anadolu İ.H. Lisesi
	4	Veli4	Kadın	İlköğretim	Anadolu İ.H. Lisesi
	5	Veli5	Kadın	Lisans	Anadolu İ.H. Lisesi
	6	Veli6	Kadın	Yüksek Lisans	Fen Lisesi
	7	Veli7	Kadın	İlköğretim	Anadolu Lisesi
	8	Veli8	Kadın	Lisans	Fen Lisesi
	9	Veli9	Kadın	Yüksek Lisans	Anadolu Lisesi
	10	Veli10	Kadın	Lisans	Anadolu İ.H. Lisesi
	11	Veli11	Kadın	Lisans	Anadolu Lisesi
	12	Veli12	Erkek	Lisans	Anadolu İ.H. Lisesi
	13	Veli13	Kadın	Ortaöğretim	Anadolu Lisesi
	14	Veli14	Kadın	İlköğretim	Anadolu Lisesi
	15	Veli15	Kadın	Ortaöğretim	Anadolu Lisesi

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan velilerin 13'ü kadın, 2'si erkektir. Katılan velilerin 5'i ilköğretim, 2'si ortaöğretim, 5'i lisans, 3'ü yüksek lisans düzeyinde eğitim almıştır. Öğrencilerinin 7'si Anadolu Lisesinde, 6'sı Anadolu İmam Hatip Lisesinde, 2'si Fen Lisesinde öğrenim görmektedir.

3.3.Veri Toplama Araçları

Bu nitel araştırmanın veri toplama tekniği hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de konu alanında derinlemesine gidebilmeyi birleştiren yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre görüşme; önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de araştırılan konuda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020).

Bu çalışmada uygulanan görüşme formu için öncelikle literatür taranmıştır. Literatür taramasından sonra taslak sorular hazırlanmıştır. Eğitim yönetimi ve eğitimde ölçme değerlendirme alanlarında uzman görüşleri alınmıştır. Alanda uzman kişilerin önerileri doğrultusunda 3 öğretmen, 3 öğrenci ve 3 veli ile pilot uygulama

yapıldıktan sonra görüşme formları çalışma grubuna yöneltilmiştir. Böylece ihtiyaç duyulan kısımlarda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra görüşme formlarına son şekli verilmiştir. Formda görüşmeye katılan çalışma grubu için kısa bir ön bilgi verildikten sonra kişisel bilgiler yer almaktadır. Kişisel bilgilerden sonra da sorular yer almaktadır. Hazırlanan açık uçlu sorular ortaöğretim düzeyinde çalışan yabancı dil öğretmenlerine, farklı sınıf düzeyindeki ortaöğretim öğrencilerine ve ortaöğretimde öğrencisi bulunan velilere uygulanmıştır.

3.3.1 Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde amaç görüşme yapılan katılımcıların verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre de karşılaştırmalar yapmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu araştırmada uygulanan görüşme formu 7 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Üç farklı katılımcı grubuna EK-1'deki Görüşme Formundaki sorular yöneltilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler toplanmaya başlamadan önce Yeditepe Üniversitesinin 13.01.2022 tarihli E.50532705-302.14.01-1122 sayılı Etik Kurul Onayı (EK-2) alınmıştır. Daha sonra İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden 16.02.2022 tarihli E-59090411-20-43710647 sayılı Anket ve Araştırma izninin (EK-3) alınmasıyla veriler toplanmaya başlanmıştır. 1 Mart – 10 Nisan 2022 tarihleri arasında görüşmeler yapılmıştır. Bu araştırmanın verileri katılımcıların uygun oldukları zamanda ve mekânda yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Görüşme formundaki sorular anlaşılmadığı takdirde açıklanarak, detay gerektiğinde sonda sorular eklenerek tekrar yöneltilmiştir. Sorular görüşmenin akışına göre çeşitlenerek kişilerin yanıtlarını açması sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşmelerde katılımcıların rızası dahilinde ses kaydı alınmıştır. Ses kaydına onay vermeyen katılımcılarla yapılan görüşmelerde ise not alma tekniği ile

veriler kaydedilmiştir. Görüşmeler en kısa 15 dakika, en uzun 35 dakika, ortalama 25 dakika sürmüştür. Ses kaydı ve not alma ile toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra tablollaştırılmıştır. Katılımcılara yöneltilen açık uçlu soruların cevapları analiz edilmiş ve bulgular ortaya konmuştur.

3.5.Verilerin Analizi

Bu çalışmada veriler içerik analizi ve betimsel analiz tekniği ile yorumlanmıştır. İçerik analizi yazılı ve görsel verilerin analizinde kullanılan yöntemlerdendir. Tümdengelimci bir yol izlenerek toplanan bütün verilerden öncelikle araştırma konusu ile ilgili temalar geliştirilir. Daha sonra bu temalar içindeki kelimeler, cümleler sayılır. Temalar belirlenirken de aynı çalışmayı yürütecek olan başka araştırmacıların da aynı sonuçları elde edebileceği şekilde uygun kategoriler geliştirilir (Özdemir, 2010). İçerik analizinin temel amacı birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunu okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenleyip yorumlamaktır. Bu araştırmada da veriler toplandıktan sonra içerik analizi ile çözümleme yapılmış ve kodlanmıştır.

Betimsel analiz; çeşitli veri toplama yöntemleri ile elde edilen önceden belirlenmiş konulara göre özetlenip yorumlanmasına dayanan bir nitel veri analizi türüdür. Bu analiz türünde asıl hedef elde edilmiş olan verilerin özetlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde ortaya konmasıdır. Betimsel analiz dört aşama ile uygulanır. Birinci aşamada veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Bu çerçeve ile verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenir. İkinci aşamada belirlenen çerçeveye göre veriler okunur ve hazırlanır. Üçüncü aşamada veriler açıklanır. Dördüncü aşamada da tanımlanan bulgular belirtilir, birbiriyle bağlantıları oluşturulur ve anlamlandırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu çalışmada öncelikle kodlar belirlenerek sınıflandırılmıştır. Belirlenen kodların ortak özellikleri dikkate alınarak temalar belirlenmiş ve kodlar temaların altına yerleştirilmiştir. Daha sonra kod ve temalara göre düzenlenen veriler betimlenmiş ve yorumlanmıştır. Verilerin sunulmasında tablo ve frekanslardan yararlanılmıştır. Aynı zamanda bulguları desteklemek, çıkarımların çıkış noktasını göstermek ve katılımcıların görüşlerini direkt yansıtmak için görüşmelerden doğrudan alıntılar verilmiştir. Alıntılar verilirken katılımcıların kimliği gizlenerek “Öğretmen1, Öğretmen2, Öğrenci1, Öğrenci2, Veli1, Veli2 vb.” şeklinde takma isimler verilmiştir.

3.6.Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Araştırma problemini bir bütün olarak ele alarak incelemek, incelenen olgunun tüm özelliklerine yoğunlaşmak önemli geçerlik ölçütlerindendir (Baltacı, 2019). Bu araştırmada sanal sınıf ortamı ve yabancı dil öğretimi konuları bütünüyle ele alınmış ve veriler bu çerçevede toplanmıştır. Bunun yanı sıra yapılan görüşmelerde sık sık “Bunu mu kast ettiniz?” veya “Sözlerinizden bunu mu anlamalıyım?” gibi dönütler verip katılımcı teyidi alarak geçerliğin arttırılması desteklenmiştir. Aynı zamanda verileri başka uzmanın ve meslektaşın incelemesine izin verilerek uzman teyidi alınması ile geçerliğe olumlu katkı sağlanmıştır.

Yıldırım ve Şimşek’e (2021) göre kabul edilebilir bir nitel araştırmada, araştırmacının hem veri toplama süreçlerinde hem de verilerin analizi ve yorumlanması iş ve işlemlerinde tutarlı olması ve bu tutarlılığı nasıl sağladığını ayrıntılı olarak açıklaması beklenir. Ayrıca araştırmacının nitel araştırma sürecini eleştirel bir gözle sorgulaması ve muhtemel hataları en aza indirebilmek için sürece hâkim olması da önemlidir. Çalışmadaki kontrollerin nasıl yapıldığı araştırma yöntemi bölümünde detaylı ve açık bir şekilde rapor edilmelidir (Shenton, 2004; Akt: Baltacı, 2019). Bu bağlamda yöntem bölümünde bu araştırma için yürütülen tüm iş ve

işlemler şeffaf bir şekilde belirtilerek iç geçerliğin artırılması sağlanmıştır. Dış geçerlik için de araştırmanın sonuçlarının sınırlı ölçüde benzer durum, olay ve ortamlara genellenebilir olduğu söylenebilir (Creswell & Miller, 2000).

Nitel bir çalışmanın geçerli olabilmesi için öncelikle güvenilir olması gereklidir. Sonuçların genellenebilir ve tekrar edilebilir olması da güvenilirlik kavramıyla ilişkilidir. Nitel araştırmalarda güvenilirlik; zamana göre değişmezlik, bağımsız uzmanlar arasındaki uyum ve iç tutarlığın sağlanması ile mümkün olmaktadır. İç güvenilirlik araştırma benzer şartlarda yinlendiği zaman benzer sonuçların ortaya çıkması şeklinde adlandırılabilir. Dış güvenilirlik ise araştırmanın şeffaf bir şekilde rapor edilmesi, çalışma grubunun demografik özelliklerinin de rapora dahil edilmesi ve araştırmanın kavramsal çerçevesi ile bulgularının uyumlu olması ile sağlanır (Connely, 2016; Akt: Baltacı, 2019). Bu çalışmada güvenilirliği sağlamak için çalışma grubu yeterli büyüklükte seçilmiştir, görüşme sorularının hazırlanmasında ve verilerin analizinde uzman görüşüne başvurulmuş ve ayrıntılı olarak belirtilen kavramsal çerçeveye bağlı olarak veri analizi yapılmıştır. İç güvenilirliği artırmak için veriler biri araştırmacı olmak üzere iki farklı kodlayıcı tarafından analiz edilip kodlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin analizi sonucunda 8 tema, 39 alt tema, 226 kod, öğrencilerin görüşlerinin analizi sonucunda 8 tema, 36 alt tema, 163 kod, velilerin görüşlerinin analizi sonucunda ise 8 tema, 40 alt tema ve 132 kod belirlenmiştir. Tüm katılımcıların görüşlerine bağlı elde edilen kod sayısı 521 olup, güvenilirlik analizinde Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen (Güvenilirlik = Fikir Birliği / [Fikir Birliği + Görüş Ayrılığı]) x100 formülünden yararlanılmıştır. Yapılan işlemler sonucunda, (Güvenilirlik = 437 / [437+ 84]) x100 = .84 kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi %84 olarak bulunmuştur. Kodlayıcılar arası güvenirliliğin

%70'ten büyük olması, kodlamanın güvenilir olduğunu doğrulamakta (Miles ve Huberman, 1994), kodlayıcılar arasında yüksek düzeyde görüş birliği olduğunu göstermektedir. Bu durumda; kodlayıcılar arası yüksek düzeyde uyuma olduğundan, çalışmanın bulgularının yeterince güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Son olarak bu araştırmada katılımcıların görüşlerinden ifadeler doğrudan, yorum katılmadan sunulmuştur.

BÖLÜM IV

Bu bölümde araştırmanın amaçları ve alt problemleri doğrultusunda görüşme yapılan öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşme formuna verdiği cevaplar sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular, alt problemlerin sırası göz önüne alınarak sıralanmıştır.

4. BULGULAR

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin araştırma sorularına yönelik görüşlerinin analizi sonucunda elde edilen temalar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Genel Durumu

Konu	Çalışma Grubu	Temalar	Görüş sayısı (f)
Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi	Öğretmenler	Dil becerileri	112
		Sanal sınıf araçları ve yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar	110
		Sanal sınıf deneyimleri	100
		Güçlükler	87
		Ölçme ve değerlendirme uygulamaları	79
		Yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler	66
		Olumlu yönler	60
		Çevrimiçi uygulamalar	43
	Öğrenciler	Sanal sınıflarda dil becerileri	86
		Sanal sınıf deneyimleri	68
		Sanal sınıf araçları ve çevrimiçi uygulamalar	62
		Güçlükler	59
		Yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler	50
		Sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamaları	49
		Sanal sınıflarda yabancı dil öğrenme	36
		Sanal sınıfta yabancı dil öğretimi	30
	Veliler	Sanal sınıflarda dil becerileri	56
		Sanal sınıf deneyimleri	54
		Yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler	50
		Sanal sınıf araçları ve uygulamaları	42
		Sanal sınıfta yabancı dil öğrenme	40
		Güçlükler	39
		Sanal sınıfta yabancı dil öğretimi	33
		Sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamaları	32

Tablo 8’de görüldüğü üzere, yabancı dil öğretmenlerinin, öğrencilerin ve velilerin görüşme sorularına verdikleri cevaplar sekizer tema altında analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi hakkındaki görüşleri görüş sıklığına göre; dil becerileri, sanal sınıf araçları ve yabancı dil

derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar, sanal sınıf deneyimleri, güçlükler, ölçme ve değerlendirme uygulamaları, yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler, olumlu yönler ve çevrimiçi uygulamalar şeklinde temalarla analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi hakkındaki görüşleri görüş sıklığına göre; sanal sınıflarda dil becerileri, sanal sınıf deneyimleri, sanal sınıf araçları ve çevrimiçi uygulamalar, güçlükler, yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler, sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamaları, sanal sınıflarda yabancı dil öğrenme ve sanal sınıfta yabancı dil öğretimi şeklinde temalarla analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi hakkındaki görüşleri görüş sıklığına göre; sanal sınıflarda dil becerileri, sanal sınıf deneyimleri, yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler, sanal sınıf araçları ve uygulamaları, sanal sınıfta yabancı dil öğrenme, güçlükler, sanal sınıfta yabancı dil öğretimi ve sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamaları şeklinde temalarla analiz edilmiştir.

Sırasıyla öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşleri alt problemlerin sıralamasına göre aşağıda sunulmuştur.

4.1. Öğretmen Görüşlerine Göre Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine uygun olarak öğretmenlerin görüşlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

4.1.1. Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinin öğretiminde kullanılan çevrimiçi uygulamalara yönelik öğretmen görüşleri

Öğretmenlerin yabancı dil derslerinde kullandıkları çevrimiçi uygulamalara ilişkin görüşlerine göre oluşan alt temalar ve kodlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmen görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıf araçları ve yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar	Sanal sınıf araçları	EBA	21
		Zoom	21
		Microsoft Teams	6
		Okulsis	3
	Etkileşimli ders materyalleri	Ders kitaplarının pdf versiyonu	8
		Etkileşimli kitaplar	8
		Ders siteleri	8
		Slaytlar	2
	Web 2.0 araçları	Kahoot	5
		Google Classroom	3
		Wordwall	2
		Google Docs	1
		Google Görseller	1
		Quizlet	1
		Padlet	1
		Quizizz	1
		WordArt	1
		Nearpod	1
		Canva	1
	Sosyal medya araçları	YouTube	10
		WhatsApp	5

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen görüşlerine göre en çok öne çıkan bulgular kullanılan sanal sınıf araçları (f=51) alt temasında olmuştur. Görüş sıklığına göre sanal sınıf araçları alt temasında; EBA (f=21), Zoom (f=21), Microsoft Teams (f=6) ve Okulsis (f=3) şeklinde araçlar sıralanmıştır. Araştırmaya katılan 22 öğretmenden 21'i sanal sınıf için EBA ve Zoom platformlarını kullandıklarını belirtmiştir.

Sanal sınıf araçlarına ilişkin katılımcı görüşleri şu şekildedir:

“Öncelikle EBA uygulaması ile başladık. EBA’da içerikler var, bizim doğrudan girebileceğimiz bir sistem...” (Öğretmen2)

“Daha sonra EBA başlayınca EBA ile devam etmeye çalıştık. EBA’da bazı sıkıntılar yaşadık, ders süreleri ile alakalı ve kesintiler çok fazla oluyordu, derslere giremiyorduk...” (Öğretmen5)

“Uzaktan eğitim gören bir sınıf olduğunda karantinaya alındığında mecburen EBA üzerinden yapıyoruz. Şu an EBA gene yeterli...” (Öğretmen14)

“Daha sonra yoğunluktan dolayı Zoom platformunu tercih ettik, dönem sonuna kadar da Zoom ile devam ettik...” (Öğretmen1)

“Sonra EBA dan Zoom a doğru bir geçiş yaptık. Çünkü bu öğrenci popülasyonunun yükünü kaldırabilecek bir sisteme sahip değildi. Zoom’a yönlendirildik ve oradan derslerimize devam ettik...” (Öğretmen2)

“EBA’nın yeterli olmadığı durumlarda, ders kopuklukları olduğundan Zoom u kullandık...” (Öğretmen3)

“Biz Zoom ile başladık, daha sonra okulumuz Microsoft Teams ile anlaşma yaptı, Microsoft Teams uygulamasını da kullandık ama ben daha çok Zoom’u kullandım...”

“Önce Zoom ile başladık. Daha sonra okulumuz Okulsis adında bir sistem ayarladı. Orada sınıf listeleri vardı. Daha sonra EBA başlayınca EBA ile devam etmeye çalıştık...” (Öğretmen5)

Tablo 9’a göre öğretmenler yabancı dil derslerinde kullanılan çevrim içi uygulamalara yönelik ise sırasıyla en çok etkileşimli ders materyalleri (f=26), Web 2.0 araçları (f=18) ve sosyal medya araçları (f=15) alt temaları ortaya çıkmıştır. Etkileşimli ders materyalleri alt temasında öğretmenler derslerde; ders kitaplarının pdf versiyonunu (f=8), etkileşimli kitapları (f=8), ders sitelerini (f=8) ve slaytları (f=2) kullandıklarını belirtmişlerdir.

Etkileşimli ders materyalleri alt temasına yönelik;

“...Almanca ders kitabının ve çalışma kitabının PDF’lerini indirmiştim. Bilgisayara indirmiştim. Hatta ses dosyalarını da indirdim. Kitapları yansıtıp veya işte ses dosyalarını dinletip ders işliyordum. Yani normal bir sınıf ortamında işlediğim gibi bilgisayarda da bu yöntemle ders işledim...” (Öğretmen11)

“...Derslerde akıllı tahta üzerinde kullandığım tüm uygulamaları sistem üzerinde de kullandım. Ders kitaplarının akıllı tahta versiyonlarını kullandım. Zaten dinlemeleri var, okuma parçaları var yansıtması da kolay oldu...” (Öğretmen5)

“...Ayrıca kendi okul kitabımızı pdf olarak ekrana yansıtarak her ders verdim. Öğrenciler için bazı İngilizce etkinlik sitelerine giriş yaptım. English Worksheets, Morpa Kampüs, YDS publishing’in bazı uygulamalarını da dersimde araç olarak kullandım...” (Öğretmen2)

“...Ayrıca slaytlar kullandım, kendi yaptığım ve bulduğum slaytları öğrencilerle paylaştım, onlar da yaptıkları slaytları ekran paylaşarak sunum yaptılar...” (Öğretmen1)

Öğretmenler web 2.0 araçlarından en çok Kahoot (f=5) devamında görüş sıklığına göre sırasıyla; Google Classroom (f=3), Wordwall (f=2), Google docs (f=1), Google görseller (f=1), Quizlet (f=1), Padlet (f=1), Quizizz (f=1), WordArt (f=1), Nearpod (f=1), Canva (f=1) kullandıklarını belirtmişlerdir.

Web 2.0 Araçları alt temasına yönelik;

“Classroom’dan ödev gönderiyordum. Oradan kontrol ediyordum, sınıflar oluşturmuştum. Kendi sınıflarına girip bir şekilde ödevlerini yüklüyorlardı. Görüntülü mesela bazı şeyleri oluyordu hani fotoğraflar atıyorlardı. Sadece yazı değil de o şekilde görsel çalışmalarını da atıyorlardı...” (Öğretmen8)

“...Seçmeli İngilizce derslerimiz de vardı. O derslerde de saatler fazla olduğu için kelime öğretimine ve işlemiş olduğumuz Gramer yapılarına örnek olarak Kahoot’ta kendimiz sorular hazırlayıp Kahoot yaptırдық...” (Öğretmen16)

“Dersleri biraz daha eğlenceli hale getirmek için, öğrencilerin ilgisini çekmek için “Quizizz” de sorular hazırladık. Yarışma yapar gibi öğrencileri, öğrencilerin katılımıyla, soru ve ders içeriğini daha eğlenceli hale getirdik...” (Öğretmen10)

“... ‘Nearpod’ diye bir uygulama vardı, orada da işte öğrencilerin görüşlerini beyan etmesi için, kendi bilgisayarlarından katılım sağladıkları araçlardan, derse katıldıkları, dersle alakalı cümleler kurabildikleri, yorum yapabildikleri uygulama vardı, onu kullandık...” (Öğretmen10)

“...Ayrıca Padlet uygulamasını da kullandık. Writing ödevleri için bu uygulama üzerinden öğrenciler yazıp gönderdiler...” (Öğretmen5)

“...Yukarıda bir öncekinde söylemediğim Wordwall, Kahoot it adlı birkaç uygulama, bunun dışında birkaç tane var şu an aklıma gelmeyen uzaktan öğrencilerim aktif katılabileceği bir eğlenceli yarış platformu Kahoot it de soruları istediğimiz şekilde hazırlayıp öğrencilere sunuyoruz öğrenciler kendi telefonlarında soruları okuyup seçenekleri işaretliyorlar ve kendi sıralamalarını görüyorlar. En hızlı ve en doğru en fazla doğru cevabı veren öğrenci birinci ikinci üçüncü dördüncü sıralamada görüyor ayrıca hangi öğrencinin hangi soruları yaptığını hangi sorularda daha çok zorlandığı gibi istatistikler ve feedback ler alabiliyoruz oda öğrencileri çok motive edebiliyordu. Çoğunlukla bunu yapmıştık sıkıcı zamanlarda. Wordwall’da yine eğlenceli soru çözümü için oldukça keyifli. Öğrencileri bireysel olarak gönderebiliyorsunuz uygulamada soruları hazırlayıp ya da hazırlanmış soruları kullanabiliyoruz çok rahatlıkla...” (Öğretmen7)

Öğretmenler sosyal medya araçlarından da YouTube (f=10) ve WhatsApp (f=5) kullandıkları görüşünü belirtmişlerdir.

Sosyal medya araçları alt temasına yönelik;

“...Ben dersime katkı sağlayacağını düşündüğüm YouTube üzerinden bazı videolara ulaştım, arka planda yansıtma şeklinde YouTube’u kullandım...”
(Öğretmen2)

“...Zaman zaman YouTube’den eğitici videolar izletildi...” (Öğretmen4)

“...YouTube’den kısa kısa videolar izlemek gibi ya da konuyla alakalı videolar açarak süreci tamamladık...” (Öğretmen5)

“...WhatsApp’tan gruplar kurduk. O gruplardan kendi hazırladığımız quizleri PDF olarak gönderdik. Çocuklar da cevaplarını gönderdiler...” (Öğretmen16)

“...WhatsApp’tan çok haberleşmelerimiz oldu velilerle, çocuklarla...”
(Öğretmen17)

4.1.2 Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamaların öğretim süreçlerine etkisine yönelik öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisine ilişkin görüşleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğretmen görüşlerine göre çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim süreçlerine etkisi

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Çevrimiçi uygulamalar	Olumsuz	Öğrencinin takip ve kontrolünün yapılamaması	4
		Katılımın çok düşük olması	4
		Jest mimik, vücut dili kullanılmaması	3
		Öğrencilerin konsantrasyon sağlayamaması	2
		Etkileşimin zayıf olması	2
		Uygulamaların etkili olmaması	2
		Teknik aksaklıklar olması	2
		Kalıcı öğrenme sağlanamaması	1
		Grup çalışması yapılamaması	1
		Sanal ortamları, sanal öğrencileri tanımama	1
		Yaratıcı olmaması	1
	Olumlu	İlgili konu ile alakalı görsellere ve videolara hızlı erişim ve paylaşım imkânı sağlaması	4
		Uygulamaların dil öğrenme için faydalılığı	3
		Dil öğretimi için sanal kaynakların çok fazla olması	2
		Öğrenmeyi kolaylaştırması	2
		Sınıf yönetiminin kolay olması	2
		Öğrencinin ilgisini çekmesi	2
		Dersleri keyifli hale getirmesi	1

	Derslerin sıkıcı olmamasını sağlaması	1
	Uygulamalar motive edici olması	1
	Yüksek motivasyonlu öğrenci ile ilerleme kaydedilmesi	1
Diğer	Kararsız hissettirmesi	1

Tablo 10 incelendiğinde, katılan öğretmenlerin görüşlerine göre çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisinde en çok öne çıkan bulgular olumsuz (f=23), olumlu (f=19) ve diğer (f=1) alt temaları altında incelenmiştir. Olumsuz (f=23) alt temasında görüş sıklığına göre; öğrencinin takip ve kontrolünün yapılamaması (f=4), katılımın çok düşük olması (f=4), jest mimik, vücut dili kullanılmaması (f=3), öğrencilerin konsantrasyon sağlayamaması (f=2), etkileşimin zayıf olması (f=2), uygulamaların etkili olmaması (f=2), teknik aksaklıklar olması (f=2), kalıcı öğrenme sağlamaması (f=1), grup çalışması yapılamaması (f=1), sanal ortamları, sanal öğrencileri tanımama (f=1), yaratıcı olmaması (f=1) şeklinde görüşler ortaya çıkmıştır. Olumsuz (f=23) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

“Fakat tabii ki öğrencilerin ve öğretmenlerin video/görüntü açmama zorunluluğu, dersin karşı taraf tarafından ne kadar etkin bir şekilde dinlendiği, ya da takip edildiği noktasında sıkıntılar yarattı.” (Öğretmen10)

“Ama mesela uzaktan eğitimde şu sıkıntı var. Biz kontrol edemiyoruz. Orda var gözüküyor ama çocuk o ekranın başında değil. Başka bir odada olabiliyor, uyuyor olabiliyor. Mesela sabah kalkıyor, açıyor, uyuyor. Orda tabi ki olumsuz yönleri oldu.” (Öğretmen8)

“Aslında faydalı oldu. Ama çocukları biz takip edemedik. Edebilseydik çok daha etkili olabilirdi. Sınıf ortamına göre direkt görmeleri, duymaları falan daha rahat oldu ama çocukların gerçekten o 40 dk veya 30 dk'yı etkili dinleyip dinlemediğini ölçemedik. Ölçebilsek daha faydalı olurdu. Kesinlikle yüz yüze gibi olduğunu düşünmüyorum.” (Öğretmen5)

“Online’da katılım çok az oluyor. Çocuklarımız maalesef sadece isimlerinin görülmesi onlara yeterli geliyor derse katılım çok daha az yani 30 kişi katılıyorsa 10 kişi en fazla katılım sağlıyor diğerlerine sorduğunuzda da cevap gelmiyor yani faydalı olduğunu düşünmüyorum online olarak.” (Öğretmen6)

“Yüz yüze olmaması dezavantaj oldu. Katılım çok düşüktü. Dengeli bir öğrenci sürecinden söz etmek mümkün değil. Katılım yüzde elli bile değildi.” (Öğretmen21)

“Yüz yüze gibi olmadığını düşünüyorum. Çünkü, yüz yüze dil öğretiminde, etkileşim yüz yüze, bire bir olması her zaman için, yani jest, mimikler falan görünmesi açısından, sınıf içi etkileşim, arkadaşların derse katılması öğrenciler anlamında, tabii ki daha anlamlı olur. Bence uzaktan eğitimde, yapılabilir midir eğitim? Yapılabilir, ama çok etkili olur mu? Bana göre olmaz, yani eksik olur yani.” (Öğretmen9)

“Çocuklarda bir konsantrasyon bozukluğu oldu, çok fazla kontrol sağlayamadığımız için. Ne kadar WhatsApp’tan sık sık görüşsek de her üniteye uygun her gün materyal yollasak da bir konsantrasyon kaybı oldu. Zaten çocuklarda endişe/korku hali de vardı. Dolayısıyla zor bir süreçti.” (Öğretmen17)

“Dezavantajı ise ben bu bağlantıya ulaştım ama öğrenciler ne kadar ulaştı, kaç öğrenciye ben ulaşabildim onu hiçbir zaman kesin ve net olarak bilemedim. Başlangıçta yoklama yapınca çocuk ses veriyor ama sonradan kopmuş olabiliyor, öğretmen bunun farkında olmayabiliyor. Öğrenciler orada var gözüküyor, ders anlatılmaya devam ediliyor ama çocuk bağlantıdan düşmüş olabiliyor. Bu tarz teknik aksaklıklar olduğu için herkesin ulaşabildiği bir yüz yüze ders kadar verimli olduğunu düşünmüyorum.” (Öğretmen3)

“Geçici bir öğrenme sağlandı. Üniteler içinde kelime gramer bölümlerini verdik, Listening bölümlerini yaptık. Ancak geçici bir öğrenme sağlandı. Bunu da

sanal sınıf uygulaması bitip yüz yüze eğitime geçince öğrettiğim hiçbir şeyin dönütünü geri alamadım. Geçici öğrenme oldu evet ama sınıf atmosferinde olduğunda gibi kalıcı öğrenme sağlanamadı.” (Öğretmen1)

“Sosyal beceri ve bu edindiğimiz bilgileri etkileşim ve paylaşma konusunda zayıf kaldı. Bireysel çalışmalar daha fazla oldu, grupta çalışma gibi interaktif duruma sokamadık.” (Öğretmen2)

“Hepimiz için çok yeni bir süreçti. En başında aslında çok yeterli olmadı. Süreci tanımak gerekti. Sanal ortamları, sanal öğrencileri tanımamız gerekti. Bu bir süre boşa geçmesine neden oldu. Sonrasında çok olumlu şeyler söyleyemem. En azından zamanı kurtardık. Fazlasıyla eksiklerimiz oldu. Çok etkili olmadığını düşünüyorum.” (Öğretmen4)

Tablo 10’a göre araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre, çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisinde en çok öne çıkan bulgular olumlu (f=19) alt temasında görüş sıklığına göre; ilgili konu ile alakalı görsellere ve videolara hızlı erişim ve paylaşım imkânı sağlaması (f=4), uygulamaların dil öğrenme için faydalılığı (f=3), dil öğretimi için sanal kaynakların çok fazla olması (f=2), öğrenmeyi kolaylaştırması (f=2), sınıf yönetiminin kolay olması (f=2), öğrencinin ilgisini çekmesi (f=2), dersleri keyifli hale getirmesi (f=1), derslerin sıkıcı olmamasını sağlaması (f=1), uygulamalar motive edici olması (f=1), yüksek motivasyonlu öğrenci ile ilerleme kaydedilmesi (f=1) şeklinde görüşler ortaya çıkmıştır. Olumlu (f=19) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekilde sıralanmıştır:

“Aslında görsellik ve içeriği zenginleştirme anlamında güzel uygulamalar. Yani öğrenciye verdiğim bir bilgi veya tartıştığımız bir konu ile ilgili videoya hemen bağlanma ve izleme imkanına sahip olduk veya o konuyla ilgili araştırma ve daha fazla içeriğe ulaşabildik.” (Öğretmen2)

“Görsellik ve görsellere çabuk ulaşma açısından çocukların kafasında çok daha fazla yer ettiğini düşünüyorum. Bu hem öğrenciler hem de bizim iyi bir durumdu. Elimizin altında internet bağlantısı olduğu için çok daha basit bir şekilde ulaştık.” (Öğretmen3)

“Uygulamalar çok olumluydu. Öğrenci ilgisini çektiği için öğretime etkili oldu diyebiliriz.” (Öğretmen7)

“Şöyle tabi ki bir uzaktan eğitim sürecini göz önünde bulundurursak bu programlar bence gerçekten oldukça faydalı. Geliştirilebilir evet belki hani bazı yönlerden geliştirilebilir ama programlar ben yabancı dil öğrenme sürecinde faydalı buldum. Şöyle mesela Teams olsun Zoom olsun çocuklar kendi evlerindeler. Kendi alanda konforunda ve daha sınıftaki ortamından daha rahat bir şekilde derse katılma eğilimi gösteren çocuklar oldu. Bir de şu şekilde de oldu mesela ders ortamında çok dikkat dağınıcı unsurlar oluyor. Çocuk dersi dinlemek istiyor, katılmak istiyor. Yanında bir arkadaşı gürültü yapıyor veya bir şekilde o onu engellemiş oldu. Hani istediğiniz kişi mesela öğretmenler de ne yapıyordu? Gürültü olan kişinin sesini kapatıyordu, diğer derse katılmak isteyen çocuk el kaldırıyor. Onun sesini açıp biz daha çok kontrol sağlama açısından bizim elimiz güçlendi diyeyim.” (Öğretmen8)

“Benim açımdan çok kolaylık oldu. Çünkü Covid pandemi sürecinde çocuklara yani yüz yüze eğitim olmadığı için biraz zorlanıldı. Ya çoğu derslerde zorlanıldı ama İngilizcede bu zorluk o kadar değildi çünkü kelime öğretimi olsun, gramer öğretimi olsun bu konularda yani sanal kaynaklardan çok fazla kaynak bulabildik. Yani öğretim güzeldi.” (Öğretmen16)

“Sanal eğitimde internetin elimizin altında olması, hemen öğrencilere konuyla alakalı görsellerin, videoların çok daha hızlı bir şekilde sunulması açısından da çok etkiliydi. Bu şekilde, ben şahsen, kendim hep görüntülü ders anlatımı yaptım ama,

öğrencilerden tabii ki istemeyenler görüntülerini açmadılar. Biz de onları sadece soru-cevap yaptığımız noktada dersi takip edip etmediği noktasında değerlendirebildik. Onun dışındaki ders takiplerini görsel olarak göremedik maalesef.” (Öğretmen10)

“Uygulamalar biraz kolaylaştırmaya yönelik oldu. Mesela Zoom’da öğrencilerle yaptığımız online dersler aslında iyi oldu, çocuğu tamamen kendi haline bırakmaktansa günde birkaç saat de olsa çocukla ders yapmak tabii ki faydalı. Classroom’dan da istediğimiz kadar sınırsız materyal göndermemiz de faydalı oldu. Bu uygulamalar tabii faydalı uygulamalar diyebilirim yani ben bunların hepsini önerebilirim. Özellikle de Classroom, gerçekten kalıcı bir şekilde çocuklara hizmet eden bir uygulama. Öğretmenin de tabii konsantrasyonu ya da motivasyonu tabii ki etkileniyor çünkü karşında kanlı canlı o sinerjiyi yakalayabileceğin bir öğrenci grubu olmuyor, sen de devamlı bir ekrana bakarak sesini duyurmaya çalışıyorsun. Devamlı bağlantı kopuyor, biri geliyor, biri gidiyor. Bazen derste olmaması gereken insanlar derste oluyor. Tabii ki öğretmen açısından da konsantrasyonu ya da motivasyonu olumsuz etkileyen bir süreçti ama bunun etkilerini azaltmaya çalıştık diyelim, kolay bir süreç değildi yani.” (Öğretmen17)

“Daha keyifli hale getirdi. Olumluydu.” (Öğretmen19)

“Kolaylaştırdı. Sıkıcı olmamasını sağladı. Olumlu etkiledi.” (Öğretmen20)

“Dengeli bir öğrenci sürecinden söz etmek mümkün değil. Katılanlar motivasyonu yüksek öğrencilerdi. O yüzden onlarla ilerleme kaydettik.” (Öğretmen21)

“Kahoot olumluydu. Yarışma atmosferi vardı, motive ediciydi. İçeriği ben oluşturuyordum, zaman kaybediyordum. Fakat öğrenciler çok seviyordu.” (Öğretmen22)

Tablo 10 incelendiğinde bir öğretmen çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi konusunda “...Her öğrenci için olumlu geçmedi bence. Birçok öğrenci de uzaktan eğitime geçtik diye derslere katılmadı mesela. Hani o yüzden olumlu mu olumsuz mu bilemeyeceğim.” şeklinde kararsız bir görüş bildirmiştir.

4.1.3 Sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimine yönelik öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimine ilişkin görüşleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda dil becerilerinin öğretimi

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Dil becerileri	Dinleme	Dinleme becerisinde sıkıntı yaşanmaması	22
		Telaffuz çalışması yapılamaması	3
		Öğrencilerin sanal sınıfa adapte olamadıkları için başarılı olamama	2
		Öğrenciler çekindikleri için tepki vermemesi	2
		Dinleme metinlerinin yapılamaması	1
		Ev ortamının uygun olmamasından dolayı etkin yapılamaması	1
	Konuşma	Konuşma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	10
		Sanal sınıfta konuşma etkili yapılamadığı	7
		En zorlanılan becerinin konuşma olması	3
		Öğrencilerin tepki vermemesi	2
		İstekli olmayan öğrenciye ulaşamaması	2
		Öğrencilerin çekinmesi	2
		Öğrencilerin yeterince maruz kalmaması	1
	Yazma	Konuşma yüz yüze yapılmalı	1
		Konuşma için yeterince zaman kalmaması	1
		Yazma becerisinin etkin yapılamadığı	10
		Yazma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	8
		Kısa ders süresi içinde yazma etkinliği yapılamaması	4
		Yazma ödevlerinde dönüt alınamaması	2
		Yazma becerisinin gerilemesi	2
	Okuma	Yazma yüz yüze yapılmalı	2
		Okuma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	18
		Okumada sıkıntı olması	2
		Ekrandan okuma yapmanın zor olması	2
		Okuma için ekstra zaman ihtiyacı olması	1
		Okumada öğrenci tek başına kaldığından zorlaşması	1

Tablo 11 incelendiğinde sanal sınıflarda dil becerilerinin öğretimi konusunda öğretmenler her beceri için görüşler belirtmişlerdir. Ağırlıklı görüşe göre sanal sınıflarda dinleme (f=22), konuşma (f=10) ve okuma (f=18) becerisinde sıkıntı

yaşanmamıştır. Öğretmenlerden 10 kişi yazma becerisinin etkin yapılamadığı şeklinde görüş belirtmiştir.

Dinleme (f=31) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Dinleme konusunda çok daha rahat ettiğimizi düşünüyorum. İnternetin elimizin altında olması sayesinde rahat açabildik. Okuldaki akıllı tahtaların hepsi randımanlı değil. Bir sınıfta ses bozuk, başka bir sınıfta görüntüde problem var veya internet bağlantısında sıkıntı var gibi sorunlar yaşıyorduk. Online’da ise bu işi daha kolay götürdük.” (Öğretmen3)

“Kendi tecrübelerime göre Dinleme benim için rahat oldu. Çocukları motive eden, odaklanmalarını sağlayan en iyi kısım dinlemeydi bana göre.” (Öğretmen4)

“Dinleme için zaten dört dil becerisinin de etkinlikleri olan devletin verdiği kitabımızın içeriğindeki dinleme bölümlerini mümkün olduğunca vermeye çalıştık. Oradaki dinleme metinleri üzerinden zaten açınca öğrenciler ekranda da gördüler, kitaplarından da gördüler. Onda sıkıntı olmadı, ekstra dinleme yapmaya çok gerek kalmadı kitabın dışında.” (Öğretmen5)

“Dinlemede hiçbir sıkıntı çekmiyoruz. Yani dinleme ile ilgili çok daha rahat oldu çünkü sadece çocuğun kendi kulaklığına geldiği için ses onun için çok faydalı oldu. Okul ortamında kalabalıkta ses daha çok yayılıyor bazen ses kötü çıkabiliyor ama online eğitimde herkes bireysel aldığı için çok daha sağlıklı oldu tabi ki.” (Öğretmen6)

“Dinleme kısmında sorun yaşadık çünkü telaffuzda hep birlikte telaffuz yapamıyorduk. Tek tek telaffuz yapılması da süremiz açısından çok etkili olmuyordu. Karşılıklı konuşma diyalog kısımlarını da yine uzaktan öğrencilerin aynı anda senkronize problemi yaşadığı için bu konuda da biraz zorlanma yaşadık. Yani genel olarak toplu yapılan etkinliklerde başarısız olduk” (Öğretmen7)

“Sanal sınıfta dinleme etkin olarak dinleme, konuşma bence nasıl diyeyim optimum seviyede bir fayda gördük diye düşünüyorum. Birazcık Arapça olduğu için bizde okuma ve yazmada tabi daha çok sıkıntımız var. Çocuklar değişik bir alfada olduğu için hani birebir gibi olmuyor. Uzaktan mesela onu göstermeye çalışıyorsun veya telaffuzunu anlatmaya çalışıyorsun ama çocuk tabi tam sınıftaki gibi birebir etkili olmadığını düşünüyorum. Dinleme çok yani şöyle dinleme daha rahat bir şekilde gerçekleşti normal sınıf ortamına göre diye düşünüyorum. Çocuk daha çok hani kendi surf okurken kendini duyabilme veya arkadaşını okuduğu zaman, ben hatalarını düzelttiğim zaman orada ekranda çünkü görüyor. Oradan gösteriyorum ‘Burada hata var.’ Diye hani. Ekranı daha yakın olduğu için bence dinleme ve konuşma daha verimli geçti diyebilirim uzaktan eğitimde.” (Öğretmen8)

“Dinlemeyi yaptım mesela dinleme metinlerimiz vardı kitabımızın dinleme bölümünde. Dinlemeleri açmakta zorlanmıyordum. Öğrenciler rahat bir şekilde takip edebiliyordu.” (Öğretmen11)

“Dinleme evet, dinleme aslında büyük oranda dinleme oluyor çünkü genelde öğrenci pasif oluyor. Burada öğretmen çok konuşuyor ve tabi ki yani yabancı dil en çok kullanan öğretmen. Dinleyen öğrenciye dinleme oluyor. Uygulamada dinleme oluyor.” (Öğretmen15)

“Dinleme, çoğu öğrencinin bilgisayarı yok, telefondan katıldı. Ev ortamının eğitime uygun olmamasından dolayı dinleme etkin yapılamadı. İnternet problemi yaşanabiliyor.” (Öğretmen20)

Konuşma (f=29) alt temasına yönelik öğretmen görüşleri şu şekildedir;

“Ama konuşma kısmı maalesef iyi gitmedi çünkü sınıf ortamında çocukları konuşturamadığımız acı bir gerçek. Velinin dinlediği veya kimin dinleyip dinlemediğini, mikrofonu açınca sesin kime gittiğini bilmediği, asla anlamadığı ve

göremediği bir ortamda çocuklar çok zorlandı. Ses kaydım alınıyor mu, görüntüm alınıyor mu gibi kaygıları olan öğrencilerin çekindiğini, hatta mikrofonları sağlam olsa bile bozuk olduğunu söylemiş olabilir diye düşünüyorum.” (Öğretmen3)

“Konuşma da aynı şekilde. Çünkü başka da yapabilecek bir şey yoktu. Sınırlı bir alanın içindeydik, kamerası açık olan-olmayan vardı, ses sistemi düzgün olan-olmayan vardı ama okuma ve yazmaya istinaden ben dinleme ve konuşmanın daha verimli olduğunu düşünüyorum.” (Öğretmen4)

“Konuşma bence yüz yüze olmalı. Online eğitimde konuşma olmuyor. İsteyen öğrenci konuşuyor, konuşmak istemeyen öğrenciye ulaşamıyoruz. Bu okul ortamında olsa bir şekilde isteyip istemediğini anlıyoruz, mümkün olduğunca söz hakkı vermeye çalışıyoruz, ya da kendilerini bir şekilde ifade ediyorlar. Bu online eğitimde benim en çok zorlandığım bu oldu. Birçok öğrenci konuşmadı, konuşmak istemedi, daha çok heyecanlandı.” (Öğretmen5)

“Konuşma yetersiz kaldık. Sorular sordukça cevaplar almayı bekledik ama maalesef gelmedi yani çok çekiniyorlar aynı burada yüz yüze de yaşadığımız ortamdaki gibi çok çekiniyorlar. Burada yani yüz yüze eğitimde şöyle bir fark oluyor en azından seçiyorsun belli bir süre sonra yapmak zorunda birinci derste evet çekiniyor cevaplamıyor ama ikinci ders muhakkak onu tabi ki biraz daha rahatlatıp biraz daha özgüvenlediğiniz zaman ikinci derste kaldırabiliyoruz ama online da böyle bir şey yok hocam mikrofonum çalışmıyor, hocam çok kalabalık ortamdayım, müsait değilim gibi sebeplerden maalesef cevap vermiyorlar.” (Öğretmen6)

“Konuşma, konuşma neredeyse yok gibi bir şeydi. Yani neredeyse sıfır konuşma. Yani karşılıklı bir konuşma, iletişim ne yazık ki Zoom üzerinden çok gerçekleşmedi.” (Öğretmen11, Almanca)

“Speaking çok verimsizdi. Sanal sınıfta İngilizce konuşmaları çok yetersizdi. Türkçeye meyilliler.” (Öğretmen21)

“Konuşma çok sorunluydu. Öğrenciler, mikrofonum çalışmıyor vs. diyebiliyordu, konuşmak istemediler. Ses sistemi ve çocukların isteksizliği vardı.” (Öğretmen22)

Yazma (f=28) alt temasına yönelik öğretmen görüşleri şu şekildedir;

“Yazma konusunda yüz yüze de de problemler vardı zaten ama online da ders süresinin kısa olması, bizden istenenin çok fazla olması, ders yükünün çok olması gibi sebeplerden yazma etkinliklerine pek vakit ayıramıyoruz gerçekçi olmak gerekirse. Birkaç kez kitabın içindeki ödev şeklinde yazma bölümleri olan etkinlikleri ödev verdim. Yazıp e-mail ile göndermelerini istedim. Birkaç tur bu şekilde ödevlendirme yaptım. Ama tabii ödevleri gözümün önünde yazmadıkları için nasıl yaptılar, destek aldılar mı vs bilgi sahibi değilim. Bu tarz zorluklarımız oldu.” (Öğretmen3)

“Yazma çalışmasını önceden ev ödevi şeklinde verip sonradan yazdıklarını diğer derste sunmalarını istedim, benim derste yaptığım buydu. Uzaktan eğitim esnasında kısa ders süresi içinde yazma etkinliği yapılması mümkün değildi.” (Öğretmen4)

“Yazma için de Padlet uygulaması üzerinden her ünitelerde çocuklar yapması gereken konuları yazdılar. Bana gönderdiler, ben kontrol edip tekrar geri gönderdim. Orada yanlışlarını görmüş oldular. Yazma konusunda daha iyi olduğunu bile söyleyebilirim yüz yüze eğitime göre. Burada ders esnasında yazıyorlar, kontrol ediyorum ama detaylı bakamıyorum. Online ortamda daha detaylı inceleme imkânım oldu. Halen de mümkün olduğunca o platformu kullanıyorum. Yazma konusunda çok etkili olduğunu değerlendiriyorum.” (Öğretmen5)

“Yazma, yazma becerilerinin aslında gerilediğini düşünüyorum aslında online eğitimle beraber. Çünkü sormuyorlar aslında çok fazla kaynak var araştırabilir ama üstünde durmuyorlar. Nasıl olsa hoca kontrol etmiyor diyerek yazma gereksinimi duymuyor çocuklar yani ben gerilediğini düşünüyorum iyi değil maalesef.”
(Öğretmen6)

“Yazma etkinliğine zaten... yazma konusunda çok da etkinlik yapamadık.”
(Öğretmen7)

“En çok ben yazmada sıkıntı çektim. Şöyle. Şimdi hepsi yazmak istiyor. Birine yazdır ekrana yazılınca da karışıyor bir şekilde. Derse katılan birisi ödevleri yapanlar da çoğu yapmadığı için yazmada geri kaldılar. Birebir kontrol hani nasılsa yaptırım yok diye yapmak istemediler işin açıkçası. Biraz yazmada o konuda geri kaldık.”
(Öğretmen8)

“Yazmayla ilgili şöyle bir problem var, sınıfta yazma sanki biraz daha kolay gibi çünkü daha yardım edebiliyorsun, mesela ekrana yazıp, sınıfta hep beraber yazabiliyorsunuz. Çocuk tek başına kalınca okuma ve yazma biraz zorlaştı ama, yani elimizden geleni yaptık, diyelim.” (Öğretmen17)

Okuma (f=24) alt temasına yönelik öğretmen görüşleri şu şekildedir;

“Okuma konusunda bir problem yoktu. Metni açıp ekrana yansıtıp native speaker'dan dinletip veya kendim okuduktan sonra öğrenciler katılıyor ve doğrularını yanlışlarını görerek dönüt düzeltmeler yaptık. Kavrama konusunda ben onların yetemediği yerde tercüme ettim normal sınıfta olduğu gibi.” (Öğretmen3)

“Okuma için ekstra bir zaman olması gerekiyordu, çocuklarda aramızda ortak bir materyal yoktu, sadece ders kitabı vardı, bunun da hepsi okuma parçası değildi. Bu yüzden ekrana yansıtılan herhangi bir şeyi okumak zordu çocuklar için. Görüntü problemi vardı, internet problemi vardı, ya da çocuğun odaklanma sorunu vardı.

Okuma yapmak ve okuduğunu anlama çalışması yapmak çok zordu, yazma çalışması çok daha zordu.” (Öğretmen4)

“Okumada nispeten gördükleri için ve yine istekli öğrencilerin okumasıyla veya direkt ekrandan önlerinde gördükleri için okuduklarını anlayabiliyorlardı. Bu konuda da çok sıkıntı yaşanmadı.” (Öğretmen5)

“Okuma, okumada da sıkıntı çekmedik yani metinleri okudular kendileri mesela evde daha rahat hissediyorlar. Önlerindeki yazdıkları şeyi rahatlıkla okuyabiliyorlar onunla ilgili sıkıntı yaşamadık ama tabi ki yine gönüllülük yani çok fazla katılım olmuyor.” (Öğretmen6)

“Okumada ekrana yansıttığımız okuma metinleri soru okuma ve cevaplama konusunda sıkıntı yaşamadık. Sınıfta olduğu gibi uzaktan yaptığımız süreçte de aynı şekilde etkili bir şekilde devam etti.” (Öğretmen7)

“Okuma. Okuma da şöyle. Zaten okumada hep zorluk yaşıyorlar Arapça konusunda. Kuran-ı Kerim okumayı bilenler zaten daha rahat. Bir de harekesiz olduğu için metinler, harekesiz metinlerde çok zorlanıyorlar hani Kuran okumayı bilseler bile. Ama o da tabi dediğim gibi ekranda gördükleri için daha rahat oluyor. Onlara hani böyle şeyle fare ile teker teker hani ‘Bunu şöyle okuyacaksınız.’ nedenleriyle beraber anlatma imkânınız oluyor.” (Öğretmen8)

“Okuma, konuşma, yazma konularında ise tam bir –tam bir dediğim- yani çok düşük oranda bir etkileşim oluyor. Okuma, konuşma ve tabi ki de yazma. Bunlarla ilgili öğrencilerle iletişim çok az olduğu için ve belirli bir müfredat var. Burada öğretmen biraz daha çok devrede olmuş oluyor. Müfredata göre işte konuyu devam ettirmesi gerekiyor. Öğretmen daha çok aktif oluyor yani sürekli konuşan bir öğretmen. Yani sürekli yabancı dili kullanarak cümle kuran öğretmen. İşte bilinmeyen kelimeleri açıklayan bir öğretmen. Alistirmaları yönetmeye çalışan bir öğretmen.

Yani dolayısıyla okuma daha çok, okumada daha çok etkili oluyor ama okumada da bir nebze. En çok dinleme sonrasında kısıtlı, daha düşük seviyede okuma, alıştırmalar mesela çözerken öğrenci okuma yapıyor ister istemez ama yazmak efendim konuşmak. Bunlar için gerçekten yeteri kadar zaman kalmıyor.” (Öğretmen15)

4.1.4 Sanal sınıf deneyimlerine yönelik öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıf deneyimlerine ilişkin görüşleri

Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıf deneyimleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıf deneyimleri	Teknolojinin kullanımı	Teknoloji kullanımının yeterli olması	10
		Teknoloji kullanımının yetersiz olması	7
		Zamanla adapte olunması	5
		Yeni teknolojilerin kullanımında yetkin olmama	3
		Teknolojik ve fiziki eksiklikleri giderme	2
		Bilgisayar kullanımı konusunda yeterli olma	1
		Web 2.0 araçlarına hâkim olma	1
	Öğretimin tasarımı	Özgün materyal hazırlamada yetersiz olma	5
		Uygulamalar aracılığıyla materyal hazırlama	5
		Hazır içerikler kullanma	5
		Materyal hazırlayamama	2
		İçerik oluşturmada yeterli hissetme	2
		Sanal sınıfta derse hazırlıklı gelince daha iyi olması	1
		Kamera açmayı zorunlu tutulmadığı için etkileşimin artmaması	3
	Etkileşim	Öğrenci-öğretmen etkileşiminin olup, öğrenci-öğrenci etkileşiminin olmaması	3
		Öğrencileri gözlemleyememe	2
		Etkileşimi artırma konusunda yeterli olmama	1
		Soru cevap ile seslenerek etkileşimi artırmaya çalışma	1
		Performans notu ile etkileşimi artırmaya çalışma	1
		Oyunlar-uygulamalar ile etkileşimi artırmaya çalışma	1
		Diyalog çalışmaları ile etkileşimi artırmaya çalışma	1
		Öğrencileri derste aktif tutmanın çok zor olması	1
		Öğrencilerin çekindikleri için tepkisiz kalmaları	1
		Sınıfların kalabalık olması yüzünden her öğrenci ile etkileşimli ders işlenememesi	1
		Grup çalışması yapılamaması	1
		Öğrencilerin derse katılımını sağlamaya çalışma	4
		Her öğrenciye eşit erişilememesi	3
	Öğrenci davranışlarının yönetimi	Öğrenci katılımının zayıf olması	2
		Dikkati dağılan öğrenciye ulaşılamaması	2
		Öğrenci davranışlarını kontrol edememe	1
		Sözlü olarak motivasyonu artırmaya çalışma	6
	Motivasyon	Öğretmenin hedefleri ve becerisiyle alakalı	1
		Yabancı dilin önemini hatırlatarak motivasyonu artırmaya çalışma	1
		Eğlenceli materyaller seçerek motivasyonu artırmaya	1

	çalışma	
	Sosyal medya araçlarından ulaşarak	1
	Üniversitede uzaktan eğitim, e-öğrenme, sanal sınıf konularında eğitim alınmamış olması	4
Öğretim ortamı	Başlangıçta çok bocalama	3
	Web 2.0 araçları konusunda eğitim alınmamış olması	1
	Sanal uygulamaları zamanla öğrenme	1
Zaman yönetimi	Yazmakla vakit kaybı olmaması	2
	Ders sürelerinin kısa olması	1

Tablo 12'ye göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda öğretim süreçleri konusundaki görüşleri; görüş sıklığına göre en çok teknolojinin kullanımı (f=29), öğretimin tasarımı (f=20), etkileşim (f=17), öğrenci davranışlarının yönetimi (f=12), motivasyon (f=10), öğretim ortamı (f=9), zaman yönetimi (f=3) alt temaları belirlenmiştir.

Teknolojinin kullanımı (f=29) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Teknolojiyi kullanma konusunda hiçbir sıkıntı yaşadığımı hatırlamıyorum. Yapamadığım yerlerde zaten muhakkak bir üst arkadaşarımdan yardım alıyorum. Sıkıntı çekmedim hiç çekmedim.” (Öğretmen6)

“Yeni mezun olduğum için ve bu konuda kendimi çok şanslı görüyorum çünkü bilgisayarla arası çok kötü olan hocaları gördüm. Bu yüzden dolayı emekliye ayrılan hocalarımız oldu. Çünkü öğrencilere yetemiyorlardı. Neden? Bilgisayar kullanımını bile doğru düzgün beceremiyorlardı. Zoom'da sınıf oluşturma olsun ya da öğrencilere hitap etme ulaşma konusunda çok sıkıntı yaşayan öğretmenlerimiz oldu. Ama bu konuda kendimi yeterli gördüm açıkçası.” (Öğretmen16)

“Ben, yani, yeterli olduğumu düşünüyorum. Yani, hani bilgisayar kullanımı açısından da teknolojik aletleri kullanma açısından da, zaten bulunduğumuz yüzyılda artık ellerimizdeki bu cep telefonuna, dünya gibi yani her şey kullanabildiğiniz için, yeterli buluyorum.” (Öğretmen13)

“Ben teknolojiyi kullanabilme konusunda kendimi yeterli görmüyorum. Bugüne kadar herhangi bir hizmet içi eğitime katılmadım ve bana ekstradan da verilmedi. Aslında bu bir iki yıl pandemi ile birlikte bizim Web.2.0 araçlarını kullanma durumumuz bir zorunluluk haline geldi. Bununla ilgili herhangi bir eğitim almadığım için özellikle özgün bir materyal geliştirme konusunda kendimi yeterli hissetmiyorum. Şu anda sadece bana sunulan online Google üzerinden ulaşabileceğim sitelere erişimle sadece öğrencilerime içerik sunabiliyorum. Ama özgün kendim bu konuda materyal tasarlama, etkileşimi artırma, içerik oluşturma konusunda kendimi yeterli görmüyorum.” (Öğretmen2)

“Alışık olduğum akıllı tahta uygulamaları, YouTube ya da daha başka aşına olduğum internet sayfaları gibi geçmiş deneyimlerimden dolayı iyi değerlendirebildim. Yenilerde kullanılan Web.2.0 araçları konusunda maalesef yetkin değilim, beceri sahibi değilim, onları kullanamadım itiraf etmek gerekirse.” (Öğretmen3)

“Yani teknolojiye adapte oldum. O konuda bir sorun yoktu tabii ki de. Ama sonuçta kendim deneyimleyerek bir şeyleri öğrendim yani bize bunun kuralları ya da işte adımları anlatılmadı. Ne yapmamız gerekiyor, nasıl işleyelim ya da şu yöntemi mi kullanalım? Tamamen kendi halimize bırakıldık.” (Öğretmen11)

“Yabancıysa olduğum için çok zorlandım. Yepyeni bir şeydi bizim için o yüzden hem teknolojik hem de fiziki eksiklerimiz vardı. Hepimizin bilgisayarlarımız telefonlarımız, içindeki yüklü programlarımız, internet paketimiz en basitinden. Aniden karşımıza çıktığı için bu süreç öncelikle bu eksiklerimizi tamamlamakla geçti. Evimize internet bağlattık, bilgisayarlarımızı tamir ettirdik. Sonrası daha bir kabusla dönüştü. Öğretmenler olarak her ne kadar eğitim öğretimin içinde olsak da uzaktan eğitim çok yeniydi ve bu konuda daha önce mesela sanal sınıf, sanal ortam e-öğrenme

vs gibi konularda bir eğitimimiz yoktu. Her şeyi hızlıca öğrenip aynı zamanda eşzamanlı olarak bunları çocuklara sunmaya çalışmak onların eksiklerini gidermeye çalışmak çok zordu. Çünkü bilmeyen bir öğretmen vardı karşılarında. Bu konuda öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri konusunda eksiklikleri olduğunu fazlasıyla düşünüyorum.” (Öğretmen4)

“Kendimi iyi değerlendiriyorum. Web 2.0. araçlarına hakimim. Hala kullanıyoruz. Öğreniyorum ve kendimi geliştirmeye devam ediyorum.” (Öğretmen19)

Öğretimin tasarımı (f=20) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“İçerik oluşturma konusunda da zaten hazır içerikler kullandığım için kendim yeni içerik oluşturmadım ama güzel ve konuya uygun materyal tasarladığımı düşünüyorum.” (Öğretmen3)

“Materyal tasarlama konusunda çok eksiklerimiz var. Bu durum artık hayatımızda. Bir dönem boyunca devam edeceği belliydi. Öğretmenler açısından bir iyileştirme çalışması yapılmalıydı. Çünkü yeterli değildik.” (Öğretmen4)

“İçerik oluşturma, ya yok ben o konuda kendimi çok yeterli olduğumu söyleyemem ama çok vaktimiz olduğu için ben sadece şunu yapabildim ve hala yapıyorum, çok fazla materyal indirip onları Word’e gerekiyorsa dönüştürüp, onları bir şekilde kombine edip işime yarayanları alıp, işime yaramayanları atıp çocuklara devamlı konu ile ilgili ama internetten indirilen materyalleri toplayıp mix ediyorum. Yani ben bir şekilde toplayıp yeniden dizayn ediyorum. Ama içeriği sıfırdan kendim oluşturmuyorum çünkü o resmi oraya koymak, o soruyu yazmak biraz benim için zor. Sadece ben var olan materyalleri mix edip öğrencinin yapabileceği, benim derste kullanabileceğim şekle getirip devamlı Classroom’dan veya WhatsApp’tan yolladım. Sıfırdan tasarladım dersem biraz yanlış olur.” (Öğretmen17)

“Çok iyi olamasam da çocuklara farklı kaynaklardan keşfetmeyi seviyorum onlarla birlikte alışılmışın dışında etkinlikler yapmak ve onların ilgisini çekmek benim için de keyifli oluyor. O zamanlar çok araştırdığımda EBA'nın bir kanalı vardı. E-class mıydı orada içerik üretme ile alakalı çok güzel tutoriallar var fakat biraz karışık olduğu için daha doğrusu kodlama bilgisi gerektirdiği için yapamadığım uygulamalar oldu. Ama mesela Kahoot it de kendi sorularımı hazırlayabildim ya da Wordwall, Google Classroom'u çok kullandım, sınıf oluşturdum, ödevler verildi. Çoğu öğrenci mail açmayı mail göndermeyi bilmeyen öğrenciler de bu konuda bence bilinçlendi.”

(Öğretmen7)

“Yani çok yeterli, bilgisayar kullanımı noktasında evet, iyi kötü bir bilğimiz vardı ama web araçları konusunda çok fazla bilgili değildik açıkçası. Etrafımızda kullanan kişilerden duyduğumuz kadarıyla biz de öğrendik ve kullanmaya başladık. Ama dediğim gibi bu konuda çok fazla yeterli değildik, yeterli donanıma sahip değildik. Süreç içerisinde bazı araları kullanmaya başladık ama tabii ki bu zaman aldı biraz. E-içerik açısından, web araçlarında öğrencilerin ilgisini çekecek olan, işte Quizizz gibi, ya da Kahoot! gibi daha çok hani eğlenceli şekilde öğrencileri derse katmak noktasında bu araçları keşfettikten sonra oralarda içerik hazırlayabildik. Quizizz bu noktada çok kolaydı zaten uygulaması. Konuyla alakalı sorular hazırladık ya da slaytlar hazırladık. Öğrenciler de çok keyif alarak kullandılar, o testleri. Onun dışında dediğim gibi bizim yabancı dil sınıflarında ki geçen senelerin yine bir tane yabancı dil sınıfım vardı, 3 tane de diğer sınıflardan vardı, yabancı dil sınıflarının zaten materyal noktasında bir sıkıntısı yoktu yani. Kitap, başlı başına çok kapsamlı, içerisinde dinleme materyallerinin olduğu okuma, yazma, video materyallerinin olduğu bir kitap. Diğer sınıflar içerisinde de zaten devlet kitabını kullandık ve devlet kitabının mevcut dinleme parçalarının CD'lerini EBA üzerinden indirerek ya da

internet ortamında bularak bunları da yine ekran paylaşımı ile öğrencilere dinlettik. E-içerik bakımından şey oldu, öğrencileri ödevlendirdiğimiz noktada ya da konu anlatımı noktasında biz kendimiz notlar hazırladık. Onları WhatsApp gruplarından, aileleriyle paylaştık ya da öğrenci gruplarından paylaştık. E-içerik olarak dediğim gibi sadece EBA ve Quizizz'de içerikler hazırladık. Şahsen ben öyle yaptım.” (Öğretmen10)

“Şimdi bir alışma süreci illa ki oldu. Bazı şeyler biraz yavaş oldu ama bu çok kısa bir sürede adapte olduktan sonra hem çocuklar adapte oldu hem bizler adapte olduk. Ben herhangi bir sorun yaşadığımı düşünmüyorum. Aslında bu bize zaman kazandıran da bir şeydi. İşte Word dosyasında hazırladığım bir şeyler çocuklara yansıtıyordum, direkt ekran resmi alıyorlardı. Yazma derdi yok o an için. Çocukları bekletme veya çocukların yazmasını bekleme gibi bir sorun yoktu. Bu bize zaman kazandırıyor bence. Daha verimli bir şekilde kullanıyorduk. Hazırlıklı olduğumuz zaman her şey daha iyiydi.” (Öğretmen14)

Etkileşim (f=17) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencilerin etkileşimini artırma hususunda grup çalışması yaptıramadığımı söyleyebilirim. Çünkü öğrencilerin kendilerine bireysel olarak çok fazla ulaşma imkânımız olmadı. Bu yüzden zaten pandemi dolayısıyla ayrı evlerden ve ortak çalışabilecekleri ayrı bir platformda herhangi bir etkinlik tasarlayamadım.” (Öğretmen2)

“Mümkün olduğunca çocukları motive etmeye çalıştım. Çocuklar bu süreçte fazlasıyla olumsuz etkilendiler zaten. Sürekli evdeler, dışarı çıkamıyorlar, sosyal anlamda çok eksik kaldılar, tüm bu sorunlar varken canlı derste aktif tutmak çok zordu. Daha çok sosyal anlamda çalışmalar yaparak, sohbet edip dertlerini dinleyerek, sürece ve hayata dair konuşarak canlı tutmaya çalıştım. Teknik olarak da

soru cevap yaparak, el kaldıran öğrencilerin dışında diğerlerine ismiyle seslenmek en çok yaptığım şeydi etkileşimi artırmak için.” (Öğretmen4)

“Etkileşim için yani şimdi çocuklarımızı sadece aslında hep bir şekilde korkutarak konuşmaya zorluyoruz yani işte şu performans notunuz şöyle olacak böyle olacak aslında ben şöyle yapıyorum hani biraz da güncel yorumlar yapın çocuklar diyorum hani sadece ders değil sadece okul değil bu Almanca özellikle mesela muhakkak mesleki hayatınıza yardımcı olacak özgüven olarak size yabancı dil size iyi şeyler katar hani devamlı böyle onları motive ediyorum işte yardımcı olacak şeyleri söylüyorum ancak bir iki tane öyle sevenler sadece katılıyorlar biraz daha etkileşimde oluyorlar ama onun dışında mesela sınavda nasılsa çıkmaz düşüncesinde olanlar için maalesef faydalı olmuyor yani Almanca. Tabi kesinlikle bol bol yorum bol bol güncel konulardan anlatarak hani diğer bir tabirle gaza getiririz ya öğrencileri onun gibi devamlı bizim bir şekilde yüceltmemiz gerekiyor.” (Öğretmen6)

“Tüm öğrencileri aynı anda etkinliğe katma yolunu aradım. Bu araştırdığım uygulamalar da zaten bunu sağladı. Diğer türlü tek bir öğrenci ile diyalog kurduğunuzda diğer öğrencilerin dikkati dağılıyor ve alttan başka oyunlar ve dikkat dağıtıcı şeyler yaparak kopuyordu dersten.” (Öğretmen7)

“Evet çok sık soru sordum. Yani sürekli cevabı hani bilseler bile ‘Neden?’ ‘Burası neden böyle?’ Hani soru-cevap şeklinde gitmeye çalışıyordum derslerimde çalıştım dersleri ve bütün hepsinin bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamaya çalıştım. Hani ses çıkmasa bile bir şekilde ben ismini söyleyerek veya sesini açması gerektiğini söyleyerek iletişim kurmaya çalıştım.” (Öğretmen8)

“Ben şunu yaptım; sürekli onlara mesaj göndererek katılmalarını sağladım. Sonra bir de ders içinde bizim geçimimiz de iyidir çocuklarla, böyle biraz onlara espri, takılıyoruz, sohbet falan derken çocuklar mesela benim dersimde, şöyle

söyleyeyim, hemen hemen tamamıyla sınıflar oldu, derse katılan. Yarıdan az yapmadım hiç, hani yarısından biraz fazla genelde sınıf ortamı. Ben, daha çok, bire bir işte mesajlar yazdım onlara. İşte, ‘Seni göremiyoruz, katılmadın. Hasta mısın?’ falan. Böyle, sürekli tetikte kaldık ama çok yorulduk, gerçekten. Tabi, geç saatlerde oluyor, mesajlara cevaplar vermeye kalkıyorduk.” (Öğretmen9)

“Sanal ortamda, yine diyalog çalışmalarımız oluyordu, kendi dersimizle alakalı olarak. Diyalog çalışmalarında öğrenciler beraber etkileşimli bir şekilde derse katıldılar. Ama onun dışında genelde bireyseldi, çoğunlukla bireyseldi.” (Öğretmen10)

“Öğrenci-öğretmen olarak etkileşim yapabildik ama öğrenci-öğrenci pek yapamadık çünkü dediğim gibi birbirleriyle iletişim aynı yerde olmadıkları için kurmada çok sıkıntı yaşadılar. Ama öğretmen-öğrenciyi bir derece da en azından yapabildik diyebilirim.” (Öğretmen12)

“Bizim kameralarımız açık, çocukların kapalı. Bu da bir sorundu. Yani çocuğa sınıfta neyse her şey burada da aynı olacak diyorsun ama sen çocukları görmüyorsun. Sadece sesini duyuyorsun. İşte bazı öğrenciler derste var gözükmek için varlar ama sesleniyorsunuz cevap yok. Cevap yok. Açmış dersi başka bir şeyle ilgileniyor belki o esnada. Gerçekten karşısında oturuyor mu, dinliyor mu bilmiyorsun. Veya bir soru soruyorsun mikrofonu çalışmıyor diye cevap yok. Bunu bahane edebiliyordu. Gerçekten mikrofonu çalışmayanlar da varmıştır mutlaka olmayan. İmkânlar herkeste eşit değil sonuçta. Ama bunu işte kendi lehlerine kullanabiliyorlardı da. Cevap vermek istemediklerinde mikrofonum çalışmıyor, sesi bozuk, işte şarjı bitti vesaire. Uzaktan kullanıyorum, bluetooth kulaklık kullanıyorum, şarjım bitti diyenler de oluyordu. Hani var imkânı ama gene yokmuş gibi de hareket edebiliyorlardı. Duygu eksikliği yaşadık mı evet yaşadık. Ama zaten içinde bulunduğumuz süreç de normal

değil yani. Hayattan kendimizi zaten soyutlamıştık sadece sınıftan soyutlamış olmak çok onlara da yadırganan bir şey olarak gelmedi. Tamamen boş olmasındansa uzaktan eğitim bence iyi oldu.” (Öğretmen14)

“Etkileşimi. Açıkçası etkileşimi arttırmak için de bir şey yapmadım. Yani çünkü genelde öğrenci-öğretmen etkileşimi var. Öğrenci-öğrenci etkileşimi neredeyse hiç yok. Neredeyse değil hiç yok yani. Çünkü öğretmen soru soruyor, ben soru soruyorum. Karşılığını bir öğrenciden alıyorum. Bunu, bu etkileşimi yapabileceğim bir şey olduğunu düşünmüyorum. Yani özellikle öğrenci-öğrenci arasında etkileşim mümkün değildi. İşte elimizdeki kısıtlı imkanlarla sadece öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimi arttırmak için daha çok derse katılmasını sağlamaya çalıştım öğrencilerin. O kadar.” (Öğretmen15)

“Sanalda ben kendi kameramı açtım. Benim öğrencilerim kız öğrenci oldukları için, ailelerden tepki gelebileceği için mutlaka kameranızı açın demedim, diyemedim. Çünkü herkes bu ortama kameranın açılmasına çok korkuyla yaklaşıyordu. Ama dedim ki hani, sorumluluk bende kalsın, hani biri zarar göreceyse bu ben olayım deyip, her zaman kameramı açtım. Ama çocukları zorunlu tutmadım, ama benim açtığımı görünce bazı çocuklar da velileriyle görüşüp kameralarını açan oldu. Kamera açıldıkça etkileşim artıyor zaten, çocuk senin mimiğini gördükçe, senin nereye baktığını gördükçe ya da arkadaşını gördükçe ona uzanan bir el gibi oluyor. Çocuk o evdeki yapayalnızlığından kurtuluyor, orada tanıdık bir arkadaşını görüyor ‘Aa ne yapıyorsun’ falan diyor, arada bir konuşuyorlar falan. Kamera açmak biraz çocukları o yalnızlıktan kurtarma açısından, etkileşimi artırma açısından faydalı oluyor. Onun dışında yani tabii yüz yüze de olduğu gibi çocuğa gidip dokunamıyorsun ama ismini söylüyorsun en azından, ‘Hadi bunu da sen söyle.’ diyorsun yani başka yapabileceğim bir şey olmuyor.” (Öğretmen17)

“Etkileşim; kamera zorunluluğu olmadığından etkileşim zayıftı. İsmi listeden seçip öğrencileri derse katmaya çalıştım.” (Öğretmen19)

“Kamera kapalı olduğundan isimle seslenerek dahil etmeye çalıştım. Etkileşimi artırmaya çalıştım.” (Öğretmen21)

“Gerçek sınıf ortamını tercih ederim. Otorite, motivasyon, sınıf havası yok. Hazır materyalleri kullandım. Öğrencilerin dikkatini çekecek dinleme parçaları kullandım. Eğlenceli materyaller, hâl hatır, sohbet ile etkileşimi artırmaya çalıştım.” (Öğretmen20)

“Derslerde katılımın çok az olması sorun oluyordu. Etkileşim zayıf kaldı.” (Öğretmen22)

Öğrenci davranışlarının yönetimi (f=12) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Katılımı artırmak için bir zorlama yapmadım açıkçası. Çünkü çocukları bu süreçte sanal uygulamaya hazırlamak için çok baskı altına almamaya çalıştık. Etkileşimi artırmak için kendi sözel olarak ikna çabası ile, derse katılımı artırmak için ikna etmeye çalıştık ama çok yararlı olduğunu söyleyemem. Çocuklarımız maalesef gerçek sınıf ortamından çok daha vasat bir katılım sağladılar sanal sınıfta.” (Öğretmen1)

“Öğrencilere ilk başta yoklamada bir sesimi duyurup da onların sesini almaya çalıştıktan sonra tabi sınıfların kalabalık olması ve ders saatlerinin kısa olması, 30 dakikaya düşmesi sebebiyle herkese eşit şekilde etkileşimli bir ders işlediğimi düşünmüyorum maalesef. Herkese eşit erişebildiğimi düşünemiyorum. Teknik hatalardan, dersin kısa olmasından ve tabii ki yüz yüze göz göze olamadığımız için öğrenciyle öyle problemlerimiz oldu.” (Öğretmen3)

“Kamera açma zorunluluğu yoktu. Lise Öğrencisi olduğundan bir açtırma gibi bir durumumuz olmadı. Hal böyle olunca da birçoğu açmadı. O bağlamda ne yapıyorlar, beni o anda nasıl dinliyorlar gözlemleyemiyorsunuz. Bu sıkıntı oluşturdu. Şunu gözlemedim ama dinleyen, derse aktif katılan öğrencilerin hiçbir kaybı olmadı. Şu an öğrenciler itiraf ediyorlar. Hocam biz derste lavaboya gidiyorduk, yemek yiyorduk diye. Takip eden öğrenciler kazandı bence ama dikkati dağılan ya da başka şeylerle uğraşan öğrencilere ulaşamadık.” (Öğretmen5)

Motivasyon (f=10) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Ben şimdi ilk defa şöyle bir tecrübe yaşadım sanal sınıf ortamında ders yaparken öğrenciyi çok çok onore ettim. Yani bir cümle yapmamız gerekiyor ya da bir cümle yazması gerekiyor. Tabi söz hakkı almak istiyorlar isimlerini görüyorsunuz ekranda. Ben her söylenen cümle sonunda her öğrencime teşekkür ettim. Ve bu iletişim şeklini yani ‘A ne kadar güzel olmuş, teşekkür ederim.’, ‘Çok güzel bir cümleydi, ağzına sağlık, harika oldu.’ Bir sonraki cümleyi yaptığında ‘A bu daha da güzel, sağ ol ya.’ ‘Ne güzel bir şey oldu bu.’ gibi sürekli ve sürekli işte OK, Perfect, Congratulations diye onları yüreklendirdim. Bu benim de çok hoşuma gitti. Ben bu karşılıklı onore etme halini zaten her ders sonunda onlara teşekkür ettim dinledikleri için, sabırlarından dolayı, gayretlerinden dolayı ve katıldıkları için... Dolayısıyla öğrencilerle böyle hani tatlı, hoş, olumlu, güzel cümlelerle sınıf ortamında hani bazen konuşma, sus gibi olumsuzluk ekleriyle cümle yapıyoruz ya sanal ortamda bu olumsuzluk ekleri yok. Bu benim çok hoşuma gitti. Orda daha çok yüreklendirme, daha çok onore etme ve daha çok takdir vardı kendi adıma. Ben oradan çok keyif aldım. Bir de biraz öğretmen merkezli olmak gerekiyor. Ben öyle düşünüyorum. Bence eğitim-öğretim öğretmen merkezlidir. Öğretmen isterse bir sınıfı alır. Yani o öğrenci mevcudunun kaç olduğu önemli değil. Onları uçurur da uçurmaz da. Yerde de

oturtur. Tamamen öğretmenin ne hedeflediğiyle alakalı bir şey. Hedeflerseniz her şeyi yapabilirsiniz diye düşünüyorum.” (Öğretmen18)

“Sadece ders değil sadece okul değil bu Almanca özellikle mesela muhakkak mesleki hayatınıza yardımcı olacak özgüven olarak size yabancı dil size iyi şeyler katar hani devamlı böyle onları motive ediyorum işte yardımcı olacak şeyleri söylüyorum ancak bir iki tane öyle sevenler sadece katılıyorlar biraz daha etkileşimde oluyorlar ama onun dışında mesela sınavda nasılsa çıkmaz düşüncesinde olanlar için maalesef faydalı olmuyor yani Almanca.” (Öğretmen6)

Öğretim ortamı (f=9) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Bugüne kadar herhangi bir hizmet içi eğitime katılmadım ve bana ekstrasından da verilmedi. Aslında bu bir iki yıl pandemi ile birlikte bizim Web.2.0 araçlarını kullanma durumumuz bir zorunluluk haline geldi. Bununla ilgili herhangi bir eğitim almadığım için özellikle özgün bir materyal geliştirme konusunda kendimi yeterli hissetmiyorum.” (Öğretmen2)

“Öğretmenler olarak her ne kadar eğitim öğretimin içinde olsak da uzaktan eğitim çok yeniydi ve bu konuda daha önce mesela sanal sınıf, sanal ortam e-öğrenme vs. gibi konularda bir eğitimimiz yoktu. Her şeyi hızlıca öğrenip aynı zamanda eşzamanlı olarak bunları çocuklara sunmaya çalışmak onların eksiklerini gidermeye çalışmak çok zordu. Çünkü bilmeyen bir öğretmen vardı karşılarında. Bu konuda öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri konusunda eksiklikleri olduğunu fazlasıyla düşünüyorum.” (Öğretmen4)

“Tabi ki de bu çok şey bir konu. İlk başta çok bocaladım ve çok gözüüm korktu ‘Acaba nasıl girerim, nasıl yaparım, nasıl olur?’ Bu konuda çok böyle kendime karşı bir güvensizlik hissettim ama sonrasında alıştım. Hatta benim çok bile rahat olmaya

başladım. Sanal ortamda ders anlatırken kendime hani güvenim geldi. Yani kendimi daha rahat hissediyorum sanal ortamda. Daha güzel bir şekilde ifade edebiliyorum. Tabi bu şeyle alakalı biraz da. Karşımdaki yani öğrenci grubunun aktif etkin bir şekilde karşımda olması beni daha farklı motive ediyor. Mesela bu bir veya iki kişi öğrenciye ders anlattığım durumlar da oldu. Ya o durumlarda o zamanlarda gerçekten hani çok böyle biraz şey oldu yani, nasıl söyleyeyim, verimsiz ve sıkıcı oldu ama mesela daha çok öğrencinin katıldığı, daha ilgili öğrencilerin daha başarılı öğrencilerin yabancı dili daha çok seven ilgili öğrencilerle beraber sanal bir ortamı bulunca kendimi daha rahat hissediyorum.” (Öğretmen15)

“Açıkçası hiçbirimiz bilmiyorduk. Üniversitede aldığımız eğitimde hiç böyle bir şey yoktu. Aklımıza bile gelmezdi sanal ortamda ders işleyeceğimiz. Başlangıçta korktum, tedirgin oldum, nasıl yapacağız diye. Ama birden adapte olduk. Teknoloji konusunda çok iyi değildim ama kendi işimi görecektim kadar zaten kullanıyordum.” (Öğretmen5)

Zaman yönetimi (f=3) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Sınıfların kalabalık olması ve ders saatlerinin kısa olması, 30 dakikaya düşmesi sebebiyle herkese eşit şekilde etkileşimli bir ders işlediğimi düşünmüyorum maalesef. Herkese eşit erişebildiğimi düşünemiyorum. Teknik hatalardan, dersin kısa olmasından ve tabii ki yüz yüze göz göze olamadığımız için öğrenciyle öyle problemlerimiz oldu.” (Öğretmen3)

“Çocukları bekletme veya çocukların yazmasını bekleme gibi bir sorun yoktu. Bu bize zaman kazandırıyor bence. Daha verimli bir şekilde kullanıyorduk. Hazırlıklı olduğumuz zaman her şey daha iyiydi. ... Yazmak için vakit kaybetmiyorduk, hazır materyalleri çocuklara WhatsApp üzerinden sınıf gruplarımız

vardı, onlara atıyorduk Word dosyası olarak. Dileyen çıktısını alıyordu. Yani yazmak ve onları beklemekle ilgili vakit kaybetmediğimiz için dersin 40 dakikasını 40 dakika olarak kullanıyorduk. Daha da verimliydi bence. Ama tabi bu da emek gerektiriyordu öncesinde hazırlık.” (Öğretmen14)

4.1.5 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçlerine yönelik öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşleri Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Ölçme ve değerlendirme uygulamaları	Beklentiler	Sınavların yüz yüze olması	5
		Ortak çevrimiçi sınav olmaması	4
		Her öğretmenin kendi sınavını hazırlaması	4
		MEB’in EBA üzerinden online sınav yapması	4
		MEB’in ayda bir/ünite sonu değerlendirme quizleri yapması	3
		Her öğrenciye bireysel sorular hazırlanması	2
		Sınav konusunda net olunması	2
		Ölçme sürecinde bize özgü bir sistem olması	2
		Uygulama sınavlarında (dinleme) değişiklik izni verilmeden yapılması	1
		Uygulama sınavlarında (konuşma) tek tek mikrofona davet edilerek yapılması	1
		Ölçme konusunda bir yaptırım, yasallık, ciddiyet olması	1
		Sonucun değil sürecin ölçülmesi	1
	Yapılan çalışmalar	Ölçme ve değerlendirme yapmama	7
		Bazı platformlardan ödev/test gönderimi	6
		Online quiz	5
		Her ünite sonu kazanım kavrama testleri	4
		Ünite sonu öğrenci sunumlarını değerlendirme	1
		Performans değerlendirme	1
		Ödev-portfolyo ile değerlendirme	1
		Ders esnasında WhatsApp ile değerlendirme	1
	Sınırlılıklar	Güvenilir, objektif sonuçlar alınamaması	8
		Tüm öğrencilerin dahil edilememesi	6
		Öğrencilerin sınav esnasında destek alması	2
		Teknolojik sıkıntıların olması	2
		Çevrimiçi sınav hazırlamanın zaman alması	1
		Online sınavların faydalı olacağını düşünmeme	1
		Yeterli olmaması	1
		Test çözme, kelime bilgisi ölçmede sıkıntı yaşanması	1
		Sunulan deneme sınavına dönüt alamama	1

Tablo 13'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde yürütülen ölçme değerlendirme süreçleri konusundaki görüşleri; beklentiler (f=30), yapılan çalışmalar (f=26) ve sınırlılıklar (f=23) şeklinde kategorize edilmiştir.

Beklentiler (f=30) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Ölçme değerlendirme sürecinde belki bazı uygulamalar kullanılmalı, test yansıtılıp bir süre verilip öğrencinin anında işaretleyerek sonradan dokümana alma şeklinde yapılabilirdi. Ancak biz MEB okullarında böyle bir şey uygulayamadık. Ben kişisel imkanlarımla bir ölçme değerlendirme yapmaya çalıştım ve güvenilir bir sonuca ulaşamadım.” (Öğretmen1)

“Kullandığımız sistemin bize özgü bir sistem olması gerekiyor. Bu sistemin içerisinde ölçme değerlendirme, yoklama alınması, öğrencinin doğrusuna yanlısına dönüt verebileceğim ve analizini, yüzdelik oranını da alabileceğimiz bir sistem olsaydı uygulamada, güvenilirliği daha yüksek olurdu.” (Öğretmen2)

“Bence kesinlikle ayda bir ünite sonlarında quiz yapılmalı ve o quizlerin ortalamasından bir tane not verilebilir. Aynı şekilde uygulama sınavları da Listening mesela üzerinde değişiklik yapılmasına izin verilmeyecek formatta online yapılabilir. Speaking de herkesi mikrofona tek tek davet edip bir resim gösterilebilir ve o resim hakkında 2-3 cümle ile konuşma yapılabilir. Bunlar da ölçme değerlendirmeye katılabilirdi.” (Öğretmen3)

“Ünite sonlarında veya aylık olarak belirlenen eşit aralıklarla tekrar testler uygulanabilirdi MEB eliyle. Bunun için de en uygun yer EBA olurdu. İnternet, cihaz gibi eksiği olan öğrenciler de fiziki sorunları olmadan EBA'ya ulaşabilirdi. EBA üzerinden MEB değerlendirme yapabilirdi, performans değerlendirmeyi de biz yapıp sözlü notu olarak biz ekleyebilirdik.” (Öğretmen4)

“Sanal sınıf ortamında hiç ölçme değerlendirme yapmadım. Yani ben bu tip ölçme değerlendirme branş bazında her bir öğretmen kendisi yapmalı diye düşünüyorum ben yani çünkü bakanlıktan hazır geldiğinde mesela her bir birey aynı değil ki beş parmağın beşi bir değil diyoruz mesela öğrencilerimiz de aynı şekilde mesela öğrenciyi tanıdıkça bizler ona şekillendirip taslak oluşturduğumuzda daha sağlıklı bir karşılık alırız bence ama hazır bir taslak geldiğinde hepsini aynı kefeye koymuş oluyorsun aynı sonuçlar alamıyoruz bence. Sınavlar da muhakkak yüz yüze, muhakkak yüz yüze online kesinlikle faydalı olacağını düşünmüyorum asla.” (Öğretmen6)

“Her öğrenciye bireysel sorular hazırlanması gerekiyor çünkü öğrenciler sanal ortamda WhatsApp’tan birbirlerine cevapları verebiliyorlar. Bu handikabı dışında belli bir süre içinde zaman kısıtlaması olursa öğrenciler birbirlerine cevapları veremeyecektir. Bence çok da etkili olacak, her bireysel çalışmasını daha net takip edebileceğiz.” (Öğretmen7)

“EBA belki daha etkili bir şekilde kullanılabilirdi, öğrencilerin katılımıyla. Şimdi ikinci dönem yani pandemide birinci senenin ikinci döneminde yüz yüze sınavlar okullarda yapılmaya başlandı ama, EBA belki bu anlamda kullanılabilirdi, değerlendirme, ölçme-değerlendirme için. Onun dışında, bakanlık tarafından online yapılabilirdi, olmalıydı. Ama tabii ki orada da öğrencilerin internete ulaşımı, dijital araçlara ulaşımı noktasında sıkıntılar vardı. O yüzden sanıyorum, gerçekleştirilemedi.” (Öğretmen10)

“Bakanlık tarafından bence yapılmalıydı. Ortak bir sınav, aynı saat içinde, şifreli, işte verimli, ‘şu saatte 11:30’la atıyorum 13:00/12:30 arası, şu şifreyle, kendine ait bu şifreyle gireceksin, yapacaksın, o zamana kadar tamamlayacaksın.’ şeklinde, genel merkezden olan bir sınav olmalıydı.” (Öğretmen12)

“Çevrimiçi sınav yapmadım. Her öğretmenin kendi özgün bir sınavı olmalıydı yapılsaydı. Çünkü biraz da bakanlık tarafından yapılıncı müfredat problemi var yani. Mesela siz sanal sınıf ortamında müfredatı ne derece takip edebiliyorsunuz? Bu önemli. Neredesiniz işte? İşte Bakanlığın yaptığı bir sınavda mesela çevrimiçi bir sınavda çok böyle nasıl söyleyeyim, verimli bir sonuç alınamayabilirdi yani. O yüzden her öğretmen kendi işlediği, kendi öğrettiği ölçüde sınav yapması bence çok daha doğru olurdu.” (Öğretmen15)

“Ölçme değerlendirme yapmadım. Quiz yaptım. Hiç katılamayan öğrenciler vardı. MEB’ in genel bir sınav yapması uygun olmazdı.” (Öğretmen19)

“Çevrim içi sınav olmamalıydı. Çünkü her öğrencinin eşit imkanlara sahip olması gerekir.” (Öğretmen20)

Yapılan çalışmalar (f=26) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Ben sınav uygulaması yapmadım. Bu aslında üniversitelerde yapılıyor. Yapıldı da. Hala da devam ediyor. Aynı format bence bizde de uygulanabilir yani. Ortaokul ilkokulda da yapılabilir diye düşünüyorum. Yapılamayacak bir şey değil ama çok dikkat isteyen bir şey. Başkasına yaptıрма olabilecek bir şey ben çünkü kendi dersimde bilen arkadaşından yardım aldığını bile sanal ortamda fark edebildim.” (Öğretmen12)

“Ben ölçme değerlendirme yaptım, yapmaya çalıştım. Bir hazırlık yaptım, her ünitenin sonunda çocuklara bir konu hakkında daha önceden hazırlık yaparak konuşma yapmalarını istedim. 3’er dakikalık konuşma süreleri verdim, bir ölçek hazırladım, bu ölçeğe göre değerlendirdim.” (Öğretmen1)

“Sanal sınıfta bir kez sınav yaptım. Öğrencilere Quiz şeklinde yaptım. Her öğrencinin kamerasını açmasını istedim kopyanın önüne geçebilmek için. O anda

soruları yansıttım ve verdikleri cevapları da tekrar WhatsApp grubuna da tek tek göndermelerini istedim belli bir süre dahilinde. Bu benim tamamen kendi aldığım bir önlemdi ve tabi ki bir noktada yetersiz kaldı. Objektifliği ve güvenilirliği çok yüksek olmadı ama içerik anlamında yaptığım ölçme aracının geçerli olduğunu söyleyebiliriz.” (Öğretmen2)

“Sanal sınıfta kendim bir ölçme değerlendirme yaptım. Yoklama da zorunlu değildi, bazı çocukların interneti, teknolojik aleti yoktu çünkü. Bu yüzden bunu değerlendiremedik. Ben yine de yoklama almaya çalıştım. Bazı platformlardan ödevler göndererek değerlendirme yaptım. Sınav yapamadık. Birkaç tane okula çağırarak yaptık onlar da geçerli olmadı. Performanslarını değerlendirdik. Gönderdikleri ödevleri, portfolyoyu değerlendirdik fakat neticede bu geçersiz oldu tüm öğrencileri dahil edemedik.” (Öğretmen5)

“Millî Eğitim Bakanlığı’nın bu konuda çok kesin kararları olamadı ve ölçme-değerlendirme yapılamadı. Biz, kendi yabancı dil sınıflarımız için mevcut uyguladığımız programı aynen devam ettirdik. Her ünite bitiminde konu kavrama testlerini yaptık. Dediğim gibi online yaptık, testleri. Öğrencilere biz soruları gönderdik, öğrenciler online soruları cevapladılar. Cevapları bize kendileri fotoğraflarını göndererek, biz değerlendirme yaptık.” (Öğretmen10)

“Ölçme-değerlendirme şöyle yaptım, her bir ünite bittiğinde bir quiz yaptım, bir de performans ödevi yolladım Classroom’dan, Classroom’dan çok sayfalar yolladım. Diyelim ki bir üniteyle ilgili 100 sayfa yolladım, çocuklara dedim ki ‘Bunun içinden istediğin 5 sayfayı seç, yazıcıdan çıkar, çöz, bana fotoğrafını at.’ dedim. Bazıları dedi ki ‘Hocam biz online yani kağıt üzerine değil de ekran üzerinde de çözebiliriz.’ dedi, ‘Tamam, öyle yap.’ dedim, ‘Ekran üzerinde çöz, bana yolla.’ dedim. Her ünitenin sonunda 5 sayfalık ödev aldım ve bunu inanın ki yüzde doksan oranında

çocuklar yolladılar. Bir bu değerlendirmeyi yaptım, bir de her ünitenin sonunda bir quiz yaptık. Bu quizi de şöyle yaptık; çocuklar toplandı, herkes quiz sırasında kamera açmayı mecburi tuttum çünkü kimin nereye baktığını görmem gerekiyordu. Quiz sırasında herkes kamerasını gerçekten de açtı, herkes eline bir kâğıt aldı. Ben yansittim soruları, iki dakika, iki dakika otuz dakika gibi süre verdim, zamanla da yarışmayı öğretmeye çalıştım ben çocuklara. Her soruya 2 dakika süre vererek yansittim. 2 dakika içinde çözdün çözdün, çözmediysen soruyu geçtik. 10 veya 20 soruluk quizler yaptık, daha sonra doğru cevapları arkadaşları okudular, quiz sonuçlarını aldık. Bu şekilde ben bir değerlendirme yapabildim yani. Tabi WhatsApp kullandık, ölçme değerlendirmede herkes 10 veya 20 sorunun doğru şıkkını yazdı, onu 1 dakika içinde herkes WhatsApp'a yolladı, 1 dakikadan sonra yollananları kabul etmedik. Çünkü başka birinin kağıdına bakıp da onun cevabı alma durumu da olabilirdi, hemen aldık. Herkes kendinden sonra, bir sonra gelen arkadaşının kağıdını okudu, okuduğu kâğıdı kameraya yansitti, ben de notları not kağıdına geçirdim. Ya yüzde doksan oranında öğrencilerin ben dürüst davrandığını gördüm. Arada bir kişi, iki kişi belli ki gönderilen kağıtlardan, kağıdını değiştirmiş vesaire, ondan sonra fotoğrafını yollamış, ama bu kişiyi ben değil, benden önce arkadaşları tespit ettiler dolayısıyla o kişi bir daha da öyle bir şey yapmadı. Çünkü herkesin içinde bu şekilde, hani yaptığının ortaya çıkması çocuğun da hoşuna gitmedi yani yüzde doksan öğrenci oranında ben bunda dürüstlikle yapıldığını düşünüyorum ama tabi bilemeyiz.”

(Öğretmen17)

“Ben ölçme değerlendirme yerine dediğim gibi hani az önce dedim ya ödevlerle ilgili çocuklara WhatsApp üzerinden yolluyordum. Quiz adı altında. Adı quizdi ama quiz de sayılabilecek gibi de hani çok böyle teferruatlı olmasa da o tarz değerlendirmeler yaptım. WhatsApp üzerinden çocuklara gönderdim ben. Tekrar

WhatsApp üzerinden istedim. Bunu süreli yaptım ama. Yani ders başladı. Dersin ilk 10 dakikası bir şey anlattık, konuyla ilgili bir şey söyledik ya da bir paragraf işledik. Ondan sonra paragrafla ilgili diyelim ki 10 tane soru ya da 5 tane soru ben anında onlara ekran üzerinden yansıttım. Sadece soruları yazmalarını istemedim. Ekrandan yansıtıp 'Lütfen hemen şimdi şu 6 sorunun cevabını herkes yazsın bana, hemen atsın.' diye hani çok anlık değerlendirmeler yaptım. Bunlar da tabi artı eksi olarak değerlendiriyorsunuz. Çok fazla puantajlı bir şey gibi olmuyor bu. Yani puantaj olması çok sağlıklı değil. Çünkü dediğim gibi hani çocukların hani telefon üzerinden takip edenler var. Ses kesiliyor, arkada işte ailesi bir şey yapıyor, kardeşi bir şey söylüyor falan gibi. Onlar da çok böyle kayıp yapmasınlar diye yani moralleri bozulmasın diye çocukları da düşündük o arada. Ben değerlendirmelerimi öyle yaptım. Artı eksi gibi düşünüp yaptım ya da hani güzel, olumlu, gelişir, daha iyi olacak gibisinden değerlendirme yaptım. Ama bir not değerlendirmesi gibi değil tabi ki.” (Öğretmen18)

“EBA’dan ödev gönderdim. Öğrencileri zorlamadım, derslere girmek bile zorunlu değildi çünkü.” (Öğretmen20)

“Çevrim içi ölçme değerlendirme yapmadım. Ünite sonu testleri online herkes çözüp bekliyorduk. Kamera açık olmadan çevrim içi sınav pek mümkün değil. Sınavlar yüz yüze olmalı.” (Öğretmen21)

Sınırlılıklar (f=23) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Konuşma bölümünü yapabildim, uygulamayı sürdürebildim, ancak test çözme, kelime bilgisi gibi bunları ölçmede sıkıntı yaşadım. Deneme sınavı şeklinde form hazırlayıp öğrencilere sundum ve öğrencilerden dönüt almaya çalıştım fakat öğrencilerin ellerinin altında internet olduğundan ayrıca cevapları sağdan soldan

bakarak kendi bilgileri değil de dışarıdan destek alarak yaptıklarını hissettim hatta canlı şahit oldum.” (Öğretmen1)

“Online sınavların çok sağlıklı olduğunu düşünmüyorum. Yapılırsa da arkalı önlü kameralar ile yapılması gerekir. Evden direkt bağlanıp yapılan sınavlar geçerli olmayacaktır. Hakkıyla yapan çocuklar olacaktır muhakkak ama diğer taraftan çoğu kişi telefonundan cevapları yazacaktır ya da destek alacaktır. Bunun da gereksiz olduğunu düşünüyorum. Boşuna zaman kaybı olacaktır. En sağlıklısı tabi ki yüz yüze sınav. Ama yapılırsa da dediğim gibi önlemler alınarak gözlemlenerek yapılması lazım.” (Öğretmen5)

“Ben EBA üzerinden test yollamıştım. EBA’da küçük mini bir test hazırlamıştım. Ondan sonra onu yolladım. Ama o testi birçok öğrenci çözmedi ya da ulaşamadı. Ya da açılmadı dendi. Yani orada da bir sorun yaşadık bence. Hani o yüzden herkese ulaşmadı diye düşünüyorum yani o sınavların ya da o testlerin. Her öğrencinin internet erişimi olmadığı için hani internet üzerinden test ya da sınav yapmak sıkıntılı olacaktı bence. Yani yüz yüze daha iyi olurdu diye düşünüyorum. Yani şöyle, her öğrencinin eğer internete ulaşımı olmuş olsaydı gerçekten yapılabilir hani internet üzerinden bir test ya da mini bir sınav şeklinde ama tabi o da şey hani gerçekten o öğrenci mi yapıyor? O öğrenci mi o testi çözüyor? Birinden yardım mı alıyor? Abisine, ablasına mı yaptırıyor hani? Biz bunu ne yazık ki bilemediğimiz için ne kadar güvenilir bence tartışılır yani.” (Öğretmen11)

“Online sınav yapmadık. Kameralar açık olmalıydı. Çünkü kamerada çocuğu görmediğimizde, karşımızda olmadığında her türlü kopyaya da açık bir değerlendirme olurdu. O değerlendirme sonucunda da karşımızda çocuk varmış gibi ama belki İngilizce bilen bir abisi var, cevapları o yapacak ve siz bunu göremiyorsunuz. Bu çok rahat kullanılabilir bir şeydi. Sonuçlar da bana çok tatmin

edici gelmezdi yani. Ölçerdik ama güvenilirliği olmazdı bence. Öğretmenler tasarlamalıydı çünkü çocuğu biz tanıyoruz. Kitaplarda da mesela Anadolu Lisesine aynı kitabı gönderiyor, İmam Hatip'e aynısını gönderiyor, Meslek Lisesi'ne aynı kitap gidiyor ama bu çocukların hepsi aynı derecede almıyor. Biz ne yapıyoruz? Sınavda çocuklara ne verebiliyorsak ne öğretebiliyorsak derste bunu öğretmeye çalışıyoruz. Öğrettiğimiz neyse de sınavda bunu ben bilirim, benim sormam lazım. Bir başkasının aynı üniteye bakıp hazırlayacağı soru öğrenciyi tanımadan, o da yanlış olur.”
(Öğretmen14)

“Çevrimiçi sınav aslında teknolojik olarak beni yoracak bir şey olmasaydı veya teknolojik olarak bu konuda mesela daha böyle konforlu bir şekilde bu sınavı yapabilecek, hazırlayabilecek bir durumum olsaydı kesinlikle çevrimiçi sınavı tercih ederdim. Ama bunu yapmam şu anda mümkün olmadığı çevrimiçi sınava yönelemedim. Ama normalde çevrimiçi sınav olsaydı çok güzel olurdu bence yani yapılabilseydi. Benim için çevrimiçi sınav benim görüşüme göre olmalıydı ama bunu benim hazırlamam, benim bunu işte öğrenciye ulaştırmam, aynı zamanda aynı öğrenciye ulaştırmam bunlar açıkçası teknolojik olarak tıkanıp gittiğim noktalar. O yüzden hani çevrimiçi sınav konusunda teknolojik sıkıntı olmasaydı yapılırsa çok güzel olurdu.” (Öğretmen15)

“Türkiye çapında bir merkezden olabilir miydi? Olmazdı diye düşünüyorum. Çünkü yani bilgiye ulaşma anlamında kaynakları kullanma anlamında herkes eşit durumda değildi. En büyük dezavantajımız oydu. Yani benim telefonu olmayan, laptop tableti olmayan çocuklarım da vardı. Onlara ayrıca arkadaşları üzerinden ben ödevleri göndermişim. Yani WhatsApp'tan atıyorsunuz şeye, arkadaşına ama çocuğun telefonu yok, babasının var. Arkadaşına rica ediyordum. 'Lütfen arkadaşının babasının telefonuna at.' Diye. O ona atıyor. Yani oradan oraya, zincir oluşturarak

yapmak zorunda kaldım bazı öğrencilerimde. Çünkü öbür türlü yani kabullenicilik çok kötü bir şey. Yani ben şunu kabullenseydim ki '20 öğrenci ne yapalım. 15'i giriyor, 5'i giremiyorsa kalan sağlar bizimidir' gibi bir mantık çok da böyle doğru bir mantık gibi gelmiyordu bana. Hani kalan 5 çocuğun gerekçesini bilmiyorsunuz çünkü. Hele onların da gerekçeleri böyle işte telefonum yok, tabletim yok gibi bir şeyse şey yapıyorsunuz, hani bir çözüm üretmeye çalışıyorsunuz. Ben de çözümleri öyle ürettim yani. Annesine babasına atarak. Hiçbir şey yapamadığımızda komşusuna atmıştım mesela. Komşusunun telefonundan yaptırıp geriye almıştık. Bu şekilde halletmiştik.” (Öğretmen18)

“Kahoot ile quizler yaptık. Sanal ortamda sınav olmamalı. Öğrenciler arası eşitlik yoktu çünkü.” (Öğretmen22)

4.1.6 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine yönelik öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Olumlu yönler	Sınıf yönetimi	Ses kontrolünün yapılabilmesi	6
		Sınıfın ve öğrenci davranışlarının yönetiminin kolaylığı	6
		Daha olumlu ve sakin ders işleyebilme	3
		Yoklamanın daha kısa sürmesi	1
	Yabancı dil öğretimi	Dil dersleri için çokça materyal oluşu	5
		Ders materyallerinin kullanım kolaylığı	2
		Bireysel çalışmayı teşvik etmesi	2
		Dört becerinin kullanılabilmesi	2
		Sanal sınıfta yabancı dil derslerinin daha müsait olması	1
		Geleneksel sınıflar kadar etkili ders işleyebilme	1
	Eğitim ortamı	Materyallere ulaşmanın ve paylaşmanın kolaylığı	6
		Dersi zenginleştirecek materyalleri sunabilme	3
		Materyallerin öğrenciye ulaşma hızı	1
	Tutum	Öğrencinin de ekran paylaşımı yapabilmesi	1
		Hevesli öğrencilerin derse gelmesi	6
		İçekapanık öğrencilerin sanal sınıfta daha rahat olması	3
		Öğrencilerin evlerinde kendilerini rahat hissetmeleri	1
		Öğrencilerin verimli olduğunu düşünmeleri	1

Konfor	Daha az yorucu olması	3
	Ev konforunda ders anlatma	2
Zaman	Zaman kaybı olmaması	2
	Zaman yönetiminin daha düzenli olması	1
	Daha fazla konu işleyip test çözebilme	1

Tablo 14'e göre öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi konusundaki olumlu görüşleri; sınıf yönetimi (f=16), yabancı dil öğretimi (f=13), eğitim ortamı (f=11), tutum (f=11), konfor (f=5), zaman (f=4) alt temaları ile kategorize edilmiştir.

Sınıf yönetimi (f=16) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Normal sınıf ortamında şimdi bir akran faktörü var. Çok yakınlar birbirlerine. Bir şekilde dersi sabote etmeleri daha kolay oluyor. Ders esnasında dersi bölmeleri, ama uzaktan eğitimde hani o şekilde bir pürüz ortadan kalkmış oluyor. Çok birbirlerini şey yapamıyorlar bu konuda, rahatsız demiyorlar. Daha olumlu, daha sakın bir ders ve gerçekleştirmeyi sağlıyor ve yalnız tabi ki ama ne kadar böyle olsa da ben uzaktan eğitimin daha böyle şey daha eğitimin sınıf ortamında birebir, yüz yüze olması taraftarıyım. Uzaktan eğitimde tamam belki daha rahat ders işleme ders anlatma kolay oluyor ama öğrencinin bunu dersi anlaması bence normal sınıf ortamından daha negatif yönde geliyor.” (Öğretmen8)

“Olumlu yönlerinden, artılarından bahsedelim. Ben çok keyif aldım. Daha az yoruldum. Dediğim gibi, öğrencilerin teke tek söz almasında, dinlenmesinde yani söz alan kişinin dinlenmesinde, ses kontrolü sağlayabildiğimiz için. O noktada daha etkili olduğunu düşünüyorum. Sınıf ortamında çünkü bazen maalesef gürültü ve sestten dolayı yeterli iletişim sağlanamıyor.” (Öğretmen10)

“Tabi ki olumlu yönü en önemli olumlu yönü geleneksel sınıftaki gibi yorulmuyorsunuz. Sınıf yönetimiyle uğraşmıyorsunuz. Zaten derste olan öğrenciler

yabancı dil dersinde başarılı öğrenciler uzaktan eğitime. Çünkü bir zorunluluk yoktu biliyorsunuz. Zorunluluk olmadığı için derse katılan öğrenciler de genelde şey öğrencilerdi yani yabancı dile yetkin, ilgili alakalı, hatta tabi başarılı öğrencilerdi. Dolayısıyla dersi yani rahat işliyorsunuz. Ders işliyorsunuz. Yani aktif bir şekilde konunuza yoğunlaşabiliyorsunuz. Kimseyi böyle ders dışı konularda zaman kaybederek işte kimi susturacağınla uğraşmayarak veya ne bileyim hiçbir sınıf içerisindeki olumsuzluktan etkilenmeyerek güzel bir şekilde eğitim oluyor, yabancı dil eğitimi oluyor.” (Öğretmen15)

“Sanal sınıfın olumlu yönleri neydi? Dışardaki yani dikkat dağıtıcı unsurlar yoktu ama hani bu sınıftayken arkadaşlarıyla ilgili diyalogları genelde dikkatlerini dağıtır ya, çok fazla tutamazsınız çocuğu yani. Tahtada bir şey dinlerken hemen bakıyorsunuz arkanızı döndüğünüz anda bir şeye gülebilir falan. Sanal ortamda bunu yaparken çocuk çok fazla etrafa yani laf yetiştirme falan yapmış mıdır? Yapmamıştır diye tahmin ediyorum ama tabi ekranlarımız kapalıydı. Aslında çocuk yani kapalı ekranın arkasında bir kısmının ne yaptığını bilemiyorum yani. Ama bilebildiğim kadarını hani söz hakkı verdim. Ali sen söyle, Ahmet sen söyle gibi. Bazen de söz hakkı almalarını beklemedim ben. Hani ‘Öğretmenim ben söyleyebilir miyim? Hayır. Bekliyordum ki hani ben söz hakkı vereceğim. Öyle olunca herkes bekliyor şimdi. Hoca sana mı söyleyecek bana mı söyleyecek? Gibi. O şekilde dikkatlerini toplamaya çalıştım. Sanal sınıfın böyle bir faydası olabilir. Çok fazla dikkatleri dağılmamış olabilir.” (Öğretmen18)

“Sanal sınıfta sınıf yönetimi daha kolaydı. Gürültü yoktu. Katılmak isteyen öğrenciler geliyordu. İnternetin elimizin altında olması çok avantajlıydı. Geleneksel sınıflarda böyle değil.” (Öğretmen22)

Yabancı dil öğretimi (f=13) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Olumlu yönleri mesela bazen biliyorsunuz İngilizce o kadar çok şeyi kapsıyor ki mesela şu an yani dünyanın yedi harikalarıyla ilgili bir şey işliyoruz ve onu Herodot yazmış. Dünyanın yedi harikasını. Mesela hani güney ve kuzey Amerika hakkında bir şey bilmediği zaman bilmediği için onları dünyanın yedi harikalarına mesela Büyük Kanyon’u falan eklememiş. Çocuklar mesela haritada yüz yüze derslerimizde onu merak ediyorlar. Birden onların önüne harita açıp da çünkü internet erişimimiz okulda çok fazla iyi değil onların önüne hani Büyük Kanyon buradadır diye ya da haritayı açamıyorum ya da dünyanın diğer yedi harikası olması gereken yerlerle ilgili kesin net bir bilgi veremiyorum ya da İnternetten gösteremiyorum dünyanın yedi harikaları dediğin zaman mesela bir Machu Pichu’yu açıp resmini göstermek istiyorum resmini ama oradaki yüz yüze de sadece oradaki resimlerle yetinmek zorunda kalıyoruz. Mesela Babil’in Asma Bahçeleri dendiği zaman doğru düzgün bir resim verilmemiş oluyor. Ama eğer ki sanalda olsaydı internetten hemen ben sayfayı sadece değiştirerek çok daha güzel farklı örnekler verebilirdim.” (Öğretmen16)

“Olumlu yönleri bireysel çalışmayı teşvik etmesi öğrencinin kendi başına araştırmasına sebep olması kontrolün kendinde olduğunu bilmesi olumlu yanlarındandı. Online etkinlikler yapabilmeleri kendi başlarına dinleyip duyduklarını işaretleyebildikleri ya da karşılıklı diyaloglarda önce diyalogun okunması ikinci diyalogun kendisinin söylemesi sonra bunun kaydedilmesi öğrenciye günlük hayatta diyalog kuruyormuş hissi yaratıyordu. Bu da çok etkiliydi. Fakat dediğim gibi internet sınırlaması dijital teknolojik araç sınırlaması olmaması gerekiyor öğrencilerin.

Yeterli donanıma sahip olmaları gerekiyor. Yoksa uzaktan eğitim gerektiği gibi olmuyor, yaşanmıyor.” (Öğretmen7)

“Olumlu yönünde de diğer dersler ile kıyasladığım zaman yabancı dil kendi branşım İngilizce biraz daha müsaitti sanal sınıfta. Yansıtılabilecek şeyler çok, çok kitaba bağlı kalmadan izletilebilecek, dinletilebilecek ve değişik etkinlikler yapılabilirdi.” (Öğretmen4)

“Olumlu yönleri işte dediğim gibi, dört beceri kullanılabiliyor.” (Öğretmen13)

Eğitim ortamı (f=11) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Olumlu yönleri bütün materyallerin elimizin altında oluşuydu. Ekranda bu materyalleri açtığımda öğrencilere ulaştığını varsayıyorum tabii. Bu varsayımdan yola çıkacak olursak çok verimli, hızlı ve pratik geçti. Bir anda istediğiniz sayfaya geçip, çocuklara gösterip, sayfa üstüne uygulamada not alabiliyorsun, tabi burada sanal kalem ve klavye kullanma becerisi ve hızı da önemli. Ben kendi açımdan problem yaşamadığım için online da daha hızlı derslerin gittiğini düşünüyorum 30 dakikaya düşmesine rağmen.” (Öğretmen3)

“Olumlu yön şu çocukların mesela her şeyi paylaşabiliyoruz. Online da istediğin materyali paylaşabiliyorsun istediğin sesi, dinlemeyi, okuma metinlerini paylaşabiliyorsun çok kolaylık oluyor.” (Öğretmen6)

“İnternet ortamında olduğumuz için hemen bilgilere ulaşmada öğrencilere işte ne bileyim çeşitli görseller sunmada, videolar izlettirmede, çok daha hızlıydık. Ders ortamına göre keyifliydi bizim okullarımızda akıllı tahtalarımız var çok şükür ama, herkesin internet ortamında olması, o noktada avantaj sağladı. Onlar da aynı şekilde ekran paylaşımları yapabildiler.” (Öğretmen10)

“Görsel, işitsel materyal kullanabiliyoruz yani farklı internet sayfalarından değişik alıştırmalar, tabi bunu önceden planlamak gerekiyor hani. O da bir süreç. Yani avantajı o diyebilirim.” (Öğretmen11)

Tutum (f=11) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Biraz daha onlar kapalı ekranda yani görünmedikleri için biraz daha cana yakın davranıyorlar biraz daha böyle özgüvenleri yerine gelmiş oluyor çekinmiyorlar her şeyden önce istedikleri gibi davrandıkları için istedikleri gibi oturdukları için daha rahatlar olumlu olarak sadece bunları söyleyebilirim.” (Öğretmen6)

“Olumlu yan neydi? Dediğim gibi sınıfta öğrenmek isteyen öğrenciler vardı devam mecburiyetinin olmamasından kaynaklı. İşte yan yana olmadıkları için dersi kaynatmak için ona sataşan buna sataşan öğrenciler yoktu. Varsa bile o an devam mecburiyetinden olsa bile yanında arkadaşı yok, işte itemiyor, bir şey yapamıyor. Ona atıyorum silgi atamıyor, rahatsız edemiyor. Herkes mecburen ya dinliyordu ya bekliyordu. Sırf yoklamanın hatırına orda varsa da sessizce oturuyordu. Ne yaptığını da bilmiyorum. Belki derste var gözükiüp dediğim gibi arka planda bir oyun açıp bilgisayarında oyun da oynuyordu. Sınıftaki bu harele gürele ortamın olmaması pozitif. Dinleyenler en azından olumsuz olarak sınıftaki sesteki gürültüden etkilenmiyordu.” (Öğretmen14)

“Hatta bazı öğrenciler çok seviyordu online dersi, ‘Hocam hiç gürültü yok. Ne güzel evden böyle oturup oturduğumuz yerden ders yapabiliyoruz.’ diye çok hoşuna giden öğrenciler de vardı, sosyal öğrenciler için online eğitim iyi oldu. Diğer öğrencilerle sosyalleşme zahmetinden kurtuldular. İyi oldu yani bazı öğrenciler için. Kendileri de söylüyorlar hocam yani, ‘Online eğitim iyidir yani güzeldir.’ diye.” (Öğretmen17)

“Olumlu yönü, içe kapanık öğrenciler sanalda daha rahat olabildiler.”

(Öğretmen20)

Konfor (f=5) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Sanal sınıfın olumlu yönleri, ev konforunda. Yani bir ders anlatmak, çayınızı yanınıza alıp hani sınıfta bu olmuyor. Sonuçta sınıf ortamında, yani. Gerçi, ben, orada bile yani öğrenci karşısında çay içmem, ayrı konu. Hayır, öyle bir şey yapmam da ama evin rahatlığı, tabi, oldu. Oturduğunuz yerden anlatmanın, bir, hani, ayakta durmama anlamında yorulmama oldu.” (Öğretmen9)

“Olumlu yönleri aslında bazı öğrenciler kendilerini evde rahat hissediyorlar. Bu yıl için de geçerli. Keşke uzaktan eğitim olsa diyorlar. Kendilerini evde rahat hissettikleri için daha da verimli olduklarını düşünüyorlar ve ben de buna katılıyorum. Yani ev ortamı daha onlara rahat geliyor ve adapte olabiliyorlar. Olumlu yönü hepsi için değil ama bazı öğrenciler için daha doğru diyebiliriz.” (Öğretmen12)

Zaman (f=4) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Zaman yönetimi okul derslerine göre daha düzenliydi, yoklama falan çok kısa sürüyordu.” (Öğretmen4)

“Zaman kaybı olmuyor özellikle çocuklar açısından. Bir yerden bir yere gitmek için zaman harcamıyorlar. İnternet ellerinin altında. Her şeye kolaylıkla ulaşabiliyorlar. Daha belki hızlı ilerliyoruz sınıfa göre. Normal sınıfa göre konu anlamında daha çok kazanım verebiliyorsunuz çocuklara.” (Öğretmen5)

“Olumlu yönleri dediğim gibi sınıfta sessizliği sağlayabiliyorsunuz çok daha, mesela 2-3 kaynağı yansıtabiliyorsunuz. Bir oradan yansıtıyorsunuz, onu indirip Word’den bir şey hazırlamışsanız onu yansıtıyorsun, hemen onu indirip, “Konuyla ilgili bir videom vardı.” onu yansıtıyorsun. Ders daha hızlı akıyor, daha çok konuyu

işleyip, daha çok soru çözebiliyorsun mesela dediğim gibi, sınava 1 sene boyunca online hazırladım ve sonuçlar çok iyi geldi. Çünkü biz çok fazla soru çözebildik. Olumlu yönü buydu yani onu değerlendirebilen öğrenci için olumluydu.”
(Öğretmen17)

4.1.7 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine yönelik öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Güçlükler	Kullanılan teknoloji	Kamera ve mikrofonun kapalı olması	8
		İnternet ve bağlantı problemleri	6
		Derse katılım araç problemleri	5
		Öğrencileri gözlemleyememe/tanyamama	4
		Yüz yüze olmadığından uyarıcının az olması	1
	Öğrenci	Derse giren öğrencilerden tepki-geri bildirim alamama	9
		Derslere katılım oranının düşük olması	6
		Aktif katılmayan öğrencilere ulaşamama	3
		Öğrencilerin bilgi düzeylerinin gerilemesi	2
		Öğrencilerin kendi kontrolünü sağlayamaması	1
Güçlükler	Etkileşim	Öğrencilerin teknolojik aksaklıkları lehlerine kullanmaları	1
		Jest-mimik kullanılamaması	7
		İletişimin zayıf olması	5
		Etkileşimin zayıf olması	1
		Öğrencilerin öğrendiklerinin ölçülemeyişi	3
	Öğretimin yönetimi	Öğrenci davranışlarını kontrol edememe	3
		Öğrencilerin okul kültüründen uzaklaşmaları	2
		Öğrenci takip sisteminin olmayışı	2
		Ders süresinin kısa oluşu	1
		Bazı yaptırımların olmayışı	1
Güçlükler	Motivasyon	Disiplinli bir şekilde devamsızlığın işlenmeyişi	1
		Öğrencilerin ev ortamında derse hazır olamaması	3
		Öğrencilerin çekimserliği	2
		Evde negatif uyarıcılar olması	2
		Ekranda ders anlatmanın öğretmen için yıpratıcı olması	2
	Veli	İnsanlar arası sinerjinin kurulamaması	1
		Öğrenci motivasyonunun düşük olması	1
		Ailelerin iş birliği yapmaması	1
		Öğrencileri gözetim altında tutmamaları	1
		Her beceri için yeterince zaman kalmaması	1
Güçlükler	Yabancı dil	Dile yeterince maruz bırakamama	1

Tablo 15 incelendiğinde öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi konusundaki olumsuz görüşleri güçlükler teması altında; kullanılan teknoloji (f=24), öğrenci (f=22), etkileşim (f=13), öğretimin yönetimi (f=13), motivasyon (f=11) veli (f=2), yabancı dil (f=2) alt temaları ile kategorize edilmiştir.

Kullanılan teknoloji (f=24) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Sanal ortamda sınıfı oluşturup, bunu çeşitlendirip Web.2.0 araçları ve başka uygulamalar kullanarak bunu çeşitlendirip profesyonel bir şekilde yürütebilseydik olumlu etkiler olacağına inanıyordum. Öğretmen ayağında bir sıkıntı yaşanmadı ancak öğrenci ayağında internet bağlantı problemleri, derse katılım araç problemleri yaşadıkları için öğrenciler açısından olumsuzluklar vardı.” (Öğretmen1)

“Online’da görmediği için çocuk rahat, kameralar da kapalı. Fakat bu süreçte kameraların açık olmasının da çok doğru olmadığını düşündüm. Ben de kamera açmak istemedim açıkçası. Görüntünün nereye gideceğini, kimlerin görebileceğini kestiremediğim için güvenlik açısından doğru bulmadım. Kamera olsaydı da çok verimli olmayabilirdi, görüntü donuyor bir gidiyor geliyor, çocuk düşüyor dersten, tekrar geliyor. Tabii ki hiçbir şey gerçek sınıfın ortamı gibi olmadı.” (Öğretmen3)

“Olumsuz yönleri tabii ki her öğrenci erişim sağlayamadı. Hatta çoğu öğrenci ders takibini yapamadı. Sınıf ortamından uzak oldukları için, az önce de bahsettiğimiz etkileşimli bir şekilde dersler yürüyemedi yani bireysel olarak derse katıldılar. Onun dışında evet, yani olumsuz yönleri öğrenciler için ekran, sürekli ekrana bakmak, ekran başında olmak, dikkatlerini toplamak açısından zor olabildi.” (Öğretmen10)

“Olumsuz olaraksa öğrencileri göremiyorsun ve göremediğin için de sadece ‘Anladık mı arkadaşlar?’ sorusuna evet cevabını veriyorsa anladığını kabul ediyoruz.

Onun dışında isteyerek mi evet demiş yoksa gerçekten mi evet demiş göremediğim için o konuda fikir yürütemiyordum. Olumsuz yönü de bence bu.” (Öğretmen12)

“Çocuğun biz derste dersle ilgilenmediğini gördüğümüzde, başka bir şey yaptığında uyarabiliyoruz ama orda uyarma imkânımız yoktu çünkü görmüyoruz. Bu da bir olumsuzluktan bence.” (Öğretmen14)

“Olumsuz yönleri ise her öğrenciyi derse katamamak, öğrenciyi tanıyamamak, değerlendirememekti.” (Öğretmen20)

Öğrenci (f=22) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Geleneksel sınıfta öğrencilerin gözlerinden öğrenip öğrenmediğini, anlayıp anlamadığını anlayabilirken, sanal sınıfta öğrenciden hiç tepki alamadığım için ben öğretiyormuş gibi hissettim, ünite sonunda öğretemediğimi hissetmeye başladım.” (Öğretmen1)

“Şöyle ki çok gerilediler mesela ben dokuzuncu bütün lise gruplarında eğitim verdim veriyorum da hala dokuzlar evet çok gayretliler çok hevesliler en iyi gruplarım dokuz ve onuncu sınıflardır ancak onlar bile online eğitim ile beraber aynı yüz yüze eğitimde işlediğim gibi bütün derslerimi işliyorum hatta daha fazla materyalle ama dokuz ve onlarımda bile inanılmaz bir gerileme var çünkü mesela cevap anahtarı cevaplıyoruz alıştırmayı cevaplıyoruz öğrenci ben mesela seçiyorum liseden bir öğrencimi seçtim. Öğrenci burada olsa yüz yüze eğitimde olsa kitabına bakamıyor çünkü ben izin vermiyorum öğretmen ona izin vermiyor. Online eğitimde ben onu göremediğim için yaptım diyor ama yazdığını okuduğunu için ona faydalı olmuyor. Ben bunu o kadar fazla yaşadım ki birçok öğrencimde çok gerilediler hocam çok. Her şeyin elinin altında olması aslında bir yandan da olumsuzluk oldu.” (Öğretmen6)

“Olumsuz yönleri, çocukların devam sıkıntısı vardı, olumsuz yönlerden. Çocuklar, işte, karşı karşıya gelemediğin için de hani çocuğu böyle çok uyaramıyorsun, uyaranlar azalıyor. Uyaran az oluyor yani uyaramıyoruz, evet.”
(Öğretmen13)

“Olumsuz yönü, kamera açmak zorunlu olmadığından göz teması kuramadık. Öğrencinin ismi var fakat var mı yok mu, orada olup olmadığını bilemiyorduk.”
(Öğretmen22)

Etkileşim (f=13) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Karşılıklı etkileşimde bazen sıkıntı yaşadık. Sınıfta yaşamadığımız sıkıntıları yaşadık. Bunların en başında gelen klasik problemimiz kamera kapatma, ses kapatma. Bunlar bizim geleneksel sınıfta yaşadığımız problemler değildi.” (Öğretmen1)

“Olumsuz yönleri aslında diğer derslerle ortak sorunlarımız var. Sosyal iletişim yok, etkileşim yok, çocuğa Günaydın demek, gözlerinin içine bakmak, sesini yükseltip alçaltma, bunu fiziki el kol hareketleri ile destekleme yok. Çocuk sanal sınıfta bunun çok çok azını görüyor, minik bir kamera karşısında sizi görüyor veya görmüyor.” (Öğretmen4)

“Özellikle İngilizce dersi için, bence öğretmenin vücut dilini kullanması, bir kelimeyi anlatırken anlamını söylemezsiniz ama bir hareketinizden çocuk ne olduğunu anlar. Bunu sanal ortamda yapamıyorsunuz. Örneklerle bir şekilde açıklıyorsunuz. Konuşmada yine çocuk kendini ifade ederken normal derste belki bazı durumlarda beden dilini kullanacak ya da o anda aklına bir şey çağrışım yapıyor, o anda daha rahat ifade edebiliyor kendini. Sanal ortamda biraz daha çekimser kaldıklarını görüyorum ben.” (Öğretmen5)

“Dezavantajı öğrenciyle iletişimimiz kopuk oluyor ne yazık ki sanal ortamda. Yani sadece katılmak isteyen öğrenciyle biz muhatap olabiliyoruz. Diğer öğrenciler

var, yani varlığı belli değil, öyle söyleyeyim. Onun dışında ne olabilir? İşte jest mimiklerimizi öğrenciler göremiyor ya da kamerası çalışmıyorsa bizi takip edemiyor ya da biz öğrenciyi zaten göremiyoruz ki hiçbir öğrenci kamera açmadığı için o dönemde. Öğrencileri tanıyamadık bile, yani yüzlerini hiç göremedik. Anca sesle çıkarabiliyorsun bu yıl.” (Öğretmen11)

“Olumsuz yönleri tabi ki yüz yüze değilsiniz. Öğrencilerin mimiklerini göremiyorsunuz. İşte yani sonuçta dil etkileşimdir. Bir karşılıklı konuşma gerektiren bir şeydir. Yani yüzünü göremediğiniz bir ortamda dil öğretimi yapıyorsunuz. Bu bir olumsuz dil öğretimi açısından olumsuz bir şey.” (Öğretmen15)

“Tabi ki olumsuz tarafları da şöyle, öğrenciyi ne kadar öğrencinin sizi dinlediğinden çünkü benim için göz teması çok önemli, etkileşim çok önemli. Onu kuramamak benim için büyük bir dezavantajdı bu süreçte. Olumsuz tarafları da bu oldu.” (Öğretmen16)

Öğretimin yönetimi (f=13) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Online sistemde öğrencileri göremediğimiz için, dönüt alamadığımız için aslında onlara çok rahat ulaşamadığımız için, vermekte sıkıntı yaşamadık ama almakta sıkıntı yaşadık. Çok fazla görsel ve işitsel kaynaklara maruz kaldı öğrenciler fakat ne kadar yapabildiler ne kadar başarılı olabildik, bunun dönütünü öğrenci takip sistemi olmadığı için alamadık. Öğrenci yaptığı etkinliklerle sosyal etkileşimleri, bilgi alışverişleri, soru cevapları da eksik kaldı.” (Öğretmen2)

“Çocukların benim verdiklerimi ne kadar aldıklarını algıladıklarını ölçemediğim için bu konuda maalesef orada bir soru işaretim var bilmiyorum. Bu durum geleneksel sınıfta asla geçerli değil, çocuğun bakışından, duruşundan, çocuk dalmış mı, çocuk derste mi, başka şeyle mi ilgileniyor, çocuğu derse çekmek, ‘Hadi

bakalım hop derse dönüyoruz, kızım sen burada mısın, merhaba ben de hocan falan diye çocuğu kendimize çekiyoruz. Bir ses tonu değişikliği ile ya da sessizliğe bürünerek çocuk zaten sana gelir. Hoca görüyor çünkü.” (Öğretmen3)

“Yaptırımın olmaması zaten sonlara doğru derse katılımı büyük ölçüde engelledi. Millî Eğitim Bakanlığının öğrencilerin devamsızlığı olmayacak istediklerinde istedikleri sınav sonuçları kabul edilecek isterlerse birinci dönem notu alabilirler demesi ikinci dönem derslerin yarısını tamamen işlenilmedi. Bakanlığın açıklamasından sonra derse girenlerin sayısı yüzde seksen beş azaldı diyebiliriz. Çünkü öğrencileri tutacak hiçbir şey yoktu. Çünkü notları birinci dönem notları zaten EBA’ya katılım notlarıydı. Yazılı yapmadıkları için yüksek notlar almışlardı. Bu sebeple de çoğu birinci dönem notunun geçerli olmasını tercih ettiği için ikinci dönem derse katılım olmadı. İkinci dönem konuları da haliyle işlenemedi.” (Öğretmen7)

“Biraz daha ciddiyetsiz bir ortam oldu tabii ki ev ortamı, daha rahat davranabildiler. Okul kültüründen çok uzaklaştılar, disiplininden uzaklaştılar. Onun dışında, şu an için aklıma gelenler bu kadar.” (Öğretmen10)

Motivasyon (f=11) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Ev ortamında okul ortamı gibi hazırlanamadılar, kendilerini motive edip derse veremediler. Ben çok motive bir şekilde başlamama rağmen öğrencilerin motivasyonun düşük olması beni de düşürdü.” (Öğretmen1)

“Olumsuz yönleri de az önce değindiğim gibi, çok fazla efor sarf etmek zorunda kaldık. Yani daha çok, bağırarak, sanki karşımızdaki kişi yokmuş gibi, psikolojik olarak hissettiğimiz için bağıra bağıra anlatıyoruz. Halbuki varsa var. Bir de olmayan bir kişi, cevap vermeyen kişi adına cevaplar vererek, dersi aktif etmeye çalışmak hani kopmamalarını sağlamaya çalışıp, ‘Öyle değil mi Ali? Evet, bence de öyle.’ diyorsunuz, falan gibi. Yani kendimiz çalıp, kendimiz söyledik, birazcık ta.

Hani, tabi, çocuğun adı var ama kendisi yoktu. Kamera açmıyorlar, evet. Kendi var yani adı var, kendisi yok. Ondan dolayı.” (Öğretmen9)

“Olumsuz yönleri dediğim gibi insanların bir araya geldiğinde oluştuğu bir sinerji vardır, bir 5 kişilik sınıfın oluşturamadığı sinerjiyi bir 15 kişilik sınıf oluşturur. Zaten genelde 15’ten aşağı çok fazla sayı düşmez çünkü bir şekilde o ortamın oluşması için belli bir sayıya da gelmen gerekiyor. Dolayısıyla o sinerjiyi oluşturamıyorsun. Bir yalnızlık hissi oluyor, devamlı bir ekrana bakıp konuşmak bir öğretmen için de çok yıpratıcı. Bizim de dikkatimiz dağılıyordu, bir öğrenci için de yıpratıcı, dediğim gibi çocuk dersi dinlemiyordu, gidiyordu oyun oynuyordu. Kapatıyordu kamerayı veya efendim mikrofonu, gidip kahvaltı ediyordu veya mikrofonu açık unutuyordu, biz evdeki muhtelif sesleri dinliyorduk. Yemek hazırlama sesi olsun efendim, evdeki kavgası olsun. Yani çok değişik değişik şeyler de oldu. Çok garip olaylar da yaşadık açıkçası.” (Öğretmen17)

Veli (f=2) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yönleri teknolojik yetersizlikler. Ayrıca velilerin de öğrencileri gözetim altında tutmaları gerekiyor. Öğrenci kendi kontrolünü sağlayamıyor maalesef. Sert disiplin olmadığı için dinliyormuş gibi görünüp aslında dinlemeyip başka şeylerle uğraşabiliyor.” (Öğretmen7)

“Ama şimdi benim için sana sınıf mı ya da geleneksel sınıf mı? Geleneksel sınıfı tercih ediyorum. Benim yaşadığım en büyük olumsuzluk ailelerin verdiği rahatsızlık çocuklara. Ya ben şeyi çok yaşadım işte ‘Kahvaltı hazır’ diyen, elektrik süpürgesi açan ya da işte kontörü bitti girmeyecek diyen. Yani ailelerin gerekçelerini bilemiyorum yani sonuçta bir sürü faktörden bahsediyoruz. Çocuklardan ziyade ailelerin bu tarz şeyleri dezavantajlarını yaşadım ben. Çocuklarda dezavantaj

yaşamadım. Ama aile. Aileler bize iş birliği konusunda çok faydalı değillerdi. Köstek oldular hatta faydadan ziyade.” (Öğretmen18)

Yabancı dil (f=2) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“İngilizceyi geliştirmek için önce alıcı dilin yüksek frekansta olması gerekiyor, yani çok fazla bir maruziyetin olması gerekiyor. Gösterdiğim videolarda, söylediğim uygulamalarda bu alıcı dili geliştirebilecek etkinliklerimiz vardı. Ama ifade edici dili geliştirme konusunda sıkıntılarımız var.” (Öğretmen2)

4.1.8 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler konusunda öğretmen görüşleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentilere ilişkin görüşleri Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Yabancı dil öğretimindeki beklentiler	Üst yönetim	Öğrencilerin cihaza ve sınırsız internete erişiminin sağlanması	4
		Öğretmenlere sanal uygulamalar hakkında zorunlu hizmet içi eğitim verilmesi	4
		Takip edilebilir bir uzaktan eğitim sistemi olması	2
		Öğrencilere fırsat eşitliğinin sağlanması	2
		Ders materyallerinin sanal ortama daha uygun hazırlanması	2
		Sanal sınıf mevcutlarının daha az olması	1
		Öğrencilere sanal uygulamalar hakkında pratik eğitim verilmesi	1
		Ders kitaplarının içeriğinin zenginleştirilmesi	1
		Ders kitaplarının etkileşimli versiyonlarının da olması	1
		Öğretmenlere teknolojik gereçler temin edilmesi	1
		Her öğretmenin branşına yönelik online ders materyal paketi olması	1
		Dersler arasındaki teneffüs süreleri uzatılması	1
	Sanal sınıf	Mikrofonun ve kameranın açık olması	10
		Geleneksel sınıfın taklit edilmesi	2
		Sistemde öğrencilerin kontrol edilebilmesi	2
		Sanal sınıf olmaması	1
	Öğretmen	Öğretmenlerin sanal sınıf konusunda bilgili ve donanımlı olması	3
		Sanal sınıf uygulamalarını ve Web araçlarını etkili kullanabilmesi	2
		Web 2.0 araçlarının kullanması	2
		Zengin materyaller kullanması	1
		Oyun araçlarının kullanması	1

Okul yönetimi	Öğretmenlerin sanal sınıfa adapte olması	1
	Web 2.0 araçlarını öğrencilere kullanmayı teşvik etmesi	1
	Öğretmenlerin altyapısal olarak hazır olması	1
	Yoklamanın resmi olarak tutulması ve işlenmesi	4
	Derslerin kayıt altına alınması	3
	Disipline yönelik yaptırımların olması	2
	Devam zorunluluğu olması	1
	Öğrencilerin seviye sınıfları olması ve uygun öğretim programı ile derslerin işlenmesi	1
	Ölçme ve değerlendirme yapılması	3
	E-kaynakların artırılması	2
Yabancı dil öğretimi	Aylık düzenli quiz ve uygulama sınavlarının sanala adapte edilmesi	1
	Dil becerilerini artırmaya yönelik dönüt sistemi olan bir değerlendirme süreci olması	1

Tablo 16 incelendiğinde öğretmen görüşlerine göre sanal sınıflarda etkili yabancı dil öğretimindeki beklentiler görüş sıklığına göre; üst yönetim (f=21), sanal sınıf (f=15), öğretmen (f=12), okul yönetimi (f=11), yabancı dil öğretimi (f=7) alt temaları ile kategorize edilmiştir.

Üst yönetim (f=21) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Öğrenci adına da evlerde bakanlık tarafından her öğrencinin sınırsız interneti ve cihaza erişimi sağlanmalıdır.” (Öğretmen1)

“Altyapı olanakları, internet, bilgisayar bu tür materyallere de öğrenci erişimi olması gerekir.” (Öğretmen2)

“Hizmet içi eğitim konusunu zorunlu olmasını gerektiğini düşünüyorum. Web.2.0 araçlarını kullanmak çok önemli. Eski öğretmenlerin çok büyük eksiklerinin olduğunu düşünüyorum. Yeni öğretmenlerimiz bu konuları daha katılımcı yeniliklere daha açık. 10-15 yıllık öğretmenler gerçekçi konuşalım daha geleneksel gitmek istiyorlar ve bildikleri yöntemlerden şaşmamak istiyorlar. Ama devir değişiyor, çağ değişiyor. Sen en basitinden Kahoot kullanmazsan olmaz. Çünkü günümüze çok entegre bir uygulama. Bunu kullanınca çocukların ne kadar istekli olabileceklerini görmemiz gerekiyor. Onu öğrenmek gerekiyor. Sen bunlara uzak durup da çocuklara sadece gramer bazlı, çocuklar işte açıyoruz Present Simple anlatıyorum, alıştırma

yapıyorum. Böyle bir hayat yok maalesef. Çünkü bunlar teknoloji çocuğu, teknolojiye de uyum sağlamalıyız. Web.2.0 araçlarını kullanmayı öğrenmemiz gerekiyor, hizmet içi eğitimlerin daha sık olması gerekiyor. MEB'in bunu planlı ve düzenli bir şekilde isteğe bağlı değil zorunlu yapması gerekiyor ki katılım sağlansın, öğretmen bundan faydalansın. Böylece çağıma entegre olalım.” (Öğretmen3)

“Bundan sonra kesinlikle olması gereken şey. Sanal ortamda öğrenme artık hep hayatımızda. Kar tatili, herhangi bir olumsuzluk nedeniyle okul kapanırsa uzaktan eğitime geçilecek. Bunun için de öncelikle öğretmenlere ve öğrencilere çok sağlam temelli ama pratik, materyal tasarımı, teknolojiyi kullanabileceğimiz, Web araçlarını etkin kullanabileceğimiz çalışmalar yapılabilir, zorunlu eğitimler olmalı diye düşünüyorum. Aksi takdirde eksiklerimiz hep devam edecek. Biz donanımlı olursak çok daha etkili verimli olacaktır uzaktan eğitim.” (Öğretmen4)

“Okul ya da ders materyallerinin sanal ortama daha uygun hazırlanması lazım. Özellikle kitaplarından. Belki dinleme ya da işte biraz daha konuşmaya yönelik etkinlikler. Ama öncelikle mevcutların az olması lazım. Zaten dil eğitiminde de bunun olması lazım. Sanal normal sınıflarda da kalabalık sınıflarda zor oluyor ama sanal ortamda daha da zorlaşıyor.” (Öğretmen5)

“Bu konuda uzaktan eğitim sürecinin de öğretmenlerin bu süreci daha verimli geçirmesi için bir hizmet içi eğitim kursunun olması kanısındayım.” (Öğretmen8)

“Daha etkili, verimli ne olabilir? Aktif olmaları mesela. Hani sınırlı sayıda bir materyal olduğu için aktif değiller. Görsellik, video ne bileyim sesler. Yani Bunlar olabilir. Bizim zaten bence bölümce sıkıntı o. Çok fazla kaynak yok. Yani kendin oluşturabiliyorsan onu yapıp getiriyorsun. Onun dışında diğer bölümlerdeki gibi yayın da yok hani basılan bir kaynak, materyal. Kendi başına ürettikçe derse adapte edebiliyorsun. Bence olabilir denilebilir öneri olarak. Çünkü etkileşim olması

gerekiyor ki dönüp bakıp anlayabilesin nerde hata yapabiliyor, bu yapabiliyor mu cümleyi? Onu da oluşturmamaya olmuyor. Sadece bilen dahil olabiliyor. Bilemeyeni katamıyorsun gene. Uyuyor ya da kapanabiliyor en çok soruyu cevaplamamak için. Ayrıca kitapların bence de kendini biraz daha yenilemesi gerekiyor. Ben bayağı eksik buluyorum. Dinleme, video, ekstra video eklenebilir, şarkılar eklenebilir mesela. Dikkatlerini çekiyor çünkü. Bunlar yok mesela. Şarkı ile ilgili hiçbir çalışma yapamıyoruz. Ünitelerin içeriği de çok bence yeterli değil. Yani çok tam anlamıyla ünitenin anlatılmak bence istenen temaya ulaşamıyoruz konu başlığı olarak. Yani ses dosyaları var ama hani video eklenebilir. Mesela iki kişinin ya da iki öğrencinin karşılıklı bir konuşması ya da bir alışveriş ortamı gibi. Belli bir context yok. Ses dosyaları var, bir metin var ya da iki kişinin konuşması var. Onunla ilgili sorulan sorular var. Doğru yanlış bölümü var. Sadece ses üzerinde şeyler, telaffuz duyabiliyoruz sadece. Video olsa daha iyi olur. Yani kültürel şeyi de görmüş olurlar. Görsel jest mimik o işte Almanların tavırları ya da işte ortam olabilir. Yani ülkeyle ilgili belki bir görsel bir şey olabilir mesela. Bunlar da yok.” (Öğretmen11)

“Önerilerim bu genel olarak bir öneri, Almanca olarak kaynağın çok fazla olmaması. Hatta çok fazla demeyeyim hemen hemen yok derecede az olmaması. Yabancı dil olduğu için bu dört beceriyi ölçmek için gerekiyor ve çocukların da ilgisini çekmek gerekiyor aslında. Bence yabancı dil bunu daha iyi beceriyor diğer derslere göre. Yani derste aktiflik, katılım daha fazla olması gerekiyor ama materyal olmadığı zaman belli bir konu üzerinden belli bir düzen üzerinden ilerlemek sıkıcı hale gelebiliyor. Metinleri çevirmek olsun ya da onlarla ilgili cümle oluşturmak olsun her ders aynı şeyleri yapınca çok cezbetmiyor. Cezbetmeyince de ben bunu yapamıyorum, ‘ben anlamıyorum’ a dönüyor. İsteksizlik oluşuyor. Daha fazla materyalin, video olarak, oyunlar olarak –lise grubu ama oyun sonuçta çocuklar ve

oyun ilgilerini çekiyor. Yani bütün duyulara hitap eden türde olması daha da onların ilgisini çekeceğini düşünüyorum. Hani dersten çıkartıp daha böyle oyun haline dönüştürmek daha kalıcı olacağını gözlemledim açıkçası. Hani oyunlarla, videolarla ders gibi değil de daha böyle bir sosyal etkinlik gibi aslında. Olursa daha güzel olacak bence.” (Öğretmen12)

“Ders materyalini eğer biz devletin istediği şekilde, onların bize verdiği sunduğu imkanları kullanacaksak bunları sanal sınıf ortamına uygun olarak hazırlanması gerekiyor. Dediğim gibi bir PDF üzerinden kitabı açıp da ders işlemeye çalışmak olmuyor. Onu zenginleştireceksin. Görsel şeyler de olacak. Ne bileyim, aktiviteleri canlandırabilirsiniz. Videolar yüklenebilir. Çocuklara anlattığımız konu ile ilgili bir şeyler izlettirebilirsiniz. Daha gerçekçi bir ortam sunabilirsiniz. Ama materyal eksik olunca hiçbir şey olmuyor. Dışardan biz hazırlayıp bulmamız da bizim için ayrı bir zaman, ayrı bir emek. Her şeyi yükleyemiyorsunuz. Videonun uzunluğu kısalığı veya onlara uygunluğu, bir iki bir şey olsa bile onlara uygun olmayan şeyler de olabiliyor. Öğrencinin profili belli. Bunlara göre hazırlanmalı diye düşünüyorum. (Öğretmen14)

“Sanal sınıf olmamasını diliyorum. Ne yapın edin, sanal sınıf bize vermeyin derim ama daha etkili olması için birincisi çocukların internet erişiminin olduğundan emin olmamız gerekiyor, çocukları bırak öğretmenlere bile ‘Senin bilgisayarın var mı? Senin internet bağlantın var mı?’ diye sorulmadı. Birçok öğretmen, bir sürü masrafa girdi. Bilgisayar alan oldu, evinde internet bağlı olmayan öğretmen vardı, o sınırsız internet bağlattı. Ben kendim grafik tablet aldım, çocuklara devamlı yazı yazabilmek için işte kendi çocuğuna tablet alıyorsun, efendim bilgisayar alıyorsun. Herkes için inanılmaz bir maddi külfet getirdi, öğretmenlere bile ‘Senin bunu karşılayabilecek maddi imkânın var mı?’ diye sorulmadı. Bizim cep telefonu

ekranından ders yapmamız beklendi. ‘Cep telefonu ekranından nasıl ders yapabilirsin? Bu etkili olur mu? Olmaz mı?’ diye hiçbir geri dönüt istenmedi öğretmenden. ‘Sen bu dersi yap da nasıl yaparsan yap.’ dendi. Birincisi bunun sağlanması gerekiyor. Hem öğretmene hem öğrenciye. ‘Senin bu derse girecek internetin var mı? Cihazın var mı?’ denip, gerekiyorsa eğer maddi yardım gerekiyorsa bunun sağlanması gerekiyor.” (Öğretmen17)

“Öğretmenlerin derste kullanabilmesi için bir online paket sağlanabilir. Bana iki üç tane kitap seçeneği verilebilir, her konuyla ilgili yansıtacağım videolar verilebilir. İşte ayda bir ya da hafta sonu uygulayacağım quizler bana verilebilir ki eğitimde standart bir şey olsun. İşte ‘Ali bunu uygulasın, Veli bunu uygulasın, herkes kafasına göre kendi borusunu çalmasın.’ diye bir en azından belli bir noktaya kadar yüzde yüz herkes aynı şeyi yapmaz evet ama, her yiğidin yoğurt yiyişi farklı. Ben belki orada yine de farklı bir yol izlerdim, sen benden çok daha iyi bir yol izlerdin amma ve lakin bizim arkamızı dayayacağımız bir materyal paketi olması gerekirdi. Çocuklara bu sene beceri temelli testler ücretsiz olarak dağıtıldı. Onun geçen sene başında, Eylül’de bütün öğrencilerin okuldan hemen gelip alıp gitmesi gerekiyordu. Onun çocuğun elinde olması gerekiyordu, onu yansıtacak şekilde de bize verilmesi gerekiyordu ki ben her ünite sonunda onu ödev verebileyim ya da her ünite de oradaki materyalleri yansıtabileyim, ki Türkiye’de eğitim birliği sağlansın.” (Öğretmen17)

“Bence dersler arasında birinci dersten ikinci derse geçiyorsunuz. Okul formatı gibi düşünelim. Arada teneffüs 10 dakika diyorsunuz ya da 5 dakika diyorsunuz. O arada mola veriyorsunuz diyelim ki öbür derse geçecek çocuk. Kesinlikle sürecin o ara dinlenme sürecinin biraz daha geniş olması gerekiyor. Çünkü bir ekran başında bence çocukların duruşları bozuldu, sırtları ağrıdı yani. Sürekli oturur vaziyette ekrana bakıyorsunuz. Gözlerin çok ciddi yorulduğunu düşünüyorum.

Bir defa dersler arasındaki süre açılmalı, uzatılmalı. Mümkünse işte öğlen arası diyeyim ben yani öğle arası süreçlerinin de geniş tutulması gerekiyor. Yani çocuklara rahatlayabilecekleri, böyle nefes alabilecekleri bir zaman aralıkları bırakılmalı. Bu biraz da evet keyifli hale getirilmeli. Yani çocuk sanal ortamda ders yaparken bunu zorunluluktan ziyade keyifle, keyif alarak, güle oynaya da yapabilmeli. Ona tabi espri mi yaparsınız, fıkra mı anlatırsınız artık öğretmenin o kendi yeteneğine bağlı bir şey ama bu süreç için zamanın sınırlandırılması yani 40 dakika olmamalı bir ders. Atıyorum işte 30 dakika. İşte 30 dakika olmamalı. 20 dakika olmalı. Ama aralar tutulmalı ki çocuk biraz rahatlasın, nefes alsın diye düşünüyorum.” (Öğretmen18)

“Her öğrencinin interneti, cihazı olmalı. Okulda her öğrenci eşit fakat sanalda her öğrencinin imkânı aynı değil.” (Öğretmen20)

“Daha takip edilebilir bir uzaktan eğitim sistemi olmalı. Kontrol edilebilmeli. Cihaz eksikleri giderilmeli.” (Öğretmen21)

Sanal sınıf (f=15) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Kamera bence olması lazım. Açılması lazım mesela.” (Öğretmen5)

“Bence kendi adıma söyleyeyim. Muhakkak görüntü. Yani öğrencinin de öğretmenin de görüntüleri olmalı yüzde yüz. Mikrofon için zaten tabi ki o olmak zorunda. O yapılabilir. Yüz yüze ortamının taklit edilmesi gerekiyor. Mesela bütün defter kitap kontrolü yapamam ama en azından karşımda ne yaptığını gördüğümde o biraz daha çeki düzen verecek en azından yatarak değil de en azından bir masanın üzerinde veya herhangi bir sandalyenin üzerinde oturduğunu gördüğümde o da kendisi aslında biraz daha adapte olacak diye düşünüyorum ben hani biraz daha böyle ‘Aaa nasıl olsa karşımda hoca var beni görüyor’ tamam online’dayız telefonlarımızla falan o şeyde bilgisayarda görüyoruz ama en azından karşılıklıyız yani ondan biraz çekinmeli öğrenci.” (Öğretmen6)

“Bir kere herkesin kamerasının açık olması ve yani tabi biz bunu gelen gelmeyen diye düşünmüyoruz. Gelenler üzerinden değerlendirdiğimiz zaman hani yabancı dil sınıfta başarılı öğrencilerimizle ders yaptığımızı düşünüyoruz ve onlarla verimli bir şekilde ders yapmak istiyoruz. Bir kere bir kamera olarak herkesin bir kamera açma zorunluluğu olması ve yani en azından yüz yüze gelemesek bile kamerada birbirimizi görebildiğimiz bir ortam olması mesela bu verimliliği arttıran bir şeydi. Veya uzaktan yani online sınavdaki teknolojik engellerin kalkmış olması aynı şekilde verimliliği arttırabilirdi diye düşünüyorum.” (Öğretmen15)

“Mesela en başta tabi ki insanların o özel hayata saygıdan mıdır yoksa başka bir sebepten midir, kamera açılmasına izin verilmedi. Keşke kameralar açık olsaydı da yüz yüze kimin ne yaptığına. Zorunlu tutulsaydı çok daha etkili olabilirdi.” (Öğretmen16)

Öğretmen (f=12) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Etkili ve verimli olmasının ön şartı bence kullanmak. Sanal sınıfı donanımlı kullanmayı öğrenmemiz gerekiyor. Önce biz öğretmenlerin öğrenmesi gerekiyor. Öğretmenlerin sanal sınıfa adapte olması gerekiyor. Öğretmenler arası kuşak farkı çok fazla var, tüm öğretmenlerin sanal sınıfa entegre edilmesi gerekir. Öğretmenlerin altyapısal olarak hazır olması, bilgi ve donanım olarak hazır olması, uygulamaları aktif olarak kullanabilmesi, uygulamaları kullanma eğitimini almak isterdim.” (Öğretmen1)

“Önce öğretmenler olarak bizim bazı donanımlara sahip olmamız gerekir ve Web.2.0 araçlarını öğrencilere kullanmayı teşvik etmeliyiz.” (Öğretmen2)

“Öğrencilerin ilgisini çeken, ki zamane öğrencileri teknolojiyi seven öğrenciler, daha çok oyun odaklı öğrenmeyi seven öğrenciler. Oyun araçlarını daha fazla kullanılabileceğini düşünüyorum hani onları öğrenmeye daha hevesli hale

getirecek web araçları, hani bunları önerebilirim. Dediğim gibi Quizizz'i keşfetmemiz, öyle bir web sitesinin varlığını öğrenmek, onu ders içerisinde kullanmak öğrencilerin ilgisini epey arttırdı. Yani, dediğim gibi ekrana zaten bağımlı kalmak ya da pasif bir şekilde ekran karşısında oturmak, öğrencilerin dikkatini dağıtan bir unsurdu. Onları da dahil edebileceğimiz web araçlarının kullanılması gerçekten hem onlar için eğlenceli hem bizim için eğlenceli bir süreç oluşturdu.” (Öğretmen10)

Okul yönetimi (f=11) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Onun dışında yoklama sistemi yani bu online’da yoklama sistemi olmalı mı olmamalı mı? Bence olmalı tabi ki de yani burada öğrencilerimiz katılım sağlaması maalesef bu yoklama sistemini çok önemsiyorlar biliyorsunuz devamsızlık durumunda. Yoklama yine alınmalı ancak mesela her bir öğrenci için mesela bizler listeden hep kimi zaman aldık isimleri gördükçe yoklamayı aldık. Ancak yaptığımız en büyük hatalardan bir tanesi buydu yani tek tek isimle mesela şu an hala online eğitim veriyoruz bazen karantinada oluyorlar tek tek yoklama ben öyle yapıyorum artık çünkü hem öğrencinin mikrofonu açık olduğunu biliyorum buradayım diyor çünkü hem de uyumuyor beni takip ediyor o önemli iyi oluyor yani.” (Öğretmen6)

“Öğrenci seviyesinin belirlenmesi öğrenciye uygun bir program hazırlanması bunu da öğrencilerin çeşitli seviye sınavları yaparak seviyesini bilip ona göre bir program çıkartılabilir diye düşünüyorum. Bu şekilde olursa yüz yüzeden çok daha fazla tekrar etme dinleme fırsatı bulacağına eminim. Derse katılamayan mücbir sebeplerle derse girememiş öğrenciler için hastalık teknolojik yetersizlik vs. daha sonrasında öğretmenin ses kaydı yapıp tekrar dersten geri kalmaması sağlanabilir. Derste konuşulan konulardan uzak kalmamış olur bu sayede.” (Öğretmen7)

“Öğrencilerin kamera açma zorunluluğu yoktu ve işte şey yoktu. Yoklama zorunluluğu yoktu. Bunlar çok olumsuz etkiledi, artık sene sonuna doğru tamamen katılımlar düştü. E zaten bu Millî Eğitim Bakanlığı açıklaması işte sınav olmayacak, sınav 1. Dönem notları geçerli olacak gibi falan, bu not olayı da olmayınca özellikle çocuğun dile ilgisi varsa devam etti. Zaten çok böyle hani gerçekten verimli dersler işlediğim öğrencilerim oldu. Fakat zaten zorunlu katılıyorsa bu olaydan sonra tamamen kopmuş oldu. Zaten kamera açmaması ayrı bir yani zorluk. Hiçbir şekilde biz o çocuğun orda olduğundan emin olamıyoruz. İsmi gözüktüyor sadece. Bir de her dersin kayıt altına alınması gerektiğini düşünüyorum. Mücbir sebeplerle, çocukların ellerinde olmayan nedenlerle derse katılamaması durumunda daha sonraki müsait zamanında derse girip dersi dinlemesi açısından çok olumlu olacağı düşüncesindeyim. Bir de tabi ki herkesin maddi durumu yeterli olmadığı için bu süreçte bu maddi yetersizliği olan öğrenciler maalesef isteseler de derslere katılamadılar. Bu da eğitim konusunda çok olumsuz etki yaptığı düşüncesindeyim.”

(Öğretmen8)

“Bir defa kameraların açılması. Ses ve kameranın zorunlu olması. Bunun dışında, yoklamaların resmi olarak tutulması ve işlenmesi. Yani öğrencilerin devam zorunluluğunu arttırmak gerekir. Bunu resmi olarak yapmak gerekir. Yani, isteğe bağlı bırakılmaz asla. Bırakılırsa, bunun sonuçları da gördüğümüz gibi olur. 5 kişiyle, 3 kişiyle hatta 0 kişiyle ders yaparsınız. Ben, böyle olursa daha verimli olacağını düşünüyorum. Bir de şimdi, istekli, yani isteğe bağlı olan bir şey sonuçta yabancı dil eğitimi, hani herkesin öğreneceği şeyler değil bunlar. Hepimiz uğraştık bu işlerle. Bir istek olmadığı zaman, istediğinizi yapın, insana siz bir şey öğretmek çok zordur. Yani, velhasıl, birazcık gençlerin ittirilmesi lazım. Yani, zorunlu tutulması lazım, hani devamı. İşte kameranın, mikrofonun. Bu şekilde olursa, ben, daha verimli

olacağını düşünüyorum yani çocuğun istediğine bırakalım, üniversite öğrencisinin bile isteğine bırakılmamalı bırakın liseyi, bence üniversitelerin bile öyle olması lazım. Ben, ondan yanayım. Zamanında gelmek, geldiğini almamak veya yok yazmak, bunlar olduğu zaman yaptırımının olması, gerekse disipline yönelik yaptırımının olması, olmazsa zaten de gördüğünüz gibi herkesin sınıfı geçtiğini öğrendikten sonra zaten, yani, sınıfta kalmanın ve geçmenin aynı şekilde birebir aynı olması lazım, bence yani, eğer resmi bir okuldan bahsediyorsak. Zaten özelde öyle bir sorun olmuyor, parasını verdiği için özelde, daha önce katılıyor zaten.” (Öğretmen9)

“En önemli, en sıkıntı bizde devamdı, meslek liselerinde. Yani, benim hani söyleyebileceğim, devam.” (Öğretmen13)

“Mesela şeyde vardı o, Teams de. Ne kadar öğrenci katılmış ne kadar süre durmuş? İşte bunların hepsi daha sonra bir rapor şeklinde alınabiliyordu. O bağlamda iyiydi. Dersi de kayıt edilebilir. Mesela öğrenci o gün derse giremeyebilir. Hastadır, hastaneye gitmiştir. Başka bir şey olmuştur veya iyi anlamamıştır, tekrar bir daha dönüp hazır zaten uzaktan yani dijital ortamda bir ders yapılmış. Bu ders kaydoldu. Kayıt yapılırsa takıldığı bir yerde dönüp dersi açıp öğretmen burada bize ne demişti deyip tekrar dinleyebilir çocuk. Belki iki sefer dinlediğinde anlayacak. Hani kayıt olayı mantıklı bence.”

“Öğrencilerin kamera, mikrofon, cihaz ile tam olarak katılması gerekir. Göz teması kuramıyoruz, kontrol edemiyoruz. Bunun çözülmesi gerekir.” (Öğretmen22)

Yabancı dil öğretimi (f=7) alt temasına yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

“Yabancı dil öğretimi dört temel beceri üzerinde odaklıdır ve bunların ayrı ayrı etkili bir şekilde verilmesi, işlenmesi gerekir. Bu dil becerilerini artırmaya yönelik dönüt sistemi olan bir değerlendirme süreci olmalıdır.” (Öğretmen2)

“Kesinlikle ölçme ve değerlendirme. Çünkü ölçme öğrencinin motivasyonudur. İlk önerim aylık düzenli bir şekilde quiz yapılmasıdır. Quizlerin ortalamasının alınması ve diğer uygulama sınavlarının da bir şekilde online a adapte edilmesi. Her şeyin bir çaresi bulunur diye düşünüyorum. Ölçme değerlendirme mutlaka olmalı ki çocukları derse daha aktif bir şekilde katalım ve öğrettiklerimiz daha etkili olsun.” (Öğretmen3)

“Ölçme-değerlendirme ve yaptırım olmalıydı kesinlikle.” (Öğretmen13)

4.2. Öğrenci Görüşlerine Göre Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine uygun olarak öğrencilerin görüşlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

4.2.1. Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinin öğretiminde kullanılan çevrimiçi uygulamalara yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıf araçları ve derste kullanılan çevrimiçi uygulamalara ilişkin görüşleri Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğrenci görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıf araçları ve çevrimiçi uygulamalar	Sanal sınıf uygulamaları	Zoom	19
		EBA	17
		Microsoft Teams	4
		Google Meet	2
		Whiteboard	1
	Etkileşimli ders materyalleri	Ders kitaplarının pdf versiyonu	4
		Etkileşimli kitaplar	4
		Ders siteleri	1
		Mail	1
		Padlet	3
	Web 2.0 araçları	Google Classroom	2
		Kahoot	1
		Quizizz	1
		YouTube	1
	Sosyal medya araçları	WhatsApp	1

Tablo 17 incelendiğinde öğrenci görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar dört alt tema altında incelenmiştir. Görüş sıklığına göre sanal sınıf uygulamaları (f=43), etkileşimli ders materyalleri (f=10), Web 2.0 araçları (f=7), sosyal medya araçları (f=2) şeklinde öğrenci görüşleri kategorize edilmiştir.

Sanal sınıf uygulamaları (f=43) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Biz genellikle daha çok EBA’ya ve Zoom’a bağlanıyorduk. Oradan öğretmenimizle birlikte dersleri işliyorduk.” (Öğrenci1)

“Bir ara EBA’yı kullandık ama EBA’da çok aksaklık oluyordu internet açısından. Zoom’a geçiyorduk.” (Öğrenci2)

“Millî Eğitim Bakanlığının yapmış olduğu EBA üzerinden ve Zoom üzerinden derslere etkileşim sağladık. Onlar üzerinden derslere katıldık.” (Öğrenci3)

“Birçok uygulama vardı Zoom, EBA gibi ama biz Zoom uygulamasını tercih ettik. Genellikle telefon üzerinden giriş yaptık.” (Öğrenci4)

“EBA ve Zoom üzerinden işledik. EBA’da bazen kopukluklar olabiliyordu. O sırada öğretmenlerimiz bizi Zoom’a yönlendiriyordu. O şekilde o ikisinden işledik derslerimizi.” (Öğrenci5)

“Zoom ve EBA. ‘White Board’ olmuştu. Hani bir de okul kitaplarının PDF’leri falan onları kullanıyordu.” (Öğrenci11)

“Zoom’u kullanmıştık. Microsoft Teams vardı. O kadar. EBA’yı kullanmadık.” (Öğrenci14)

Etkileşimli ders materyalleri (f=10) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Öğretmenlerimiz bazen ödevler için farklı web sitelerinden ödevleri tamamlamamızı istiyorlardı. Onun dışında pek olmadı.” (Öğrenci5)

“Zoom’dan girdim. EBA’dan bir iki kere yabancı dil dersine girmiştim. Hoca kitabın PDF halini internetten açıyordu. Oradan daha rahat görünüyordu. Kitabı olmayanlar için ekrandan daha rahattı.” (Öğrenci7)

“Biz kendi kitabımızı kullanıyorduk sadece. Kendi kitabımızda da zaten hep yazılı metinler vardı, sözlü olarak işliyorduk. Onun dışında dinleme metinleri oluyordu ki İngilizcede de Almancada da. O şekilde dinleme metinlerini dinliyorduk yani.” (Öğrenci8)

“Zoom’dan ve EBA’dan giriş yaptık. EBA’da denedik fakat EBA bazen çöktüğü için Zoom’a dönüş yaptık. Genel olarak Zoom kullandık. Dijital kitap kullandık. Ders kitapları açılıyordu, oradan konu anlatımı yapılıyordu. Birlikte soru çözüyorduk. Padletten ödev veriyordu, oradan devam ediyorduk. Bu şekilde.” (Öğrenci12)

“Birkaç sefer mailden ödev atmıştık, o kadar sadece.” (Öğrenci14)

“İlk başta EBA’yla yaptık. Sonra çok verim alamadık. Zoom’a geçtik. Oradan da Teams’e geçtik. Kullandık. EBA’dan videolar atılıyordu. Videolar vardı oradan. Bir de bunun yanında tabi ki uygulamalar da var. İngilizce öğrenimi uygulamaları ya da dil öğrenimi uygulamaları. Oradan yardım aldık. Öyle geliştirdik.” (Öğrenci17)

Web 2.0 araçları (f=7) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Dersin içinde çeşitli oyunlar oynayarak Kahoot’la o ünitenin kelimelerini öğrenmiş oluyoruz veya aklımıza daha fazla kazınmış oluyor. Hocamız bir anket sitesi gibi bir yerden, Padlet uygulamasından bize Writing yaptırıyordu. O da yararlı oldu. Gramerimizi geliştirmiş olduk.” (Öğrenci9)

“Sanal sınıfta biz okulda genellikle Zoom veya EBA uygulamasını kullanıyorduk. Ara sıra ikisinden birini geçiyorduk. Padlet uygulamasını kullanmıştık. Bir de Quiziz

uygulamasını kullanmıştık. Padlet çok iyi oluyordu writing etkinlikleri için. Güzel oluyordu.” (Öğrenci10)

“Başta Classroom ve Meet denendi. Sonra tam uygulanmayınca Zoom’a geçtik. Zoom uygulamasına geçtik. Ödev atmak için Classroom kullandık. Classroom üzerinden ölçme değerlendirme sınavları atılır veya yazı ödevleri verdiler onları yaptık.” (Öğrenci15)

Sosyal medya araçları (f=2) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Aslında bazen öğretmenimiz bizi videolar veya çeşitli etkinliklerle destekliyordu. Mesela Youtube veya başka mecralardan yaptığımız çalışmalar olmuştu.” (Öğrenci1)

“Bazen onlar kendi uygulamaları üzerinden, WhatsApp üzerinden bizlere bazı nasıl diyeyim linkler atıyordu. Oradan biz onların yönlendirdiği uygulamalara girebiliyorduk.” (Öğrenci3)

4.2.2 Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamaların öğretim süreçlerine etkisine yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin derslerde kullanılan çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim süreçlerine etkisine ilişkin görüşleri Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. Öğrenci görüşlerine göre uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıflarda yabancı dil öğrenme	Olumlu	Olumlu yönde etkilemesi	5
		Uygulamalar öğrenmeyi daha eğlenceli ve etkili hale getirmesi	2
		Uygulamalar dil öğretimi için uygun	2
		Uygulamalar yeterli olması	1
		Uygulamalar kullanım açısından rahat olması	1
		Akılda kalıcılığı artırması	1
		Okulla birebir aynı olması	1
		Derse katılımı artırması	1
		Dersteki performansı yükseltmesi	1
		Öğretmenlerle öğrencileri buluşturması	1
		Yararlı olması	1
	Olumsuz	Yüz yüze olmasını tercih etme	3
		İnternet kopuklukları olmasa daha faydalı	3
		Normal sınıf gibi olmaması	3
		Etkili olmaması	2
		Öğretmene soru sormaya çekinme	2
		Öğrenme sürecinin zor olması	1
		Dersin telafisi olmaması	1
		Çok kötü etkilenmesi	1
	Diğer	Öğretmenin ağzını okuyabilmenin önemli olması	1
		Hiç yoktan iyi olması	1
		Etkilenmeme	1

Tablo 18 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflarda kullanılan çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim süreçlerine etkisi konusundaki görüşleri olumlu (f=17), olumsuz (f=17) ve diğer (f=2) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir.

Olumlu (f=17) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Bazen bazı görsel veya işitsel etkinlikler yaptığımız için bunlar akılda kalıcılığımızı daha da arttırdığı için olumlu etkiledi diyebilirim.” (Öğrenci1)

“Olumlu olarak yönleri, çok güzel yönleri var. Mesela görüntü açısından öğretmenlerimizle hiç tanışmasak bile en azından online olarak onları bir kez tanıma imkânı bulmuş oluyoruz.” (Öğrenci3)

“Öğrenme sürecini daha eğlenceli kılarak bence öğrenciler açısından daha kolay yapıyor İngilizce öğrenme sürecini. Daha eğlenceli ve etkili oluyor.” (Öğrenci9)

“Okulla birebir aynı oluyordu genellikle ama güzel oluyordu böyle sanal sınıflar falan.” (Öğrenci10)

“Benim yabancı dil öğrenme sürecimi olumlu yönde etkiledi. Bence sınıf açısından da özellikle EBA ve Zoom’da Milli eğitim kitaplarını kullanırken ayrıyeten ek kaynak olarak kullandığımız için bence olumlu yönde etkilemiş olduğunu düşünüyorum sınıfı.” (Öğrenci13)

“Nasıl etkiledi? Bence iyi etkiledi çünkü uygulamalar sayesinde derse hazırlanıyorsun. Böyle dersteki performansın biraz daha yükseliyor. Derse katılımın da artıyor çünkü bilgin artıyor uygulamalar sayesinde.” (Öğrenci17)

“Uygulamalar dil öğretimi için uygundu.” (Öğrenci20)

Olumsuz (f=17) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yön olarak da bazen internet kesiklikleri, kopuklukları olabiliyor. Bazen bulanık görmüş olabiliyoruz. Karartı oluyor ekranlarda. O tür sıkıntılar da yaşadık.” (Öğrenci3)

“Online eğitimde aslında uygulamalar yeterliydi fakat internet sorunlarından dolayı bazen kopukluklar oluyordu. Dersten atılabiliyorduk, hani onlar olmasa daha faydalı olacaktı.” (Öğrenci5)

“Tabii ki de normal sınıf gibi değildi ama yabancı dil daha çok konuşma üstüne de olduğu için eğer mikrofonlar açıksa, kameralar açıksa, öğrenci ve öğretmen iletişimi de iyiye yabancı dilde çok aşırı bir zorlanma yoktu. Genel olarak konuşma üstünden gidiyordu çünkü.” (Öğrenci7)

“Açıkçası hani ben mesela tabii ki de yüz yüze olmasının taraftarıydım ama yani etkili oldu mu? Ben açıkçası çok etkili olduğunu düşünmüyorum.” (Öğrenci8)

“Yani güzel. Öğrenebiliyorduk yine ama geleneksel sınıflardan daha iyi değildi. Geleneksel sınıflarda daha iyiydi. Böyle öğretmen bir şey okurken bile ağzını falan okuyabilmek önemli bence.” (Öğrenci16)

“Şimdi internet çekmeme sıkıntısı çok büyük bir engeldi öğrenme konusunda. Hocanın sesi gidiyor. Biz hocaya söylüyoruz, hocam sesiniz gitti diyoruz. Hoca duymuyor, anlatmaya devam ediyor. Böyle on beş dakika geçiyor. Sonra hoca ancak fark ediyor. Sonra Nerde kalmıştım, en son neyi duymuştunuz? Diyor. Baştan yeniden anlatıyor mesela. Aynı şekilde dersten de düştüğümüzde zaten onun telafisi olmuyor, hoca bizim için yeniden anlatacak değil ya. Hoca dersten düştüğünde de fark etmiyor. Bir on beş dakika da oradan gidiyor. Böyle kırk dakikalık süre bayağı bir azalmış oluyor yani. Çok kötü etkilendi.” (Öğrenci18)

“Zor oldu. Kendim tekrar yapınca daha iyi anladım. Mikrofonu açamıyordum. Yüz yüze sınıf gibi öğretmene soru sormadım. Çekimserdim. Bu yüzden olumsuz.” (Öğrenci19)

“Öğretmene soru sormaktan çekindiğim için yüz yüze eğitimdeki kadar iyi öğrenemedim.” (Öğrenci20)

Diğer (f=2) alt temasına yönelik öğrenci görüşü şu şekildedir:

“Beni ne çok hani ileri taşıdı ne de geriye götürdü. Beni çok açıkçası etkilemedi. Ne ileriye götürdü ne geriye götürdü. Beni çok etkilemedi sanal sınıfta eğitim olarak. Hiç yoktan iyidir. Ama yüz yüze olsa daha iyi olurdu. Onu demek istiyorum. Yani yüz yüze olsa daha çok bana yararı olurdu, sanaldan daha iyi olurdu yani” (Öğrenci11)

4.2.3 Sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimine yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimine ilişkin görüşleri Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıflarda dil becerileri	Dinleme	Dinleme becerisinde sıkıntı yaşanmaması	13
		Sanal sınıfta dinlemenin dezavantajlı olması	3
		Etkili olmaması	3
		Geleneksel sınıfta daha iyi olması	2
		Yeterli ve geliştirici olmaması	2
		Dinlemenin verimliliğinin öğrencinin kendi kapasitesine göre değişmesi	1
	Konuşma	Konuşma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	5
		Sanal sınıfta konuşmanın dezavantajlı olması	5
		Konuşma hiç yapılmaması	3
		Çekimserlik ve korku olması	2
		Etkili olmaması	2
		Konuşmanın daha aktif olabilmesi	2
		Geleneksel sınıflar kadar iyi olmaması	1
	Okuma	Konuşmada yeterli olunmadığından zayıf kalınması	1
		Okuma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	18
		Okuma becerisinin etkili olmaması	2
	Yazma	Çekinme durumu	1
		Sanal sınıfta yazmanın etkili olmaması	8
		Yazma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	7
		Yazma becerisinin yapılamaması	2
		Yazma az yapılması	1
		Yazmada yapanla yapmayanın ayırt edilememesi	1
		Yazmada çok zorlanması	1

Tablo 19 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi konusundaki görüşleri dört temel dil becerisi ile dinleme (f=24), konuşma (f=21), okuma (f=21) ve yazma (f=20) şeklinde kategorize edilmiştir.

Dinleme (f=24) alt temasına yönelik öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Aslında dinleme ve konuşma kısmı biraz daha dezavantajlı oluyor çünkü sanal ortamda olduğumuz için, yüz yüze birlikte karşılıklı olarak konuşamadığımız için bazen ses kesintisi yaşanabiliyordu. Cümlelerimizi toparlamak hakkında bazen zorluk çekebiliyorduk. Ses karşılıklı iletilmediği için. O konuda bir zorluğu vardı diyebilirim.” (Öğrenci1)

“Şimdi bence sanal sınıflar çok etkileşimli değil yani kullanım açısından. Hani aslında etkileşimli ama hep etkileşimlerini tamamen kullandığımızı düşünmüyorum işte kamera açma, görüntü açma açısından. Ama şu şekilde. Mesela öğretmenimizi

konuşurken dinlemesini yapıyoruz ama mesela biz mikrofonumuzu açıp çok katılmıyorduk. Bu bizim tercihimizdi.” (Öğrenci2)

“Yani yapılmadı bence. Hani olmadı. Yok yani. Dinleme sanalda çok zor oluyor hani. Evde nasıl desem dikkatimi dağıtacak daha çok şeyler oluyor. Konuşma da yanımıza gelen yanımızda olan kişilerle konuşabiliyoruz.” (Öğrenci6)

“Dinleme tabii ki de her öğrenci açısından çok etkili değildi. İşte iletişim iyiye, mikrofonlar açıksa, kameralar açıksa, dikkat verilebiliyorsa dinleme öğretmen ve öğrenci açısından iyiydi.” (Öğrenci7)

“Mesela hani dinleme yapıyordum. Sistemin yetersizliğinden mi bilmiyorum ama mesela biz dinleme yaparken o metni herkes de çok anlamıyordu tam anlamıyla yani anlayamadık. Kesik kesikti. O yüzden yani beni geliştirdiğini düşünmüyorum. Anlıyordum ama hani ne kadar anlayabiliriz ki en fazla? Çok uygulamaya geçiremiyorduk bu yüzden.” (Öğrenci8)

“Dinleme çok yapmadık ama bence yapsaydık da hocanın internetine bağlı olarak ya da Zoom’un alt yapısal şeyine yeterli, olmayacağını düşünüyorum. Belki EBA’nda. Ama diğer etkinlikleri yaptığımız iyi oldu yani.” (Öğrenci9)

“Gayet güzel oluyor bence. Dinleme hoca kendi bilgisayarından açıyordu sesi. Biz de dinleyerek anlıyorduk konuşmaları, diyalogları vesaire.” (Öğrenci10)

“Bence çok kaliteli olmuyor yani hani sınıfta dinleyerek yapmak, hocayla beraber yapmak daha iyi oluyor.” (Öğrenci11)

“Dinleme verilebiliyor. Zaten kitaplarımızda hocalarımız onları bir dosyanın içerisine aktarıyor. Kenarlarında yazıyor işte 5.1 falan. Onları açıyordu. Listening’i dinliyorduk.” (Öğrenci12)

“Listening de öğrencilerin kendi sistemleri, kapasitesine göre bence verimliliği arttı veya azalmış olabilir. Bu konu hakkında net bir fikir söyleyemeyeceğim.” (Öğrenci13)

“Listening kısmında birkaç şey yapmıştık hani kitabın üzerindeki şeylerden ama çok bir katkısı olmadı yani çok şey yapmadık. Yüz yüze olmadığı için.” (Öğrenci14)

“Kitabımız üzerinde etkinlikler vardı dinleme metinleri var yani ses kaydı olarak açtı öğretmen, biz de dinleyerek boşlukları doldurduk. Onlar iyiydi.” (Öğrenci15)

“Dinleme buradaki gibi kolaylıkla dinlenebiliyordu yani internet kopukluğu olmadığı sürece.” (Öğrenci16)

“Listening etkinliği vardı çünkü normal yüz yüze eğitimde de zaten Listening yapıyorduk. Tablet telefonda da aynı şekilde Listening yapıyoruz. Bir farklılık olmadı.” (Öğrenci17)

“İlk önce hocanın bize şey yapacaklarından bahsedeyim. Yine burada internet devreye giriyor. Hoca Listening yapıyor ama dinleme bize gelmiyor ya da çok kötü bir sesle geliyor, biz hiçbir şey anlamıyoruz. Ya da hoca kamerasını açmıyor internetinden dolayı ya da açsa bile internetinden dolayı kötü geliyor. Biz ağzının şeklini göremediğimiz için pronunciation’da biraz sorun yaşıyoruz.” (Öğrenci18)

“Dinleme iyi geçti, rahatlıkla yapılabilirdi.” (Öğrenci20)

Konuşma (f=21) alt temasına yönelik öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Konuşmada bazen konuşurken öğretmenlerimizi anlamıyorduk. Bazen yayın kesikliği oluyordu. Ondan dolayı bazen kesintiye uğrayabiliyordu. Onun dışında hiçbir sıkıntı yaşamadık.” (Öğrenci3)

“Konuşma şimdi dil pek yeterli olmadığı için konuşma açısından biraz zayıf kaldık.” (Öğrenci4)

“Konuşma aslında hocalarımız da çok uğraşıyordu ama işte dediğim gibi internetten dolayı bazı sıkıntılar olunca eksik kalabiliyordu, yarım kalabiliyordu.” (Öğrenci5)

“Konuşma aslında sanal sınıfta bunlar daha rahattı konuşma. Çünkü genel olarak çekindiğimiz bir şey İngilizce konuşmak. Sanal sınıfta bunlar daha rahattı.” (Öğrenci7)

“Konuşmada da mikrofon açıp cevap verebiliyorduk Hocaya, gayet anlaşılabilir oluyordu.” (Öğrenci10)

“Mesela speaking mesela hiç olmuyor. Bazılarının mikrofon yok, ulaşamıyorlar eğitime ya da derse girmiyorlar. O yüzden çok iyi olduğunu ben düşünmüyorum sanal ortamın.” (Öğrenci11)

“Konuşma olarak da soru yönelttilirdi, ona göre cevap verirdik. Ama konuşma biraz daha aktif olabilirdi mesela. Ama işte çok bir oradaki nasıl diyeyim heyecandan dolayı mı yoksa başka sebeplerden dolayı mı bilmiyorum, çekimserlik oluyordu. Yani korku değil de şöyle söyleyeyim. Ben kendime güvenim az olduğu için o yüzden konuşamıyordum. O şekilde. İşte cümle kuramayacağım korkusu vardı bende.” (Öğrenci12)

“Konuşma kısımlarında tabi öğretmenin nasıl anlattığı önemli. Bir de öğrencinin de dinleyip dinlememesiyle alakalı bence. Benim kendi açımdan olumlu geçti. Tabi dinlemeyen öğrenci için yorum yapamayacağım.” (Öğrenci13)

“Konuşma konusunda sınavda sadece konuşma vardı. Onun dışında herhangi bir konuşmada artısı olmadı bende.” (Öğrenci14)

“Konuşma için son iki üç ay bir öğretmen geldi ve karşılıklı diyalog şeklinde konuşma yaptırdı. O iyiydi.” (Öğretmen15)

“Konuşma geleneksel sınıflar kadar iyi değildi yani. Sanal sınıfta çok fazla konuşturmadılar yani.” (Öğrenci16)

“Hoca sözlü yaptığında, yani Speaking, sınıf listesine bakıyor ve birisini seçiyor ama çocuk yok. Yok çocuk. Hoca saatlerce sesleniyor Çocuğu neredesin? Gel buraya. Neredesin? Çocuk yarım saat sonra geliyor, ‘hocam kahvaltı yapıyordum. Bana mı seslendiniz?’ diyor. Aslında yapılabiliyor ama o öğrenciye bağlı bir şey. Mesela sanal sınıfta biz arkadaşlarımızı hiç göremiyoruz. Arkadaş edinemiyoruz. Ya okula zaten sırf bir şey öğrenmek için gidilmez. Arkadaşlar için gidiyor çoğu kişi. Arkadaş da edinmeyince okulun bizim için bir cazibesi kalmıyor. Derslere girmek istemiyoruz belli bir noktadan sonra. Girsek bile ekrana çıkmayıp kaçıyoruz. Hoca sözlü yaptığında şey oluyor. Mesela hoca kamera açtırttı ya da sesini açtırttı. Arkadan başka bir öğrenci onun kaydını almadığını bilemiyorsun. Ve alıyorlar. Her türlü şeyi yapıyorlar. Sonra diyorsun bir daha kamera açmayacağım.” (Öğrenci18)

“Konuşma hiç yapılamadı.” (Öğrenci19)

“Konuşma, mikrofon problemleri olanlar dışında derse katılanlarla yapılabildi.” (Öğrenci20)

Okuma (f=21) alt temasına yönelik öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Okuma da okuma açısından da tabii yabancı dil olduğu için zordu.” (Öğrenci4)

“Çekiniyoruz. Yani ben yazmayı falan evet ama okumayı falan çeviriyi yapamıyordum, zorlanıyordum. Yani kendim yapamıyordum çeviriyi. İngilizceyi kendim çeviremiyordum. Hep başka telefondan falan bakıyordum ben.” (Öğrenci6)

“Okumayı da evet geri gelince o uzun metinleri iki dersimizde de okuyorduk aynı şekilde. Hocamız bir öğrenciye veriyordu, yapılabiliyordu.” (Öğrenci8)

“Okumada da ekrandan okuyorduk. Net görünüyordu. Bazen aksaklıklar oluyordu aslında.” (Öğrenci10)

“Okuma olabilir bence. Okuma için uygun yani hani ekrandan bakarak yapılabilir yani.” (Öğrenci11)

“Okuma hocamız genelde okur, biz soruyu cevaplardık.” (Öğrenci12)

“Okuma kısmında genellikle şey gibiydi yüz yüze eğitim gibi. Aynı şey bir şey fark etmiyordu.” (Öğrenci13)

“Genellikle okuma vardı. Kitabın üzerinden okuma parçalarını okuyorduk. Ona göre yorumlayıp soruları cevaplıyorduk. Sanal sınıfta yapılabiliyordu.” (Öğrenci14)

“Okuma yazma genel olarak ödevler üzerinden oldu. O yüzden o ders dışı bir etkinlik olarak yararı oldu.” (Öğrenci15)

“Daha çok okuma, etkinlik yapma üzerine yaptık. Okuma güzeldi yani geleneksel sınıflar gibiydi gayet iyi okunabiliyordu çünkü tahtada ne görüyorsak orada da aynı şeyi görüyorduk.” (Öğrenci16)

“Bazen MEB kitabında falan geçiyordu diyaloglar. Hoca kimler okumak istiyor diyordu. Biz el kaldırıyorduk. Öyle karşılıklı arkadaşımızla okuyorduk. Hoca bazen tabi ki şey yapıyordu, anlamlarını söylüyordu ama işte okuma dediğimiz üzere isteyen okuyordu, istemeyen okumuyordu. Oradan anlamadığımızı hoca zaten bize söylüyordu. Orda bir farklılık yok.” (Öğrenci17)

“Okuma ve yazmada bir sıkıntı olmuyor.” (Öğrenci18)

“Okuma derse katılanlarla yapılabildi.” (Öğrenci20)

Yazma (f=20) alt temasına yönelik öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Yazma aslında çok da bir dezavantaj kısmı olmuyor çünkü yine bir sosyal medya veya mail tarafından öyle mecralardan iletebiliyorduk. Böyle etkinlikler de yapmıştık zaten.” (Öğrenci1)

“Ayrıca okuma yazmada yine öğretmenimiz bir metin veriyorsa MEB kitabından onları okuma yazma olarak kullanıyorduk ama yazma çok yoktu sanki.” (Öğrenci2)

“Yazmada ev rahatlığı ve daha şey olması, rahat olması. Yazmada zorlanıyorduk sanırım. Ekranda görünmeme, bizim tamamıyla İngilizce bilmememiz bizi zorluyordu.” (Öğrenci7)

“Yazma etkinliklerini yapamıyorduk. Hani ben sadece not alabiliyordum. Hani yazsak da zaten öğretmenimiz göremiyordu. Bu şekilde, yazmanın da yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bilgisayar ortamında özellikle.” (Öğrenci8)

“Yazmada, yazamıyorduk malum. Biz cümleleri söylüyorduk hoca da yazıyordu PDF'nin üzerine. (Öğrenci10)

“Yazma için de uygun olduğunu düşünmüyorum. Hani sıfıftayken daha şey oluyor, odaklanıyorsun. Daha iyi yapıyorsun falan.” (Öğrenci11)

“Yazmayı da aynı şekilde. Hocamız ödev verince yazıyorduk. O şekilde. Yazma verilebiliyor.” (Öğrenci12)

“Yazma konusunda yapanla yapmayan ayırt edilemiyordu.” (Öğrenci13)

“Yazma kısmında yine kitaptaki çalışmalarda çıkarsa yapıyorduk yani ya da mailden dediğim gibi ödevleri atıyorduk. Mektup çalışması yapmıştık bir kere. Onun gibi. Sanal sınıfta yapılıyordu.” (Öğrenci14)

“Yazmayı çok yaptırmadılar bize yani. Deftere çok fazla bir şey yazmadık veya normal bir şey de yazmadık. Bize daha çok kitap üzerinden etkinlik yaptırdılar.” (Öğrenci16)

“Yazma hiç olmuyordu çünkü online olduğu için yazacak bir şey yoktu yani.”

(Öğrenci17)

“Yazma yapılamadı.” (Öğrenci19)

“Yazma, ders dışı ödev olarak Google Classroom’ dan gönderildi.”

(Öğrenci20)

4.2.4 Sanal sınıf deneyimlerine yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıf deneyimlerine ilişkin görüşleri

Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıf deneyimleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal Sınıf Deneyimleri	Etkileşim	Kamera açık olmadığından etkileşimin zayıf olması	6
		Öğrenci-öğrenci etkileşiminin hiç olmaması	4
		Öğretmen söz hakkı verdiği sürece derste konuşma	4
		Sosyal medya aracılığıyla arkadaşlarla görüşme	4
		Kamera sayesinde etkileşimin olması	2
		Yüz yüze olduğu kadar yeterli olmaması	1
		İletişimin olmaması	1
		Öğrenci-öğrenci dayanışması olması	1
		Sınıfların karılmasından dolayı etkileşimin az olması	1
	Aktif katılım	Derslere aktif katılım sağlama	13
		Aktif katılım sağlayamama	4
		İstekli olanların aktif katılım sağlaması	1
	Teknolojinin yönetimi	Teknolojiyi etkin kullanma	9
		Sorun yaşamama	5
	Tutum	Sanal ortamda çekimserlik olması	4
		Sanal eğitimin uygun olmaması	1
	Motivasyon	Dile karşı ilginin olmaması	1
		Motivasyonun düşük olması	1
		Yabancı dile ilgi olması	1
		Sevilen derslere daha iyi katılma	1
	Öğretim ortamı	Başlangıçta herkes için zor olması	2
		Sonradan adapte olunması	1

Tablo 20 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflarda öğretim süreçleri konusundaki görüşleri, görüş sıklığına göre; etkileşim (f=24), aktif katılım (f=18), teknolojinin yönetimi (f=14), tutum (f=5), motivasyon (f=4), öğretim ortamı (f=3) alt temaları ile kategorize edilmiştir.

Etkileşim (f=24) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Etkileşimde bulunabildim ama tabii sınıf ortamıyla birebir olmuyor. Etkileşim esnasında biraz daha çekingen olabiliyoruz.” (Öğrenci4)

“Yani yüz yüze etkileşimdeki kadar çok etkileşim kuramıyorduk ama elimizden geldiğince öğretmenin sorularını cevaplamaya çalışıyorduk.” (Öğrenci5)

“İletişim yok. Öğretmenlerle iyi oluyor ama yani öğrencilerle arkadaşlığımız iyi olmuyor. Hani öğrenciler sınıftaki gibi değiller.” (Öğrenci6)

“Rahattı aslında çünkü herkesle birebir iletişim kurmuyoruz yani teknoloji üzerinden. Daha rahattı ama daha zordu. Yani kimseyle o kadar yakın olamıyordum ve öğretmen açısından da zordu. Mikrofon sorunları, internet sorunları, ders konusunda iletişim kuramamak vesaire zordu.” (Öğrenci7)

“Yani bunun tek olumlu yönü öğrenciler arasında biraz fazla olduğunu düşünüyorum çünkü yani hani hiç konuşmadığımız arkadaşlarımızla bile birbirimizi tanı mıyorduk on birinci sınıfın başında sayısal seçtiğimiz için. Hani WhatsApp üzerinden ya da farklı uygulamalardan hani birbirimize illa bir şeyler yazıp (hani bugün ödev var mı, ders kaçta gibi) etkileşimde bu şekilde bulunuyorduk. Arkadaşlarımızla dayanışma oldu. WhatsApp gruplarımız oluyordu öğretmenlerimizle ama her öğretmenle olmuyordu. Bu yüzden iletişimimiz az oluyordu. Bir de şöyle bir şey var, hani sınavın var yarın ama tam anlamıyla o çekimserlik oluyor sanal ortamda biraz. Her şey yüz yüze olduğu gibi soramadığımızı fark ediyordum ben. Dersler açısından da yani.” (Öğrenci8)

“Biz genellikle kameraları açmıyorduk. Yüz yüze görüşemiyorduk o yüzden telefonda da olsa. Bu biraz olumsuz oluyor, biraz kötü oluyordu. Hatta arkadaşlarımı ismen tanıyordum ama okul başlayınca tanışmış oluyordum aslında simalarını vesaire. Etkileşim zayıf oluyordu.” (Öğrenci10)

“Ben zaten pozitif bir öğrenci olduğum için çok fazla arkadaşlık kurmaya çalıştım. Arkadaşlarla birlikte sohbetler ettik. Hatta bu uygulamalar üzerinden- Zoom demiştim ya- bu uygulamalar üzerinden akşamları falan oyunlar oynuyorduk. Bazen ders çalışıyorduk. Bir sonraki gün sınavımız oluyordu işte, okula geldiğimiz süreç boyunca birlikte ders çalışıyorduk. Öğretmenlerimizle de aynı şekilde, çok fazla ilgi sağladılar bize. Çok fazla katkı sağladılar aynı zamanda. Bazen moralimin bozuk olduğu zamanlar oluyordu. Ders çalışamıyordum, odaklanamıyordum. Hocalarıma danıştığımda ne zaman mesaj atsam ne zaman arasam hep açarlar, cevap verirlerdi. Olumlu yönde etkiledi beni.” (Öğrenci12)

“Öğretmenler ve öğrencilerle çoğunlukla genelde WhatsApp üzerinden iletişim kuruyorduk işte. Link atıyorlardı. Onlara girip yapıyorduk. Öğrenciler de EBA üstünden telefonlarımızı toplayıp öyle grup kurmuşlardı.” (Öğrenci13)

“Hazırlıkta ilk karantinaya girdiğimizde sınıftaki arkadaşlarımı tanıdığım için onlarla hocalarımı tanıdığım için onlarla rahatça konuşabiliyordum ama dokuzuncu sınıfta sınıflar karıldı ve kimseyi tanımadığım için hocaları da tanıımıyordum. O yüzden fazla şey olmadı yani. Bir iki arkadaşım vardı yani sınıfta sadece yakın olduğum.” (Öğrenci14)

“Derse girdiğimizde bazen dalgınlık konusunda yani daldığımızda herhangi bir uyaracak bir şey yoktu, öğretmen bizi görmüyordu sonuç olarak. O yüzden odaklanma sıkıntısı yaşamıştık. Onun dışında hani rahat olduğumuz için de o olumlu bir yön. Online’da aşırı bir öğrenci-öğrenci ilişkisi yoktu zaten. Hani ayrı ayrı konuşmalar olmuyordu. Bir destek alamıyorduk herhangi bir şeyde. Öğretmen kaldırdığı öğrenciyle konuşuyordu, hani sırayla bir şey oluyordu. Hani ilgisi olmayan öğrencileri fark edemiyordu online olduğu için. Öyle eksikleri oldu. Yüz yüze göre farklı.” (Öğrenci15)

“Sınıf içi arkadaşlarımla yani hiçbir şekilde sözel olarak bir şeye giremedik, iletişime giremedik. Öğretmenlerle öğretmenler bize söz hakkı verdiği sürece konuşabiliyorduk. Onun dışında konuşmuyorduk.” (Öğrenci16)

“Öğrenci-öğrenci etkileşimi hiç yoktu zaten. Onun dışında hocayla da ders sadece işliyorduk yani başka bir şey yapmıyorduk.” (Öğrenci17)

“Yeni telefon almak zorunda kaldım bu süreçte. Eksik kaldığım konuları bireysel çalışarak tamamladım. Sosyal medya platformlarında WhatsApp gibi görüştüm arkadaşlarımla. Öğretmenlerimle çekiniyordum.” (Öğrenci20)

Aktif katılım (f=18) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Ben eğer soruların cevabını biliyorsam gerçekten aktif katılım sağlamaya çalıştım. O yüzden o konuda evet diyebilirim.” (Öğrenci1)

“Ben aktif katılan bir öğrenciydim. Zoom bazen benim gibi uygulama üzerinden sorunlar yaşanabiliyordu ama elimden geldiğince katılım sağlamaya çalıştım.” (Öğrenci4)

“Elimden geldiğince, internette de bir sıkıntı olmadığı sürece katılım sağladım. Ama tabi bu oran düşüktü mesela sınıfın yarısı olabiliyordu. Tamamının katıldığı çok az zamanlar oluyordu.” (Öğrenci5)

“Yani aktif katılamadım. Dediğim gibi çok böyle okul gibi kendimizi veremiyorduk. Okulda da kendimizi veremiyoruz ama evde daha çok yayılıyor. Yani istediğimiz gibi davrandığımız için katılmamız veya aktif olmamız çok az oluyor.” (Öğrenci6)

“Biz kameralı derslerden yapmıyorduk ama bu yabancı dil derslerinde sadece bazı öğrenciler için, yani derse katılmak isteyen öğrencilere verimli olduğunu düşünüyorum bu konuda. İstekli olan öğrenciler zaten katılım sağladı. Diğerleri uyuyor.” (Öğrenci9)

“Ben aktif bir şekilde her derse katılıyordum. Zaten sorumluluklarını bilen bir öğrenci olduğum için ödevlerimi zamanında yapar, işte hocam ne dediyse onu uygulayan bir çocuktum. Ders içi katılım da aynı şekilde. Yani sadece derse katılmak, derse girmek çıkmaktan bahsetmiyorum. İçerisinde sorulan sorulara cevap verme açısından da söylüyorum.” (Öğrenci12)

“Ben aktif olmazdım derslerde. Kamera son zamanlarda açmak pek iyi bir şey değildi. Açınca o rastgele oluşabilecek ani şeylere önlem oluyordu.” (Öğrenci13)

“Kamera açma zorunluluğu olmadığı için hani herkes için o aktif katılım sağlanmamıştır bence. Derse katılan zaten hani aktif olarak hocanın soru sorduğuna cevap veren beş altı kişi vardı. Her derste böyle olmasa da İngilizcede genelde böyle olurdu. Almanca dersinde de daha da azdı yani katılım İngilizceye göre hani aktif olarak. Genelde çoğu kişi hoca sorduğunda bazıları cevap vermiyordu bile yani.” (Öğrenci14)

Teknolojinin yönetimi (f=14) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Benim zaten teknolojiyle aram iyi. O konuda bir sıkıntı çekmedik yani.” (Öğrenci9)

“Teknoloji çok alışık olduğum bir şeydi. Yani kolay oluyordu, zor olmuyordu hani.” (Öğrenci10)

“Teknoloji zaten hayatımızda olan bir şeydi. Daha çok bağlı olduk. Sağlık olarak da çok iyi bir şey değil ama tabi oradan ders yapmamız da lazım.” (Öğrenci17)

“Uygulamayı kullanmak benim için sıkıntı olmadı zaten. Her şey açık bence ama öğretmen kullanamadığında hiçbir şey ifade etmiyor, öğretmenin bilmesi gerekiyor ilk önce.” (Öğrenci18)

Tutum (f=5) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Bazen sorunun cevabını bildiğimiz halde sanal ortam olduğu için hani kalkmakta böyle bir utangaçlık durumu oluyordu çünkü sınıf ortamında daha samimi bir ortam oluyor ama sanal ortam biraz daha ciddi olduğu için hani ya yanlış bir şey söylersem de başkaları da dinliyorsa oluyor.” (Öğrenci1)

“Ben çok aktif katılım sağlayamadım açıkçası. Ya sanal eğitim benim için çok uygun değildi. Motivasyonumu çok düşürdü. Benim için uygun bir şey değildi yani. Ben yüz yüze eğitime daha iyi odaklanabiliyorum. Ben öyle biriyim yani. Kendi adıma söyleyebilirim.” (Öğrenci11)

Motivasyon (f=4) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Sevdiğim derslere çok daha aktif katıldım. Mesela İngilizceyi Arapçaya göre daha çok seviyorum. Ona daha fazla katıldım ama Arapçaya daha az katıldım.” (Öğrenci2)

“Ben derslere katılıyordum genellikle. Çok benim yabancı dile ilgim var zaten İngilizce olsun Almanca olsun. Severek katılıyordum. Derste de aktiftim. (Öğrenci10)

“Şöyle sanal sınıfta yani online eğitimde ne sosyal bakımdan arkadaşlarımızla konuşuyoruz ne de öğretmenlerle hani yüz yüze gelmiyoruz. O yüzden motivasyonu düşürdüğünü düşünüyorum ben. Hani yüz yüze eğitimde en azından arkadaşlarımızı görüyoruz, birilerini görüyoruz, öğretmenlerle yüz yüze geliyoruz. Etkileşimin daha çok arttığını, o yüzden daha etkili olduğunu düşünüyorum. Eğitim için daha sıkıntı olduğunu düşünüyorum. Eğitimin kalitesini düşürdüğünü düşünüyorum.” (Öğrenci11)

“Fen Lisesi olduğumuz için ve daha çok sınava odaklı olduğumuz için ve hani yurt dışı bir şeye de burada bir üniversitede okumak istediğim için aşırı bir ilgim yoktu. Derslere katılım fazla değildi. Ama hani derse katıldığımda da aktif şekilde rol oynuyordum, katılıyordum. Dile karşı çok bir ilgim olmadığı için.” (Öğrenci15)

Öğretim ortamı (f=3) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Başlarda hani sadece ben değil sınıf arkadaşlarım da bu teknoloji ortamına alışmaya çok zorlandık ama mesela şu an ben onları gözüm kapalı kullanabilirim çünkü yaklaşık bir-bir buçuk yılımız bu ortamlarda geçti yani sürekli bilgisayar başındaydık ama yani dediğim gibi ben kesinlikle yüz yüze olmasının taraftarıyım. Bu şekilde çok zor oldu. Hani bir de ben kendim için ekstra bir yetersiz olduğumu düşündüm çünkü on birinci sınıftayken düşündüklerim hani seneye sınava gireceğim ve bu sene on birinci sınıf gibi önemli bir sınıfı dijital ortamdan gördüğüm için çok eksiklerim var hala bazı konularda.” (Öğrenci8)

“Şöyle en başta zaten EBA’nın alt yapısı falan düşüktü bayağı hani. En başta direkt herkes çok zorlandı, öğretmenler, öğrencilerin hepsi çok zorlandı ama bir süre sonra herkes alışmaya falan başladı. Biraz da o yüzden rahat olduğunu düşünüyorum, bir süre daha sonra. En başta herkes için çok daha zordu bence. Sonradan biraz daha iyi olduğunu düşünüyorum.” (Öğrenci11)

“Yani biraz bocalanıyor tabi. Ben çok fazla bilgisayar kullanan bir insan olmadığım için bilmiyordum pek fazla ama arkadaşlarımla birlikte yardımlaşarak o şekilde öğreniyordum, yapabiliyordum, giriş sağlayabiliyordum. Sonradan adapte olundu.” (Öğrenci12)

4.2.5 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçlerine yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşleri Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamaları	Beklentiler	Birebir sözlü sınav olması	6
		Her ünite sonu sınav/ödevlendirme olması	3
		Sonucu değil süreci ölçen sınavlar olması	3
		Çevrim içi sınav olması	2
		Sınavların yüz yüze olması	2
		Her öğretmenin kendi öğrencisine göre tasarlaması	2
		Ünite sonlarında çevrimiçi kazanım testleri yapılması	2
		Kameralar açık çevrim içi sınav olması	1
		Güvenli bir site ve geri dönülemeyen bir sınav olması	1
		Sınavlar için farklı bir uygulama geliştirilmesi	1
	Yapılan çalışmalar	Çevrim içi sınav yapılmaması	10
		EBA'dan ödevlendirme olması	5
		Ünite sonlarında online yarışmalar yapılması	2
		Çevrim içi sınav yapılması	2
		Mail ile ödevler verilmesi	1
		Writing ödevlerinden not verilmesi	1
		Sosyal medya aracından test gönderimi	1
	Sınırlılıklar	Dil becerilerinin ölçülememesi	2
		Sanal ortamın sınırlılığı	1
		Güvenirliğinin olmaması	1

Tablo 21 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflardaki ölçme ve değerlendirme süreçlerine yönelik görüşleri; beklentiler (f=23), yapılan çalışmalar (f=22) ve sınırlılıklar (f=4) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir. Öğrencilerin ölçme-değerlendirme konusundaki beklentileri çoğunlukla birebir sözlü sınav olması gerektiği, her ünite sonu sınav veya ödevlendirme olması gerektiği ve süreci ölçen online sınavlar olması gerektiği şeklindedir. Sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirmede yapılan çalışmalar konusunda öğrenciler çevrimiçi sınav yapılmadığını ve EBA'dan ödevlendirmeler olduğunu belirtmişlerdir. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarının sınırlılıkları konusunda ise dil becerilerinin ölçülemediğinden, sanalın sınırlı ve güvenilirliğinin olmamasını dile getirmişlerdir.

Beklentiler (f=23) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Aslında yüz yüze olmadığı için bu biraz dezavantaj olmuştur bizim için.

Öğretmenimiz bize genellikle ödev vermişti, hani mail ödevi olsun o tarzda sorular

cevaplayarak ödevler yapmıştık. Aslında eğer bu online değil de yüz yüze olsaydı daha işe yarayabilirdi. Bu süreçte de ne yapılabilirdi? Aslında belki tek tek hani kişisel olarak öğretmenlerimiz bizimle görüşebilirdi İngilizce veya başka bir dil olarak. O zaman daha akılda kalıcılığı sağlanabilirdi diyebilirim.” (Öğrenci1)

“Bence sınav değil de -sınav bence öğrencilere çok stres veren bir şey- ama atıyorum her ünitenin sonunda bir uygulama üzerinden bize o konuyla ilgili paragraf, işte bir kelime sınırı içerisinde, yazmamız ya da onunla ilgili bir ödev yapmamız daha öğrenciler için hem bence daha öğretici hem de daha akılda kalıcı olabilir. Mesela sınav yapıldığı zaman onu sınava kadar aklımızda tutuyoruz. Sonrası yeterli kalıcı olmuyor.” (Öğrenci2)

“Online olarak bir en başta yapılan ödevler bir link gönderilip en azından süreli olarak konulup biz o sınava girip kendimizi değerlendirebilirdik. En azından bir kazanım testleri gibi bir şeyler olabilirdi.” (Öğrenci3)

Bence eğitim sanal olduğu için sınavın da sanal olması gerektiğini düşünüyorum. Sınavın da şöyle olması gerektiğini düşünüyorum. Her ünite sonunda bir sınav olması gerektiğini düşünüyorum ama bu sınavlardan verilen notlar yani sadece seviye belirlemek açısından olması gerekiyor hani karneye geçmemesi gerektiğini düşünüyorum. Yapılan sonda yapılan yapılacak bir sınav olması gerektiğini düşünüyorum, toplu bir sınav. Bu da kendi neler öğrendik bir sene içinde, onu görmemizi sağlayacağını düşünüyorum.” (Öğrenci4)

“Bence sözlü olması gerekiyordu. Basit de olabilirdi hani zorluyorlardı dersleri çok ve bizde de çoğu öğrenci katılmıyordu zaten. Katılanlar da yani nasıl diyeyim sözlü olması lazım.” (Öğrenci6)

“Yabancı dil yani bence daha çok konuşma üzerinden olmalı yani zaten tek Zoom’da vesaire sanal derslerde çok bir alternatifimiz yoktu. Daha çok bire bir ve

öğretmenle öğrencinin konuşması üzerine İngilizce vesaire ya o şekilde konuşma üzerinden rahat olabilirdi.” (Öğrenci7)

“Yani sınav sonuçta, önemli. Ben mesela bu derslere başlamadan önce hani genel mesela dinleme yapılacaksa o dinlemenin kesik kesik gelmemesi için daha iyi, hani interneti mi daha iyi onu bilemiyorum ama bir uygulama farklı bir uygulama üzerinden yapılabileceğini düşünüyorum mesela. Bunun için bir uygulama geliştirilebilir.” (Öğrenci8)

“Bence çevrimiçi yapılmalıydı. Bence Writing ve Speaking açısından olmalıydı. Diğer becerilerden değil. Sınavları bence öğretmenler tasarlamalıydı çünkü değişiyor. Kişilerine göre değişiyor.” (Öğrenci9)

“Bence şöyle: direkt böyle her şeyi etkileyen bir sınav olmamalıydı hani böyle ünite ünite, konu konu, karneyi etkilemeyecek şekilde öğrencilerin başarısını ölçmek için yapılabilirdi. Öğrencileri strese sokmamak amacıyla o şekilde yapılmalıydı bence. Başarıyı ölçmek için yapılmalıydı. Her öğretmenin kendi tercihi olmalıydı.” (Öğrenci11)

“Bence periyodik sınav olmalıydı. Ay başı falan olabilirdi yani. Tek ve senenin sonunda olması birazcık kötü oldu bence.” (Öğrenci14)

“Mesela yine internet üzerinden yapılacak ama şey böyle gerçek sınav gibi hissiyatı olacak. Böyle şıkları bir daha yani tekrardan sınavı bitirdiğinizde tekrardan dönemeyeceğiz. Biraz daha güvenilir olması için. Çünkü EBA’da geri dönülebiliyordu yani işaretledikten sonra.” (Öğrenci16)

“Bence site güvenli olmalıydı. Biz sınav yaptıktan sonra tekrardan o sınava dönülmemesi lazım. Böyle bu sayede cevaplar da değiştirilir ve çok sağlıklı ortam oluşmaz. Onun dışında bize gönderiliyordu ya hani şey mail olarak gönderilebilirdi. Oradan da yapılabilirdi uygulamalar dışında. Bence süreci ölçen bir sistem

olmalıydı. Ara sıra yapılmalıydı ama tabi ki çok ara sıra da denilmez yaptıkları. Yani bir dönemde bir tane falan yapıyorlardı.” (Öğrenci17)

“Birebir yapılmalıydı bence yani en mantıklısı o geldi ki kamera açılmadığında zaten sınavın hiçbir güvenilirliği kalmadığı için sonuçları hiçbir anlam ifade etmiyor bence. Herkesin arasında da kamera açtıramaz. Birebir yapılması en iyi olur. Ona da süre ayıramaz ki zaten. Her türlü olmuyor.” (Öğrenci18)

“Ölçme değerlendirme yapılmadı. Yapılmalıydı, LGS vardı çünkü. Öğrencilerle birebir sözlü ve test usulü sınav yapılabilirdi.” (Öğrenci19)

Yapılan çalışmalar (f=22) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Bir sınav yapılmadı ama ünite sonlarında mesela ölçme değerlendirme testleri yapılabilirdi hani öğrencilerin ne gibi konularda eksiklikleri var, daha çok daha yoğun. İlerleyen derslerde mesela onların üstünde durulabilirdi.” (Öğrenci5)

“Çevrimiçi ortamda yapılmadı, hayır. Biz yüz yüze sadece okula geldik. Ödevlendirme de evet bazen oluyordu. Az oluyordu ama. Çok ödevimiz olmuyordu. Ders kitaplarından mesela üçüncü etkinliğimiz ödevdi. Bir sonraki derste ise onu sözlü olarak işliyorduk.” (Öğrenci8)

“Online bir çevrimiçi yapmadık, okula geldik sınav olduk.” (Öğrenci9)

“Bizde hocamız Padlet üzerinden yazdığımız Writing’lerden not veriyordu bize. Onun dışında herhangi bir sınav olduğunu hatırlamıyorum. (Öğrenci10)

“Sınav yapmadık ama Kahoot uygulaması vardı ya oradan hocamızla birlikte hem eğlence katarak birlikte birbirimizle oyun oynuyorduk. Çok fazla değil yani bir ünite bitti mi, o üniteyle ilgili. Çevrim içi bir sınav yapılsaydı, yani nasıl desem, bence kameralar açık olmalıydı çünkü her çocuğun ne yaptığı bilinmez. Ben kendimi biliyorum. Kendim açısından konuşayım hep oturuyorum, hocayı dinlerdim. Ölçme

değerlendirme yapılsa da zaten kendimi bildiğim için, dürüst bir öğrenci olduğum için önünde oturur yapardım. O şekilde. Belki de bize PDF'leri atılıp biz onların çıktısını alıp önümüzde kamera açık bir şekilde yapabilirdik. O şekilde düşünüyorum.”
(Öğrenci12)

“Çevrimiçi sınav galiba yanlış hatırlamıyorsam İngilizcede olmuştu. Almancaya yeni başlamıştık zaten. İngilizce hoca elli soruluk bir test atmıştı seviyemizi belirlemek için. WhatsApp üzerinden atmıştı. Ben arkadaşlarıma göndermiştim PDF olarak. Ama Kahoot ile İngilizce derslerinin sonlarına doğru artık konuları tamamladığımız için hocamız Kahoot üstünden de tüm sınıfa online olarak yarışma yapmıştı. Tabi sonrasında cevap anahtarı da gönderilmişti. Doğru çözen bir öğrenci için bence seviye belirlemek için yeterli bir sınavdı. Kahoot uygulamaları da.” (Öğrenci13)

“Hazırlıkta senenin sonunda bir tane yapılmıştı hani. Dinleme, konuşma, yazma olarak. Dil bilgisi sorusu yoktu yani fazla. Konuşma olarak etkiliydi. Yani konuşma sınavının bir katkısı oldu bence ama derste işlenen dil bilgisi konuları mesela passive falan hiçbir şey sınavda çıkmadı yani karşımıza. O yüzden fazla katkısı olduğunu düşünmüyorum yani. Bunların üzerine bence derste işlediğimiz grammar konularının da çıkması gerekiyordu.” (Öğrenci14)

“Tam olarak ölçme yapılmadı, aşırı bir ilgi yoktu zaten. Ödevler üzerinden bir ölçme değerlendirme sınavları atıldılar ama hani onlar da çok şey değildi.”
(Öğrenci15)

“Bize şey gönderiyorlardı EBA'dan ödev falan gönderiyorlardı. Test gönderiyorlardı. Onları yapıyorduk. Onlar üzerinden genelde sözlü notu vermeye çalışıyorlardı.” (Öğrenci16)

“Yani çok öyle bir şey yapılmadı ama hocalar EBA’dan ödev gönderiyordu. Oradaki ödevlerde süre vardı. O sürede yapıyorduk. Bu performans notumuzu da etkiliyordu tabi ki. Ara sıra hep gönderiyordu hocalar.” (Öğrenci17)

“EBA’dan süreli quiz yaptık. Fakat sınavlar yüz yüze olmalıydı.” (Öğrenci20)

Sınırlılıklar (f=4) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Çevrim içi sınavlar yeterli sayılabilir ama her beceriyi ölçmüyor. Bence öğretmenle bir defa karşılıklı bir şekilde konuşmak her zaman daha sağlıklıdır. Öğretmenin de gözlemleri olur.” (Öğrenci13)

“Dört temel beceriyle ilgili her şeyle ilgili bir şey olması gerekiyordu bence. Hani dinleme metni olmalıydı. Okuma, yazma işte konuşma da olmalıydı. Onlar sınav olmadığı için ölçülemedi. Online’da sınırlıydı.” (Öğrenci15)

“Yapıldı ama sonuçta sınavın ortasında önünde bilgisayar var. Bilgisayardan direkt Google çeviriden her şeye bakıp geçirebiliyorsun. Online hiçbir güvenilirliği olmuyor. Güvenilirlik sağlayabilmek için de kamera falan açtırmak gerekiyor ki onu da hiç etik değil bence. Odamı göstermek istemiyorum insanlara yani.” (Öğrenci18)

4.2.6 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
		Bilgiye ulaşabilme kolaylığı	5
		Öğretmen ve arkadaşlarımızla sağlığınımdan olmadan ders işleyebilme	2
	Eğitim ortamı	Derse katılma/erişilebilirlik daha kolay olması	1
		Derslerin sessiz sakin işlenebilmesi	1
		Bilgisayar ekranı küçük olduğundan her şeyin görünür olması	1
		Ders materyallerinin çeşitliliği sayesinde daha anlaşılabilir olması	4

Sanal sınıfta yabancı dil öğretimi	Yabancı dil öğretimi	Her yerde dil öğrenebilme imkânı	2
		Geleneksel sınıfla neredeyse aynı olması	2
		Dil dersleri için sanal sınıfın daha rahat olması	1
		Hedef dilde konuşmanın daha rahat olması	1
	Zaman	Zaman tasarrufu sağlaması	3
		Konuları daha hızlı öğrenmeyi sağlaması	1
		Zaman yönetiminin daha iyi olması	1
		Yorucu olmaması	1
	Konfor	Evde olma rahatlığı	1
		Evde dikkat dağınık kimse olmaması	1
		İstekli olan öğrencilerin faydalanabilmesi	1
	Tutum	Öğretmenlerin derse katılan öğrencilere daha çok yaklaşması	1

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi ile ilgili olumlu görüşleri; eğitim ortamı (f=10), yabancı dil öğretimi (f=10), zaman (f=5), konfor (f=3), tutum (f=2) şeklinde alt temalar ile kategorize edilmiştir.

Eğitim ortamı (f=10) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Olumlu olarak sınıf ortamı olduğu için hani öğretmenlerimiz bize daha çok yardımcı olabiliyordu. Hem de arkadaşlarımızla birlikte daha samimi bir ortam olduğu için daha çok yararını sağlayabiliyorduk. Mesela bazen bilmediğimiz kelimeler ağırlıkta olabiliyordu ama teknolojik cihaz kullanımına izin verilmediği için okulda, kullanamıyorduk. Belki söylediğimizi unutabilirdik. Ama evde her şey elimizin altında olduğu için telefon veya sözlük, hemen oradan bakıp cevap verebiliyorduk. O yüzden böyle diyebilirim. Okulda daha zorlanıyorduk” (Öğrenci1)

“Olumlu yanı mesela hiç tabi Covid döneminde korkuyoruz kendimize bir şey bulaşacak diye ama en azından online olarak da bunların korkusunu yaşamadan arkadaşlarımızla görüşebiliyoruz, derslerimizi belki yüz yüze olduğu kadar olmasa da ama ne azından bir şekilde kendimize yararı olacak kadar alabiliyoruz.” (Öğrenci3)

“Mesela katılma daha kolay, erişilebilirlik bana göre daha kolaydı. Örneğin hani dışarda olsam bile ben bazen kulaklık takıp beş on dakika kadar elimden geldiğince katılabilmeye çalışıyordum. Onun dışında internet imkânımız da olduğu

için daha kolay bir şekilde hani hocanın sorduğu soruları bilmediğimiz zamanlarda da olsa internetten erişip cevaplayabiliyorduk. Bu şekilde faydalı oldu.” (Öğrenci5)

“Konuları daha hızlı mesela öğrenebiliyorduk. Bir de hızlılığa bizi kesinlikle alıştırdığını düşünüyorum. Bir de mesela benim için adapte olmak çok önemli. Her şey ekranda küçük bir ortamda ve hani bilgisayardan bağlanıyordum. Bilgisayar benim için yeterliydi. Her şey gözümün önündeydi. İstedğim an her yere bakıp ulaşabiliyordum ama sınıfta mesela daha büyük bir tahta, iki tahta hani düşündüğünüzde. Bir tuhaf hani insanın mesela dikkati dağılabiliyor ama canlı derste masamda tek başımayım. Dikkatimin dağılacağı kimse yok. Başından da kalkmadan dinliyorsam bu yönden olumlu olduğunu düşünüyorum. Daha çok dikkatli dinleyebildim yani derslerimi.” (Öğrenci8)

“Derste en azından konuşulmuyor ya şey olarak ve dersi dinlemek isteyen öğrenciler daha fazla şey olabiliyor, bilgi alabiliyor.” (Öğrenci9)

“Bilinmeyen kelimeleri Google’ den rahatlıkla bakabildim. Bilgiye hızlıca erişebildim.” (Öğrenci20)

Yabancı dil öğretimi (f=10) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Yabancı dil daha rahat oluyorduk konuşma açısından çünkü çekiniyorduk çoğu şeyde konuşurken. Sanal ortamda daha rahattı.” (Öğrenci7)

“Olumlu yönleri neredeyse sınıfla birebir aynı. Bir de şöyle bir şey var, Online dersteyken biz daha çok ekran başındayız. Sınıfta da tahtalar var ama çok kullandığımız söylenemez. Video, animasyonlar olsun onların kullanımı arttığı için daha güzel anlaşılabilir oldu.” (Öğrenci10)

“Olumlu yönleri ne olabilir? Daha çok teknolojik materyaller kullanılıyor. Olumlu olarak bunu söyleyebilirim. Daha çok kullanılma imkânı oluyor Zoom’dan falan filan.” (Öğrenci11)

“Dil öğretme konusunda olumlu yanları yani. Bir yere gitmiyorsunuz. Toplu taşıma kullanmıyorsunuz, araba vesaire kullanmıyorsunuz. Hemen telefonla veya bilgisayarla açıp hemen dinliyorsunuz. O şekilde öğreniyorsunuz. Bunu diyebilirim.” (Öğrenci12)

“Olumlu yönünü ele alırsak şu ankiyle pek bir farklı olduğunu zannetmiyorum. Sadece Padlet ve Kahoot’u kullanmıyoruz. Yüz yüze ile pek bir farkı yok. Aynı kesinlikle.” (Öğrenci13)

“Olumlu yönleri online materyallerin daha çok kullanılabilir olması çünkü sınıfta tahtadan açılması, işte herkesin ortak bir cevap vermesi zor oluyordu.” (Öğrenci15)

Zaman (f=5) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Zaman. Bir kere en önemlisi zaman açısından bayağı olumlu oluyor. Ulaşılabilirlik açısından olumlu oluyor. İşte telefon, sözlük, kitap açısından hiçbir şeyi evde unutma gibi bir sorun olmuyor.” (Öğrenci4)

“Mesela dersler sekizde başlıyor, biz yediyi elli beş geçe kalkıp ilk derse girebiliyorduk. Bence tek olumlu yönü buydu. Yol süresi gidiyordu işte.” (Öğrenci18)

“Zaman yönetimi daha iyiydi.” (Öğrenci19)

Konfor (f=3) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Bence okulda çok fazla vakit geçirdiğimiz için sanal sınıfta daha etkili oluyor. Okulda 5’e kadar kalıyoruz ama sanal sınıf olduğu zaman sözel dersler yani dil dersleri açısından bence daha rahat oldu. En azından çok yorulmadık.” (Öğrenci2)

“Evde olmak iyi. Evde mesela saatler ileriye. Ders saatleri ileriye ve az da olsa biz kafamızı verebiliyorduk. Daha çok derse girme isteğimiz oluyordu.”
(Öğrenci6)

Tutum (f=2) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Olumlu yönü hocaların derslere katılan öğrencilere daha çok yaklaştığını gördüm hani daha çok onların başarısına yardım etti ama katılmayan öğrenciye de tam tersi olarak onlar da daha kötüleşti yani. Bence bir farklılık oluştu yani. Farklılık daha da çok açıldı başarı olarak.” (Öğrenci14)

Kendini geliştirmek için bir avantaj olabilir. Öğrenmek isteyenler için. Dediğimiz üzere birbirimizi yüz yüze göremiyoruz. Yazma da yapmıyoruz. Birçok eksikliklerden biri de sanal sınıfta normal yüz yüze yapmış olduğumuz şeyleri yapmıyoruz. Böylelikle daha eksik, daha geri kalıyoruz açıkçası. Bunun için şeyler daha verimli bir ortam yapabilirlerdi.” (Öğrenci17)

4.2.7 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine yönelik öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Teknoloji		Ses kesintileri, teknik aksaklıklar yaşanması	13
		Derse katılım araç problemleri	3
		Yüz yüze sınıf gibi olmaması	2
		İnsanları hareketsizleştirilmesi	1
		Sistemin yetersizliği	1
		Sağlık problemleri	1
	Motivasyon	Çekingenceklik olması	6
		Yeterince duygularımızı açamama	2
		Evde dikkat dağıtacak şeylerin fazla olması	1
		Motivasyonu düşürmesi	1
Güçlükler		Kamera açmanın özgüven kırıcı olması	1
		Derslerin tekrarının/tefafisinin olmaması	3
		Yoklama alınmadığından derslere devam sıkıntısı olması	3

Öğretimin yönetimi	Öğretmenin teknolojik bilgi yetersizliği	2
	Öğretmenin öğrenemeyen öğrencisini görememesi	1
	Verimli ders işlenememesi	1
	Konuşma becerisinin hiç yapılamaması	1
Etkileşim	Yeterince iletişim kuramama	6
	Etkileşimin zayıf olması	3
	Yüz yüze sınıfta olduğu gibi derse katılamama	2
Öğrenci	Odaklanma/dikkat sorunu olması	2
	Uygulamayı etkili kullanamayan öğrencilerden dolayı kargaşa olması	1
	Dersleri yeterince anlayamama	1
	Derslerimizin düşmesi	1

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi ile ilgili olumsuz görüşleri; teknoloji (f=21), motivasyon (f=11), öğretimin yönetimi (f=11), etkileşim (f=9), öğrenci (f=7) şeklinde alt temalar ile kategorize edilmiştir.

Teknoloji (f=21) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yönleri olarak da dediğim gibi en fazla yaşadığımız sorun internet sıkıntıları oluyordu genellikle. Uygulamalar çok güzel, ses ve kamera sayesinde. Bunlar çok verimli şeyler ama internet sıkıntısı olduğu için çok fazla bazen derse katılamıyorduk, bazen dersten uygulama sıkıntısı yüzünden atılabiliyorduk. Bu tür sıkıntılar yüzünden de olumsuz yönlerine ekleyebilirim.” (Öğrenci3)

“Bence hani tüm olarak sadece okulda da değil herkes online yapmaya başladı iş toplantıları falan da. İnsanlar arasındaki iletişim kesinlikle çok azaldı. İnsanlar daha hareketsiz oldu. Hani en ufak bir sıkıntın olsa bile gözünde çok böyle hani aşılamayacak gibi görünüyordu ama şu an mesela okula geldiğimde arkadaşlarım var, evet o zaman da vardı ama telefonda anlatmak mı? Yüz yüze anlatmak mı? Tabii ki de yüz yüze olması duygularımızı daha iyi açmamıza neden oluyor bence. Aslında yabancı dersler açısından daha da önemli. Mesela konuşma var, dinleme var. Hani bunlar olmayacaksa insan zaten kendini geliştiremiyor zaten bu dersler için. O yönden en azından bir ses problemi olmuyor ya da öğretmenin

anlatmak istediğini daha iyi anlıyorsun. Bir tahtaya yazı yazmak bile daha kolay hani Zoom'da yazı yazmaya göre.” (Öğrenci8)

“Yani tam olarak olumlu diyemem çünkü okulda yani yüz yüze olmak farklı, öbür tarafta sadece bir kameraya bakmak ya da işte bir ekrana bakmak ayrı. O nedenle bence yüz yüze daha iyi. Kamerasını açan oluyor bazen, sesini açan oluyor. O zaman araya bir kargaşa giriyor. Hoca mesela konuşurken veya Listening yaparken müzik açanlar oluyor. O yüzden bu da kötü bir yanı bence.” (Öğrenci12)

“Yani çok pek de olumlu yönü yok. Çünkü geleneksel sınıf daha verimli. Hem yüz yüze birbirimizi görebiliyoruz hem konuşma gibi eksiklikleri orada da yapabiliyorduk. Ama burada pek konuşma, arkadaşla konuşma, öğretmenle konuşma olmuyor çok. Derslere katılan da açıkçası bilgisayar başında bile duruyordu öyle yani.” (Öğrenci17)

“Her türlü bence geleneksel sınıf daha iyi. Her öğrencinin imkânı olmuyor mesela. Biz sırf derslere girebilmek için bir tane bilgisayar almak zorunda kaldık. Ekonomik sıkıntıya sokuyorlar insanı. Benim ikizim var mesela. Online eğitim boyunca biz aynı odayı paylaşıyoruz. Ya biz aynı anda aynı odada farklı derslere nasıl girelim? Kulaklık almak zorunda kalıyoruz. Kulaklık aldığımızda bile biz konuşurken ya ben konuşurken diğerine ses gidiyor. O konuşurken bana ses gidiyor. Olmuyor yani. Ortak oda paylaşmak olmuyor. Herkese yeni bir oda vermek zorunda kalıyor mesela. Ben kendi odamda kaldım, ikizimi salona gönderdim. Yapmak zorunda kaldık. İki kişi yan yana olmuyor.” (Öğrenci18)

“Bağlantı problemim olduğu zaman ders kaçırınca bir daha geri dönüşü olmuyordu. Ekrana çok maruz kaldığımız için baş ağrısı, göz problemleri yaşadık.” (Öğrenci19)

“İnternet bağlantı problemleri, cihaz eksiklikleri vardı maalesef.”

(Öğrenci20)

Motivasyon (f=11) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Bazen ortamda tam sağlayamayabiliyorsun ev içinde. Onun haricinde bir yeri kaçırdığında hani tekrar istesen, hocana söylesen dinleyebilirsin ama bazen çekingen davranıyorsun. Hani herkes şimdi dinlemiştir, bir tek ben dinlememişimdir gibi bir baskı oluyor üzerinde.” (Öğrenci4)

“Hocayla geleneksel sınıftaki kadar diyalog kuramıyorsun, hani her merak ettiğini soramıyorsun hani bir şey oldu mu. Başkalarının vaktini yemekten korkuyorsun, çekiniyorsun.” (Öğrenci9)

“Olumsuz olarak da motivasyonu düşürdüğünü söyleyebilirim. Öğrencinin dikkatini hani dikkati başka yerlere gidiyor, dağılıyor hani. Derse çok odaklanamadığını söyleyebilirim. Hani yemek yiyeyim, su içeyim diye falan deyip gidiyor yani.” (Öğrenci11)

“WhatsApp’ tan sorular sorabiliyordum ama yine de çekingenlik vardı.” (Öğrenci19)

Öğretimin yönetimi (f=11) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yönleri yazma açısından çok zordu çünkü ekranı görememe vesaire ya da hocanın ekranı ayarlayamaması, o kelimeleri bizim bilmememiz. Bunlar zorluyordu.” (Öğrenci7)

“Normal yüz yüze eğitimdeki gibi olmadı. Hani yoklama alınmadı vesaire bu olumsuz yönü. Derslere katılım o yüzden sağlanamadı aktif olarak bildiğiniz gibi.” (Öğrenci14)

“Olumsuz yönleri odaklanma sorunu dediğim gibi. Öğrencilerin odaklanması zor oluyordu. Öğretmenin öğrencileri görmediği için onlara karşı bir şeyi de olmuyordu. Fark edemiyordu öğrenemeyen öğrencisini. Soru sorma azdı, iletişim azdı. O yüzden çok da dahil olamıyorduk açıkçası.” (Öğrenci15)

“Konuşma becerisi hiç yapılamıyordu.” (Öğrenci20)

Etkileşim (f=9) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Sadece etkileşim mesela öğretmenimizin konuşmasını duyabiliyorduk ama biz karşı tepki vermiyorduk. Bu olumsuz bir şey ama mesela sınıfta öğretmenimize bir tepki verebiliyorduk. İşte kamerayı açayım derken o tepki orada bitiyordu. Olmuyordu.” (Öğrenci1)

“Olumsuz yönleri de sanal sınıfta söylediğim gibi etkileşim çok az oluyor, çok fazla değil ama kısmen olumsuz oluyor.” (Öğrenci10)

“Olumsuz yönü katılım bakımından bazı öğrencilerin veya sanal ortamda dersten bir anda ayrılıp çıkabilirler veya hiç bağlanmazlar veya sadece ismini orda gösterebilirler ama geleneksel sınıflarda hem iletişim daha sağlıklı olur hem öğretmenin her bir öğrenciyle yine ilgilenmesi daha sağlıklı olur. Öğrenciye daha fazla şey öğretebilir. Öğrenci daha iyi bir şekilde anlayabilir çünkü sanal ortamda internet sıkıntıları olur, verici sıkıntıları olur. O yüzden ses veya gönderilmek istenen şey tam anlaşılmayabilir. Olumsuz yönlerin de bunlar olduğunu düşünüyorum.” (Öğrenci13)

“Çok bir olumlu yönü yoktu aslında geleneksel sınıfa nazaran çünkü dediğim gibi internet kopuklukları falan olabiliyordu. Çok verimli işlenemiyordu yani dersler. Geleneksel sınıfın daha iyi olumlu yönleri var yani. Öğretmenin ne dediğini daha net anlıyoruz. Öğretmenin ne anlatmaya çalıştığını daha net anlıyoruz. Yani öğretmenle göz teması kurmak bile önemli bence.” (Öğrenci16)

Öğrenci (f=7) alt temasına yönelik bazı öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yönü yani tabii ki de bir yüz yüze arkadaş ortamında olduğu gibi olmuyor her ne kadar konuşsak da görüntü de mikrofon da olsa. Yani daha çok katılabiliyorduk yüz yüze eğitimde.” (Öğrenci5)

“Olumsuz da yani derslerimiz daha düşüyordu. Anlamıyorduk. Yüz yüze daha güzel oluyordu. Derslerin tekrarı da yoktu.” (Öğrenci6)

4.2.8 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler konusunda öğrenci görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler konusuna ilişkin görüşleri Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24. Öğrenci görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler	Sanal Sınıf	Kamera ve mikrofonların açık olması	11
		Yüz yüze eğitime benzeresi	2
		Sanal eğitim olmaması	1
	Okul Yönetimi	Dersler kayıt altına alınması	7
		Yoklama alınması	4
		Katılım zorunluluğu olması	1
		Ekstra kurslar yapılması	1
		Disiplin olması	1
		Öğrencilere fırsat-imbân eşitliği sağlanması	5
	Üst Yönetim	EBA’nın geliştirilmesi	3
		EBA destek noktalarının çoğaltılması	1
		Altyapı ve internet hizmetlerinin geliştirilmesi	1
		Ders sürelerinin daha uzun olması	1
	Yabancı dil öğretimi	Derslerde zengin materyaller kullanılması	5
		Kazanım testleri yapılması	2
		Öğretmenle birebir görüşme olması	1
	Öğretmen	Yabancı dil derslerine özel bir uygulama olması	1
		Öğretmenin teknolojik bilgisinin yeterli olması	1
	Öğrenci	Öğrencilerin aktif katılımlarının artması	1

Tablo 24 incelendiğinde öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentileri; sanal sınıf (f=14), okul yönetimi (f=14), üst yönetim (f=11), yabancı dil öğretimi (f=9), öğretmen (f=1), öğrenci (f=1) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir.

Sanal sınıf (f=14) alt temasına yönelik bazı öğrenci önerileri şu şekildedir:

“Bence ilk olarak daha etkileşimli olması için her öğrencinin kamera ve mikrofonunun açık olması çünkü çoğumuz tam etkili katılamadık işte mesela yemek yerken açıp dinliyorduk hani katılmak zorunda olduğumuz için. Onun dışında daha etkileşimli olurdu mesela bizim de konuştuğumuz, katıldığımız zaman.” (Öğrenci2)

“Yani öğrenciler olarak hepimizin derse katılımı, kameraların ve sesin açık olması gerekiyor. Aynı şekilde öğretmenin de. Kapalı olunca nasıl desem iletişim yok.” (Öğrenci6)

“Bence kesinlikle kameralı ve mikrofonun açık olduğu eğitim daha iyi olurdu. Katılım zorunluluğu bence olmamalı çünkü istemeyen öğrenci zaten derse gitmiyor. Yani bir zorunlu olarak seçiyor eğitimi ve bence ona çok bir şey katacağını düşünmüyorum.” (Öğrenci9)

“Bazen ortam uygun olmuyor vesaire ama istisnalar dışında kameralar açık olabilirdi bence.” (Öğrenci10)

“Yüz yüze eğitimle fazla bir farkının olmaması gerekiyor bence. Genel olarak kurallar hani yoklama tekrar alınması lazım, kameranın zorunlu olması lazım gibi. Başka bir şey aklıma gelmiyor ama her ay sınavlar olması lazım.” (Öğrenci14)

“Yani kameralar açık olabilirdi. Mikrofonlar da açık olabilirdi ama ne kamera açık oluyor ne mikrofon. Yani katılan da açıkçası kendini belli edebilmesi için mikrofonu açıyor. Zaten kameraları açmak yasaktı. Bundan dolayı zaten normalde de verimli bir ortam oluşmuyordu. Kameralar açık olmazsa daha da verimli bir ortam oluşmaz. Herkesin konuşabilmesi için, etkileşimi arttırmak için lazımdı bence.” (Öğrenci17)

“Ya direkt sanal eğitim olmasın ya. Daha iyi öneri yok yani.” (Öğrenci18)

“Bütün öğrenciler kamera açmalıydı.” (Öğrenci19)

“Kameraların açık olması gerekirdi.” (Öğrenci20)

Okul yönetimi (f=14) alt temasına yönelik bazı öğrenci önerileri şu şekildedir:

“Öncelikle gerçek hayattaki gibi yani normal hayatımızdaki gibi mesela diyelim ki sınıfımızda bir yoklama alınıyor ama o yoklama dışında online eğitimde öyle bir şey olmuyordu. En azından girenle girmeyen arasında bir fark olmalı bence. Çünkü okula geldiğimiz zaman evet o sabah saatlerinde kendi yorgunluğumuzu biriyle karşılaştırabiliyoruz ama online derste böyle bir şey olmadığı için herkes eşit sayılıyor. Herkes aynı şekilde görülüyor. Bunun bir farkı olmalı ve mesela online eğitim evet öğretmenime derste soru sorabiliyorum, ders dışında soru soramıyorum maalesef çünkü süreli olduğu için dersten sonra hocamla görüşemiyorum. Bunun gibi kayıt altına alınıp ben o dersi tekrar dinlermiş gibisine hocama soru sorma etkinliğini kazanabilirim diye düşünüyorum.” (Öğrenci3)

“Mesela özel okullarda kamera açma zorunluluğu var. Mesela devlet okullarında yok. Mesela özellikle dil dersi için kamera açma zorunluluğunun olması gerektiğini düşünüyorum. Belki mikrofon değil ama kameranın açık olması gerektiğini düşünüyorum hani daha etkili dinleme açısından.” (Öğrenci4)

“Bir de yoklama biraz sıkıntı oldu aslında uzaktan eğitimde. Mesela biz bugün şey okulda normal yüz yüze eğitimde yarım gün gelmesek bile şey e-okula işlenebiliyor ama orada son beş, on, on beş dakika katılanlar da derse katılmış gibi gözüktü ve bence bu yoklama biraz haksızlık oldu katılan ve katılmayan için.” (Öğrenci5)

“Dersleri tekrarlayamıyorduk. Derslerin kayıt altına alınıp bunları tekrardan izlenme şeyi olsaydı imkânımız olsaydı daha rahat olurdu. Yabancı dil zaten genel olarak bizi zorlayan bir ders. Eğer kayıt altına alınsaydı ve biz bunu tekrar edebilseydik daha rahat olurdu. Daha verimli olurdu.” (Öğrenci7)

“Öğrenci ders kayıtlarına erişebilmeli bence. Dersi tekrar etmek için. Sadece öğretmenler açısından olmamalıydı bence.” (Öğrenci9)

“Yani bir platform üzerinden o ders kayıtlarına ulaşma olsaydı bence gayet güzel olurdu yani.” (Öğrenci10)

“Ekstra kurslar yapılabilirdi bence. Yani tabi Millî Eğitim Bakanlığı buna izin veriyor mu bilmiyorum ama ben Almancayı çok seviyorum. İngilizce böyle o kadar çok diyemeyeceğim ama severim onu da. Almanca daha bir tık öne geçiyor. Onun için bir kurs isterdim. Mesela hafta sonları cumartesi günü mesela. Cumartesi günü iki ders daha eklense. Birlikte hocayla daha çok konuşma vaktimiz olsa. Ya belki birebir olabilir ama bu kadar kişi arasından tabi birebir olabilmesi sıkıntı. Ekstra takviyeler olabilirdi.” (Öğrenci12)

“Dersler kayıt altına alınmalıydı.” (Öğrenci19)

Üst yönetim (f=11) alt temasına yönelik bazı öğrenci önerileri şu şekildedir:

“Bir kere EBA’nın alt yapısı çok kötü olduğu için ben ilk önce onun geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Hani kopmalar oluyor, site bir anda kapanıyor. Bunların düzeltilmesi lazım en öncelikle. Ve sonra derste kullanılan materyallerin öğrenciye dersi daha keyifli hale getirilmesi lazım yani bunun geliştirilmesi gerek. Öğrencinin dikkatini derse odaklayacak şekilde geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Öğrenci11)

“Bence herkesin eşit şartlarda eğitim alabilmesi için bir kere sanal eğitimde en önemli şey vericiler ve alt yapı, internet alt yapıları olduğu için altyapı hizmetinin daha arttırılması ve altyapıların geliştirilmesini düşünüyorum. Bu eğitimi arttıracaktır. Bir de EBA sistemi geliştirilmeli. Mesela şimdi her öğrenci tek bir bakış açısıyla anlamaz. İki üç farklı bakış açısı veya öğretmenden anlamaz iki üç farklı öğretmenden de anlatılırsa öğrenci anlayacaktır. İşte birkaç dakika dinler,

hangisinden anlarsa, neyse işte, anladığı tarzdan öğrenir. Bu da öğrenmeyi arttıracaktır. Eşit şartlar söylemişken bir de maddi durumu iyi olmayan öğrencilere de bence maddi durum veya internet olur cihazlar olur altyapılar olur. Veya bir ara şey vardı galiba bazı MEB noktaları vardı orada eğitim alıyorlardı. EBA destek noktaları belki çoğaltılabilir. Yani böyle destekler olsa daha iyi olabilir.” (Öğrenci13)

“Herkes bilgisayar, internet imkânı sağlanmalıydı ilk önce. Böylece internetim çekmiyor hocam şeylerinden de kurtulmuş oluyoruz. Bir de şey olmalı. Disiplin çok önemli. Disiplin için de hocaların öğrencileri görmesi gerekiyor. Bunun için de kamera açmak lazım tabi ki ama kamera açmanın da sıkıntıları var.” (Öğrenci18)

“Her öğrenciye soru-cevap hakkı verilebilmesi için ders süreleri daha uzun olabilirdi. Ayrıca her öğrencinin derse girebileceği cihazı olmalı.” (Öğrenci19)

“Herkes cihaz desteği sağlanmalıydı.” (Öğrenci20)

Yabancı dil öğretimi (f=9) alt temasına yönelik bazı öğrenci önerileri şu şekildedir:

“Eğer internet altyapımızda bir sorun yoksa öğretmenimiz bizimle eğer tek tek görüşme sağlayabilir çünkü bazen kalabalık ortamlarda hani konuşmakta belki utanabilirdik. Hani aksanımızın yetmeyeceğini veya kelimeleri yanlış telaffuz edeceğimizi düşündüğümüz için kalkmaya çekinebiliriz ama eğer tek tek bir görüşme yapılırsa daha rahat hissedebiliriz.” (Öğrenci1)

“Kazanım ölçme değerlendirme testleri yapılabilir. Bu şekilde eksiklikler giderilebilir ve kamera ve mikrofonu daha çok öğrenciyle kullanılıp daha etkili bir şekilde ders işlenebilir. En azından yabancı dil dersleri için olabilirdi.” (Öğrenci5)

“Mesela biz bir metin işlerken bilmediğimiz hani anlamadığım kelimeleri öğretmenime soruyordum, o cevaplıyordu ama en basitinden grafik tablet kullanmadığımız dersler de oluyordu. Almanca dersi mesela. Dil bilgisi konularını o yüzden hoca çok yazıp gösteremiyordu. Yazılı olan bir kaynaktan açıyordu ya da bazen hani sözlü de ekleyebiliyordu ama ben onu anlamadığım için yazamıyordum defterime. Bunun hani daha kolay yazılabilecek sadece yabancı dil dersleri için olan bir uygulama kullanabilirdik dediğim gibi. Ya da mesela öğretmenimiz bize bu kaynakları yazılı olarak farklı bir ortamdan hepimizin ulaşabileceği bir yere bulabilirdi. Evet EBA’da bu var ama yeterli olduğunu düşünmüyorum.” (Öğrenci8)

“Daha çok animasyon, görsel materyaller vesaire kullanımının artması güzel oluyor, anlaşılabilirliği arttırıyor.” (Öğrenci10)

“Bir öğrenci gözüyle önerim görsel ve işitsel materyallerin bol olması gerektiği.” (Öğrenci12)

“Online oyunlar, etkinlikler, öğrenmeyi kolaylaştıracak şeyler, ilgi çekici şeyler olmasını tercih ederdim.” (Öğrenci15)

“Bizim yaştaki çocuklar oyunlarla daha iyi öğreniyor. Şu andaki İngilizce bilenlerin hatta çoğu yabancı dil bilenlerin çoğu oyunlardan, dizilerden falan öğreniyor yabancı dilleri. Yani bize de mesela Kahoot var onun gibi uygulamalardan oyun öğretebilirlerdi. Yani oyunla öğretebilirlerdi.” (Öğrenci16)

Öğretmen (f=1) alt temasına yönelik bazı öğrenci önerileri şu şekildedir:

“Öğretmenler teknolojiyle çok iyi olmadıkları için derste de kopukluklar oluyordu işte on dakikası şeyi ayarlamayla kitap ayarlamayla falan geçiyordu bazen. Onlar bir eksiklikti. Onun dışında bu kadar.” (Öğrenci15)

Öğrenci (f=1) alt temasına yönelik bazı öğrenci önerileri şu şekildedir:

“Sanal sınıfta genellikle bir iki öğrenci hocaya cevap veriyor derste. Öğrencilerin aktifliğinin de artırılması gerektiğini düşünüyorum. O noktada da genellikle hoca da kendi inisiyatifi kullanyordu öğrencileri için işte. Nottan kırmıyor vesaire olabiliyor.” (Öğrenci10)

4.3. Veli Görüşlerine Göre Bulgular

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine uygun olarak velilerin görüşlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

4.3.1. Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinin öğretiminde kullanılan çevrimiçi uygulamalara yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin öğrencilerinin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde kullanılan çevrimiçi uygulamalara ilişkin görüşleri Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25. Veli görüşlerine göre yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamalar

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıf araçları ve uygulamaları	Sanal sınıf uygulamaları	Zoom	13
		EBA	8
		Microsoft Teams	4
		Google Meet	1
	Etkileşimli ders materyalleri	Ders kitaplarının pdf versiyonu	6
		Akıllı tahta uygulamaları / z-kitap	1
	Sosyal medya araçları	Youtube	4
		WhatsApp	2
	Web 2.0 araçları	Mail	2
		Kahoot	1

Tablo 25 incelendiğinde veli görüşlerine göre kullanılan sanal sınıf araçları ve uygulamaları dört alt tema altında incelenmiştir. Görüş sıklığına göre sanal sınıf uygulamaları (f=26), etkileşimli ders materyalleri (f=7), sosyal medya araçları (f=6) ve Web 2.0 araçları (f=3) şeklinde kategorize edilmiştir.

Sanal sınıf uygulamaları (f=26) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“EBA ve Zoom’dan işlediler.” (Veli1)

“Lisede öğrenim gören iki oğlum var ikisi de Zoom’u kullanıyor. Özellikle son 2 yıldır uyguladıkları uygulama, sanal sınıf uygulaması dediğimiz şey Zoom, onun dışında bir sanal sınıf uygulaması olmadı. Şimdi yardımcı ders kitabı aldırıldılar İngilizce ile alakalı. Onu kullanıyorlar.” (Veli2)

“Milli Eğitim’in kitaplarını işlediler. EBA’yı kullandılar. Öğretmenlerimiz kendileri ses gönderiyorlardı. Birlikte test çözüyorlardı çocuklarla. Sanal sınıf uygulamalarına başta EBA’dan giriş yapılmıştı ama daha sonra Zoom’u kullandılar herkes gibi. EBA biraz daha sıkıntılı giriş yapıyordu. Çok tıkanıyordu. O yüzden Zoom ona göre daha rahat bir siteydi yani.” (Veli3)

“EBA’dan girdik. Online dersleri Zoom’dan yaptık. İkisinden kullanıldı. Sadece bu ikisi kullanıldı.” (Veli4)

“Başta EBA kullanıldı bir süre. Daha sonra Zoom’a geçildi. Zoom üzerinden yapıldı çoğunlukla öyle.” (Veli5)

“Teams uygulaması kullanıyor. Derslerde ekstra uygulamalar kullanıldı. İsimleri aklımda değil maalesef.” (Veli6)

“Zoom diye biliyorum. Bir de Teams’den yaptılar.” (Veli7)

“İlk önce çok kısa süreli EBA kullanıldı. Sonra Zoom ve Google Meet üzerinden derse katıldılar.” (Veli8)

“En çok Microsoft Teams üzerinden yaptılar. Genelde bunu kullandılar. Zoom kullandılar. Yani mutlaka YouTube ya da farklı işte uygulama online kullandıklarını biliyorum ama ismini de tam olarak bilmiyorum. En çok Teams ve Zoom.” (Veli9)

“Teams kullandılar. Şimdi öğrencimin yabancı dili iyi gerçekten ama kendi ilgisi de var. Ders hocaları da iyi. Hani dediğim gibi neler kullanıldı tam isim olarak şey yapamam ama çeşitli şeylerden yararlandılar eminim yani. Hani isim olarak sayamayabilirim de.” (Veli10)

“Zoom’un üzerinde ama bir okulun, hani kızımın okulunun kendi platformu vardı. Onu da kullandılar.” (Veli11)

“Zoom üzerinden. Zoom diye hatırlıyorum başka bir şey hatırlamıyorum.” (Veli12)

“EBA, Zoom, devletin ders kitabı PDF. EBA çok verimli değildi, çoğunlukla Zoom kullanıldı. Dersler genel anlamda verimli değildi ve dil öğretimi adına ekstra hiçbir şey yapılmadı.” (Veli15)

Etkileşimli ders materyalleri (f=7) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Bazen kendi hani kitaplarını akıllı tahta uygulamasından açıyorlardı.” (Veli11)

“Zoom, EBA, YouTube, devletin kitabının pdf halini kullandılar.” (Veli13)

EBA, Zoom ve derslerde devletin kitabını pdf olarak kullandılar.” (Veli14)

Sosyal medya araçları (f=6) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“WhatsApp kullanıldı öğretmenlerle devamlı bir şekilde.” (Veli5)

“Yabancı dil için de aynı şekilde devam ettiler. PDF'lerle, arada da çok az videolar açıldı YouTube'dan izletildi.” (Veli8)

“YouTube’da video izletildi ama yabancı dille ilgili özel bir şey var mıdır? Ondan bilgi sahibi değilim, onunla ilgili. Öğrenci sınıf ortamını kendi odasında yaşadığı için ben bilgi sahibi değilim bununla ilgili.” (Veli12)

“WhatsApp grubundan ödevler gönderildi.” (Veli13)

Web 2.0 araçları (f=3) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Yabancı dil için mail olarak atıldı ödevler.” (Veli7)

“Bazen böyle Kahoot’tan falan da yapıyorlardı daha eğlenceli olsun diye.” (Veli11)

“Proje ödevlerini e – posta yoluyla gönderdiler.” (Veli13)

4.3.2 Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinde kullanılan çevrimiçi uygulamaların öğretim süreçlerine etkisine yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisine ilişkin görüşleri Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. Veli görüşlerine göre uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıfta yabancı dil öğrenme	Avantajlar	Verimli olması	7
		Uygulamaların yabancı dil öğrenmeye olumlu etki yapması	7
		Yabancı dil öğrenmede işe yaraması	4
		Uygulamaların zamandan kazandırması	1
	Dezavantajlar	Yüz yüze eğitim gibi olmaması	6
		Öğrencinin öğrenme sürecini olumsuz etkilemesi	5
		Verimli olmaması	2
		Uygulamaların yetersizliği	2
		Öğrencinin kendisini derse verememesi	1
		Öğrenciyi kontrol edememe	1
		Öğrencilerin sıkılması	1
		Hiç yoktan iyi olması	2
	Diğer	Öğrenci gayretliyse yüz yüze eğitimle arasında fark olmaması	1

Tablo 26 incelendiğinde sanal sınıflarda kullanılan uygulamaların yabancı dil öğretim sürecine etkisi konusunda velilerin görüşleri avantajlar (f=19), dezavantajlar (f=18) ve diğer (f=3) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir.

Avantajlar (f=19) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Bu kullanılan uygulamalar, Zoom vb. yabancı dil öğrenilmesi bağlamında tabii ki olumlu etki yaptı. Ama tabi yardımcı ders materyallerinin de öğrenime etkisi olduğunu düşünüyorum.” (Veli2)

“Yine de öğrendiğini düşünüyorum. Okul konularını, müfredatını en azından. Olumlu etkilediğini düşünüyorum.” (Veli5)

“Yabancı dil bilmediğim için çok anlayamıyorum ama film izlerken vs. izleyebildiğini görüyorum. Kardeşine çok rahat yardımcı olabildiğini görüyorum. İşe yaramıştır diye düşünüyorum. Yani yüz yüze olsaydı nasıl olurdu kıyasla yemiyorum ama bir gelişme var mı? Evet, bir gelişme var. Hani hazırlık okuması kaynaklı olabilir belki de. Bir gelişme var.” (Veli6)

“Kesinlikle olumlu etkilediğini düşünüyorum. Çünkü dönüt ve şeyler daha sağlıklı. Sınıf mevcutları az olduğu için onu hissettim. Yani söz hakkı verilmesi... Burada birebir daha fazla uygulamaya katıldılar. Bunlarda da az çok yani çok fazla üzerlerinde duramasam da burada da onu hissettim. Yani olumlu etkiledi.” (Veli9)

“Şimdi benim kızım dediğim gibi dili sevdiği için bunların ben yararlı olduğunu gördüm. Hatta mesela benim kendi hoşuma da gitti. Mesela bir dili video çekerken konuşması falan, aksanı falan da baya bana güzel geldi. Hani ben bir İngilizceci falan değilim ama yani güzeldi. Öğrenebildiğine de sevindim. Mesela başka hani diyorum ya metin falan okurken babası akademisyen, onun şeylerinden falan okuyup anlayabiliyor. Anlayamadığında babasına sorarak ilerleyebiliyor. Yani yararlı olduğunu düşünüyorum. Yani düzenli olduktan sonra çocukta dikkatliyse, karşı tarafta dikkat ediyorsa öğretmeni olarak yararlı gerçekten. Bir de bu program öyle habire interneti kesilen bir program değildi. Mesela ben Zoom' da kendim ders yaparken kesintiler oluyordu. Gidip gelmeler oluyordu ama bu Teams programı daha iyiydi.” (Veli10)

“Kahoot programını çok seviyordu ama zaten dinliyordu aslında şey hani öğrenci öğrenmeye gayretliyse zaten yani Zoom ya da face to face eğitim hani arasında çok fark yok. Yani hani Zoom' dan da hiç olmazsa hani zamandan kazanıyorlardı. İşte erken kalkmıyordu. Yorulmuyordu. Aynı şey aslında. Hani öğrenci eğer verimli kullanabilirse hani istediye, online eğitimin de ben çok faydalı

olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle olumlu buluyorum. Hani online eğitimde dediğim gibi öğrencinin içsel motivasyonu olduğu sürece bence online eğitimde faydalı diye düşünüyorum.” (Veli11)

“Faydalı oldu. Hatta ilerleme bile oldu. Öğrencim yabancı dile çok yatkın olduğu için de olabilir. Olumlu etkilendi.” (Veli13)

Dezavantajlar (f=18) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Öğrenme süreci biraz zor oldu. Tabii ki yüz yüze eğitim konusunda daha iyiydi. Bu sanal alem bizim için pek güzel geçmedi.” (Veli1)

“Çok güzel etkilemedi. Yani yüz yüze olmasa daha güzeldi. Yani orada bir çocuğun öğretmeni görmeme şeyi farklı bir güzel etkilemiyor. Çocuk öğretmenini görmediği için daha rahat davranıyor. Daha rahat derse katılıyor ama kendini derse veremiyor. İngilizce olsun Arapça olsun yabancı dillerde çok bir etkisi olmadı EBA' dan ya da Zoom' dan. Uzaktan eğitim karşılığını veremiyor. Öğrencimin öğrenme süreci olumsuz. Yüz yüze daha güzel.” (Veli4)

“Yani daha aktif kullanılabilirdi. Daha değişik materyaller, programlar kullanılabilirdi. Çocukların ilgisini çekecek, dikkatlerini çekecek daha farklı uygulamalar kullanılabilirdi. Çocukları da aktif hale getirebilecek, kendileri de daha aktif, daha anlaşılır anlatabilecek görsellerle zenginleşmiş bir uygulama kullanılabilirdi.” (Veli8)

“Yüz yüze eğitim her zaman için daha kıymetli bizim için. Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitimle mukayese ettiğimiz zaman çok daha geride kaldığını fark ettik. İdareci olarak biz öğretmenlerin genel durumunu da biliyoruz. Veli olarak da geri kaldığını müşahade ettik yani fark ettik.” (Veli12)

“Verimli değildi öğretmenler sadece görevlerini yaptılar. Hem öğretmenler hem öğrenciler sıkıldılar bir süre sonra. Öncelikle her öğrenciyi dersin başına

alamıyorlar. Bu öğretmenlerin de suçu değil, kimse kontrol altına alamadı. Veli olarak ben de kontrol edemedim.” (Veli14)

“Bence hiçbir etkisi, verimi olmadı. Öğrenme süreci olumsuz etkilendi.” (Veli15)

Diğer (f=3) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Canlı dersler yüz yüze dersler kadar olmasa da yine de verimliydi bence. Biraz da öğrencinin kendi gayretini de bağlı. Öğretmenlerimiz yüz yüze derslerde olduğu gibi canlı derslerde de her şekilde öğretmeye çalıştılar. Ellerinden gelen bütün imkanları kullanmaya çalıştılar. Yani yüz yüze dersler kadar verimli oldu aslında.” (Veli3)

“Birebir yüz yüze eğitim kadar olduğunu düşünmüyorum. Yani hiç olmadığından iyi olduğunu düşünüyorum.” (Veli5)

“Kesinlikle yüz yüze eğitim gibi olmaz. Ama hani yine de ne diyelim hiç yoktan iyidir. Hani zaten öğrencim de çok derslerine giren bir çocuk. Hani yine verimli oldu ama tabii ki yüz yüze gibi olmuyor. Yani tam yeterli olduğunu düşünemem. Çünkü yüz yüze eğitim gibi olmaz.” (Veli7)

4.3.3 Sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimine yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimine ilişkin görüşleri Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıflarda dil becerileri	Konuşma	Konuşma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	10
		Konuşma etkinlikleri yapılmaması	2
		Konuşmanın daha zayıf kalması	2
		Öğrencilerin konuşma becerisini ciddiye almaması	1
		Konuşma anında internet kesintisi yaşanması	1
	Yazma	Yazma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	11
		Yazma becerisinde kayıp olması	3
	Dinleme	Dinleme becerisinde sıkıntı yaşanmaması	11
		Dinlemenin az yapılması	1
	Okuma	Okuma becerisinde sıkıntı yaşanmaması	11
		Okumanın ilgilerini çekmemesi	1
	Diğer	Dil becerilerinin öğretiminde yetersiz kalması	1
		Derslere çok fazla şahit olamama	1

Tablo 27 incelendiğinde sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi konusundaki velilerin görüşleri konuşma (f=16), yazma (f=14), dinleme (f=12), okuma (f=12) ve diğer (f=2) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir.

Konuşma (f=16) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Aslında hepsi yapılıyordu. Eğer öğrenciler bence yeterince katılım sağlıyorsa faydalanmışlardır bundan da. Aslında öğretmenler konuşma yaptırmaya çalışıyordu ama öğrenciler ne kadar yapabildiler onu bilemiyorum yani. Konuşma biraz daha zayıf kalıyordu sanırım. Yeterince ciddiye aldıklarını da sanmıyorum. Bence öğrenciler liseye başladıktan sonra konuşmanın ne kadar önemli olduğunu anladılar.” (Veli3)

“Öyle bir konuşma yapamadı, karşılıklı. Orada hele bir de zaten internet kesintisinden çocuğun tam konuşacağı sırada internet kapanıyor, tam derse odaklanmış belki anlatacak, konuşacak. E internet kapanıyor, dersten dışarı atıyor. Çocuk derse katılacağı zaman zaten bayağı geçmiş ya da başka bir arkadaşına söz hakkı gelmiş hani anlatamıyor, müdahale de edemiyor. Oradan geçiyor yani.” (Veli4)

“Bizim açımızdan yani yüzde yüz olmasa da iyi geçtiğini düşünüyorum. Yani fena değildi. Tabii yüz yüze eğitim gibi olmasa da. Bilgisayarımız, ortamımız olduğu

için kaçırmadı derslerini. Hatta yoklamalarında da bellidir. Kaçırmamaya çalıştı derslerini. Öğretmeni ile birebir yabancı dilde konuşma yapabildi. Derse katılım sağlanabildiği sürece yaptı. Öğretmeninin söz verdiği durumlarda katıldı. Valla faydalı olduğunu düşünüyorum ama çok da birebir şahit olmadığım için. Öğrenciler okul ortamında olması gibi düşündüler herhalde. Birazcık çıt çıkarınca hemen uyardılar.” (Veli5)

“Öğretmenle diyalog kurma veya sınıf içi arkadaşlarıyla yabancı dilde konuşma o kadar yapılmadı.” (Veli7)

“Sınıf mevcutlarının az olmasından dinleme, konuşma, okuma, yazma hepsinde iyi bir performans sergilediler. Yani konuşmada da çok fazla etkinlik yaptılar. Sınıf mevcudunun çok etken olduğunu düşünüyorum. Hani çok fazla söz hakkı gelmesi ve bu da öğrenciye zinde tutuyor. Yani her an bana sorulabilir, her an işte öğretmen bana bir şey sorabilir gibi hazır bekliyor ve mecburen bu da öğrenmeye zorluyor çocuğu.” (Veli9)

“Konuşmayı da mesela gayet güzel yapıyorlardı çocuklar. Çünkü ben hani evde de olduğum için ben de dinliyordum hani ne yapıyorlar falan İngilizce öğretmeni olduğum için. Ama şey gayet iyiydi yani ve herkesi de hani eşit oranda da kaldırmaya çalışıyordu öğretmenler. Telaffuzları mesela kelime çalışmalarını falan çok güzel dinletiyorlardı. Hem kendileri söylüyordu bir de ekstradan yine teypten ya da neyse onların formatı o şeyden de dinletiyorlardı, tekrarını yaptırıyorlardı.” (Veli11)

“Konuşmada karşılıklı konuşabiliyorlardı.” (Veli13)

“Konuşma becerisi yüz yüze daha verimli olurdu.” (Veli15)

Yazma (f=14) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Okumada, yine yazmada da çok iyiydi.” (Veli4)

“Daha çok yazarak ders işlendi ama dinleme de yine de sınavlarda birkaç defa yapıldı. O kadar.” (Veli7)

“Yazma etkinlikleri daha çok hani ödevlerle ilgili yazılar yazdılar. Bir kere mektup yazdılar herhalde İngilizce. Onu öğretmene mail olarak gönderdiler, ödevdi. Hatırladığım o kadar.” (Veli7)

“Yazma da ders dışı daha çok ödevlerle takviye edildiği için pek o da derste kullanılmadı yani.” (Veli8)

“Yazma konusunda birazcık eksik. Bunda bence kayıp vardır kesinlikle. Çünkü çok yazdığını görmedim kesinlikle. Bu Arapçada da öyle İngilizcede de öyle.”

“Buraya mesela şey bir konu veriyorlardı, bir konu başlığı. Tamamı ütöpik. Şununla yazın, bunu yapın falan diye sorular da veriliyordu. Onun üzerine mesela şey çocuklara bir paragraf yazılması bekleniyordu ve çocuklar mesela ben hani kızımı okurken falan ya da bazen hani bende bakıyordum. Yazabiliyorlar, okuyabiliyorlar. Hani belki burayı değiştirebilirsin diyordu öğretmen. Şunu ekleme yapabilirsin falan. Ama aynı şekilde yani hani yapılıyordu. Dediğim gibi içsel disiplin olursa, çocuk yine motiveyse, kararlıysa, çalışkansa hani okuldaki face to face ile hani online learning arasında bir fark olduğunu düşünmüyorum. Ha belki evde ne olur? Artık çocuklar sıkılıyordur. Hani okulda bir teneffüs arası bir araya gelip oynuyorlar falan. Daha bir heyecanlı derse giriyorlar. O olabilir. Ama onun dışında ders işleyiş anlamında, verimlilik açısından bir fark olduğunu çok düşünmüyorum.” (Veli11)

“Yazma, ödev şeklinde yapıldı. Mail ile gönderildi.” (Veli13)

“Yazma hiç yapılmadı.” (Veli15)

Dinleme (f=12) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Dinlemeleri kaçırmadı. Dinleme yapabiliyordu hani dinliyordu. Kaçırmamaya çalışıyordu genelde. Ama tabii ki şey olarak yüz yüzeden çok farklı

dinlemeyi hiç kaçırmıyor, hepsine katılıyordu, dinliyordu. Ama ondaki gibi dinlerken ne kadar, İngilizce ya da Arapça dinlemesinde ne kadar bir bilgi alabiliyor onu da pek şey yapamıyorum.” (Veli4)

“Dinliyordu ama tabii ki sınıf ortamı muhakkak daha iyiydi. Karşılıklı yüz yüze eğitimin yerini hiçbir şey tutmaz ama şu var. Boş geçti ya da işte ne bileyim ziyan oldu diye de düşünemem. Bayağı yararlıydı yani. Ama tabii ki belki hocasının direkt dinleyip çocuklarla iletişim kurması açısından falan muhakkak yüz yüze daha iyidir ama. Ama sanal sınıfta yararlı oldu. İşte dediğim gibi kızımın dili iyi olduğu için konuşabiliyor. Yani hani bu çok ileri bir seviyede değil ama yani bir lise öğrencisinin belki seviyesinin biraz daha üzerinde. Dediğim gibi kendi de biraz yatkın, seviyor dili. Ondan dolayı karşılıklı konuşmada sanal da olsa başarılı oldular yani. Dediğim gibi bu kesinti falan olmadığı için hoca rahat duyuluyordu. Hatta hocanın sesi benim bile kulaklarımda cidden, diğer hocaların da öyle. Yani o yüzden başarılıydı yani o konuda da hani.” (Veli10)

“Dinleme kısmında işte bu bölümü dinleyeceksiniz... Zaten kitapları olduğu için ya da hani verilen o çalışmaları vardı ya, işte Listening bölümleri, onlar dinlemeyi yaptılar, çocuklar da doldurdular. Rahatlıkla yapılabilir.” (Veli11)

“Dinleme, gerçek sınıfta gibi yaptılar.” (Veli13)

“Dinleme yapılabilirdi.” (Veli14)

“Dinleme rahatlıkla yapılabilirdi. (Veli15)

Okuma (f=12) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Okuma ve yazma bizde daha rahat oldu.” (Veli3)

“Okuma, okuduğunu anlama etkinlikleri yapıldı.” (Veli7)

“Okuma çok ilgilerini çekmedi. Ya da mesela can alıcı metinler olabilirdi.

Daha böyle dikkat çekici şeyler kullanılabilirdi ilgilerini çekebilecek.” (Veli8)

“Okumayı, ara ara mesela reading textler vardır ya hocam, işte şu bölümün paragrafı sen oku... Ama bunları yaparken de hiç Türkçe konuşmuyor çocuklar. Öğretmen de konuşmuyor çocuklar da konuşmuyor. Hani hiç mi konuşulmuyor? Evet, hiç konuşulmuyor. İşte şimdi senin sıran, sen bu bölümü okuyacaksın falan diye çocuklar anlıyor ama. Gerçekten hani anlıyorlar ve yapabiliyorlar da.” (Veli11)

“Okuma, ekrandan paylaşılan kitap üzerinden okuma yapıldı.” (Veli13)

“Okuma ve yazma yapılabilirdi. Ödevlendirme yapıldı.” (Veli14)

“Okuma becerisi de yapılabilirdi.” (Veli15)

Diğer (f=2) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Dil becerilerinin öğretiminde yetersiz kaldığına inanıyorum. Burada zaten ortaokul kısmından liseye geçti benim oğlum. Hazırlıkta şu an. İngilizce hazırlık okuyor şu anda benim oğlum Kadıköy İmam Hatip’te. Burada yüz yüz hocamızla beraber sınıf ortamında çok başarılıyken online, Zoom üzerinden yapılan derste çok geri kaldığını fark ettik biz zaten İngilizce olarak düşündüğümüz zaman. Arapça olarak da aynı şekilde. Kızım da 12. Sınıfta okuyor şu anda. Onun da geri kaldığını fark ettik. Yüz yüze eğitimin çok daha verimli olduğunu fark ettik, uzun süreçte.” (Veli12)

“Çocuk odada tek olduğu için, onu da rahatsız etmemek için çok fazla derslerine şahit olamadım. Ayrıca bence dil becerileri sanal ortamda olmuyor. Öğrenci ne kadar alabildi ne kadar kendini verebildi bilmiyorum.” (Veli14)

4.3.4 Öğrencilerin sanal sınıf deneyimlerine yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin öğrencilerin sanal sınıf deneyimlerine ilişkin görüşleri Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. Veli görüşlerine göre öğrencilerin sanal sınıf deneyimleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıf deneyimleri	Teknolojinin kullanımı	Öğrencinin teknolojiyi iyi kullanması	8
		Hızlıca adapte olması	4
		Zamanla kendilerini geliştirmesi	1
	Aktif katılım	Aktif katılım sağlaması	9
		Derse katılımının yetersiz olması	2
		Sanal sınıfta etkili ve yeterli iletişim kurulamaması	6
	Motivasyon	Öğrenciler arası iletişimin olmaması	2
		Öğretmenleri ile iletişimin olması	1
		Arkadaş diyalogunun iyi olması	1
		Öğrencilerin odalarına mahkûm olması	1
		Öğrencimin sanal sınıf içi etkileşiminin zayıf olması	3
	Etkileşim	Etkileşimin sıkıntı olmaması	2
		Sanal ortamda etkileşimin belirgin olmaması	2
		Öğrencilerin iyi koordine edilmemesi	1
		Öğrenciler arası etkileşimin olmaması	1
		Sanal sınıfta etkileşimin ders esnasında güzel olması	1
	Tutum	Sanal ortamda çekingenlik olması	4
		Öğrencinin içe kapanması	1
	Öğretim ortamı	Kameraların kapalı olması	2
		Kameraların açık olması	1
		Öğretmen seslendiğinde mikrofonu açması	1

Tablo 28 incelendiğinde öğrencilerin sanal deneyimleri konusunda velilerin görüşleri; teknolojinin kullanımı (f=13), aktif katılım (f=11), motivasyon (f=11), etkileşim (10), tutum (f=5), öğretim ortamı (f=4) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir.

Teknolojinin kullanımı (f=13) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“İlk başlarda EBA’da çok aksaklıklar yaşıyorduk ama Zoom’da İngilizce bir uygulama olduğu için başta zorlanmışlardı acemi oldukları için ama sonradan gerçekten alışmışlardı. Birinin çözemediğini diğeri çözebiliyordu.” (Veli3)

“Öğrencim teknolojiyi iyi kullanabiliyordu. Sorun yaşamadı.” (Veli4)

“Teknolojiyi kullanabildi, uyum sağladı. WhatsApp’ tan konuşuyorlardı zaten öğretmenleriyle de.” (Veli5)

“Teknolojiyi çok iyi kullanıyor bu yeni nesil. O yüzden hiçbir sorun yaşamadılar. Hatta bütün sistemlerini kendisi kurdu. Kendisi uğraştı şifrelerini

vesairelerini. Hatta ben bilmiyorum bile nasıl yapıldığını. O kendisi yapıyor, yönlendiriyor. Onu yapabiliyorlar. Yani sıkıntı olmadı.” (Veli6)

“Teknoloji kullanabilme konusunda çok iyiyiz. Zaten hedefi bilgisayar mühendisliği olduğu için böyle tamamen bilgisayar kullanımı, telefon kullanımı, programlara karşı çok çabuk adapte oluyor, çok çabuk çözüyor. İlgili de o konuda. Gayet iyiydi.” (Veli8)

“Yeni nesil zaten teknolojiye bizden çok yatkın olduğu için hiç zorluk çekmedi. Sadece tabii ki bir sınıf ortamı olmadığı için sıkıldığı anlar oldu. Ama yoksa hani yapamadığı ya da anlayamadığı şey yoktu yani teknolojik açıdan. Tabii şurası var. Arkadaşlarıyla mesela dersten sonra da o sanal ortamda sohbetlerde ediyorlardı. Çocuklar çünkü dışarı da çıkamıyorlardı. Ama tabi arkadaşlarını çok özledi.” (Veli10)

“Şimdiki çocuklar teknolojinin içine doğduğu için hiç sorun yaşamadılar.” (Veli14)

“Teknolojiye adaptasyonda hiç sorun yaşamadık.” (Veli15)

Aktif katılım (f=11) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Yani arkadaşları ile aynı ortamı yaşamak için katıldı derslere, öğretmene olan tabii saygısından dolayı da. Güzeldi katılımı ama aktif değildik. Öğrenci mikrofonunu uzun süre açıp derslere katılamadı. Sürekli kesinti oldu. Bazen o ders işlenmedi bazen tam anlatırken konunun bir yerinde internet bağlantısı kesildi. Yani dersler çok kısa olduğu için bazen verimli olmadı bizim için. E tekrar da yapamadığı için yüz yüze eğitim gibi, hepsi yarım kaldı.” (Veli1)

“Benim öğrencim evet katılmıştır aktif olarak ama bazı arkadaşları derste Zoom' u açıp derste kendi görüntüsünü kapatıp derse katılmıyorlardı. Başka bir arkadaşı öğretmen ona söz hakkı verdiği zaman onu mesajla uyarıyordu veya arama

ile uyurabiliyordu. Bunu öğretmenlerimiz de fark ediyorlardı bazen, söylüyorlardı ama daha çok büyük öğrenciler takip edilemedi.” (Veli3)

“Katılım sağlayabildi ve çoğunlukla zaten kamera açılmıyordu hani ders yapılırken ama katılım sağlıyordu ama eğer internet çekiminde bir sıkıntı olmuyorsa katılmaya çalışıyordu.” (Veli4)

“Yüz yüze eğitim de daha aktif olduğunu düşünüyorum yine de ama katıldığını düşünüyorum sanal ortamda. Söz verildiği sürece, kendisine sıra geldiği sürece katıldığını düşünüyorum. Yani ortamımız müsaitti. Bilgisayarı vardı. Uygulamaları kullanabildi. İnterneti vardı. Tabi olmayanlar açısından zor olmuştur. Herkes aynı imkânlarla ulaşabildi mi bilmiyorum.” (Veli5)

“Maalesef bir kere hedefi olmadığı için çok aktif katılmadı. Özellikle işte sınav odaklı bütün okul, sistemimiz o odaklı olduğu için sınavda da yabancı dil ve sözel açıdan pek işine yaramadığını düşündüğü için çok istekli değildi. Biz de işin açıkçası çok zorlamadık. Onun yerine başka etkinliklere katıldı. O yüzden çok fazla katılmadı. Katıldığında da işte kamerası kapalıydı zaten. Öğretmenler de o yönde çok şeydiler zaten. Hani kapalı olması taraftarı gibiydiler. O yüzden kapalıydı. Bütün çocukların kameraları kapalıydı arada baktığımda kapalıydı kameralar.” (Veli8)

“Derslere katılımı zaman zaman iyi, çok iyi olduğu dönemler de oldu. Şöyle sonlara doğru biraz rahatladığı dönemler de oldu. Geçen seneye oranla bu sene biraz düştü. Ama yine aynı şekilde bunda da paralel olarak söyleyeceğim. Öğrenci mevcudu ile alakalı yine bu da. Katılımı normal diye değerlendiriyorum. Çok az değildi, katıldı. Yine dönüt almak, işte soru-cevap yöntemleri ile bu biraz daha fazla oldu. Yani daha arttı. Fakat kamera açmada biraz tepki gösterdi. Burada öğretmen çok zorunlu tuttuysa kamerasını açtı. Ya da arkada hani. Eğer zorunlu tutmadıysa kesinlikle kamerasını kapatma yolunu seçti benim oğlum. Yani soru sorulmadıysa kendini geri

planda tuttu. Ama geçen sene çok memnundu. Kesinlikle benim oğlumla ilgili olduğunu düşünüyorum. Çok iyiydi. Bu sene biraz düştü. Benim oğlum bireysel öğrenen. Sosyal öğrenme değil de daha çok bireysel öğrenen. Yani çağımız gereği teknolojiye çok çabuk uyum sağlayan bir nesil var karşımızda. O yüzden bu bakıma istiyorsa her şeyi yaptı. Hani istemiyorsa bahaneler üretmedi değil, onu üretti. Ama canı istiyorsa bütün teknolojiyle de baş edebildi.” (Veli9)

“Genel olarak düşündüğümüz zaman, bizim öğrencilerimiz, benim kendi çocuklarım. Ama öğretmenler genellikle kameraların kapalı olmasını istiyorlar. Bir şey konuşulacağı zaman sesinin açılmasını istiyorlar. Yoksa bunun dışında öğrenciler aktif öğrenciler ikisi de. Ama tabi bunlar yüz yüze eğitim gibi olmuyor hiçbir zaman için. Uzaktan yapılan dersler, daha verim açısından çok geride kaldığını fark ettik. Aslında bilgisayar üzerinde vakit geçirmeyeyle beraber bu Zoom ortamını, işte uzaktan derslere bağlanma ortamında çocukların kendisini geliştirdiğini fark ettik tabii ki. Öğretmenler de aynı şekilde sadece öğrenciler değil, bu bir süreç.” (Veli12)

“Derslere katılımı zayıftı. Söz hakkı verilmediği sürece hiç konuşmazdı.” (Veli13)

“Öğrencim derse aktif katılırdı. Bazı derslere göre de kamerasını da açardı.”

(Veli14) “Aktif katılan bir öğrenciydi. Derslere girmesi, söz alması aktifti.”

(Veli15)

Motivasyon (f=11) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Sanal sınıfta yeterli ve etkili iletişim kuramadı. Yani yüz yüze ile o çok farklı. Orada bir arkadaş şeyi kuramadı. Hani arkadaşı ile bir sorusunu, bir problemini paylaşmak için, oradan çok zor paylaşmak. Öğretmenine de hani sorabilir ama yüz yüzeninki gibi değil çok farklı. Sorup bir problemini oradan çözmek zor yani. Yeterince iletişim, bağlantı kurulmadı.” (Veli4)

“Öğretmenle ilişkilerinde de tabii yani şakalar falan sınırlı kalıyor. Çünkü bir şaka yapılırsa o ne dedi, bu ne dedi böyle bir iletişim muhakkak kopuk oluyor. Yani dediğim gibi yüz yüze eğitimin yerini hiçbir şey tutamaz kesinlikle. Ben sadece şunu söylemek istiyorum. Hani o dönemi boş geçirmemiş oldular. Yani hani diyelim ki yüz yüze yüzde doksan başarılı olacaklarsa işte bunda da yüzde atmış verim alınmıştır. Yani böyle yarıdan da aşağıya indiremem. Yine verimli oldu. Ama tabii kaybettikleri çok şey de oldu. Yani karşılıklı iletişim kesinlikle çok farklı.” (Veli10)

“Öğretmenleriyle bir noktaya kadar iletişim kurabiliyorlar. Çünkü mecburen derse katılıyorlar. Ama arkadaşlarıyla hiçbir iletişimleri yoktu. Yani sadece isim olarak biliyorlardı. Bir işte sınavdan sınava gitmişlerdi. O zaman anne o aslında hakikaten öyle utangaçmış falan. Ya da hani şöyleymiş. Ama orda hani bir grup açıp orda bir tanışma şeyi bile olmadı mesela. Hani WhatsApp grubu oluşmadı. Ama şimdi okula başladıktan sonra o grubu da oluşturdular. Ama online’da arkadaşlarıyla hiçbir şekilde hiçbir bağları olmadı açıkçası. Ama bu da çok önemli. Yani hani onları biraz, baya bir asosyal yaptı yani. Mesela benim kızım çok aktif bir çocuktuk ilkokuldayken de. Çok sosyaldi falan. Ama bir bu online eğitimle beraber bir şey oldu. Bir içine bir kapandı. Gözle görülür bir şekilde biz onu fark ettik yani. Hani utangaçlığı başladı. Şimdi biraz normale döndü ama yine etkisi var diye düşünüyorum.” (Veli11)

“Karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu için öğretmenlerde uzaktan eğitimi öğrencilerde zamanla adaptasyon sağlandı ama tabii ki her zaman söylediğimiz gibi yüz yüze eğitimin yerini hiçbir zaman tutmaz Zoom veyahut başka bir alternatif platform. Sanal etkileşim ortamında birçok öğrenci zaten hiç derste var mı yok mu belli değil. Çocuklar yani burada sosyalleşme okul ortamında bunlar gerçekleşiyor. Uzaktan yapılan çalışmalarda bunların çok geri kaldığını fark ettik. Sosyal yönden

çocuklar odasına mahkûm oldular ve bunun olumsuz sonuçlarını müşahade etmiş olduk diye söyleyelim.” (Veli12)

Etkileşim (f=10) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“İyi koordine edilirse öğrenci, sorun yaşayacağını düşünmüyorum. Zaten öğretmenliğin aslında bir doğrulama mesleği olduğunu düşünüyorum. Yani çocuklara aslında öğretmenlerin bir müdahale etmemesi gerektiği, çocuğun öğrenip öğrenmediği konusunda doğrulama yapması gerektiğini düşünüyorum. Öğretmen doğrulama yapar. Çocuk, öğrenip öğrenmediğini öğretmenden aldığı tepkilere bakarak fark eder. Ona göre de tedbirini alır. Bunu iyi koordine edilebilirse bu dediğim olay, iyi koordine edildiği takdirde tabii ki çok iyi sonuçlar elde edilebilir. Öğrencinin iyi koordine edilmesi gerekiyor.” (Veli2)

“Etkileşim bizim için bir sıkıntı olmamıştı. Kızımın sınıfında da bir sıkıntı olduğunu hatırlamıyorum. Aksine öğrenciler birbirlerinin eksiklerini kapatmaya çalışıyorlardı. Derse girmese de girmiş gibi ona yardımcı olabiliyorlardı.” (Veli3)

“Etkileşim konusunda genelde sorun yaşamadık biz. Derslere katılan, arkadaş diyalogu iyi olan bir çocuk benim öğrencim. O yüzden bir sıkıntı çekmedik biz.” (Veli7)

“Öğrencinin sanal sınıf içi etkileşimi çok kötüydü. Yani kötüydü derken hani şey anlamda kötüydü iletişim kuramadılar hiçbir zaman. Yani öğrenci-öğrenci arasında zaten kesinlikle hiçbir iletişim olmadı. Bizde de kişisel olarak da biraz böyle pasif kalmayı isteyen bir çocuk olduğu için böyle derse de çok aktif katılayım, sürekli söz alayım şeklinde değildi. Öğretmenlerde hani çok iletişim kurma çabasında da değildi, bazı öğretmenlerimiz. Tamamen dersimi anlatayım modundaydılar. Tabii bir genelleme yapmayayım bazı öğretmenlerimiz açısından.” (Veli8)

“Benim öğrencim kesinlikle sanal sınıfta çok pasif yani daha asosyal daha pasif. Kendini çok geride tutuyor. Sadece soru sorulduğunda ya da kamera açmak zorunda olduğunda kamerasını açıyordu. Öğretmenle iletişime geçiyordu. Mecburi durumlarda. Ama yüz yüze iletişimde ya da yüz yüze eğitimde böyle bir sorunumuz yok. Orada benim öğretmenlerden aldığım cevaplarla çok daha iyi. Kesinlikle yüz yüze eğitim öğrencisi olduğu söyleniyor. Ben de öyle düşünüyorum. Sanal sınıfta öğrencimin kesinlikle etkileşimi zayıf. Yüz yüze de kesinlikle çok daha iyi. Uzaktan izlemeyi tercih etti. Çekimser kaldı.” (Veli9)

“Etkileşim yok gibi bir şeydi. Öğrencimin çekingen bir yapısı var. Ders dışı hiç sohbetleri olamadı.” (Veli13)

“Sanal sınıf içi etkileşim çok zayıftı. Dersler yapıldı ve bitti. Öncesinde ve sonrasında herhangi bir şey yapılmadı.” (Veli14)

“Sanal sınıfta etkileşim ders esnasında güzeldi. Dışarıdan gözlemlediğim kadarıyla sohbete dönüşüyordu, öğrenciler keyif alıyordu, öğretmen de müdahale etmiyordu, güzel görünüyordu.” (Veli15)

Tutum (f=5) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Sanal ortamda tabii biraz daha çekingen oluyor çocuklar. Herkesin evi dinleniyormuş gibi sanki bir de. Nereden dinlediklerini bilmedikleri için biraz daha çekingendi Elif tabii de. Sınıfta tabii kendi ortamıydı öğretmeniyle beraber. Daha rahat olduğunu düşünüyorum. Genelde öğretmen söz verince konuşuyordu. Nadiren de olsa kendi konuşuyordu ama. Arkadaşları ile konuşmuyorlardı. Genelde ders dinliyorlardı. Aslında o açıdan belki de iyi oldu dersi kaynatma açısından. Kaynatamıyorlardı yani dersi.” (Veli5)

“Sene başında çok az bir süre açık kalmıştı okul. O süre zarfında yüz yüze eğitim yaptılar. Sonrasında hep kapalıydı okul. Hep uzaktan eğitim yapıldı. Uzaktan

eğitimde hoca dersleri aktif katılımı takip etti. Sırasıyla söz verdiği için, sınıf zaten azdı. Az kişiyle ders yaptılar. Hoca hani sırası gelen öğrencinin kameranı aç, konuş vs. dediğini biliyorum. Öğrencilere tek tek okutarak yaptırmaya çalıştı. Ama sonuçta ergen oldukları için de çekinmeler, yok kameram bozuklar, yok sesim gelmiyorlar yaşandı mı? Oldu bunlar. Sanırım yüz yüze görüşmedikleri için bir bağ kuramıyorlar. Bir bağ kuramadıkları için de bir sıcaklık gelişmiyor. Hiç tanımadılar çünkü öğretmenlerini. Yani ya bir haftadır ya değildir. Çocuk bağ kurduğunda öğrenmesi çok daha kuvvetli oluyor. Yüz yüze olmadığından dolayı bu sıkıntının yaşandığını düşünüyorum. Çünkü o farkı lise 1' e başladığında bağ kurabildiği derslerde, çok daha önyargısı olmasına rağmen derse karşı, daha istekli olduğunu, başardığını görebildiğim için bu konuda evet bir zayıflık oldu.” (Veli6)

Öğretim ortamı (f=4) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Öğrenci derse aktif katılım sağladı. İşte kamera onda mesela hani ben diyordum oğlum sen kameranı aç. Anne kimse açmıyor. Onda mesela hani okulun mu artık ne diyeyim mecbur tutulmalıydı aslında. Kamera olmalıydı. Çünkü tek öğretmenin kamerası açık olmaz. Hani öğrencinin de olmalıydı. Mecbur olmadığı için açmadı. Yoksa derslere katılımı ile ilgilenen bir çocuktı. Kamera da açılmalıydı. Kendi de mesela aramızda konuştuğumuzda anne yüz yüze hani sınıftaki gibi olmuyor diyordu. Ama tabii ki o zamanki şartlar mecburdu. Pandemiden dolayı yapacak başka çare yoktu.” (Veli7)

“Kamera açmazdı. Mikrofonu da seslendiklerinde açardı sadece. Teknolojiye hızlıca adapte oldu ama.” (Veli13)

4.3.5 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçlerine yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşleri Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme süreçleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıflarda ölçme ve değerlendirme uygulamaları	Yapılan çalışmalar	Ölçme değerlendirme yapılması	5
		Çevrim içi sınav yapılmaması	3
		EBA’dan süreli ödevler verilmesi	2
		Ara ara online quizler yapılarak sürecin değerlendirilmesi	2
		Ödevlendirme ile ölçme yapılması	1
		Etkinlikler ile ölçme yapılması	1
	Beklentiler	MEB’in online sınav yapması	5
		Öğrencilerin sanal ortamda birebir sözlü sınav olması	4
		Bir sınav değil de her tema sonunda ölçme olması	2
		Online sınav olmaması	1
		Sınav programları kullanılması	1
		Çeşitli etkinliklerle ölçme yapılması	1
	Sınırlılıklar	Online sınavların güvenilir olmaması	2
		Online sınav gerçekleştirme ihtimalinin düşük olması	1
		Herkesin şartlarının eşit olmaması	1

Tablo 29 incelendiğinde velilerin sanal sınıflardaki ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşleri; yapılan çalışmalar (f=14), beklentiler (f=14) ve sınırlılıklar (f=4) alt temalarıyla kategorize edilmiştir.

Yapılan çalışmalar (f=14) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Sanal ortamda çevrimiçi bir sınav yapılmadı.” (Veli5)

“Bir sınav yapıldı evet. Periyodik olarak sınav yapılmadı. Yani o sıklığını takip edemediğim için bilemiyorum ama. Herhalde dil öğrenme konusunda sınavdan daha çok kendini ifade edebildikleri, o konuşmak için ayırdıkları zamanlar olduğunu biliyorum. Orada daha çok gelişme kaydettiğini gördüm. Hani yazılı sınav esnasında gelişme kaydediyor mu emin değilim. Ama konuşma derslerinin daha çok ilgisini çektiğini biliyorum. Birebir bir ölçme değerlendirme yapıldı. Yani birebir konuşmanın daha etkili olduğunu düşünüyorum.” (Veli6)

“Bir çevrim içi sınav olmadı. Ama bununla ilgili birçok program var. Onlar kullanılabilirdi.” (Veli8)

“Çevrim içi bir sınav yapıldı. Yani böyle çok sınav niteliğinde değildi. Ama yapıldı. Çok güzel etkinlikler yaptılar. Hani geçen sene olarak daha çok. Çünkü bu sene online yoktu çok. Hani geçen sene güzel çalışmalar yaptılar çevrim içi. Bu çalışmaların öğrenci için hem reading'ine hem speaking'ine hem gramerine çok olumlu katkılarının olduğunu gördüm.” (Veli9)

“Biliyorsunuz ilk sene ölçme-değerlendirme yapılmadı. Herkesi geçiriverdiler. Öbür dönem de yani şu var zannedersem okullar açıldı. Sınav oldular. Ama bunun haricinde ödevlendirerek falan ölçme değerlendirme yapıldı.” (Veli10)

“Ölçme değerlendirme yapılmadı. Quiz de benim bildiğim yapılmadı İngilizce alanında, yabancı dilde öyle bir şey ben görmedim.” (Veli12)

“EBA'dan süreli ödevler oldu. Quiz vb. yapılmadı.” (Veli14)

“EBA ödev gönderimi yapıldı. Quiz yapılmadı.” (Veli15)

Beklentiler (f=14) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Millî Eğitim Bakanlığı bunu bir ölçmeliydi. Çocukları bir tespit etmeliydi. Devamlılığı devamsızlığı hiç belirlenmedi. Yani çocuğun derse katılıp katılmadığını kimse sorgulamadı. Benim için olumsuzdu.” (Veli1)

“Belki her öğrenciyi, öğrencilerin hepsini aynı anda değil de tek başına, online da olsa tek başına bir sınava tabi tutabilirlerdi. Üniversitelerde sanırım ayrı tutuyorlarmış öğrencileri. Öyle yapılabilirdi belki üniversitelerde olduğu gibi. Çocuk sınav olacağını bildiği için daha çok ciddiye alabilirdi.” (Veli3)

“Sınav yapıldı diye hatırlıyorum. Yani bu durumda sınavı Millî Eğitim Bakanlığı'nın güzel bir şekilde hazırlaması gerektiğini düşünüyorum. Madem böyle

bir sistemimiz var, online ders yapıyoruz ona göre de Millî Eğitim Bakanlığı'nın böyle bir sınav, program düzenlemesi gerektiğini düşünüyorum.” (Veli4)

“İnternet üzerinden bir online sınav olabilirdi. Ama tabi herkesin de erişim imkânı aynı mıydı? Değildi diye düşünüyorum. Belki o açıdan yapmadılar. İnternet üzerinden online bir sınav olabilirdi. Yine performanslar üzerine eklenebilirdi tabii. Yani katılım olsa da olmasa da bir sınav olabilirdi yani katılanlar arasında. Zaten herkesi performansı ile değerlendirdiler. O yine değerlendirmeye alınacaktı.” (Veli5)

“Sınav işte bir defa yapıldı herhalde. O yüzden hani o daha sık yapılmalıydı. Ondan sonra çünkü hani daha çok çocuk kendini ölçebilirdi. Yani bir sınav değil de birkaç sınav olmalıydı diye düşünüyorum. Daha sık yapılmalıydı. Mesela hem diyelim ayda bir okul, hani kendi öğretmeni yapıyorsa iki ayda bir de mesela bakanlık da hani genel olarak yapılması daha mantıklıydı bence. Ortak sınav gibi. Hem çocuk kendini görme açısından, daha iyi olurdu.” (Veli7)

“Bununla ilgili birçok program var. Onlar kullanılabilirdi. Yani en azından belli bir amaçları olurdu. Yani hani korkutma belki ama sınav çocuklar için bir şeydir. O yüzden kullanılabilirdi. Sırf o amaçla bile derslere girebilirdi çocuklar. Yani illa şey değil de yani çocuk kendini değerlendirebilirdi. Ya da illa karneye geçsin de değil. Yani aile en azından ona göre tedbirler alabilirdi. Yani hani bir notundaki bir düşüklük aileyi de zorlamaya neden olur. O da olabilirdi yani. Her tema sonunda bir ölçme olması gerekiyor kesinlikle yani. En azından hani hiçbir şey olmasa bile neyi ne kadar öğrenebilmiş çocuk, nerede eksiklerimiz var yani tüm sınıf için de bu yapılabilir. Tüm sınıf için belki tüm çocuklar aynı konuyu anlamamışlardır. Ve onunla ilgili bir yeniden anlatılabilir. Ya da farklı bir şekilde anlatılabilir. O şekilde anlatmışız anlamamış. Ama farklı bir yöntemle anlatılırsa belki çocukların daha ilgisini çekip

anlayabilirler. Zaten hani ölçmenin amacı o olmalı zaten. Hani çocuğa direkt yaptın ettin, yapamadın değil de.” (Veli8)

“Bence şöyle olabilirdi, işte video çektirerek mesela bir konu hakkında konuşturabilmek. Önemli olan zaten bunların İngilizceyi konuşabilmeleri, okuduklarını anlayabilmeleri. Yani ne bileyim bir kitabı yorumlatabilirlerdi. Kendi anlatıp özet çıkartmak gibi. Ondan sonra yine metinler üzerinden falan ödevlendirilebilirdi. Hani hem sesli hem metin üstünden. Kelimeler falan verilebilirdi. Biraz kelime verdiler onu hatırlıyorum. Kelime ezberlettiler. Ama bunun haricinde dijital ortamda ölçme çokta olmadı. Belki yapılacaktı ama okullar açıldı. O sene zaten geçirildi. Öbür sene de sınavlar oldu tekrar tatil oldu. O arada bir sınava gittiler yani.” (Veli10)

“Normal sınavları okula gittiler ama quizleri falan hep online yaptılar. Hani orda bir aksama olmadı. Süreç değerlendirildi. Başarılı bulmuştum ben.” (Veli11)

“Online quiz şeklinde yapıldı. Herkesin şartları eşit olsaydı da online sınav da yapılırdı.” (Veli13)

“Çevrimiçi bir sınav yapılmalıydı. Öğrenciler sadece derse katılımı değerlendirilmemeliydiler. Kameralar açık bir sınav veya öğretmenlerle karşılıklı birebir sınav yapılabilirdi.” (Veli14)

“Çevrimiçi bir sınav yapılmalıydı. Öğrenciler kendi seviyelerini tespit ederlerdi. Sözlü bir sınav, öğretmenle birebir sınav olabilirdi.” (Veli15)

Sınırlılıklar (f=4) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Ya ben online sınav olaylarına karşıyım kişi olarak. Neden biliyor musunuz? Yani kopya çok çekiliyor. Çünkü üniversite öğrencileri genellikle öyle yaptı çevremden çok duydum. Yani adamlar şey yapmış birbirlerinin sınavlarına giriyorlar yanlarında. Daha o olgunlukta değiliz.” (Veli2)

“Çevrim içerisinde yabancı dil sınavı nasıl olmalıydı? Valla Millî Eğitim

Bakanlığı geçen sene sınav yapmadı zaten biliyorsunuz. Sadece derse katılım olarak değerlendirme yapıldı. Bunun da yapılamayacağını zaten buradan anlıyoruz biz. Eğer böyle bir alternatif oluşabilseydi sınav ortamı oluşturulabilirdi ama maalesef sınav yapılmadan sadece derse katılıma göre notlar verilmiş oldu biliyorsunuz yani sizde. Sınavın gerçekleştirilme ihtimalinin düşük olduğunu söylüyorum.” (Veli13)

4.3.6 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Sanal sınıfta yabancı dil öğretimi	Tasarruf	Zaman kayıplarının olmaması	6
		Yol ve yemek giderinin olmaması	1
		Öğrencilerin her türlü teknolojik imkânların ellerinin altında olması	3
	Eğitim ortamı	Öğrencilerin teknoloji sayesinde hızlıca cevabı bulup yanıt verebilmeleri	1
		Alternatif olması	1
		Geleneksel sınıfın destekleyicisi olması	1
	Yabancı dil öğretimi	Eğitim sürecinin kayıpsız devam etmesi	3
		Öğrenmenin gerçekleşiyor olması	2
	Tutum	Sorumluluk bilinci olan öğrencilere olumlu etkisi	4
		Öğrencinin kendini rahat hissetmesi	1
		Öğrencisini gözlemleyebilmesi	2
	Velilere katkısı	Öğretmenin tutumunu fark edebilmesi	1
		Öğrencisinin eksiklerini tamamlayabilmesi	1
	Konfor	Rahat ortamda olması	2
		Yorulmamaları	1
Sınıf yönetimi		Eğitim-öğretimin ayaklarına gelmesi	1
		Dersi kaynatma olmaması	1
		Davranış yönetiminin kolay olması	1

Tablo 30 incelendiğinde velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yanlarına yönelik görüşleri; tasarruf (f=7), eğitim ortamı (f=6), yabancı dil

öğretimi (f=5), tutum (f=5), velilere katkısı (f=4), konfor (f=4) ve sınıf yönetimi (f=2) alt temalarıyla kategorize edilmiştir.

Tasarruf (f=7) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Başka da bir olumlu yönü, zaman açısından kayıpları olmuyordu.” (Veli5)

“Sanal sınıfın olumlu yönleri; ev rahatlığı, zaman tasarrufu. Maddi açıdan da faydalıydı. Yol, yemek gideri olmadı.” (Veli13)

“Olumlu yanları; zamanları boşa geçmedi, zamandan tasarruf ettiler.” (Veli15)

Eğitim ortamı (f=6) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Yani sanal sınıfta olur mu? Niye olmasın. Sanal sınıf da yaş grubu üst düzey olan çocuklarda yani sorumluluk bilinci gelişmiş öğrencilerde sanal sınıf uygulamaları gayet başarılı sonuçlar verebilir.” (Veli2)

“Olumlu yönü, çocukların teknolojik bütün aletler elinin altında olduğu için sorulara, cevaplara bakmak çok kolay. Sözlükler, defter, sorular elinin altında bakması çok kolay. Bunlardan bakarak cevabını hemen verebiliyor, yanıtlayabiliyorlar. Olumlu yönleri böyle. Her şey elinin altında olduğu için daha kolay yanıtlayabiliyorlar. Yüz yüze eğitimde öyle bir şeyleri yok.” (Veli4)

“Şimdi olumlu yönleri geleneksel sınıfın ben hiçbir zaman için şöyle diyemem. Yani dijital ortamdaki sınıf geleneksel sınıftan daha iyidir diyemem. Sadece bir alternatif. Yani hani zor zamanlarda uyguladığımız. Ama şurası var, dijital ortamdaki ders geleneksel sınıfın destekleyicisi olabilir her zaman. Hani ama tamamen daha yararlıdır diye bir şey yok. Kesinlikle sınıf ortamı, öğretmenle yüz yüze öğrenme hele de dil için bence daha önemli. Ama dijital ortam da her zaman destek olabilir. Çağın bu şeylerinden de yararlanmamız gerekir. Zaten bu pandemi döneminden önce de yine videolar çekiliyordu, konuşmalar yapılıyordu. Ondan sonra ben çünkü kendimde

çekiyordum hani çocuk konuşurken falan atabilmek için. Hem bu Arapça için de geçerli hem de İngilizce için. Onun için geleneksel sınıfın yerini hiçbir şey tutmaz. Bence dijital ortam her zaman destekleyici olarak kalabilir, yaralanmak açısından diye düşünüyorum.” (Veli10)

Yabancı dil öğretimi (f=5) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Derslerin devam etmesi ve derslere güzel katıldılar orası olumluydu.” (Veli1)

“Olumlu yanı hani belki pandemiden hani hiç ders görmemiş gibi değil, çocuk ders gördü. Ama olumlu yanı hani hiç ders görmekten daha iyi, ders gördü.” (Veli7)

“Yani bir kere kesinlikle pandemi sürecinde ya da işte gelecek süreç nasıl olur bilemiyorum ama kesinlikle online eğitime alışmaları gerekiyor, çevrim içi eğitime. Olumlu yanları, en azından çocuklar süreci devam ettirdiler bir şekilde. Yani kayıpları olmadı. Özellikle amacı olan çocuklar için gerçekten boş oturmak, iyice soğuması, okuldan soğuması işte bildiklerini unutması kötü olurdu. O yüzden kesinlikle süreci bir şekilde devam ettirdik. Ama tabii ki çok alışılmadık bir durumdu. Yani öğretmenler için de çocuklar için ve aileleri için. Ona rağmen yine de çok iyi olduğunu düşünüyorum. Bir şekilde toparlamaya çalıştık. Hiç bilmediğimiz şekilde bir durumla karşılaştık ve herkes bir şekilde adapte oldu ve yine de çok toparlandığımızı düşünüyorum.” (Veli8)

“Sanal sınıfta öğrencim ben her ne kadar verimsiz olduğumu düşünsem de öğreniyor.” (Veli15)

Tutum (f=5) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Sanal sınıfın şöyle bir olumlu tarafı vardı. Motivasyonu yüksek olan öğrenci için çok verimliydi. Çünkü öğretmenin yoklamada aldığı süre kayboldu. Sınıfta sus, otur süresi kayboldu. 40 dakikanın tamamının dersle geçtiği bir süreydi. Eğer öğrencinin motivasyonu yüksekse çok verimliydi. Ama değilse de her an kaymaya hazır her an bilgisi dağınık bir öğrenciyse daha da büyük kopuşlara sebep olabildi.” (Veli6)

Velilere katkısı (f=4) alt temasına yönelik veli görüşü şu şekildedir:

“Olumlu yönü bence her velinin kendi öğrencisinin dersteki durumunu görebilir. Arkadaşlarıyla kıyaslayabilir. Öğretmenin dersteki tutumunu fark edebilir. Onun dışında çalışmasına, öğrencisinin eksiklikleri varsa onları tamamlamak isteyebilir.” (Veli3)

Konfor (f=4) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Yorulmuyorlardı. Ellerin altında olması belki daha iyiydi imkanların. Sonuçta ayağına geliyordu öğretim.” (Veli5)

“Genel olarak değil de yani kendi çocuğumdan yola çıktığımda hani olumlu yönleri... Rahatlığı olabilir, kendini rahat hissederek belki derse katıldı. Rahat bir ortam ya da işte kaynağa daha rahat ulaşma. Çünkü hani hemen yabancı bilmediği kelimeye telefonundan bakıp hemen söyleyebiliyor. Hani bu başarısında belki olumlu, o an geçici bir olumlu bir etki yaratabilir. Hani buradaki rahatlık diyebilirim olumlu olarak. Zamandan belki kazandı evde eğitimde. Onun dışında çok fazla yok.” (Veli9)

Sınıf yönetimi (f=2) alt temasına yönelik veli görüşü şu şekildedir:

“Sanal sınıfların olumlu yönleri biraz önce dediğim gibi ders kaynatma olmayabilir. Gerçi hani gerçek sınıfta oluyor muydu bilmiyorum ama oluyordur illaki yine de herhalde.” (Veli5)

4.3.7 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine yönelik veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Güçlükler	Etkileşim	Göz teması kurulamaması	5
		Yeterince iletişim kurulamaması	4
		Vücut dili kullanılamaması	1
		Öğrencilerin sosyalleşmeden uzak kalmaları	1
	Teknoloji	Ses-kamera sorunu	4
		Geleneksel sınıfın yerini tutamaması	4
		İnternet-bağlantı problemleri	1
		Cihaz yetersizliği	1
	Motivasyon	Çekimserlik yaşama	4
		İlgiyi ekranda tutmanın zor olması	3
		Sosyal bir varlık olan insana aykırı olması	1
		Öğrencilerin teknolojiyi lehlerine kullanmaları	2
	Öğrenci	Öğrencilerin sanal sınıfta sessiz kalmaları	2
		Kolay edinilen bilgilerin kalıcı olmaması	1
		Dil becerilerinin sanal sınıfta yapılamaması	2
	Öğretimin yönetimi	Öğrencilerin kontrol altına alınamaması	1
		Dil öğretiminin sanalda da yüz yüze eğitimde olduğu gibi başarısız olması	1
		Öğrencilerin gerilemesi	1

Tablo 31 incelendiğinde velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yanlarına yönelik görüşleri; etkileşim (f=11), teknoloji (f=10), motivasyon (f=8), öğrenci (f=5) ve öğretimin yönetimi (f=5) şeklinde alt temalarla kategorize edilmiştir.

Etkileşim (f=11) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Şimdi geleneksel sınıfta bir defa öğrencilerin gözlerinin içine bakıyor öğretmen. Dersi dinliyor mu inlemiyor mu anlama şansı daha yüksek üst düzeyde. Kimin anlayıp anlamadığını yüz hareketlerinden falan öğretmen çıkarır. O anlamda yüz yüze eğitim elbette ki daha iyidir bence sanal sınıf ortamına göre.” (Veli2)

“Olumsuzu daha çok bütün dersler olarak tek İngilizce değil hani yüz yüze gibi olmuyor. Bir öğretmenin gözüne bakarak cevap vermek, öğrencinin gözüne bakarak soru sormak daha mantıklı. Hani kamerada kapalı olunca boşluğa konuşmuş gibi, hani herkesin birbirine böyle tatlı bir rekabetin olması gerekiyordu. Sınıfta olsaydı öyle olacaktı. Ama o yüzden daha çok öğrenciler benim gördüğüm kadarıyla sessizde kalıyorlardı. O yüzden olumsuz yönü daha çok. Ama o da tabii ki mecburdu herkes.” (Veli7)

“Yani belki hani şöyle bir dezavantajı olur hani öğretmeni görmediği için hani öğretmen tabi biraz daha böyle vücut dili kullanıp hani çocukları daha böyle bir motive edebilir normalde sınıfta ama hani online da öyle bir durum yok.” (Veli14)

“Olumsuz yanları ise bence önemlisi göz teması kuramamak ve aynı ortamda olamamaktı.” (Veli15)

Teknoloji (f=10) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yönü, elinde teknolojik olarak herhangi bir bilgisayarı, tableti, telefonu olamayabilir, katılamayabilir derse. İnternet bağlantısı ayrı sıkıntı. Bunlar da olumsuz yönleri yani.” (Veli4)

“Olumsuz yanları, işte birincisi bizim amacımız değildi o yüzden çocuk maalesef uzak kaldı. Yanlış bir şeydi belki de böyle olması ama uzak kaldı. Kameraların kapalı olması bence çok yanlış. Evet kesinlikle görsel tanınması yani bakış gerçekten çok önemli. Çocuğun yüreğine dokunmak bakışla oluyor. İlla temas gerekmiyor. Anlayıp anlamadığını öğretmenler çocuğun gözlerine bakarak anlar zaten. Ya da bir şey söylemek istediğinde çocuk orda belki başka bir şeyle uğraşıyor ki lise öğrencilerinde bu çok normal. Telefon elinde bir taraftan bilgisayardan ders dinliyor. O yüzden kesinlikle kameraların açık olması gerekiyor.” (Veli8)

“Sanal sınıfın olumsuz yönleri; ses, kamera sorunu. Öğrenci derse katılmadı. Öğrenciler bu durumu kullandılar.” (Veli13)

“Olumsuz yönü ise kameraları kapatıp rahatlıkla hareket edebiliyorlar. Bu yüzden de dersten kopmuş olabilir. Gerçek sınıfta bu durum yaşanmazdı.” (Veli14)

Motivasyon (f=8) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Belki konuşma açısından, diyalog açısından bir olumsuzluk olabilir. İnsan sonuçta sosyal bir varlık olduğu için yüz yüze bir hani dokunma, göz göze gelme şeyi hissedebilir. Bu yüzden o açıdan biraz olumsuz olabilir. Çekimserliklerini etkilemiş olabilir bu konuda, derse katılım konusunda. Göz göze gelip iletişim kurmak daha sağlıklı olurdu bence. Birçok öğrenci üstünde belki o şekilde olumsuz bir etkisi olmuş olabilir.” (Veli5)

“Dediğim gibi yüz yüze olan ders her zaman daha verimlidir. Öğretmeniyle, arkadaşlarıyla etkileşim halinde olduğu durumda öğrenme daha hızlı gerçekleşir diye düşünüyorum. Aksi takdirde evinde, odasında, bilgisayar karşısında ilgisini uzun süre o ekran karşısında tutmasının zor olacağını düşünüyorum. Dolayısıyla yüz yüze eğitim her zaman daha faydalıdır.” (Veli6)

Öğrenci (f=5) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Olumsuz yönü de önündeki cihazdan çok kolaylıkla hocanın sorduğu soruyu cevaplayabildiler. Yani kendim de şahit oldum kızım da bu konuda. Bu durumu yetersiz buldum işte. Yani olumsuzluğu buydu. Yani o konuyu hemen buldu, hocasına aktardı. Hocası da onu tabii ki biliyor, öğrendi, araştırdı sanıyordu. Ama halbuki çok kolay bilgi edindi ve kalıcı olmadı. Bunu da derste okullar açıldığında yüz yüze eğitimde gördük.” (Veli1)

“Olumsuz yönleri... Yine kendi çocuğumdan söylüyorum. Hani çok arka planda kalma daha fazla hani cezbedici yanları olabilir. Nasıl olsa ekranın yanında

değilim, kameram kapalı, işte beni kimse görmüyor ya da ben şu an hani burada parmak kaldırmam da beni kimse görmüyor. Burada sessiz sessiz arkada izlerim ya da izlemem. Alttan bir video açar, onu da izlerim. Bir müzik açar, kulağımda hani dersi dinlemem onu dinlerim. Ya da başka bir işle uğraşırım. Yemek yerim falan bunlar da olumsuz yönleri tabii ki. Odaklanmama diyebiliriz.” (Veli9)

Öğretimin yönetimi (f=5) alt temasına yönelik bazı veli görüşleri şu şekildedir:

“Karşılıklı diyalog şeklinde konuşmada etkili olabilir. Bu İngilizce olsun veyahut başka bir yabancı dil olabilir. Ama genel olarak bizim öğrencilerimizin yabancı dilde çok başarılı olduğunu ben düşünmüyorum. Dil sınıfları da bunun içerisine dâhil. Çünkü geçtiğimiz senelerdeki buradan mezun olan dil sınıfı öğrencilerinin LGS sınavında çok düşük netler yaptığını gördük. Çok başarılı bir eğitim olmadığını fark ettik. Yüz yüze eğitimde çok başarılı olmayan bir dersin sanal ortamda çok başarılı olacağını zaten düşünmüyorum ben.” (Veli12)

4.3.8 Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler konusunda veli görüşleri

Araştırmaya katılan velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentilere ilişkin görüşleri Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32. Veli görüşlerine göre sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentiler

Tema	Alt Temalar	Kodlar	f
Yabancı dil öğretimindeki beklentiler	Öğretmen	Çocukların aktif hale getirilmesi	5
		Ders öncesi ödevlendirme yapılması	2
		Öğrencilerin takip ve kontrol edilmesi	2
		Öğrenci merkezli bir çalışmaya dönüşmesi	1
		Öğretmenin geri planda kalması	1
		Öğrenciler arası iletişimin sağlanması	1
		Öğrenci seviyesine göre hazırlıklı ders işlenmesi	1
	Okul Yönetimi	Derslere devam zorunluluğu olması	5
		Yoklama alınması	4
		Okul-aile-öğretmen iş birliği olması	1
		Derslerin kayıt altına alınması	1
	Sanal sınıf	Kamera ve mikrofonun açık olması	6
		Yüz yüze eğitime benzemesi	2
		Öğrencilerin gözlenebilmesi, kontrol edilmesi	1
		Sınav olması	3

Yabancı dil öğretimi	Çeşitli etkinlikler, materyaller, programlar kullanılması	3
	Okuma ve konuşma becerilerinin daha çok olması	1
	Öğretmenle karşılıklı görüşme, diyalog olması	1
Üst Yönetim	Her öğrenciye fırsat-imkân eşitliği sağlanması	3
	Sanal sınıfta öğrenci sayısının az olması	2
	Öğretmenlerin gerekli eğitimleri alması	1
Öğrenci	Öğrencinin hedef dili kullanması	1
	Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesi	1
Veli	Ailelerin sanal eğitime destek olması	1

Tablo 32 incelendiğinde velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentileri; öğretmen (f=13), okul yönetimi (f=11), sanal sınıf (f=9), yabancı dil öğretimi (f=8), üst yönetim (f=6), öğrenci (f=2), ve veli (f=1) alt temalarıyla kategorize edilmiştir.

Öğretmen (f=13) alt temasına yönelik bazı veli önerileri şu şekildedir:

“Sanal sınıfta bence öğretmen öncesinde ödevlendirme yapmalı. Sanal sınıfta bu ödevlerin ne kadar doğru yapıldığı ne kadar kimlerin yaptığının tespiti üzerinde durulmalı bence. Yani öğrenci merkezli bir çalışmaya dönüştürülmeli sanal sınıf ortamı. Ben öyle düşünüyorum. Yani çocuk öğrenmiş mi doğrulama işlemi yapılmalı. Yani zaten öğrenme dediğimiz olay çocuğun aktif olduğu zaman daha üstün düzeyde öğrendiğini biliyoruz. Çocuğun aktif olduğu bir öğrenme durumunun daha iyi olduğunu biliyoruz.” (Veli2)

“Bir kere farklı materyaller kullanılması gerekiyor. Kesinlikle farklı programlar kullanılması gerekiyor. İşte çocukların nasıl dikkatlerini çekebiliriz? Daha verimli nasıl anlatabiliriz? Yani sadece kitaptan, PDF'den açıp konu anlatmaktansa değişik filmler izletilebilir, değişik oyunlar oynatılabilir. Lise öğrencisi olsa bile bence çok ilgilerini çekiyor. Zaten çocuklar yabancı dili en çok böyle farklı yabancı kitaplar okuyarak, İngilizce kitaplar okuyarak, İngilizce filmler seyrederek daha akılda kalıcı hale geliyor. Bu yüzden değişik programlar kullanılmalı. Çocuklar aktif hale getirilmeli. Yani öğretmen biraz geri planda

kalabilir. Çocuklar arasındaki iletişim çok önemli. Arasındaki iletişimi sağlayabilirler. Yani öğretmenler de gerekli eğitimleri almalı bu konuda. Yani her açıdan. Bir kere alt yapıda kesinlikle çok iyi olmalı. Yani kullanılan programlar çok önemli. Öğretmenin bunu ne kadar kullanabildiği çok önemli.” (Veli8)

“Burada çalışmalar farklılaştırılabilirdi. Hani ders anlatma tabii ki olacak. Ama daha fazla çocuğa projeler ya da sunumlar yaptırılarak daha aktif hale getirilebilirdi. Daha çocuğu dersin içine katabilirlerdi. İşte yabancı dili kullandırmaya yönelik işte mektup arkadaşları ya da farklı arkadaş okullar, kardeş okullar seçilerek onlarla diyaloglar, sunumlar, hikâye yarışmaları. İşte bu tarz etkinlikler çoğaltılmalıydı. Hedef dili kullandırmaya yönelik etkinlikler daha fazla yapılmalı bence. Farklı zamanlarda Zoom' dan açılabilir. Gruplar oluşturulabilir.” (Veli9)

“Takip genelde. Bu geleneksel sınıfta da öyledir. Dijitalde de. Hem öğrencinin katılımını sağlamak hem de verilen ödevlerin iyi takip edilmesi gerekiyor. Bir de çocuk bunlar yani ne olursa olsun kendi keyiflerine bıraktığımızda rahatına düşkün oluyor yani. Çocuklar ne yapacak ben derse gireyim demez. Onun için burada gerçekten her zaman yani bu örgün eğitimde de dijital eğitimde de takip... Ödev veriyorsanız ondan sonra işte herhangi bir metin çalışması veriyorsanız bunları öğretmenin iyi takip etmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Hani en yararlı bu şekilde olabilir. Katılımı sağlamak için.” (Veli10)

“Çocukların seviyesine uygun şekilde, formatta yani çocukların öğretmen zaten öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyini biliyorlar genellikle. Ama daha önceden ilk kez girdiği sınıflarda çok başarılı olamayacağını ben buradan müşahade ediyorum. Ama daha önceden tanıdığı öğrencilerin seviyesine göre sınıfa, ders ortamına başlarken hazırlıklı bir şekilde gelip de her çocuğa ulaşabilecek şekilde

dersi sunabilirse öğretmen, hani tek düzeyde ders anlatılırsa çok başarılı olmayacağını söyleyebiliriz burada. Ama öğrencilerin seviyesine uygun şekilde planlama yaparsa öğretmenimiz ders öncesinde onların anlayabileceği şekilde, onların seviyesine inerek anlatabilirse çok daha başarılı olacağını düşünüyorum.” (Veli12)

“Ödevler yoğun olabilirdi.” (Veli14)

Okul yönetimi (f=11) alt temasına yönelik bazı veli önerileri şu şekildedir:

“Devamsızlıkları kontrol edilebilirdi. Bunların hepsi karneye yansıyabilirdi.”

(Veli1)

“Bir de öğrencilerin derse devam konusu takip edilebilir. Gerçi öğretmenlerimiz takip ediyordu diye biliyorum. Ama resmiyette devam zorunluluğu yoktu galiba. Ama bunun zorunlu hale getirilmesi belki daha artırabilirdi. İnsanlar belki kendini daha zorlayabilirdi bu konuda. Öğrenciler de veliler de.” (Veli5)

“Kesinlikle derse devam zorunluluğu olmalı. Bu işin ciddiyetini anlamalı çocuklar. Yani hani bu keyfi bir şey değil.” (Veli8)

“Yoklama mutlaka alınmalıydı. Devamsızlık kontrol edilmeliydi.” (Veli13)

“Derslere katılım zorunluluğu olmalıydı.” (Veli14)

“Ayrıca derslerin kayıt altına alınması da çok faydalı olurdu.” (Veli15)

Sanal sınıf (f=9) alt temasına yönelik bazı veli önerileri şu şekildedir:

“Sanal değil yüz yüze eğitim. Yüz yüze gibi olmalıydı. Öğretmen, veli, öğrenci birbirlerini görmeliydi ders zamanında. Devamlı-devamsız, katılıyor mu? Katılmıyor mu? O arada çocuk ne yapıyor? Onu görmeliydi. Kamera ve ses açık olmalıydı. Çünkü öğretmen kapatıyor kamerayı, çocuk kapatıyor kamerayı kimin ne yaptığı sadece bir dinleme olarak da geçiyordu dersin tamamı. Bu benim için tabii ki bir olumsuzluktu. Belki böyle bir şey olsa daha verimli olabilirdi. En azından yüz yüze

eğitime benzerdi. Sınavlar, çocukları mesela gözlemleyebilirlerdi. Sınavlar yapılabilirdi.” (Veli1)

“Sanal sınıfta etkinlik olması için bir kere bütün öğrencilerin ses ve görüntüsü olsa belki daha iyi olur. Kendilerine bir çeki düzen verip ekran karşısında konuşmaları, derse katılmaları herkes açısından belki daha iyi olabilir. Birbirlerini görerek de hani etkilenebilirler derse katılabilirler.” (Veli5)

“Bir de kameralar gerçi tüm dersler için benim için öyle hani açık olmalıydı. Daha başarılı olurdu çocuklar. Evet herkes bir konuyu, hem çocuğun dili açısından geliştirecekti. Hem böyle daha böyle verimli olacağını düşünüyorum ben.” (Veli7)

“Mikrofon ve kamera açık olmalıydı. Zorunlu tutulmalıydı.” (Veli13)

Yabancı dil öğretimi (f=8) alt temasına yönelik bazı veli önerileri şu şekildedir:

“Sınavlar, çocukları mesela gözlemleyebilirlerdi. Sınavlar yapılabilirdi. Ama yani eski puana göre değerlendirdiler ve kapattılar. Genel anlamda ben sanal sınıfı yabancı dil öğretimi anlamında etkili ve verimli bulmadım.” (Veli1)

“Yabancı seslendirmeli ama Türkçe altyazılı çizgi filmler belki izlenebilir. Şarkılar söylenebilir veya ezberlenmesi istenebilir. Onun dışında hikayeler, yabancı hikayeler okunup özeti çıkarılması, soru cevap yapılması belki istenebilir. Öğretmenlerimiz arada bir çocuklardan şey istiyorlar, ne dediklerini tam bilmiyorum, belli metinler yazmasını istiyorlar. Bazen mail atmasını ya da İngilizce metinler, kısa metinler istiyorlar.” (Veli3)

“Öğrenci de işin içine katılırsa, bu interaktif oyun olabilir, herkesin bir hamle yaptığı bir etkinlik olabilir. Bu tip durumlarda daha faydalı olabilir motivasyonu yüksek öğrenciler için.” (Veli6)

“Daha çok okuma dersleri olsaydı, konuşma dersi yapılırdı daha çok, sık. Hani öğretmenle işte herkes mesela kameralar açık olsaydı. Atıyorum hani böyle bir konuyu tartışsalar İngilizce. Daha iyi geliştirdi.” (Veli7)

“O yüzden değişik programlarla, ölçme değerlendirme de öyle. Değişik programlar kullanarak ölçme değerlendirme bence yapılması gerekiyor. İlla karneye geçsin babında değil. Neyi biliyor neyi bilmiyor onu ölçmesi gerekiyor.” (Veli8)

“Sınav, işlenen konuların ölçme değerlendirmesi yapılmalıydı.” (Veli13)

“Öğretmenlerle karşılıklı görüşmeler, diyaloglar olabilirdi.” (Veli14)

Üst yönetim (f=6) alt temasına yönelik bazı veli önerileri şu şekildedir:

“Çocuklarımızın teknolojik aletlerinin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çocukların tamamen çok serbest, rahat bırakıldığını düşünüyorum. Eğer bir çocuğumuzun dikkat edilmesi, yoklaması, sınıf geçmesi... Bu durumlar söz konusu olmadığı için çocuklar kendini çok rahat hissettiler. Bu yüzden de katılmayı düşünmüyordu derse hani öğretmenlerin, Millî Eğitim Bakanlığı'nın bunun çok güzel bir etki vermesi lazımdı ki, çocuğu takip etmesi lazımdı. Kameran açık mı, dersinin başında mısın, dinliyor musun? Bunlar olmadığı sürece çocuklar her şeyi boş veriyor. Telefonunu açık bırakıp odasından dışarı çıkıyordu. Dersi hiç dinlemiyordu. Bir dahaki ders bitene kadar bitmiş dersi kapatıyor, zaten kendini atıyordu ders bitince EBA. Ders bittikten sonra tamam bitmiş. Çocuk var mı yok mu bundan kimsenin bir bilgisi yok. Bu program bizim için güzel değil. Daha güzel olması için de biraz çocukların çok iyi ilgilenmesi gerekiyordu. Özel okullarda nasıl ki çocuklar çok iyi takip ediliyorsa bizim de bu şekil takip edilmesi gerekiyordu. Çocuğun nerede, hangi saatte derse girdi, dakikası belli mi? Bu takip edilirse çocuklarımızın da daha iyi bir eğitim aldığını düşünürüz o zaman. Yabancı dil olsun, diğer dersler olsun hepsinde dinlenilmesini istiyoruz, takip edilmesini istiyoruz.” (Veli4)

“Bir de bu internete erişim konusu herkes için eşit olmalı tabii.” (Veli5)

“İlla sanal sınıf olacaksa, sanal gerçekleşecekse bu eğitim, öğrenci sayısının az olduğu, öğrencinin daha aktif olduğu bir öğrenme ortamı gerekli. Aksi takdirde öğretmenin konuştuğu, öğrencinin kendi mikrofonunu kapatıp başka alemlere daldığı durumlarda çok da faydalı olacağını düşünmüyorum.” (Veli6)

“Yani fırsat eşitliği bizim ülkemizde maalesef çok zor. Yani bırakın sadece bilgisayar, tablet olmasını internet sürekli olacak. Ek birçok materyal işte biraz önce dedim grafik tablet mesela yazma da çok önemli. Çocukları daha aktif hale getiriyor. Çeşitli çizimler yapıyorlar. Resim bile yaparak orada bir İngilizce bir şey yapabilir. Bir görsel hazırlayabilir yani.” (Veli8)

“Sanal sınıf mevcutlarının 7-10 kişi arasında olmasını isterdim. Söz hakkının sadece aynı öğrencilerle değil de konuşmayan öğrencilere de verilmesi gerektiğini, onların da derse dahil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yoksa öğrenciler kendini ötekileştirilmiş hissediyor.” (Veli15)

Öğrenci (f=2) alt temasına yönelik bir veli önerisi şu şekildedir:

“Kesinlikle öğrencinin yani dili kullanması gerekiyor. Öğrendiği her kelimeyi ya da her konuyu, bilgiyi. Hani öğrenci sunumu, paylaşımı, proje destekli yani proje derken hani küçük küçük projeler. Ders çapında, dil çapında. Bu güzel olurdu.” (Veli9)

Veli (f=1) alt temasına yönelik bir veli önerisi şu şekildedir:

“Bir de bu yani ailelere de çok iş düşüyor. Ders çalıştıkları ortam buna uygun olmalı. Masada oturarak, yatarak değil. O an telefon odada olmamalı. Ya da çeşitli önlemler alınmalı. Ve bunun karşılıklı iş birliği çok önemli aile ile beraber okulun öğretmenin iş birliği çok önemli. Daha sık toplantılar yapıp aileler

bilinçlendirilebilir. Yani hani özellikle farklı bölgelerde olan çocuklar için gerçekten çok zor bir durum. Yani onlar için de gereken destek sağlanmalı.” (Veli8)

Araştırma bulguları genel olarak incelendiğinde sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi genellikle Zoom ve EBA platformları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çeşitli etkileşimli ders materyalleri, Web 2.0 araçları ve sosyal medya araçları ile dersler zenginleştirilmiştir. Çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğretim süreçlerine etkisine yönelik ise öğretmenler çoğunlukla olumsuz, öğrenciler ise eşit miktarda olumlu ve olumsuz, veliler de çoğunlukla olumlu olduğuna dair görüş belirtmişlerdir. Öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri bir bütün olarak incelendiğinde sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi konusunda dinleme, konuşma, okuma becerilerinde sıkıntı yaşanmadığını ifade etmişlerdir. Öte yandan öğretmenler ve öğrenciler yazma becerisinin etkin yapılamadığını; veliler ise sıkıntı yaşanmadığını belirtmiştir. Sanal sınıf deneyimleri konusunda öğretmenlerin ve velilerin görüşlerinin çoğu teknolojinin kullanımı boyutunda iken, öğrencilerin ise etkileşim boyutunda olmuştur. Öğretmenler kendilerini teknoloji kullanımı konusunda iyi gördüklerini, veliler de öğrencilerinin teknolojiyi iyi kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler ise etkileşim boyutunda kameraların açık olmaması nedeniyle etkileşimin zayıf olduğundan bahsetmişlerdir. Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinde ölçme ve değerlendirme süreçleri konusunda öğretmenler; çoğunlukla ölçmeye yönelik beklentilerinden bahsetmişlerdir, ayrıca görüş sıklığına göre sanal sınıflarda sınav yapmadıklarını ve sınavların yüz yüze olması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler ise sanal sınıfta sınavların sözlü olarak yapılması beklentilerini ve sanal sınıfta sınav yapılmadığını ifade etmişlerdir. Veliler ise sanal sınıfta ölçme yapıldığını fakat MEB aracılığıyla online sınav olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Sanal sınıflarda yabancı dil

öğretiminin olumlu yönleri konusunda öğretmenler; sınıfın ve öğrenci davranışlarının yönetiminin kolaylığından, dil dersleri için çokça materyal oluşundan ve materyallere ulaşmanın ve paylaşmanın kolay oluşundan bahsetmişlerdir. Öğrenciler ise bilgiye ulaşma kolaylığından, materyal çeşitliliği sayesinde yabancı dilin daha anlaşılabilir olmasından ve zaman tasarrufu sağlamasından söz etmişlerdir. Veliler de çoğunlukla zaman kayıpları yaşanmadığı, öğrencilerin her türlü teknolojik imkânın ellerinin altında olduğu, sorumluluk bilinci olan öğrencilere olumlu etkisi olduğu ve eğitim sürecinin kayıpsız devam ettiği gibi olumlu yönlerini dile getirmişlerdir. Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri konusunda öğretmenler; kamera ve mikrofonun kapalı olmasından, internet ve bağlantı problemlerinden, derse giren öğrencilerden tepki/dönüt alamamaktan, derslere katılımın düşük olmasından, jest ve mimiklerin kullanılamamasından, öğrencilerin öğrendiklerinin ölçülemeyişinden bahsetmişlerdir. Öğrenciler de çoğunlukla teknik aksaklıklardan, çekingenlikten, derslerin telafisinin olmamasından, yeterince iletişim kurulamadığından söz etmişlerdir. Veliler de göz teması kurulamadığını, ses-kamera sorunu olduğunu, geleneksel sınıfın yerini tutamadığını ve öğrencilerinin çekimserlik yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimindeki beklentilere yönelik öğretmenler; öğrencilerin cihaza ve sınırsız internete erişiminin sağlanması, öğretmenlere zorunlu sanal uygulamalar hakkında zorunlu hizmet içi eğitim verilmesi, mikrofon ve kameranın açık olması, yoklamanın resmi olarak tutulması ve işlenmesi ve ölçme-değerlendirme yapılması gerektiği şeklinde belirtmişlerdir. Öğrenciler; kamera ve mikrofonun açık olması, derslerin kayıt altına alınması, yoklama alınması, öğrencilere fırsat-imkân eşitliği sağlanması ve derslerde zengin materyaller kullanılması gerektiği şeklinde beklentilerini dile getirmişlerdir. Veliler ise; öğrencilerin derste aktif hale getirilmesi, derslere devam zorunluluğu olması,

yoklamanın alınması, kamera ve mikrofonun açık olması, sınav yapılması ve her öğrenciye fırsat-ımkân eşitliği sağlanması gerektiği şeklinde beklentilerini ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; resmi ortaöğretim kurumlarında görev yapan 22 yabancı dil öğretmeni, ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören 20 öğrenci ve ortaöğretim düzeyinde öğrencisi bulunun 15 veli ile “Yarı yapılandırılmış görüşme formu” aracılığıyla yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulguların sonuçları, tartışma ve öneriler yer almaktadır.

5.1.Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sonuçları ve tartışması alt problemlerin sıralamasına göre verilmiştir.

5.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi “Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinin öğretiminde kullanılan çevrim içi uygulamalar nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem kapsamında öğretmenler yabancı dil dersleri için sanal sınıf ortamları ve çevrim içi uygulamalara yönelik Zoom ve EBA platformunu kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bazı öğretmenler okullarının tercih ettiği platformlar olan Microsoft Teams ve Okulsis uygulamasını kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilere yabancı dil derslerinde kullanılan sanal sınıf ortamları ve çevrim içi uygulamalara yönelik; sanal sınıf uygulamalarından en çok Zoom ve EBA kullandıklarını belirtmişlerdir. Bazı okulların tercihlerine göre Microsoft Teams, Google Meet ve Whiteboard uygulamaları da kullanılmıştır. Veliler ise öğrencilerinin yabancı dil derslerinde kullandıkları sanal sınıf ortamları ve çevrim içi uygulamalar konusunda sanal sınıf uygulamalarından en çok Zoom ve EBA kullandıklarını belirtmişlerdir. Bazı okulların tercihlerine göre Microsoft Teams ve Google Meet

uygulamaları da kullanılmıştır. Öğrencilerin ve velilerin de görüşleri incelendiğinde Zoom ve EBA'yı belirtmiş olması öğretmen görüşlerini doğrulamaktadır. Araştırmanın sonuçları ile benzer şekilde Cantürk ve Cantürk'ün (2021) İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmasının sonuçlarına göre uzaktan eğitim derslerinde Zoom yazılımı ve MEB'in EBA Canlı Ders uygulamasının daha fazla kullanıldığı görülmüştür. Can ve Ozan'ın (2021) araştırmasında da öğretmenlerin kullandığı dijital araçlar içerisinde EBA platformunun Zoom platformundan sonra ikinci sırada yer aldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Yine aynı şekilde Yılmaz Altuntaş, Başaran, Özeke ve Yılmaz'ın (2020) üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim ve öğrenme deneyimlerine yönelik yaptıkları çalışmada en çok kullanılan platform olarak Zoom ortaya çıkmıştır. Akşan-Kılıçaslan, Tuğaç ve Eryılmaz-Toksoy'un (2022) pandemi sürecinde ilköğretim matematik öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmada en çok Zoom kullanıldığı tespit edilmiştir. En çok tercih edilmesinin sebebi de MEB'in önerisi olması, kullanımının kolay olması, içeriğinin zengin olması, ulaşılabilir olması, güvenilir olması ve öğrenci takibinin kolay olması şeklinde belirlenmiştir. Zoom'un en çok en çok tercih edilmesinin sebepleri Gusacheva'nın (2020) çalışmasında ise; kolay ve güvenilir olması, her işletim sistemi ve cihazla uyumlu olması, toplantı, içerik paylaşımı, video konferans, iş birliği, sohbet ve web seminerleri için uygunluğu ve video iletişimde lider durumda olması şeklinde belirtilmiştir. Mahasneh, Al-kreimeen, Alrammana ve Murad'ın (2021) çalışmasında Ürdünlü öğrencilerin ve öğretim üyelerinin görüşlerine göre; Zoom, Microsoft Teams, Google Meet uygulamaları aracılığıyla veya Moodle, BigBlue Button gibi e-öğrenme sistemleri ile yürütülen senkronize uzaktan eğitimin etkili olduğu ortaya koyulmuştur. Colon (2021) İngilizce okuma derslerine ilişkin İngilizce öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmada bütün katılımcıların Zoom programını kullandığını tespit etmiştir. Pandemi

dönemi eğitim sürecinde bu uygulamaların tercih edilmesi erişim kolaylığı, kullanılabilirliği ve düşük maliyetiyle bağlantılı olabilir. Ayrıca Türkiye’de uzaktan eğitime özel ulusal bir eğitim platformu olan EBA’nın salgın öncesinde içeriklerinin yetersiz olduğu sonuçları Bahçeci ve Efe’nin (2018) lise öğrencileriyle yürütmüş olduğu çalışmada, Ekici ve Yılmaz’ın (2013) FATİH projesi üzerine yapmış olduğu çalışmasında mevcuttur. Salgın dönemi uzaktan eğitim sürecinde de öğrencilerin ve öğretmenlerin EBA’ya erişimde sorunlar yaşadığı, tüm derslere yönelik içeriğin yer almadığı, EBA’nın altyapı ve içerik bakımından geliştirilmesi gerektiği hususları Can ve Ozan’ın (2021) çalışmasında ve Canpolat ve Yıldırım’ın (2021) öğretmenlerle yaptığı çalışmalarda mevcuttur. Eğitim kurumları zorunlu uzaktan eğitim sürecinde EBA’daki bu aksaklıklardan dolayı sanal sınıf tercihinde Zoom, Microsoft Teams, Google Meet gibi uluslararası kullanılan platformları benimsemiş olabilir.

Yabancı dil derslerinde kullanılan çevrim içi araçlar ve materyallerin neler olduğuna ilişkin olarak öğretmen görüşleri incelendiğinde; ders kitaplarının pdf versiyonları, etkileşimli kitaplar, çeşitli ders siteleri ve slaytları kullanıldığı görülmektedir. Öğrenci görüşlerine göre; ders kitaplarının pdf versiyonları, etkileşimli kitaplar, çeşitli ders siteleri ve mail kullandıkları şeklindedir. Veliler ise öğrencilerinin sanal ortamda katılmış oldukları yabancı dil derslerinde genellikle ders kitaplarının pdf versiyonları, akıllı tahta uygulamaları/z-kitap kullanıldığını belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarında görüldüğü gibi öğretmenler, öğrenciler ve veliler sanal ortamda yabancı dil derslerinde kullanılan çevrim içi araçlar ve materyaller konusunda genellikle ortak görüş belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde Karabacak’ın (2022) çalışmasında da kullanılan materyaller konusunda paralel görüşler mevcuttur. İngilizce öğretmenleri, ortaokul öğrencileri ve velileri EBA canlı derslerde en sık kullanılan materyaller olarak ders kitapları, etkileşimli kitaplar,

çalışma kağıtları ve videolar olduğunu dile getirmişlerdir. Literatürde yine bu sonuçları destekleyen benzer çalışmalar mevcuttur. Tümen Akyıldız (2020a) çalışmasında da İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitimde EBA üzerinden çevrim içi ders yaptıkları ve EBA aracılığıyla doküman gönderdikleri bulgularına ulaşmıştır. Bakioğlu ve Çevik (2020) çalışmasında fen bilimleri öğretmenlerinin; slaytları, kitapları, z kitapları, EBA ders içeriklerini, çeşitli videoları uzaktan eğitimde yaygın olarak kullandığı sonucuna ulaşmışlardır. Akşan-Kılıçaslan, Tuğaç ve Eryılmaz-Toksoy'un (2022) pandemi sürecinde ilköğretim matematik öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmada derslerde dijital araç olarak en çok z-kitap kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu araştırmanın ve literatürdeki ulaşılabilen çalışmaların sonuçlarına göre uzaktan eğitimde yabancı dil öğretiminde ve diğer branş derslerinde geleneksel sınıfa benzer materyaller sanal ortama adapte edilmiştir.

Öğretmenler derslerini zenginleştirmek için Web 2.0 araçlarından Kahoot, Google Classroom, Wordwall, Google araçları, Quizlet, Padlet, Quizizz, WordArt, Nearpod ve Canva kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca derslerine YouTube ve WhatsApp gibi sosyal medya araçlarını da dahil etmişlerdir. Öğrenciler derslerde Padlet, Google Classroom, Kahoot ve Quizizz gibi Web 2.0 araçlarının da dahil edildiğini belirtmişlerdir. Ayrıca YouTube ve WhatsApp gibi sosyal medya araçları da derslerde kullanılmıştır. Veliler; YouTube ve WhatsApp gibi sosyal medya araçlarının, ayrıca Mail ve Kahoot gibi Web 2.0 araçlarının da derse dahil edildiğini ifade etmişlerdir. Bilgin'in (2022) çalışmasında yabancı dil öğretiminde öğretmenlerin en çok tercih ettiği Web 2.0 araçları kullanım sıklığına göre sıralandığında Kahoot, Canva, Padlet, Quizlet, Quizizz, Learning Apps, Powtoon, Actionbound, Flipgrid olmuştur. Ayrıca bilgi, video ve dosya paylaşım araçları da derslerde çokça tercih edilmiştir. Colon (2021) İngilizce öğretmenlerinin pandemi döneminde uzaktan eğitimde İngilizce

okuma derslerinde destekleyici uygulamalar olarak Google Forms, Power Point ve YouTube platformlarından faydalandıklarını tespit etmiştir. Özcan ve Kırkgöz'ün (2021) İngilizce öğretmenleri ile yürüttüğü araştırmasında da en çok Kahoot ve YouTube'un kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Tümen Akyıldız'ın (2020a) çalışmasında İngilizce öğretmenleri uzaktan eğitimde WhatsApp grupları yoluyla doküman paylaşmışlardır. Akşan-Kılıçaslan, Tuğaç ve Eryılmaz-Toksoy'un (2022) pandemi sürecinde ilköğretim matematik öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmada öğrencilerin dikkatini çekmek için Kahoot, bilgiyi somutlaştırmak için arama motorları, anlatımı zenginleştirmek için de eğitsel videolar tercih edildiği; ayrıca sosyal medya araçlarından, ulaşılabilir ve kullanım kolaylığı nedenleriyle en çok WhatsApp ve Telegram'ın tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu çalışmanın sonuçları ile incelenen literatür kapsamında yabancı dil derslerinde ve diğer branş derslerinde kullanılan web araçları ve sosyal medya araçları benzerlik göstermektedir.

5.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ikinci alt problemi “Yabancı dil derslerinde kullanılan çevrim içi uygulamalar öğretim süreçlerini nasıl etkilemektedir?” şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmen görüşlerine göre çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine olumsuz etkileri olduğu tespit edilmiştir. Buna gerekçe olarak; öğrencinin takip ve kontrolünün yapılamaması, katılımın çok düşük olması, jest mimik ve vücut dilinin olmaması, öğrencilerin konsantre olamaması, etkileşimin zayıf olması, uygulamaların etkili olmaması, teknik aksaklıklar olması, kalıcı öğrenme sağlanamaması, grup çalışması yapılamaması, sanal ortamları tanımama ve yaratıcı olmaması şeklindedir. Öğrencilere çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine etkisi sorulduğunda olumlu ve olumsuz görüşlerin eşit olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin olumsuz görüşleri; yüz yüze olması gerektiği, internet kopuklukları olmasa daha iyi

olabileceği, normal sınıf gibi olmadığı, etkili olmadığı, öğretmene soru sormaktan çekinilmesi, öğrenme sürecinin zor olması, dersin telafisinin olmaması, dil öğrenmenin çok kötü etkilenmesi, öğretmenin mimiklerinin görülememesi şeklindedir. Velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğrenmenin olumsuzluklarına ilişkin görüşleri; yüz yüze eğitim gibi olmadığı, öğrencinin öğrenme sürecinin olumsuz etkilendiği, verimli olmadığı, uygulamaların yetersizliği, öğrencinin kendini derse verememesi, uzaktan eğitimin karşılığını verememesi, öğrencinin kontrol edilememesi, öğrencinin geride kalması ve öğrencilerin sıkılması şeklindedir.

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde araştırmanın bulguları ile benzer çalışmaların olduğu belirlenmiştir. Örneğin; Özyürek, Begde, Yavuz ve Özkan'ın (2016) çalışmasında öğrenciler her ne kadar uzaktan eğitim sayesinde okula gitmeden kolaylıkla eğitimden yararlansa da grup çalışmaları, sınıf içi etkinlik ve sorumluluklardan uzak kaldıklarını, yüz yüze etkileşim ve sosyal gelişimden de mahrum kaldıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca pandemi dönemindeki eğitimlerin yetersizliği öğrencilerin akademik başarılarını olumsuz etkilemiştir (Sintema, 2020). Balaman ve Hanbay Tiryaki (2021) çalışmasında teknik alt yapı eksikliği, duyguların ifade edilememesi, motivasyon eksikliği, geri bildirimin alınamaması gibi uzaktan eğitimdeki dezavantajları belirlemişlerdir. Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında ortaöğretim öğrencilerine uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüşleri sorulduğunda bu araştırmanın sonuçlarına paralel olumsuz ve olumlu görüşler ortaya çıkmıştır. Benzer olumsuz görüşler öğretme ve öğrenmedeki yetersizlik, öz düzenleme ve zaman yetersizlikleri, geri dönüt eksikliği, duyuşsal yetersizlikler, teknolojik problemler ve yetersizlikler, öğrenme ortamı ve disiplin problemleri, iletişim ve sosyalleşme kaynaklı yetersizlikler şeklindedir. Karakaya, Adıgüzel, Üçüncü, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında çeşitli branşlardan

öğretmenlerin Covid-19 pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitimle ilgili derslerde zayıf etkileşim, verimsizlik, teknolojik alt yapı ve öğretmen yeterliklerinin eksikliğine bağlı olarak olumsuz görüşlerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Ünal ve Ekinci'nin (2021) çalışmasında ortaokul İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine göre sınırlılıklar bağlamında; jest ve mimik kullanamama, iletişimin yetersiz olması ve öğrencilerden ses gelmemesi gibi benzer bulgular vardır. Karabacak (2022) çalışmasında EBA aracılığıyla gerçekleştirilen İngilizce öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin odaklanamama sorunu, motivasyon eksikliği, iletişim ve etkileşim sorunu, erişim sorunu, teknolojik yetersizlikler ve velilerin ilgisizliği sonuçlarına ulaşmıştır. Bu çalışmada üç grup katılımcı da benzer ifadeleri dile getirmişlerdir. Çevrimiçi ortamda öğretmen, öğrenci, veli görüşlerine göre ortaya çıkan bu sorunlar zaten Türkiye'de sorunlu olan dil öğretiminin daha da sorunlu olmasını pekiştirmektedir. Diğer derslerden farklı olarak yabancı dil derslerinin yeterli düzeyde iletişim becerileri gerektirdiği, bütün duyu organlarının işin içine katıldığı, aynı ortamı paylaşmanın önemli olduğu hususları ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Türkiye'de geleneksel sınıflarda yabancı dil öğretiminde sorunlar varken, pandemi gibi kriz durumunda geçilen acil uzaktan eğitimde yaşanan; teknik sorunlar, etkileşim eksikliği, derslerin telafisinin olmaması gibi problemler de eklenince çevrimiçi ortamda dil öğretmenin ve öğrenmenin yüz yüze eğitime göre daha zor olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin olumlu görüşleri ise görsellere ve videolara hızlı erişim ve paylaşım imkânı olması, uygulamaların dil öğrenimi için faydalı olması, dil öğretimi için sanal kaynakların çok olması, öğrenmeyi kolaylaştırması, sınıf yönetiminin kolay olması, öğrencinin ilgisini çekmesi, dersleri keyifli hale getirmesi, derslerin sıkıcı olmaması, uygulamaların motive edici olması, motivasyonu

yüksek öğrencilerin ilerleme kaydetmesi şeklindedir. Öğrencilerin olumlu görüşleri; olumlu yönde etkilemesi, uygulamaların öğrenmeyi daha eğlenceli ve etkili hale getirmesi, uygulamaların dil öğretimi için uygun olması, uygulamaların yeterli olması, uygulamaların kullanım açısından rahat olması, akılda kalıcılığı artırması, okulla birebir aynı olması, derse katılımı artırması, derste performansı yükseltmesi, öğretmenlerle öğrencileri buluşturması, yararlı olması şeklindedir. Velilere çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine etkisi sorulduğunda olumlu görüşlerin olumsuz görüşlerden daha fazla olduğunu belirtmişlerdir. Velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğrenmenin olumlu yanlarına ilişkin görüşleri; uygulamaların olumlu etki yapması, faydalı, yararlı, verimli olması, işe yaraması, ilerleme olması, uygulamaların zamandan kazandırması ve yardımcı ders materyallerinin öğrenmeye etkisinin olması şeklindedir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde araştırmanın bulgularını destekleyen çalışmaların olduğu belirlenmiştir. Örneğin; Türegün Çoban ve Adıgüzel'in (2022) çalışmasında; İngilizce dersinin belirlenen temasında kullanılan Web 2.0 araçlarının öğrencilerin başarısını ve İngilizce dersine yönelik tutumlarını artırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasının sonuçları ile benzer olumlu görüşler ise öğrenme/öğretme ortamı, esneklik, erişilebilirlik, öğrenme/öğretme süreci, zaman yönetimidir. Bu araştırmadan farklı olumlu görüşler ise disiplin, duyuşsal yeterlikler, ders sırasında bireysel ihtiyaçlarını giderme, fırsat eşitliği şeklindedir. Ünal ve Ekinci (2021) ortaokul İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmada yöntem-teknik ve materyal kullanımı konusunda çeşitlilik sağladığı ve öğrenmeye olumlu yansıdığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Genç, Engin ve Yardım'ın (2020) lisansüstü öğrencilerle yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarına göre öğrenciler öğretmenlerine rahatlıkla ulaşabildiklerini ve soru sorabildiklerini belirtmişlerdir. Bu araştırmanın sonucunda

da öğrencilere göre öğretmenlerle öğrencileri buluşturduğu tespit edilmiştir. Böylece kullanılan teknolojik uygulamaların öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arasındaki iletişimi hızlandırdığı söylenebilir. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) acil uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin görüşlerine başvurduğu çalışmada; öğrencilere ulaşılabilmesi, eğitimin kesintisiz devam edebilmesi, canlı ders araçlarının kullanımının kolay olması ve yüz yüze eğitime alternatif olması bulgularına ulaşmıştır. Bu sonuçlar bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Öte yandan Canpolat ve Yıldırım (2021) öğretmenlerin görüşlerine göre zamandan ve mekândan bağımsız olarak öğrencilerin açık erişimine sunulması, öğretmen ve öğrencilerin teknoloji kullanım yeterliklerini geliştirmesi, TV yayını desteği sunması, velilerin beğenisini alması ve öğrencilerin canlı dersler ile sosyalleşmesini sağlaması gibi bu araştırmadan farklı bulgulara ulaşmıştır. Bu araştırma yabancı dil dersleri özelinde olduğundan veli beğenisi, sosyalleşmeyi sağlaması ve teknoloji kullanım yeterliklerini geliştirmesi gibi olumlu görüşler ortaya çıkmamış olabilir.

Öğrencilerin çevrimiçi uygulamaların yabancı dil öğrenme sürecine etkisi konusundaki diğer görüşleri ise hiç yoktan iyi olduğu ve çok etkilemediği şeklindedir. Velilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğrenme konusuna ilişkin diğer görüşleri; öğrencilerin görüşlerine benzer şekilde hiç yoktan iyi olması ve öğrenci gayretliyse yüz yüze eğitimle fark olmadığı şeklindedir. Araştırmanın sonuçlarına göre derslerin zorunlu olarak sanal sınıfta yürütülmesinin farklı açılardan yansımaları olmuştur. Öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasında sanal sınıfların geleneksel sınıfların yerini alamayacağı görüşü hâkim olsa da yüz yüze eğitim imkânının olmadığı durumlarda en iyi çözümün uzaktan eğitim seçeneği olduğu da açıktır (Sindiani ve diğerleri, 2020; Canpolat ve Yıldırım, 2021). Bu sonuçlara göre; sanal sınıflarda gerçekleşen yabancı dil öğretimi sürecinin yabancı dil öğretmenleri, ortaöğretim öğrencileri ve veliler

açısından hem olumlu hem olumsuz yönlerinin olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmaya katılan çalışma grubunda fikir birliğine varılamamış olması uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz her iki yönünün de güçlü olduğu sonucunu düşündürmektedir.

5.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Sanal sınıflarda yabancı dil becerilerinin öğretimi nasıldır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem kapsamında öğretmenler; sanal sınıflarda dil becerilerine ilişkin en çok dinleme becerisine yönelik görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler görüş sıklığına göre sanal sınıflarda dinleme, konuşma ve okuma becerisinde sıkıntı yaşanmadığını ifade etmişlerdir. Yazma becerisinin ise etkin yapılamadığını dile getirmişlerdir. Öğrencilere sanal sınıflarda dil becerilerine ilişkin görüşleri sorulduğunda en çok dinleme becerisine yönelik görüş belirtmişlerdir. Öğrenciler görüş sıklığına göre sanal sınıflarda; dinleme, konuşma ve okuma becerisinde sıkıntı yaşanmadığını ifade etmişlerdir. Yazma becerisinin etkili olmadığını dile getirmişlerdir. Velilere sanal sınıflarda dil becerilerine ilişkin görüşleri sorulduğunda en çok konuşma becerisine yönelik görüş belirtmişlerdir. Veliler ise sanal sınıflarda tüm dil becerilerinde sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Buna ek olarak sanal sınıfların dil becerilerinin öğretiminde yetersiz kaldığını ve öğrencilerin derslerine çok fazla şahit olamadıklarını da belirtmişlerdir. Velilerin bir kısmı dil becerilerinin öğretimi konusunda dört beceride de sıkıntı yaşanmadığını belirtirken aynı zamanda bazı velilerin ise dil becerilerinin öğretiminin yetersiz kaldığını ve derslerine şahit olmadıklarını da söylemeleri çelişmektedir. Bu durumun altında lise öğrencilerinin ders esnasında velilerin derslere şahit olmalarını istememesi yatabilir. Böylece velilerin derslerin ne kadar etkili geçtiği konusunda görüşleri kısıtlı olabilir. Ayrıca literatürde velilerin iletişim eksikliği sebebiyle öğrenci

gözetiminin yapılamaması ve yeterince destek olmaması (Çakın ve Külekçi Akyavuz, 2020), velilerin pandemi sürecinde ekonomik zorluklar yaşamaları ve bu durumun öğrencilere olumsuz şekilde yansımaları (Tümen Akyıldız, 2020b), ailelerin derse karşı tutumu ve öğrencileri desteklemeyişi (Karahana ve Şad, 2022) gibi bu araştırmaya paralel sonuçları olan çalışmalara da ulaşılmıştır.

Dinleme becerisi için araştırmaya katılan öğretmenler; telaffuz çalışmasının yapılamadığını, öğrencilerin sanal sınıfa adapte olamamalarından kaynaklı başarısız olduğunu, öğrencilerin çekinmelerinden dolayı tepki vermedikleri, dinleme metnlerinin yapılamadığı, ev ortamının uygun olmayışından dolayı etkin yapılamadığını belirtmişlerdir. Öğrenciler; dinleme becerisi için sanal sınıflarda dinleme yapmanın dezavantajlı olduğunu, etkili olmadığını, geleneksel sınıflarda daha iyi olduğu, yeterli ve geliştirici olmadığını, öğrencinin kendi kapasitesine göre dinlemenin değiştiğini belirtmişlerdir. Veliler; dinleme becerisi için yoğunluk sıkıntı yaşanmadığını belirtirken dinlemenin az yapıldığını da ekleyen katılımcılar olmuştur. Bu sonuç ile Karahana ve Şad'ın (2022) İngilizce öğretmenleriyle gerçekleştirdiği çalışmanın dinleme becerisi öğretiminde teknolojiden kaynaklı olumsuzluklar olduğunu ve aileden kaynaklı sebepler yüzünden sorunlar yaşandığı sonucunu desteklemektedir. Öte yandan bu araştırmanın sonucundan farklı olarak; Kılıç'ın (2020) çalışmasında uzaktan eğitimde EBA dinleme materyallerinin öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişimine etkisine incelemek adına yürüttüğü deneysel çalışmada öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştiği ve akademik başarılarının arttığını tespit etmiştir.

Konuşma becerisi için araştırmaya katılan öğretmenler yoğunlukla sıkıntı yaşanmadığını dile getirmişlerdir. Buna ek olarak sanal sınıfta konuşma becerisinin etkin yapılamadığını, en zorlanılan beceri olduğunu, öğrencilerin tepki vermediğini,

istekli olmayan öğrenciye ulaşamadığını, öğrencilerin çekinmesini, öğrencilerin yeterince maruz kalmamasını, konuşmanın yüz yüze yapılması gerektiğini ve konuşmaya yeterince zaman kalmadığını da ifade etmişlerdir. Öğrenciler; konuşma becerisi için sıkıntı yaşanmadığı belirtilirken, aynı zamanda dezavantajlı olduğu, hiç yapılmadığı, çekimserlik ve korkunun olduğu, etkili olmadığı, konuşmanın daha aktif olması gerektiği, geleneksel sınıflar kadar iyi olmadığı, konuşmada zayıf kaldığı gibi görüşleri de dile getirmişlerdir. Veliler; konuşma becerisi için çoğunluk sıkıntı yaşanmadığını belirtirken aynı zamanda konuşmanın yapılmadığını, konuşma becerisinin zayıf kaldığını, öğrencilerin konuşma becerisini ciddiye almadığını, konuşma esnasında internet kesintileri yaşandığını da ifade etmişlerdir. Bu sonuç, Karahan ve Şad'ın (2022) İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmada; konuşma becerisi öğretimi konusunda yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitimde de devam eden ön yargılar yüzünden konuşma etkinliklerine katılım düşük bulunduğu ve geleneksel sınıf ortamından uzaklaşılması sosyal becerilerin de olumsuz yönde etkilenmesine neden olarak ders içerisinde olması gereken etkileşimde aksaklıklar yaşandığı sonucunu desteklemektedir. Doğan (2021) uzaktan eğitimde İngilizce konuşma becerilerinin ediniminde sorunlar yaşandığını, bu sorunların da hedef dile yeterince maruz kalınmamasından, bilgi yetersizliğinden ve öğrenci kaygılarından kaynaklandığını tespit etmiştir.

Okuma becerisi için; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluk görüşü sıkıntı yaşanmadığı şeklindedir. Buna ek olarak okumada sıkıntı olduğunu, ekranda okuma yapmanın zor olduğunu, okuma için ekstra zaman gerektiğini ve öğrenci tek başına olduğundan okumanın zorlaştığını da belirtmişlerdir. Öğrenciler; okuma becerisi için çoğunlukla sıkıntı yaşanmadığının yanı sıra, etkili olmadığını ve çekindiklerini de

ifade etmişlerdir. Veliler; okuma becerisinde çoğunluk sıkıntı yaşanmadığını, öte yandan okumanın öğrencilerin ilgilerini çekmediğini ifade etmişlerdir.

Yazma becerisi için; araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluk görüşü etkin yapılamadığı şeklindedir. Bununla birlikte sıkıntı yaşanmadığını, kısa ders süreleri içinde yazma etkinlikleri yapılamadığını, yazma ödevlerinden dönüt alınamadığını, yazma becerisinin gerilediğini ve yazmanın yüz yüze yapılması gerektiğini de ifade etmişlerdir. Öğrenciler; yazma becerisi için çoğunluk görüşü sanal sınıfta etkili olmadığı yönündedir, buna ek olarak da yazma yapılmadığını, az yapıldığını, yazma ödevlerini yapanla yapmayanın ayırt edilemediğini ve yazmada çok zorlandıklarını da belirtmişlerdir. Veliler; yazma becerisi için çoğunluk sıkıntı yaşanmadığını belirtirken ayrıca yazmada kayıplar olduğunu da dile getirmişlerdir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde Kuzu, Kurtoğlu Yalçın ve Yalçın'ın (2022) yabancı dil öğretmenleri ile pandemi sürecindeki yabancı dil eğitimini araştırdığı çalışmada; dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerinin kazandırılmaması, telaffuzların anlaşılması, öğrenciyle etkileşim kurulmaması gibi problemlerden dolayı yabancı dil becerilerinin uzaktan eğitimle kazandırılmasının zor olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğrenci takibinin yapılamadığı, kimin neyi ne kadar öğrendiğinin ölçülemediği problemleri de bu araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Ders sürelerinin kısa olması, öğrenci derse katılımının az olması, öğrencilerin motivasyon düşüklüğü ve ilgisizliği, öğrencilerin etkinlikler esnasında çekingenliği de benzer sonuçlar arasındadır. Karaman (2021) çalışmasında uzaktan eğitimde Almanca öğretiminde dinleme ve okuma becerilerinin geliştiğini, ancak konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesinin yetersiz kaldığını tespit etmiştir. Karabacak (2022) çalışmasında EBA aracılığıyla gerçekleştirilen İngilizce derslerinin dil becerilerine etkisi konusunda; İngilizce öğretmenleri tarafından en çok dinleme ve okuma becerilerine yönelik olumlu,

konuşma ve yazma becerilerine yönelik de olumsuz etkileri olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Ortaokul öğrencilerinin açısından ise dört temel dil becerisine de neredeyse eşit görüşlerde olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğuna, fikir birliği olmadığına ulaşmıştır. Velilerin açısından ise en çok dinleme becerisine yönelik olumlu etkiler olduğu ve en çok yazma ve konuşma becerilerine yönelik olumsuz etkiler olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Bu bulgular bu araştırmanın sonuçları ile farklılık göstermektedir. Dolmacı ve Dolmacı'nın (2020) eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşlerine başvurduğu çalışmasında da dinleme ve konuşma becerisinin öğretimi genel olarak verimli olmadığı, okuma ve yazma becerilerinin öğretimi ise nispeten daha verimli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öztürk Karataş ve Tuncer'in (2020) İngilizce öğretmenleri adaylarıyla pandemi dönemi uzaktan eğitimde dil becerilerinin gelişimini incelediği çalışmasında süreçten en olumlu etkilenen dil becerisi yazma, en olumsuz etkilenen beceri ise konuşma olarak tespit edilmiştir. Klimova (2021) çalışmasında; pandemi döneminde yükseköğretimde çevrimiçi yabancı dil öğrenimi ve öğretimini incelemiş ve öğrencilerin dil becerilerini geliştirdiklerini hissetmediklerini ortaya koymuştur. Ayrıca sonuçlar öğrencilerin çevrimiçi dil derslerini etkili bulduğunu ancak yüz yüze derslerin yerini alamayacağını doğrulamaktadır. Bu araştırmanın sonuçları ve literatürde incelenmiş olan çalışmalar kıyaslandığında alıcı dil becerileri olan okuma ve dinlemenin geleneksel sınıflarda olduğu gibi sanal sınıflarda da rahatlıkla verilebildiği görülmüştür. Sanal ortamların sunduğu görsel ve işitsel materyallere erişim kolaylığı ve öğretmen merkezliliği sayesinde bu beceriler kolay kazandırılıyor olabilir. Öte yandan, üretici beceriler olarak bilinen konuşma ve yazma ise hedef dilde kelime, cümle ve paragraf üretmeyi içerdiği için ekstra zaman ihtiyacı duyulabilir. Ayrıca bireysel takip ve geri bildirim gerektirdiği de bilinen bir gerçektir. Uzaktan eğitimde

bütün öğrencilere ulaşamadığı ve ulaşılabilen kısımda da teknik ve bağlantı gibi problemlerle karşılaştığı için üretici becerilerin sanal sınıflarda kazandırılması daha güç olmuştur denilebilir.

5.1.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğretmenlerin ve öğrencilerin sanal sınıf deneyimleri nasıldır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem kapsamında öğretmenler en fazla görüşü teknolojinin kullanımı alt temasında belirtmişlerdir. Çoğunlukla kendilerini teknoloji kullanımı konusunda iyi değerlendirdiklerini, ayrıca bir kısım öğretmen teknoloji kullanımında kendilerini yeterli görmediklerini, zamanla adapte olduklarını, yeni teknolojilere yetkin olmadıklarını, teknolojik ve fiziki eksiklikleri giderdiklerini, bilgisayar kullanımı konusunda yeterli olduğunu ve Web 2.0 araçlarına hâkim olduğunu belirten görüşler de ifade etmişlerdir. Öğrenciler teknolojinin kullanımı boyutunda; görüş bildiren öğrencilerin hepsi teknolojiyi etkin kullandıklarını ve sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Velilere öğrencilerinin sanal sınıflarda öğretim süreçleri konusunda en fazla görüşü teknolojinin kullanımı boyutunda belirtmişlerdir. Veliler öğrencisinin teknolojiyi iyi kullandığını, hızlıca adapte olduğunu ve zamanla kendilerini geliştirdiklerinden bahsetmişlerdir. Bu çalışmada öğrenciler kendileri için ve veliler de öğrencileri için teknolojiyi etkin kullandıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin, sanal sınıf yönetiminin boyutları olan; öğretim ortamı, öğretimin yönetimi, davranışların yönetimi, etkileşim, motivasyon, teknolojinin yönetimi, özel gereksinimli öğrencilerin yönetiminde (Can, 2020b) kendilerini yeterli gördükleri söylenebilir. Literatür incelendiğinde Can ve Gündüz (2021) ile Akgöl, Elçi, Uludağ ve Özer’in (2022) öğretmenlerle gerçekleştirdikleri çalışmalarında öğretmenlerin kendilerini teknolojinin yönetimi boyutunda yeterli gördüğünü tespit etmiştir. Kuloğlu ve Bay’ın (2019) İngilizce

öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmada görüşme yapılan İngilizce öğretmenlerinin çoğunluğunun teknoloji kullanımında iyi seviyede öz-yeterliğe sahip olduklarını tespit etmiştir. Ancak literatüre bakıldığında öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının düşük olduğu bulunan bir çalışmaya da (Canpolat ve Yıldırım, 2021) ulaşılmıştır. Öte yandan Ünal ve Ekinci'nin (2021) çalışmasında ortaokul İngilizce öğretmenlerinin teknoloji kullanımı konusunda yeterli olmadıkları, başlangıçta bocaladıkları, zamanla kendini geliştirme çabası içinde oldukları sonuçlarına ulaşmıştır.

Öğretmenler öğretimin tasarımı alt temasında; özgün materyal hazırlama konusunda kendisini yetersiz bulduğunu, bazı uygulamalarla kendi materyallerini hazırladıklarını, hazır içerikler kullandıklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar materyal hazırlayamadıklarını, içerik oluşturmada kendisini yeterli bulduklarını, sanal sınıfta derse hazırlıklı gelince daha iyi olduğunu dile getirmişlerdir. Literatür incelendiğinde Kalelioğlu ve diğerleri (2016), bir eğitmenin sahip olması gereken yeterlilikler olarak teknik ve iletişim becerilerine sahip olması gerektiği sonucu paylaşmışlardır. Huber ve Helm'in (2020) Avusturya, İsviçre ve Almanya ülkelerinde yürütmüş olduğu geniş çaplı araştırmada öğretmenlerin yeterliklerinin öz değerlendirmelerinde; yetkin olduklarını iddia etme olasılıkları okulların sunduğu teknik kaynak ve donanım ile orantılı şekilde artmıştır. Türkiye'deki öğretmenlerin görüşleri ile farklı ülkelerdeki öğretmenlerin görüşleri uzaktan eğitimde sunulan teknik donanımların, eşit imkânların ve fırsatların miktarına göre olumlu veya olumsuz yönde şekillendiği söylenebilir. Su sonuçlardan hareketle hem öğretmenlerim hem de eğitim ortamlarının yeterli donanıma sahip olması öğretimin yönetimi için önemli olduğu söylenebilir.

Öğretmenler etkileşim boyutunda; kamerayı açmanın zorunlu tutulmadığı için etkileşimi artıramadıklarını, öğrenci-öğretmen etkileşiminin olduğunu fakat öğrenci-öğrenci etkileşiminin hiç olmadığını, öğrencileri gözlemleyemediklerini, etkileşimi artırma konusunda kendisini yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca etkileşimi artırmak için; soru-cevap, performans notu, oyunlar-uygulamalar ve diyalog çalışmaları kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak, öğrencileri derste aktif tutmanın çok zor olduğunu, öğrencilerin çekindikleri için tepkisiz kaldıklarını, sınıfların kalabalık olmasından dolayı her öğrenciyle etkileşime geçilemediğini ve grup çalışması yapılamadığını da ifade etmişlerdir. Öğrencilere sanal sınıflarda öğretim süreçleri konusunda en fazla görüşü etkileşim alt temasında belirtmişlerdir. Çoğunlukla kameraların açık olmadığından dolayı etkileşimin zayıf olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrenci-öğrenci etkileşiminin hiç olmadığını, sadece öğretmen söz hakkı verince konuştuklarını, sosyal medya aracılığıyla arkadaşlarıyla görüşebildiklerini, kamera sayesinde etkileşimin olduğundan, yüz yüze olduğu gibi yeterli etkileşim olmadığını, iletişimin olmadığını, öğrenci-öğrenci dayanışmasının olduğundan bahsetmişlerdir. Bir öğrenci de sınıfların karılmasından dolayı etkileşimin az olduğunu dile getirmiştir. Veliler etkileşim boyutunda; öğrencisinin sanal sınıf içi etkileşimi zayıf olduğunu belirtenlerin yanı sıra, bazı veliler de etkileşimde sıkıntı olmadığını, sanal sınıfta etkileşimin ders esnasında güzel olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca sanal ortamda etkileşimin belirgin olmadığından, öğrencilerin iyi koordine edilmediğinden, öğrenciler arası etkileşimin olmadığından da bahsetmişlerdir. Araştırma bulguları ile benzer şekilde Can (2022) yükseköğretim öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin görüntü açmamalarının etkileşimin sağlanamamasına sebep olduğunu tespit etmiştir. Arslan ve Şumuer'in (2020) öğretmenlerle gerçekleştirdiği, Arslan, Polat ve Bulut'un (2021) sanal sınıflarda sınıf

yönetimi konusundaki çalışmalarında da canlı dersler esnasında kamera açılmamasının yeterli iletişim sağlanamamasına yol açtığı sonuçlarına ulaşmışlardır. Can ve Kırıcı'nın (2022) öğrenci, öğretmen ve velilerle yürüttüğü çalışmada öğrenci ve öğretmenler bu araştırmaya benzer şekilde; kamera ve mikrofonun kapalı olmasından dolayı sosyalleşmenin sağlanamadığı ve bu durumun motivasyonu düşürdüğünü ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada veliler bu araştırmadan farklı olarak; uzaktan eğitimde öğrencilerin öğretmenin karşısında olmamasından dolayı velisi olduğu öğrencinin, motivasyon düşüklüğü yaşadığını belirtmiştir.

Öğretmenler öğrenci davranışlarının yönetimi boyutunda; her ne kadar öğrencilerin derse katılım sağlamaları için çalıştıklarını belirtse de her öğrenciye eşit erişemediklerini, öğrenci katılımlarının zayıf olduğunu, dikkati dağılan öğrenciye ulaşamadıklarını ve öğrenci davranışlarını kontrol edemediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar Dolmacı ve Dolmacı'nın (2020) öğretim elemanları ile gerçekleştirdiği çalışmada uzaktan eğitimde öğrencilerin konsantrasyonunu sağlamanın zorluğunu, ilgi uyandırma açısından yüz yüze eğitimin daha verimli olduğu sonuçları ile örtüşmektedir.

Öğretmenler motivasyon alt temasında; sözlü olarak motivasyonu artırmaya çalıştıklarını, motivasyonun öğretmenin bilgi ve becerisiyle alakalı olduğunu, motivasyon için yabancı dilin önemini hatırlattıklarını, eğlenceli materyaller seçtiklerini, öğrencilere sosyal medya araçlarından ulaştıklarını dile getirmişlerdir. Öğrenciler motivasyon boyutunda; bir öğrenci dile karşı ilgisinin olmadığını, görüş bildiren diğer öğrenciler ise motivasyonlarının düşük olduğunu, yabancı dile ilgisinin olduğunu, sevdikleri derslere daha iyi katıldıklarını belirtmişlerdir. Veliler motivasyon boyutunda; sanal sınıfta etkili ve yeterli iletişim kurulamadığını, öğrenciler arası iletişimin olmadığını fakat bununla birlikte öğretmenleriyle

iletişimlerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bir veli öğrencisinin arkadaş diyalogunun iyi olduğundan, bir diğer veli ise öğrencilerin odalarına mahkûm olduklarından bahsetmişlerdir. Bu çalışmadaki katılımcılar motivasyonun düşük olduğu konusunda hemfikirdir. Literatür incelendiğinde; uzaktan eğitimde motivasyonun düşük olduğu konusu öğretim elemanlarının görüşlerine göre (Dolmacı ve Dolmacı, 2020) ve öğretmenlerin görüşlerine göre (Canpolat ve Yıldırım, 2021) benzerlik göstermektedir. Bu araştırmanın bulguları ile paralel şekilde Çakın ve Külekçi Akyavuz'un (2020) çalışmasında da öğretmenlerin güzel sözler söyleyerek, etkili geribildirim vererek, destekleyici faaliyette bulunarak, okulun devam ettiğini hissettirerek öğrencileri motive edebileceklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmada bazı öğrenciler ilgi duydukları için motive oldukları, ilgi duymadıkları için motive olmadıklarını belirtmişlerdir. Fen lisesi öğrencisi katılımcı ilgi duymadığını, sayısal derslere ve üniversite sınavına ağırlık verdiğini, Anadolu lisesi öğrencisi katılımcı ise yabancı dillere ilgi duyduğunu yapılan görüşmelerde belirtmişlerdir. Çalışmanın kendi içinde çıkan bu farklı sonuçları ortaöğretim öğrencilerinin öğrenim gördükleri okul türlerinin etkisi belirlemiş denebilir.

Öğretmenler öğretim ortamı boyutunda; üniversitede uzaktan eğitim, e-öğrenme, sanal sınıf konularında eğitim almadıklarını, başlangıçta bu ortamda çok bocaladıklarını, Web 2.0 araçları konusunda da eğitim almadıklarını, sanal uygulamaları zamanla öğrenmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler öğretim ortamı boyutunda; başlangıçta herkes için zor olduğunu ve sonradan adapte olduklarını dile getirmişlerdir. Veliler öğretim ortamı boyutunda; kameraların kapalı veya açık olmasının ve sadece öğretmen seslendiğinde mikrofonu açmalarının etkilerinden bahsetmişlerdir. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin uzaktan eğitim vermek için gerekli bilgi, beceri ve

yeteneklerinin olmadığı sonucu ile bu çalışmadaki öğretmenlerin görüşleri örtüşmektedir.

Öğretmenler zaman yönetimi boyutunda; ders sürelerinin kısa olduğunun ve yazmakla vakit kaybının olmadığını ifade etmişlerdir. Akdeniz ve Uzun'un (2022) çalışmasındaki öğretmenler, bu çalışmadaki öğretmenlerin görüşleri ile paralel şekilde ders sürelerinin kısa olmasına, bağlantı ve ortam kaynaklı problemlerin zaman almasına dikkat çekmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçlarında literatürden farklı olarak geleneksel sınıflarda yaşanan öğrencilerin ve öğretmenleri yazma süresinde harcanan zamanın, sanal sınıflarda yaşanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenciler aktif katılım boyutunda; çoğunlukla derslere aktif katılım sağladıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bir grup öğrenci de aktif katılım sağlayamadıklarını dile getirmiştir. Bir öğrenci de sadece istekli olanların derse katıldıklarını da eklemişlerdir. Veliler aktif katılım boyutunda; çoğunlukla veliler öğrencilerinin aktif katılım sağladığını belirtse de bazı veliler derslere katılımlarını yetersiz bulmuşlardır. Öğretmenlerin bu konuda görüşleri bulunmamaktadır. Ancak literatür incelendiğinde Dolmacı ve Dolmacı'nın (2020) çalışmasında yüz yüze eğitimde aktif katılımı oluşturma'nın daha verimli olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmüştür. Bu sonuç hem öğrencilerin hem de velilerin aktif katılım konusunda kararsız görüş belirtmelerini açıklar niteliktedir.

Öğrenciler tutum boyutunda; sanal ortamda çekimserlik olduğunu dile getirmişlerdir. Bir öğrenci de sanal eğitim benim için uygun değil diyerek görüş belirtmiştir. Veliler tutum boyutunda; veliler sanal ortamda çekingenlik olduğunu ve öğrencisinin içe kapandığını ifade etmişlerdir. Bu çalışmadaki öğrencilerin ve velilerin görüşleri benzerlik göstermektedir. İncelenen literatürde de Karakaya ve diğerlerinin (2021) çalışmasında öğretmenlerin; Covid-19 pandemi sürecinin

depresyon, okula aidiyetin azalması, yetersiz etkileşim, motivasyon kaybı gibi sosyal ve psikolojik etkileri olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır.

5.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın beşinci alt problemi “Sanal sınıflarda yabancı dil derslerinin ölçme ve değerlendirme süreçleri nasıldır?” şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenler; sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamaları konusunda çoğunlukla bu süreçle ilgili beklentilerini dile getirmişlerdir. Sınavların yüz yüze olması, ortak çevrim içi sınav olmaması, her öğretmenin sınavlarını kendisi hazırlaması gerektiğini belirtmişlerdir. MEB’in EBA üzerinden online sınav ve ayda bir/ünite sonu gibi değerlendirme quizleri yapması ifade edilmiştir. Aynı zamanda her öğrenciye bireysel soruların hazırlanması, sınav konusunda net olunması, ölçme sürecinin bize özgü bir sistemle olması gerektiğini belirtmişlerdir. Uygulama sınavlarına yönelik dinleme için değişiklik izni verilmeden ve Speaking için de tek tek mikrofona davet edilerek yapılabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca ölçme konusunda bir yaptırım, yasallık ve ciddiyet olmasının ve sonucun değil sürecin ölçülmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Öğrenciler de sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamaları sorulduğunda çoğunlukla bu süreçle ilgili beklentilerini dile getirmişlerdir. Katılımcı öğrenciler çoğunlukla sanal sınıfta birebir sözlü sınav, her ünite sonu sınav/ödevlendirme ve sonucu değil süreci ölçen sınavlar olması gerektiğini vurgulamışlardır. Bir kısım öğrenci çevrimiçi sınav olması gerektiğini bir kısım ise sınavların yüz yüze olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca her öğretmenin kendi öğrencisine göre sınav tasarlamasını, ünite sonlarında çevrimiçi kazanım testleri yapılmasını, güvenli bir site ile geri dönülemeyen bir sınav olmasını ve sınavlar için farklı bir uygulama geliştirilebileceğini de ifade etmişlerdir. Veliler sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamalarına

yönelik beklentilerini MEB eliyle online sınav, öğrencilerin çevrimiçi birebir sözlü sınav, tek sınav değil de her tema sonunda ölçme, çeşitli etkinlikler ile ölçme olması gerektiği şeklindedir. Sınav programının kullanılması ve online sınav olmaması da diğer beklentilerdendir.

Sanal sınıfta yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmaları konusunda; bazı öğretmenler ölçme değerlendirme çalışması yapmadığını belirtirken, diğerleri ise bazı platformlardan ödev/test gönderdiklerini, online quiz yaptıklarını, her ünite sonu kazanım kavrama testi uyguladıklarını, ünite sonunda öğrencileri yaptıkları sunumlar ile değerlendirdiklerini, sınıf içi performanslarını değerlendirdiklerini, ödev-portfolio ile değerlendirdiklerini ve ders esnasında WhatsApp ile değerlendirdiklerini belirtmişlerdir. Sanal sınıflarda yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmaları hususunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğu çevrim içi sınav yapılmadığını belirtmiştir. Diğer öğrenciler de EBA'dan ödevlendirme, ünite sonlarında online yarışmalar, bir takım çevrimiçi sınavlar, mail ile ödevlendirmeler, Writing ödevlerinden puan alma ve sosyal medya araçlarından test gönderimi şeklinde ölçme çalışmalarını yapıldığını ifade etmiştir. Velilere sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminde ölçme ve değerlendirme uygulamaları sorulduğunda çoğunlukla bu süreçle ilgili yapılan çalışmaları dile getirmişlerdir. Ölçme değerlendirme yapıldığını belirtenlerin yanı sıra çevrim içi sınav yapılmadığını da ifade eden veliler olmuştur. Ayrıca EBA'dan süreli ödevler, ara ara online quizler, ödevlendirme ile ve etkinlikler ile ölçme yapıldığını da belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde Karabacak (2022) çalışmasında EBA aracılığıyla yürütülen İngilizce derslerinin değerlendirme sürecinde ders içi etkinlikler, ev ödevleri, sözlü notu, quiz, etkinlik sonrası kısa yanıtlı sorular şeklinde bulgulara ulaşmıştır.

Öğretmenler sanal sınıfta yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarının sınırlılıkları konusunda; güvenilir, objektif sonuçların alınamadığı, tüm öğrencilerin sınava dahil edilemediği, öğrencilerin sınav esnasında destek aldığı, teknolojik sıkıntıların olduğu, çevrimiçi sınav hazırlamanın zaman aldığı, online sınavların faydalı olmayacağı, yeterli olmadığı, test çözme ve kelime bilgisi ölçmede sıkıntı yaşandığı ve sunulan deneme sınavından dönüt alınamadığı şeklinde görüşler belirtmişlerdir. Öğrenciler sanal sınıfta yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarının sınırlılıkları konusunda; dil becerilerinin ölçülemediğinden, online ortamın sınırlı olmasından ve güvenilirliğinin olmamasından bahsetmişlerdir. Veliler sanal sınıfta yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarının sınırlılıkları konusunda; online sınavların güvenilir olmaması, online sınav gerçekleştirme ihtimalinin düşük olması ve herkesin şartlarının eşit olmaması şeklinde görüş belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde; Bayram (2021) çalışmasında öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarında ölçme ve değerlendirme yapmanın önemli bir sorun olduğunu tespit etmiştir. Sarı ve Nayır da (2020) çalışmasında uzaktan eğitimle öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenmeyi ölçmede sorunlar yaşandığını belirtmiştir. Burgess ve Sievertsen (2020) pandemi sürecinde farklı yöntemler kullanılarak ölçme ve değerlendirme yapıldığı, bu durumun da hem belirsizliğe hem de uzun vadede fırsat eşitsizliğine sebep olabileceğini belirtmiştir. İncelenen çalışmalar bu araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Can (2020a) çalışmasında; pandemi dönemindeki ölçme ve değerlendirme konusundaki belirsizliklerin olumsuz algılara ve beklentilere sebep olduğunu belirtmiştir. Bakanlığın yaptığı açıklamada (Anadolu Ajansı, 2020) sınıf geçmede birinci dönemin notları geçerli olacağı ve öğrencilerin not ortalaması kaç olursa olsun bir üst sınıfa geçeceği ve uzaktan eğitimle yürütülen derslere yönelik sınav

yapılmayacağının bilgisi verildiği için bu araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik görüşleri çoğunlukla olumsuzdur ve beklentiler oldukça fazladır. Bu sonuç Sarı'nın (2020) çalışmasında gerek üniversitelerin gerekse MEB'e bağlı okulların uzaktan eğitim konusunda sınıfta kaldığını dile getirmesine ilişkin bulgusunu desteklemektedir. Ayrıca çalışmasında öğrencilerin tamamının internet erişimine sahip olması durumunda sınav saatinde aktifleşen ve sınav süresinin bitiminde pasif duruma gelen bir bağlantı yoluyla kısa süreli bir sınav formatının uygulanabilir olduğunu ortaya koymuştur. Soruların yanıtlanması için yeterli, fakat süre kısıtlaması da olursa kopya davranışının bir nebze de olsa önlenilebileceği, geçerlik ve güvenilirliğin de belli ölçüde korunabileceğini dile getirmiştir. Ayrıca quiz tarzında haftalık mini sınavlar yapılabileceğini, Kahoot, Quizlet gibi yazılımlar aracılığıyla pratik ve işlevsel süreç değerlendirmeleri yapılabileceği önerilerini de sunmuştur (Sarı, 2020).

Bu araştırmanın ölçme ve değerlendirme konusunda katılımcıların ortak beklentilerinden biri, bakanlık tarafından yapılacak çevrimiçi sınavdır. Can (2012) çalışmasında uzaktan eğitim uygulamalarında ölçme ve değerlendirme birimi oluşturulması, öğrencilerin sınav uygulamalarına erişimlerinde güvenlik önlemlerinin sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Bununla birlikte yapılacak merkezi sınavlar ölçme ve değerlendirme uzmanları tarafından geliştirilmelidir. Yaşanan pandemi dolayısıyla geçilen acil uzaktan eğitim uygulamalarında öğrencilerin ders-sınıf geçme ve ders başarılarını ölçme değerlendirmenin tasarlanması ve uygulanması iyi bir şekilde planlanmalıdır. Çevrimiçi yürütülecek olan sınavların geçerliği, güvenilirliği, şeffaflığı, güvenliği ve denetlenebilir olması oldukça önemlidir (Can, 2020a).

5.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın altıncı alt problemi “Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenler; sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri konusunda çoğunlukla sınıf yönetimindeki kolaylıklarından bahsetmişlerdir. Ses kontrolünün yapılabilmesi, sınıfın ve öğrenci davranışlarının yönetiminin kolaylığı, daha olumlu ve sakin ders işleyebilme, yoklamanın daha kısa sürmesi şeklinde sınıf yönetiminin olumlu yönlerinden bahsetmişlerdir. Veliler sınıf yönetimi bağlamında; dersi kaynatma olmaması ve davranış yönetiminin kolay olması şeklinde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz’ın (2021) çalışmasında ortaöğretim öğrencileri de tıpkı bu araştırmadaki yabancı dil öğretmenleri ve veliler gibi uzaktan öğretim sürecinde sınıftaki disiplin sorunlarının olmamasını ve ortamın stressiz olmasını dile getirmişlerdir.

Öğretmenler yabancı dil öğretimindeki olumlu yönleri için; dil dersleri için çokça materyal oluşu, ders materyallerinin kullanım kolaylığı, bireysel çalışmayı teşvik etmesi, dört becerinin kullanılabilmesi, sanal sınıfta yabancı dil derslerinin daha müsait olması, geleneksel sınıflar kadar etkili ders işleyebilme şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrenciler yabancı dil öğretimi için; ders materyallerinin çeşitliliği sayesinde daha anlaşılabilir olması, her yerde dil öğrenebilme imkânı, geleneksel sınıfla neredeyse aynı olması, dil dersleri için sanal sınıf daha rahat, hedef dilde konuşmanın daha rahat olması şeklinde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Veliler yabancı dil öğretimi hususunda; eğitim sürecinin kayıpsız devam etmesi ve öğrenmenin gerçekleşiyor olması şeklinde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Araştırma bulguları ile benzer şekilde Başaran, Doğan, Karaoğlu ve Şahin’in (2020) çalışmasında da velilerin salgın sürecinde uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde

eğitim aksamadığı için olumlu etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Uzaktan eğitimin erişim, zaman ve mekân esnekliği sağladığı Cantürk ve Cantürk'ün (2021) İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmada da mevcuttur. Ayrıca uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminin farklı ve değişik eğitim-öğretim seçenekleri sunması, bireysel ve bağımsız öğrenme koşullarını yaratarak özerk öğrenme yeteneği kazandırması, yer, zaman ve mekândan bağımsızlık sağlaması açısından yararlıkları vardır (Asutay, 2021).

Öğretmenler eğitim ortamı bağlamında olumlu yönleri için materyallere ulaşmanın ve paylaşmanın kolaylığı, dersi zenginleştirecek materyalleri sunabilme, materyallerin öğrenciye ulaşma hızı, öğrencinin de ekran paylaşımı yapabilmesi şeklinde belirtmişlerdir. Öğrencilere sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri sorulduğunda eğitim ortamına ve yabancı dil öğretime yönelik eşit miktarda olumlu görüşler belirtmişlerdir. Eğitim ortamı için; bilgiye ulaşabilme kolaylığı, öğretmen ve arkadaşlarımızla sağlığımızdan olmadan ders işleyebilme, derse katılma/erişilebilirlik daha kolaydı, derslerin sessiz sakin işlenebilmesi, bilgisayar ekranı küçük olduğundan her şeyin gözümüzün önünde olması şeklinde olumlu görüşler aktarmışlardır. Veliler eğitim ortamının olumlu yönleri için; öğrencilerin her türlü teknolojik imkânların ellerinin altında olması, öğrencilerin teknoloji sayesinde hızlıca cevabı bulup yanıt verebilmeleri, alternatif olması, geleneksel sınıfın destekleyicisi olması şeklinde ifade etmişlerdir. Literatür incelendiğinde Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasındaki uzaktan eğitimde içeriklerin zengin olması bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Genç ve Gümrükçüoğlu'nun (2020) çalışmasında öğrenciler uzaktan eğitimin sunduğu derslere kolay ulaşma imkânından memnun oldukları sonucu ile bu araştırmadaki öğrencilerin görüşleri örtüşmektedir. Yılmaz ve Güven'in (2015) araştırmasında katılımcıların uzaktan eğitimle okul dışında da

bilgiye kısa sürede ve etkili bir şekilde ulaşma olanağı bulduğu sonucu ile bu araştırmadaki öğrencilerin ve velilerin zaman-mekân esnekliği ve bilgiye erişim konusundaki görüşleri benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler tutum konusunda olumlu yönleri için hevesli öğrencilerin derse gelmesi, çekapank öğrencilerin sanal sınıfta daha rahat olması, öğrencilerin evlerinde kendilerini rahat hissetmeleri, öğrencilerin verimli olduğunu düşünmeleri olarak dile getirmişlerdir. Öğrenciler tutum konusunda; istekli olan öğrencilerin faydalanabilmesi, öğretmenlerin derse katılan öğrencilere daha çok yaklaşması şeklinde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Veliler tutum konusunda; sorumluluk bilinci olan öğrencilere olumlu etkisi ve öğrencinin kendini rahat hissetmesi şeklinde olumlu görüşler aktarmışlardır. Literatür incelendiğinde uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde sınıfta bulunma zorunluluğu ortadan kalktığından öğrenciye bağımsız bir mekânda kendi başına çalışma olanağı sağladığı görülmektedir (Asutay, 2021). Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) öğretmen görüşlerine başvurduğu çalışmadaki içe dönük öğrencilerin iletişim becerilerini artırması sonucuyla bu araştırmadaki yabancı dil öğretmenlerinin çekapank öğrencilerin sanal sınıfta daha rahat olması sonucu ile örtüşmektedir.

Öğretmenler konfor hususunda daha az yorucu olması ve ev konforunda ders anlatma şeklinde olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler konfor hususunda; yorucu olmaması, evde olma rahatlığı ve evde dikkat dağıtıcı kimse olmaması şeklinde olumlu görüşler dile getirmişlerdir. Veliler konfor hususu için; rahat ortamda olması, yorulmamaları ve eğitim-öğretimin ayaklarına gelmesi şeklinde olumlu görüşler dile getirmişlerdir. Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında ortaöğretim öğrencileri uzaktan öğretim sürecinde eğitimin ev ortamının rahatlığında yapılması ve dersler evde yapıldığı için zaman kaybını en aza indirmesi bulguları bu araştırma ile

benzerlik gösteren sonuçlardır. Kurnaz ve Serçemeli'nin (2020) çalışmasında akademisyenler ve öğrenciler açısından internet erişimi olduğu sürece uzaktan eğitim rahat olma kolaylığı sunmaktadır tespitiyle benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler zaman için zaman kaybının olmaması, zaman yönetiminin daha düzenli olması, daha fazla konu işleyip test çözebilme şeklinde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Öğrenciler zaman konusunda; zaman tasarrufu sağlaması, konuları daha hızlı öğrenme, zaman yönetiminin daha iyi olması şeklinde olumlu görüşler belirtmişlerdir. Velilere sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumlu yönleri sorulduğunda çoğunlukla tasarruf konusunda zaman kayıplarının olmaması ve yol – yemek giderinin olmaması şeklinde olumlu görüş belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde yabancı dil öğretiminin uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülmesinin faydalarından birisi de eğitim-öğretim maliyetlerini en aza indirmesidir (Asutay, 2021). Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında da ortaöğretim öğrencileri uzaktan öğretim sürecine ilişkin zaman tasarrufu, esneklik ve erişebilirlik bakımından olumlu görüşler tespit edilmiştir. Taş'ın (2021) öğretmen, öğrenci ve velilerle gerçekleştirdiği çalışmasında benzer şekilde uzaktan eğitimin olumlu yönleri konusunda öğrenciler sabah erken uyanmak zorunda kalmadıklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca veliler, öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinden farklı olarak; öğrencisini gözlemleyebilmesi, öğretmenin tutumunu fark edebilmesi ve öğrencisinin eksiklerini tamamlayabilmesi şeklinde velilere katkısı konusunda olumlu görüşler belirtmişlerdir. Benzer şekilde Can ve Nikolayidis'in (2022) çalışmasında veliler uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların çözümünde destek/takviye aldıkları, bireysel çalışma programları ile çevrim içi yazılı ve görsel ders materyallerinden yararlandıklarını, öğrencilerinin dersleri takip etmeleri için evde uygun ortam yaratarak motive etmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. O çalışmadaki velilerin

sundukları çözümlerle, bu çalışmadaki bulgular birbirini tamamlar şekilde örtüşmektedir.

5.1.7 Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın yedinci alt problemi “Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmenlerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri konusunda karşılaştıkları olumsuzluklar çoğunlukla kullanılan teknolojilerle ilgili ortaya çıkmıştır. Öğretmenler teknolojik açıdan karşılaşılan sorunları; kamera ve mikrofonun kapalı olması, internet ve bağlantı problemleri, derse katılım araç problemleri, öğrencileri gözlemleyememe/tanıyamama ve yüz yüze olmadığından uyarıcının az olması şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin de aynı şekilde yabancı dil öğretimindeki karşılaştıkları olumsuzluklar çoğunlukla teknoloji konusunda olduğu ortaya çıkmıştır. Teknoloji hususunda ses kesintileri, teknik aksaklıklar, derse katılım araç problemleri, yüz yüze sınıf gibi olmaması, insanları hareketsizleştirilmesi, sistemin yetersizliği ve ekran maruziyetinden dolayı sağlık problemleri şeklinde ifade etmişlerdir. Velilerin teknoloji bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; ses-kamera sorunu, geleneksel sınıfın yerini tutamaması, internet-bağlantı problemleri ve cihaz yetersizliği olarak belirtmişlerdir. Literatür incelendiğinde bu çalışmanın sonuçları ile örtüşen Tican, Toksoy ve Gökoğlu (2021) çalışmasında; uzaktan eğitimde matematik dersleri özelinde en çok karşılaşılan problemin mikrofon sorunu olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca bu çalışmadaki öğretmenler Canpolat ve Yıldırım’ın (2021) çalışmasında öğretmenlerin görüşlerine benzer şekilde internet erişim sorunu, derse katılım için gerekli araçların olmaması, elektrik veya internet bağlantı problemleri bulguları paralellik göstermektedir. Bayburtlu’nun (2020) Türkçe öğretmenleriyle gerçekleştirdiği çalışmada uzaktan eğitimde en çok karşılaşılan sorun EBA canlı ders

uygulamalarında bağlantı sorunları yaşanmasıdır. Benzer şekilde Özdoğan ve Berkant'ın (2020) çalışmasında okul yöneticilerinin görüşlerine göre en çok karşılaşılan sorun internet eksiliği ve veli görüşlerine göre ise en çok duyuşsal yetersizlik ve etkileşim eksikliği olarak tespit edilmiştir. Yılmaz, Güner, Mutlu, Doğanay ve Yılmaz'ın (2020) çalışmasında da veliler salgın sürecinde örgün eğitimin daha değerli olduğunu gördüklerini ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan internet erişim ve bağlantı problemleri sınıf içi etkileşimin azalttığından öğrencilerin yüz yüze sınıf gibi olmadığı, velilerin de geleneksel sınıfın yerini tutamaması şeklinde düşünmelerine sebep vermiş olabilir.

Öğretmenlerin öğrenci bağlamında karşılaştıkları olumsuzluklar; derse giren öğrencilerden tepki/dönüt alamama, derslere katılım oranının düşük olması, aktif katılmayan öğrencilere ulaşamama, öğrencilerin bilgi düzeylerinin gerilemesi, öğrencilerin kendi kontrolünü sağlayamaması ve öğrencilerin teknolojik aksaklıkları lehlerine kullanmaları şeklinde belirtmişlerdir. Öğrenciler kendi açılarından karşılaştıkları olumsuzlukları; yüz yüze sınıfta olduğu gibi derse katılamama, odaklanma/dikkat sorunu olması, uygulamayı etkili kullanamayan öğrencilerden dolayı kargaşa olması, dersleri yeterince anlayamama ve derslerimizin düşmesi şeklinde ifade etmişlerdir. Veliler öğrencileri konusunda karşılaştıkları olumsuzlukları; öğrencilerin teknolojiyi lehlerine kullanmaları, öğrencilerin sanal sınıfta sessiz kalmaları ve kolay edinilen bilgilerin kalıcı olmaması şeklinde belirtmişlerdir. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasında öğretmen görüşlerine göre öğrenci katılım azlığı, öğrencilerin isteksizliği, öğrencilerin derslerde pasif olması, öğrencilerin yaşadığı psikolojik sorunlar gibi öğrencilerden kaynaklı problemler benzerlik göstermektedir. Tican, Toksoy ve Gökoğlu'nun (2021) çalışmasında da uzaktan eğitimde karşılaşılan genel problemlerden birisi de öğrenci

devamsızlığıdır. Han, Demirbilek ve Demirtaş'ın (2021) okul yöneticileri ve öğretmenlerle yürütmüş olduğu çalışmasında da en büyük olumsuzluk öğrencilerin derslere katılmaması olarak tespit edilmiştir. Bayburtlu (2020) çalışmasında da yapılan canlı derslerde veli ve öğrencinin ilgisizliği sonucuna ulaşmıştır. Kaya (2020) öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerine başvurduğu çalışmasında öğrenci kaynaklı sorunlar olarak öğrenci katılımının azlığı, öğrencilerin öğrenme sorumluluğuna sahip olmaması ve öğrencilerin bir süre sonra derslerden kopması olarak tespit etmiştir. Araştırma sonuçlarından ve incelenen literatürden hareketle bağlantı problemleri, internet erişimi, cihaz/materyal eksikliği ve öğrencilerin özerk öğrenme becerileri konularında yaşanan sıkıntılardan ötürü öğrenciler uzaktan eğitimde sorunlar yaşamış olabilirler.

Öğretmenler etkileşim bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; jest-mimik kullanılamaması, iletişimin zayıf olması ve etkileşimin zayıf olması şeklinde dile getirmişlerdir. Öğrencilerin etkileşim bağlamında karşılaştıkları olumsuzluklar; yeterince iletişim kuramama ve etkileşimin zayıf olması şeklindedir. Sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin olumsuz yönleri konusunda velilerin çoğunluk görüşleri etkileşim hususunda ortaya çıkmıştır. Etkileşim bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; göz teması kurulamaması, yeterince iletişim kurulamaması, vücut dili kullanılamaması, öğrencilerin sosyalleşmeden uzak kalmaları şeklinde dile getirmişlerdir. Araştırma bulguları ile benzer şekilde Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasında öğretmen görüşlerine göre etkileşimin sınırlı olması, sosyal bulunurluğun olmaması sonuçları paralellik göstermektedir. Arslan ve Şumuer'in (2020) öğretmenlerle gerçekleştirdiği çalışmasında da sanal sınıflarda en çok ses iletimi ve öğrencilerin derslere katılımı ile ilgili iletişim sorunları tespit etmiştir. Can ve Nikolayidis (2022) öğretmenler ve veliler ile yürütmüş olduğu çalışmasında

öğrencilerin uzaktan eğitimde disiplin ve devamsızlık sorunu olduğu, öğrencilerin derslere odaklanmakta zorlandıklarını tespit etmişlerdir. Yine Balaman, Hanbay ve Tiryaki'nin (2021) çalışmasında da öğrenci devamsızlığı ve motivasyon problemlerinin olduğu görülmektedir. Can ve Ozan'ın (2021) öğretmenlerle ve velilerle yürütmüş olduğu çalışmasında etkileşim ve öğrencilerin derse katılım konusunda sorunlar olduğu görülmüştür. Cantürk ve Cantürk'ün (2021) İngilizce öğretmenleriyle yürütmüş olduğu çalışmasında uzaktan eğitimde ders anlatımıyla ilgili yaptıkları metaforlarda en yüksek etkileşim sorunu ortaya çıkmıştır. Asutay (2021) yabancı dil öğretiminin uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülmesini yüz yüze eğitim ilişkileri açısından eksiklik oluşturduğu ve öğrencilerin sosyalleşmelerini engellediği yönüyle eleştirmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin etkileşim konusundaki olumsuz düşüncelerinin ortak olduğu görülmektedir. Bu da derslerde öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci etkileşimin sağlanamayışından, aynı sosyal ortamın paylaşılamamasından ve salgın sürecinin yansımalarından ötürü yaşanan motivasyon kaybından kaynaklanmış olabilir.

Öğretmenler öğretimin yönetimi bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; öğrencilerin öğrendiklerinin ölçülemeyişi, öğrenci davranışlarını kontrol edememe, öğrencilerin okul kültüründen uzaklaşmaları, öğrenci takip sisteminin olmayışı, ders süresinin kısa oluşu, bazı yaptırımların olmayışı ve disiplinli bir şekilde devamsızlığın işlenmeyişi olarak ifade etmişlerdir. Öğrenciler öğretimin yönetimi bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; derslerin tekrarının/telafisinin olmaması, yoklama alınmadığından derslere devam sıkıntısı olması, öğretmenin teknolojik bilgi yetersizliği, öğretmenin öğrenemeyen öğrencisini görememesi, verimli ders işlenememesi, konuşma becerisinin hiç yapılamaması şeklinde dile getirmişlerdir. Veliler öğretimin yönetimi bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları ise; dil

becerilerinin sanal sınıfta yapılamadığı, öğrencilerin kontrol altına alınamaması, dil öğretiminin sanalda da yüz yüze eğitimde olduğu gibi başarısız olması ve öğrencilerin gerilemesi şeklinde dile getirmişlerdir. Literatür incelendiğinde uzaktan eğitim yöntemiyle yabancı dil öğretiminde uygulamaya yönelik ders, etkinlik ve dil becerilerinde eksiklikler oluşabileceği görülmektedir (Asutay, 2021). Araştırma bulguları ile benzer şekilde Şahin'in (2021) öğretmenlerle yapmış olduğu çalışmada derse katılan öğrencilerin dersi dinleyip dinlemeyenlerin tespit edilemediği sonucu öğrenci davranışlarının kontrol edilemediği sonucu ile örtüşmektedir. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasında öğretmenlerin canlı derslere katılamayan öğrencilerin dersi daha sonra izleyememesi ve derslere katılım zorunluluğunun olmaması sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları örtüşmektedir. Bu çalışmada öğrenciler derslerin tekrar ve telafisi olmadığını olumsuzluk olarak belirtirken, bu araştırmadan farklı olarak Arık ve arkadaşları (2021) uzaktan eğitim süreci hususunda derslerin kısa sürmesi, kaydedilebilir olmasıyla tekrar izlenebilir olması, sürekliliği olması görüşlerine de ulaşmıştır. Yurtbakan ve Akyıldız'ın (2020) sınıf öğretmenleri, ilkökul öğrencileri ve ebeveynler ile yürütmüş olduğu çalışmasında da ebeveynler uzaktan eğitimde ders süresinin kısa olduğunu belirtmişlerdir. Can ve Ozan'ın (2021) çalışmasında da velilerin EBA canlı ders sürelerinin yetersizliği konusunda sorun belirtmişlerdir. Bu araştırmada öğrencilerin okul kültüründen uzaklaşmaları olumsuzluk olarak değerlendirilirken, Taş'ın (2021) çalışmasında uzaktan eğitimin okulun ve öğretmenlerin değerini ortaya çıkardığı şeklinde olumlu değerlendirilmiştir.

Öğretmenler motivasyon bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; öğrencilerin ev ortamında derse hazır olamaması, öğrencilerin çekimserliği, evde negatif uyarıcılar olması, ekranda ders anlatmanın öğretmen için yıpratıcı olması, insanlar arası sinerjinin kurulamaması ve öğrenci motivasyonunun düşük olması şeklinde

belirtmişlerdir. Öğrenciler motivasyon bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; çekingenlik olması, yeterince duygularımızı açamama, evde dikkat dağıtacak şeylerin fazla olması, motivasyonu düşürmesi, kamera açmanın özgüven kırıcı olması şeklinde belirtmişlerdir. Veliler motivasyon bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; çekimserlik yaşama, ilgiyi/dikkati ekranda tutmanın zor olması ve sosyal bir varlık olan insana aykırı olması olarak ifade etmişlerdir. Literatür incelendiğinde uzaktan eğitim yöntemiyle yabancı dil öğretiminde özerk öğrenme ve bağımsız çalışma becerileri gelişmemiş öğrenciler için uygun olmadığı tespit edilmiştir (Asutay, 2021). Solak ve Polat'ın (2022) lise öğretmenleri ve öğrencileriyle yürütmüş olduğu çalışmasında öğretmenlerin öğrencilere yeterince dönüt veremeyişinden öğrencilerin, öğrencilerden dönüt alamayınca da öğretmenlerin motivasyonlarının olumsuz etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Sanal sınıflarda geri dönüt konusu öğretmen ve öğrencilerin motivasyonun etkileyem öncelikli sorunlar olarak tespit edilmiştir. Munasinghe ve arkadaşlarının (2020) yetişkinlerle yürüttüğü araştırmada pandemi sürecinin mutluluk düzeyini ve fiziksel aktiviteyi azalttığı sonuçlarına ulaşmıştır. Ayrıca Lee, Ward, Chang ve Downing (2021) çalışmasında evde eğitime devam eden öğrencilerde yalnızlık hissi oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmaya katılan velilerin motivasyon bağlamında ilgiyi ekranda tutma konusundaki görüşlerinden farklı olarak; Yılmaz, Güner, Mutlu, Doğanay ve Yılmaz'ın (2020) velilerle pandemi sürecinde uzaktan eğitimin etkililiği üzerine yapmış olduğu çalışmada velilere öğrencilerinin dikkat dağınıklığı ve konsantrasyon problemi oluşup oluşmadığı konusunda çoğunluğun hayır ve kısmen şeklinde cevaplar verdiği ortaya çıkmıştır.

Çalışmaya katılan öğretmenler, öğrenciler ve velilerin dışında veli bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; ailelerin iş birliği yapmaması ve öğrencileri gözetim altında tutmamaları olarak dile getirmişlerdir. Karabacak'ın (2022) İngilizce

öğretmenleri, ortaokul öğrencileri ve velileri ile yürüttüğü çalışmada tespit ettiği sorunlardan birisi de velilerin öğretmen-öğrenci iş birliğinde aracılık rolünün eksikliğidir.

Öğretmenler yabancı dil bağlamında karşılaştıkları olumsuzlukları; her beceri için yeterince zaman kalmaması ve dile yeterince maruz bırakamama şeklinde ifade etmişlerdir. Karabacak'ın (2022) İngilizce öğretmenleri, ortaokul öğrencileri ve velileri ile yürüttüğü çalışmada tespit ettiği ders sürelerinin kısa olmasından kaynaklı yeterli geri bildirim sağlanamaması, yaşanan iletişim ve etkileşim problemleri sorunları bu çalışmanın dil becerilerine yeterince zaman ayrılamaması sonucu ile örtüşmektedir. Bu araştırmanın yabancı dil bağlamındaki sonuçlarından farklı olarak da online eğitimde ödevlerin kontrol edilmesinde sorunlar yaşandığını da tespit etmiştir. Doğan'ın (2021) çalışmasında da akademisyenlerin gözünden İngilizce derslerinde konuşma becerisinde sorunlara neden olan etkenleri; hedef dile maruz kalmama, ön yargılar ve motivasyon düşüklüğü şeklinde sıralamıştır. Araştırmanın diğer bulgularından teknik aksaklıkların yaşanması, kamera ve mikrofon sorunları olması, ders sürelerinin kısa olması, sınıf mevcutlarının fazla olması, derse katılımların düşük olması, öğrencilerin tepkisizliği gibi tespit edilen olumsuzluklar; yabancı dil becerilerinin öğretiminde her beceriye yeterince zaman kalmamasının ve öğrencilerin hedef dile maruz kalamamasının açıklaması olabilir.

5.1.8 Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın sekizinci alt problemi “Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimine yönelik beklentiler nelerdir?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem kapsamında öğretmenler çoğunlukla üst yönetimden beklentilerini sunmuşlardır. Öğretmenlerin üst yönetimden beklentileri; öğrencilerin cihaza ve sınırsız internete erişiminin sağlanması, öğretmenlere sanal uygulamalar hakkında zorunlu hizmet içi eğitim

sunulması, takip edilebilir bir uzaktan eğitim sistemi olması, öğrencilere fırsat eşitliğinin sağlanması, ders materyallerinin sanal ortama daha uygun hazırlanması, materyalleri tam olması, sanal sınıf mevcutlarının daha az olması, öğrencilere de sanal uygulamalar hakkında pratik eğitimler verilmesi şeklindedir. Bunlara ek olarak; ders kitaplarının içeriğinin zenginleştirilmesi, ders kitaplarının etkileşimli versiyonlarının da olması gerektiği, öğretmenlere teknolojik gereçler temin edilmesi, her öğretmenin branşına yönelik online ders materyal paketi olması ve dersler arasındaki teneffüs sürelerinin uzatılması gerektiği de diğer beklentiler arasındadır. Öğrencilerin üst yönetime dönük beklentileri; öğrencilerin fırsat-imbân eşitliği sağlanması, EBA'nın geliştirilmesi gerektiği, EBA destek noktalarının çoğaltılması, altyapı ve internet hizmetlerinin geliştirilmesi ve ders süreleri daha uzun olması gerektiği şeklindedir. Velilerin üst yönetime yönelik beklentileri; her öğrenciye fırsat-imbân eşitliği sağlanması, sanal sınıfta öğrenci sayısının az olması ve öğretmenlerin gerekli eğitimleri alması şeklinde ifade edilmiştir. İncelenen literatürde araştırmanın bulgularına benzer önerilere rastlanmıştır. Akkaş-Baysal, Ocak, Ergün ve Yurtseven (2022) ortaöğretimde uzaktan eğitim aracı olarak EBA ve EBA TV kullanımına ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine başvurmuştur. Çalışmasında; organizasyonun düzenlenmesi, içeriğin zenginleştirilmesi, görsel materyallerin artırılması, ders sürelerinin az olup artırılması gerektiği önerilerine ulaşmışlardır. Kuloğlu ve Bay (2019) çalışmasında İngilizce öğretmenlerinin; EBA'nın içerik/materyal bakımından geliştirilmesi, EBA'nın görsellik ve işitselliğinin artırılması, güncel ve etkileşimli olması, teknik anlamda iyileştirmeler yapılması önerilerini dile getirmiştir. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) öğretmenlerle yaptığı çalışmada EBA içeriklerinin güncelleştirilmesi ve geliştirilmesi gerektiği önerileri ortaya çıkmıştır. Bu durumda bu çalışmanın sonuçları da dahil yabancı dil

öğretmenlerinin, diğer branş öğretmenlerinin ve eğitim paydaşlarının görüşlerine göre EBA içeriği yeterli bulunmamaktadır ve geliştirilmesi gerekmektedir. Tunç ve Kozikoğlu'nun (2022) çalışmasında da sınıf mevcutlarının kalabalık olması İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörlerden birisidir. Genç, Engin ve Yardım'ın (2020) lisansüstü öğrencilerle yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarına göre de sınıf mevcutlarının fazlalığı uzaktan eğitim sürecini zorlaştıran etmenlerdendir, bu yüzden sınıf mevcutlarının daha az olması gerektiği önerilmiştir. Bayburtlu'nun (2020) pandemide uzaktan eğitimle Türkçe eğitimine yönelik öğretmenlerin görüşlerine başvurduğu çalışmasında EBA'da yer alan kitapların etkileşimli olması gerektiği ve EBA platformunun tüm öğrencilerin aynı anda ve istedikleri zamanda giriş yapıp faydalanabilecekleri şekilde alt yapısının güçlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu konuya ilişkin EBA içeriklerinin ilkökul, ortaokul ve lise olarak ayrı sunucularda toplanması da Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasında önerilmiştir. Sarı (2020) çalışmasında uzaktan eğitim konusunda yerli yazılımların, mobil uygulamaların geliştirilmesi, hücresel veri kullanım maliyetlerinin azaltılması, internet erişiminin artırılması ve tablet gibi teknolojik cihazlara ulaşımın kolaylaşması gerektiğini önermiştir. Araştırmanın bulguları ile benzer şekilde Balaman ve Hanbay Tiryaki'nin (2021) çalışmasında öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir. Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasında araştırmaya katılan öğretmenler bu araştırmaya benzer olarak; öğretmenlere uzaktan eğitime ve uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik hizmet içi eğitim verilmesi gerektiğini önermişlerdir. Öte yandan katılımcı öğretmenler farklı olarak; etkili iletişime yönelik hizmet içi eğitim alınması gerektiği ve gönüllü öğretmenlere e-içerik üretmeye yönelik hizmet içi eğitimler verilebileceğini de önermişlerdir. Can ve Nikolayidis (2022) velilerin ve öğretmenlerin görüşlerini alarak gerçekleştirdiği çalışmasında; sanal eğitim ortamları

için öğretmenlerin ihtiyaçlarına yönelik öğretim yöntem ve teknikler, teknolojik araç ve gereçlerin kullanımı, öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme, sanal sınıf kullanımı ve sanal sınıf yönetimi konularında hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim imkânları sağlanmasını önermiştir. Öğretmen ve öğrencilere ücretsiz ve sınırsız internet desteği sağlanması, uzaktan eğitimde sosyal adalet, fırsat-imkân eşitliği sağlanması şeklinde yönetime yönelik öneriler Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasında sunulmuştur. Bu araştırmadaki daha takip edilebilir bir uzaktan eğitim sisteminin olması gerektiği önerisi; Karadağ ve Özgür'ün (2021) çalışmasında da uzaktan eğitimde öğrencilere yeterli geribildirim sağlanabilmesi için öğrenme ve ölçme-değerlendirme faaliyetleriyle ilgili çevrimiçi etkileşim ortamlarının geliştirilmesi önerisi ile örtüşmektedir.

Öğretmenlerin sanal sınıf bağlamında beklentileri; mikrofon ve kamera açık olmalı, geleneksel sınıf taklit edilmeli, sistemde öğrenciler kontrol edilebilmeli ve sanal sınıf olmamalı şeklindedir. Öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil öğretimine yönelik beklentileri sorulduğunda çoğunlukla sanal sınıfa yönelik ortaya çıkmıştır. Sanal sınıf bağlamında; kamera ve mikrofonların açık olması, yüz yüze eğitime benzemesi gerektiği ve sanal eğitim olmaması şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Velilerin sanal sınıf bağlamında beklentileri; kamera ve mikrofon açık olmalı, yüz yüze eğitime benzemeli, öğrenciler gözlenebilmeli, kontrol edilmeli şeklinde belirtmişlerdir. Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında da ortaöğretim öğrencileri uzaktan öğretim sürecine ilişkin uzaktan eğitimin olmamasını, yararsız olduğunu belirtmişlerdir. Tuncer ve Öztürk Karataş'ın (2022) çalışmasında İngilizce öğretmenliği öğrencileri çevrim içi derslerde; gerçek etkileşimi sağlamak için de öğrencilerin konuşmaya ve aktif katılmaya teşvik edilmesini, öğrenci merkezli olunmasını, anında geri bildirim sağlanmasını, daha aktif ve daha özerk öğrenciler

yetiştirilmesi gerektiğini önermişlerdir. Bu da sanal sınıflarda geleneksel sınıfların taklit edilmesi gerektiği sonucu ile örtüşmektedir.

Öğretmenlerin bakış açılarından yabancı dil öğretmenlerine yönelik beklentileri ise; öğretmenler sanal sınıf konusunda bilgili ve donanımlı olmalı, sanal sınıf uygulamalarını ve Web araçlarını etkili kullanabilmeli, zengin materyaller kullanmalı, oyun araçlarının kullanılması gerektiği, öğretmenlerin sanal sınıfa adapte olması gerektiği, Web 2.0 araçlarını öğrencilere kullanmayı teşvik etmeli ve öğretmenlerin altyapısal olarak hazır olması gerektiği şeklindedir. Öğrencilerin öğretmene yönelik ise öğretmenin teknolojik bilgisi yeterli olması gerektiği şeklindedir. Velilere sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkili ve verimli yönetilmesi için beklentileri ise çoğunlukla öğretmene yönelik ortaya çıkmıştır. Veliler öğretmenler için; çocuklar aktif hale getirilmeli, ders öncesi ödevlendirme yapmalı, öğrenciler takip ve kontrol edilmeli, öğrenci merkezli bir çalışmaya dönüşmeli, öğretmen geri planda kalmalı, öğrenciler arası iletişimi sağlamalı, öğrenci seviyesine göre hazırlıklı ders işlemeli şeklinde beklentilerde bulunmuşlardır. Literatür incelendiğinde Tümen Akyıldız (2020a) İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmasında önerilen; öğretmenlere uzaktan eğitim seminerleri verilmesi, öğretmenlerin dijital yetkinliklerinin geliştirilmesi, yöntem ve teknikleri uzaktan eğitime uyarlaması, ölçme ve değerlendirme yapması bulguları benzerlik göstermektedir. Öte yandan öğretmenler için duyuşsal alana hitap etmesi ve pilot uygulamalar yapması gerektiği şeklinde bu çalışmadan farklı öneriler de görülmektedir. Tekin (2022) çalışmasında yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitim konusunda teknolojik yenilikleri takip etmesini, her derse planlı ve hazırlıklı olunması gerektiğini önermiştir. Ayrıca yabancı dil öğretiminde sınıf mevcudunun önemli olduğunu, öğretmenin öğrencilerini yakından tanıyabilmesi, daha fazla ilgilenebilmesi ve yeterli dönüt verebilmesi için

özellikle uzaktan eğitimde sınıftaki öğrenci sayısının on öğrenciyi aşmaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu araştırmadaki velilerin öğretmenlerin ödev vermesi ve takip etmesi gerektiği konusundaki görüşleri ile Sun, Tang ve Zuo'nun (2020) öğrencilerle gerçekleştirdiği çalışmada uygun miktarda verilecek olan ödevlerin uzaktan eğitimle edinilen bilgilerin pekiştirilmesinde ve öğrencilerin öz disiplinlerinin artmasına katkı sağlayacağı sonuçları birbirini tamamlar niteliktedir. Ayrıca etkili bir sınıf yönetimi etkili bir öğretme ve öğrenme sürecinin yordayıcısı olduğundan öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterliklerinin geliştirilmesi de büyük önem taşımaktadır (Can ve Gündüz, 2021).

Öğretmenler okul yönetiminden beklentilerini; yoklamanın resmi olarak tutulması ve işlenmesi, derslerin kayıt altına alınması, disiplinli yaptırımların olması, devam zorunluluğu olması, öğrencilerin seviye sınıfları olmalı ve uygun öğretim programı ile dersler işlenmeli şeklinde ifade etmişlerdir. Öğrencilerin okul yönetiminden beklentileri; dersler kayıt altına alınmalı, yoklama alınmalı, katılım zorunluluğu olmalı, ekstra kurslar yapılmalı ve disiplin olmalı şeklindedir. Velilerin okul yönetiminden beklentileri ise derslere devam zorunluluğu olmalı, yoklama alınmalı, okul-aile-öğretmen iş birliği olmalı, dersler kayıt altına alınmalı şeklindedir. Bu araştırmada derslerin kayıt altına alınması gerektiği önerisi çalışmaya katılan paydaşların ortak önerilerindendir. Fakat literatür incelendiğinde bu araştırmadan farklı olarak Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında ortaöğretim öğrencileri derslerin kaydedilebilir özelliği sayesinde tekrar izlenebilir olmasını uzaktan eğitimin olumlu özelliği olarak ifade etmişlerdir.

Öğretmenler kendi branşları olan yabancı dil öğretimi ile ilgili beklentilerini; ölçme ve değerlendirme yapılmalı, e-kaynakların artırılması gerektiği, aylık düzenli Quiz ve uygulama sınavlarının online'a adapte edilmesi ve dil becerilerini artırmaya

yönelik dönüt sistemi olan bir değerlendirme süreci olması gerektiği şeklinde dile getirmişlerdir. Öğrenciler yabancı dil öğretimi bağlamında beklentilerini ise; derslerde zengin materyaller kullanılmalı, kazanım testleri yapılmalı, öğretmenle birebir görüşme olmalı ve yabancı dil derslerine özel bir uygulama olmalı şeklinde ifade etmişlerdir. Veliler yabancı dil öğretimi konusunda beklentileri; sınav olması, çeşitli etkinlikler, materyaller, programlar kullanılması, okuma ve konuşma becerileri daha çok olması ve öğretmenle karşılıklı görüşme, diyalog olması gerektiği şeklindedir. Yabancı dil öğretiminde öğrenme sürecin takibinin yapılması ve periyodik olarak ölçme ve değerlendirme uygulanması dil öğrenimi için oldukça önemlidir. Sarı'nın (2020) da çalışmasında belirttiği gibi öğrencilerin evdeki şartlarının nasıl olduğunun bilmek mümkün olmadığı için ölçme ve değerlendirme uygulamaları tasarlanırken öğrencilerin işini zorlaştıracak tüm koşullar dikkate alınmalı, hak ve adaleti sağlamaya çalışmalı ve objektif fakat daha esnetilmiş kriterlere göre yapılmalıdır. Tüm şartlar birlikte değerlendirildiğinde ise sonuç değil, süreç ve ürün odaklı bir ölçme ve değerlendirme kullanılmalıdır (Sarı, 2020). Tümen Akyıldız (2020a) İngilizce öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmasında öğretmenlerin ölçme değerlendirme yapması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Arık, Karakaya, Çimen ve Yılmaz'ın (2021) çalışmasında da bu çalışmadaki gibi ortaöğretim öğrencileri biyoloji dersinin uzaktan öğretim sürecine ilişkin görselliğin ve görsel medya kullanımının arttırılmasını ve daha çok soru çözümü yapılmasını önermişlerdir. Özdal'ın (2020) pandemide eş zamanlı ve eş zamansız yürütülen yabancı dil öğretimine yönelik öğrenci algılarını incelediği çalışmasında dil öğretiminin e-içeriklerle desteklenmesi gerektiği konusunda üniversite öğrencileri fikir birliğine varmıştır.

Öğrencilerin kendilerine yönelik beklentisi ise öğrencilerin aktif katılımlarının artması gerektiği şeklindedir. Velilerin öğrencilere yönelik beklentileri ise öğrenci

hedef dili kullanmalı ve öğrenci derse hazırlıklı olmalı şeklinde dile getirilmiştir. Bu araştırmanın bulgularından farklı olarak Tümen Akyıldız (2020a) çalışmasında İngilizce öğretmenleri öğrenciler için bireysel öğrenmeyi öğrenmeleri, teknolojiyi öğrenmeye dahil etmeleri gerektiğini ve öğrencilere motivasyon desteği sağlanmasını önermişlerdir.

Velilerin kendilerine yönelik beklentisi ise ailelerin sanal eğitime destek olması şeklindedir. Tümen Akyıldız'ın (2020a) çalışmasında İngilizce öğretmenleri veliler için sıkı iletişim halinde olunması gerektiğini, velilerin bilgilendirilmesi ve velilerin öğrencilerine uygun çalışma ortamı yaratması gerektiğini önermişlerdir. OECD (2020) raporuna göre uzaktan eğitimde ailesinden daha fazla destek gören öğrencilerin öğrenmeye karşı daha olumlu tutum sergiledikleri ve öğrenmeye daha açık hale geldiği, aile desteği ile öğrencilerin öz yeterliklerinin arttığı tespit edilmiştir. Bu durumda uzaktan eğitimde aile desteği olduğunda ve okul-öğretmen-veli iş birliği sağlandığında etkili öğrenme gerçekleşme olasılığı artacaktır denebilir.

5.2.. Öneriler

5.2.1 Uygulamaya yönelik öneriler

- a. Sanal sınıflarda etkili yabancı dil öğretimi için kamera ve mikrofon açık tutularak yüksek düzeyde etkileşim sağlanabilir.
- b. Öğrencilerin sanal sınıflarda yabancı dil etkinliklerine katılımını artırmak için öğrenciye ve öğretmene daha fazla teknolojik olanaklar sağlanabilir.
- c. Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin gelişmesi için geleneksel sınıflarda olduğu gibi sanal sınıflarda da derslere devam zorunluluğu getirilebilir.
- d. Öğrencilerin dil gelişimlerinin takibinin yapılabileceği yerli, kapsamlı ve güvenli bir sanal sınıf platformuyla sürece yayılan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri tasarlanabilir.

e. Yabancı dil öğretiminde birlik sağlanabilmesi için önceden planlanmış sanal sınıflarda yabancı dil öğretim programı, öğretim materyalleri ve kullanılacak sistem öğretmenlere zorunlu hizmet içi eğitimler yoluyla aktarılabilir.

f. Yabancı dil öğretmeni yetiştiren yükseköğretim programlarındaki öğretmen adaylarına; uzaktan eğitim ve sanal sınıf uygulamaları bilinci kazandırmak için öğretim programına bu çerçevede dersler ve uygulamalar eklenebilir.

g. Yabancı dil ders kitaplarının içerikleri zenginleştirilebilir ve hepsinin etkileşimli versiyonları sistemde erişime açılabilir.

h. Sanal sınıflarda yabancı dil öğrenme sorumluluğunun öğrencilerde olduğu bilinci ve farkındalığı pratik eğitimler verilerek kazandırılabilir.

i. Yabancı dil öğreniminin ve öğretiminin önemi konusunda velilerin bilinçlenmesine yönelik olarak “okul-aile-öğretmen” iş birliğinin sağlanabilir.

5.2.2 Araştırmacılara yönelik öneriler

a. Bu araştırma İstanbul İli Anadolu yakası ilçelerindeki ortaöğretim kademesinde görev yapan yabancı dil öğretmenleri, ortaöğretim kademesinde öğrenim gören öğrenciler ve ortaöğretimde öğrencisi bulunan velilerle gerçekleştirilmiştir. Farklı illerde yaşayan eğitim paydaşları ile benzer bir çalışma yapılabilir.

b. Bu araştırma yabancı dil öğretimi çerçevesinde nitel desen ile gerçekleştirilmiştir. Farklı yöntemler ve veri toplama araçları ile diğer branşlarla, daha fazla katılımcıyla benzer araştırmalar yapılabilir.

c. Bu araştırma ortaöğretim düzeyiyle, yabancı dil dersleriyle ve öğretmen, öğrenci, veli görüşleriyle sınırlandırılmıştır. Farklı eğitim kademesinde ve farklı eğitim paydaşlarının (akademisyenler, okul yöneticileri, maarif müfettişleri vb.) da görüşleri ele alınarak sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Adıyaman, Z., (2001). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET*, 1(11), 92-97.
- Anadolu Ajansı. (2020). Milli Eğitim Bakanı Selçuk: Uzaktan eğitime 31 Mayıs'a kadar devam edilecek. <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/milli-egitim-bakani-selcuk-uzaktan-egitime31-mayisa-kadar-devam-edilecek/1822357>, Erişim: 10.07.2022
- Akdeniz, İ., & Uzun, M. (2022). Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde sınıf yönetiminde karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 45-75.
- Akgöl, S. K., Elçi, A., Uludağ, H., & Özer, M. (2022). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimine ilişkin yeterliklerinin incelenmesi. *Anatolian Turk Education Journal*, 4(1), 6-20.
- Akkaş-Baysal, E., Ocak, G., Ergün, M. & Yurtseven, R. (2022). Ortaöğretimde uzaktan eğitim aracı olarak EBA ve EBA TV kullanımına ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 82-96. <https://doi.org/10.17556/erziefd.876360>
- Akkuş, İ. & Acar, S. (2017). A research on determining the effect of technical problems in simultaneous learning environments on teachers and learners, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 18(3), 363-376. DOI: 10.17679/inuefd.340479
- Akşan-Kılıçaslan, E., Tuğaç, M. N., & Eryılmaz-Toksoy, S. (2022) Çevrim içi öğrenme ortamlarında kullanılan platformlar ve dijital araçlar: İlköğretim matematik öğretmenleri gözüyle. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 407-425.

- Albayrak, İ. (2017). *Uzaktan eğitim sistemi, uzaktan eğitim sisteminde sanal sınıf ortamı ve sanal sınıf ortamında sınıf yönetimi* (Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Alhat, S. (2020). Virtual classroom: A future of education post-COVID-19. *Shanlax International Journal of Education*, 8(4), 101-104.
- Arık, S., Karakaya, F., Çimen, O. & Yılmaz, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde uygulanan uzaktan eğitim hakkında ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(2), 631-659.
- Arslan, A. P., Polat, S., & Bulut, İ. (2021). Sanal sınıflarda sınıf yönetimi sorunları ve çözüm önerileri. *Eğitim Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 2(2), 39-54.
- Arslan, Y., & Şumuer, E. (2020). Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230. doi:10.37669/milliegitim.791453
- Asutay, H. (2021). Uzaktan eğitim aracılığıyla yabancı dil öğretimi. *Cataloging-In-Publication Data*, 324.
- Bahçeci, F. & Efe B. (2018). Evaluation of high school students' views on education informatics Network (EBA) site. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(4), 676-692. <https://doi.org/10.30831/akukeg.387055>
- Bakioğlu, B. & Çevik, M. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Balaman, F, Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84.

- Balcı, A. (2005). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Tekağaç Basım.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.
- Başar, H. (2016). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E., & Şahin, E. (2020). Koronavirüs (COVID-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.
- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460>
- Bayram, H. (2021). Challenges secondary school teachers face during the distance education process, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(12), 613-658. <https://doi.org/10.35826/ijoecc.306>
- Berge, Z. L. (1995). Facilitating computer conferencing: Recommendations from the field. *Educational Technology*, 35(1), 22-30.
- Bilgin, E. (2022). *Pedagogical uses of web 2.0 tools in foreign language teaching: A study to define best practices* (Doktora Tezi). On Sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:709363)
- Bozavlı, E. (2017). Yeni teknolojiler ışığında eğitim aktörlerinin yabancı dil öğretiminde sanal sınıf algıları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 347-358.

- Burgess, S. & Sievertsen, H. H. (2020). *Schools, skills, and learning: The impact of COVID-19 on education*. <https://voxeu.org/article/impact-covid-19-education>
Erişim Tarihi: 28.09.2022
- Bursalıoğlu, Z. (2021). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cacheiro-Gonzalez, M. L. & Medina-Rivilla, A. (2019). The learning platform in distance higher education: Students' perceptions. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 20(1), 71- 95.
- Can, E. (2012). *Açık ve uzaktan eğitimde akreditasyon yeterlilik düzeyinin incelenmesi*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:319500)
- Can, E. (2020a). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Can, E. (2020b). Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 6(4), 251-295.
- Can, E. (2022). Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretimde öğretmenlik uygulamasına ilişkin öğrenci deneyimleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(2), 459-471. doi:10.5961/higheredusci.1118080
- Can, E. & Gündüz, Y. (2021). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlikleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 49-68.
<https://doi.org/10.18026/cbayarsos.875435>

- Can, E., & Işık-Can, C. (2014). Türkiye’de ikinci yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63.
- Can, E. & Kırıcı, O. (2022). Covid 19 salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının incelenmesi, *Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD)*, 1(2), 26-41.
- Can, E., & Nikolayidis, U. (2022). Veli ve öğretmen görüşlerine göre Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimin görünümü. *Başkent University Journal of Education*, 9(2), 136-153.
- Can, E. & Ozan, C (2021). Eğitim Bilişim Ağı (EBA): Covid-19 küresel salgınının yansımaları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1553-1595.
- Canpolat, U. & Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(1), 74-109
- Cantürk, G. & Cantürk, A. (2021). Determining the opinions of English teachers about the distance online education experience in Covid-19 pandemic by using metaphors. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences (CALESS)*, 3 (1), 1-37.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı ile İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve yöneticilerin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Clifford, R. (1990). *Foreign languages and distance education: The next best thing to being there*. Center for Applied Linguistics, ERIC Clearinghouse on Languages and Linguistics.

- Colon, M. C. (2021). *Puerto rican English teachers' perceptions of distance reading lessons in times of Covid-19*. Doktora Tezi. Porto Riko: Porto Riko Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Coşkun-Demirpolat, B. (2015). Türkiye'nin yabancı dil öğretimiyle imtihanı: Sorunlar ve çözüm önerileri. Seta.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni : Nitel,nicel ve karma yöntem yaklaşımları*(Çev. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W., & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory into practice*, 39(3), 124-130.
- Çakın, M., & Külekçi-Akyavuz, E. (2020). Covid-19 süreci ve eğitime yansması: öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186.
- Çekiç, U. (2010). *Uzaktan eğitim sistemi tasarımı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no: 254989)
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye'de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 285-307.
- Çıldır, M. (2022). *Web 2.0 Araçlarının İkinci Yabancı Dil Almanca Dersinde Kullanılmasına Yönelik Öğrenci Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:705627)
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi: Dil Pasaportu, Dil Dosyası, Dil Biyografisi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Demirezen, M. & Özönder, G. (2016). Turkish English teachers' professional teacher self as one of the possible selves. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 232, 451- 458.
- Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crisis. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(1), 5-22.
- Doğan, A. (2021). *Speaking ability problems of university students according to college English language instructors' perceptions in online education environment (during pandemic): A case study*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:679229)
- Dolmacı, M., & Dolmacı, A. (2020). Eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşleri: bir Covid 19 örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 202-228. doi: 10.37217/tebd.783986
- Ekici, S., & Yılmaz, B. (2013). FATİH Projesi üzerine bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 27(2), 317-339.
- Ekmekçi, E. (2015). Distance-education in foreign language teaching: evaluations from the perspectives of freshman students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 176, 390-397.
- Erdem, A. R. (2005). *Etkili ve verimli (nitelikli) eğitim*. Anı Yayıncılık.
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Eren, E. (2020). Yeni tip Koronavirüs' ün Türk eğitim politikaları uygulamalarına etkisi: Milli Eğitim Bakanlığının ve Yükseköğretim Kurulunun yeni düzenlemeleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 153-162.

- ERG (2021a). Eğitim İzleme Raporu 2021: Öğrenciler ve Eğitime Erişim. *Eğitim Reformu Girişimi* <https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2021-ogrenciler-ve-egitime-erisim/> Erişim: 05.02.2022
- ERG (2021b). Eğitim İzleme Raporu 2021: Eğitim ortamları. *Eğitim Reformu Girişimi*. <https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2021-egitim-ortamlari/> Erişim: 05.02.2022
- Estrella, F. (2023). The effectiveness of using digital platforms to practice English during the COVID-19 crisis as perceived by Ecuadorian students. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 15(1), 66-82.
- Fansury, A. H., Januarty, R., Rahman, A. W. & Swayal (2020). Digital content for millennial generations: Teaching the English foreign language learner on COVID-19 pandemic. *Journal of Southwest Jiaotong University*, 55(3).
- Fidan, M. (2020). Covid-19 Belirsizliğinde Eğitim: İlkokulda Zorunlu Uzaktan Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24-43.
- Genç, S.Z., Engin, G. & Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 41, 134-158.
- Genç, M. F., & Gümrükçüoğlu, S. (2020). Koronavirüs (Covid-19) sürecinde ilâhiyat fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları. *Electronic Turkish Studies*, 15(4). 404- 422. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43798>
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.
- Gusacheva, N. (2020). Zoom technology as an effective tool for distance learning in teaching English medical students. *Bulletin of Science and Practice*, 457-460.

- Gülbahar, Y. (2019). *E-öğrenme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gümüşeli, A. İ. (2014). *Eğitim ve öğretim yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Günday, R. & Tahtalı-Çamlıoğlu, Y. (2015). Yabancı dil ve gramer öğretiminde dijital medyayı kullanma. *Turkish Studies*, 10(15), p:471-484.
- Gür Erdoğan, D. & Ayanoglu, Ç. (2021). Covid-19 pandemi döneminde eğitim programlarının uzaktan eğitimde EBA platformu yoluyla uygulanmasına yönelik öğretmen görüşleri. *Journal of Qualitative Research in Education*, 28, 100-128. doi: 10.14689/enad.28.5
- Gütl, C., Chang, V., Edwards, A. & Boruta, S. (2013). Flexible and affordable foreign language learning environment based on web 2.0 technologies. *IJET*, 8(2): 16-28.
- Han, F., Demirbilek, N., & Demirtaş, H. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin koronavirüs (Covid-19) salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(3), 1168-1193. doi:10.30703/cije.819946
- Hiltz, S. R. (1994). *The virtual classroom: Learning without limits via computer networks*. Intellect Books.
- Huber, S.G. & Helm, C. (2020). COVID-19 and schooling: evaluation, assessment and accountability in times of crises—reacting quickly to explore key issues for policy, practice and research with the school barometer. *Educ Asse Eval Acc* 32, 237–270. <https://doi.org/10.1007/s11092-020-09322-y>
- İnan, S. (2010). Duvarsız sınıflara doğru mu? Çevrimiçi, eklemli eğitim üzerine. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 227.

- Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 6 (1) , 44-56 . DOI: 10.46641/medeniyetsanat.741737
- Kalelioğlu, F., Atan, A. & Çetin, Ç. (2016). Sanal sınıf ortamında öğretmen ve öğrenen deneyimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 0-0. DOI: 10.17860/efd.34388
- Karabacak, Ş. (2022). *Pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) aracılığıyla gerçekleştirilen İngilizce öğretiminin niteliği: öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri (Erzurum ili örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:722967)
- Karadağ, N. & Özgür, A. Z. (2021). Anadolu Üniversitesi açıköğretim sisteminde öğrenenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21 (2), 505-530. DOI: 10.18037/ausbd.959264
- Karahan, B., & Şad, S. N. (2022). Covid-19 pandemisi sürecinde yürütülen uzaktan eğitimin İngilizce dinleme ve konuşma becerilerinin öğretimine etkisi. *KSÜ Eğitim Dergisi*, 4(2), 1–29.
- Karakaya, F., Adıgüzel, M., Üçüncü, G., Çimen, O. & Yılmaz, M. (2021). Teachers' views towards the effects of Covid-19 pandemic in the education process in Turkey. *Participatory Educational Research*, 8(2), 17-30. DOI: 10.17275/per.21.27.8.2
- Karakuş, N., Esendemir, N., Ucuzsatar, N. & Karacaoğlu, M. Ö. (2021). Türkçe dersleri özelinde uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(3), 993-1011.

- Karaman, F. (2021). Türkiye’de Kovid 19 pandemi sürecine bağı uzaktan eğitimin Almanca öğretimine etkisi. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 9(2), 633-658. DOI: 10.37583/diyalog.1030771
- Kaya, S. (2011). *Sanal sınıf yönetimi sürecinde görev alacak öğretim elemanlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:286819)
- Kaya, S. (2020). Zorunlu uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar: Öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri. *EJERCongress 2020*. Eskişehir
- Kaynar, T. (2019). *Web 2.0 araçlarının yabancı dil öğretiminde kullanımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:573625)
- Kazu, İ. Y., Kurtoglu-Yalçın, C., & Yalçın, C. (2022). Yabancı dil öğretmenlerinin gözünden pandemi döneminde yabancı dil öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1661-1682.
- Kılıç, A. (2020). *A study on improving EFL learners' listening skills through education informatics network (EBA) and identifying learners' perceptions towards the platform*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:666799)
- Klimova, B. (2021). An insight into online foreign language learning and teaching in the era of Covid-19 pandemic. *Procedia Computer Science*, 192, 1787-1797.
- Koç, E. S. (2021). İlkokul öğretim programlarının COVID-19 sonrası yaygınlaşan uzaktan eğitime uygunluğunun incelenmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 7(1), 24-36.

- Kuloğlu, M. E., & Bay, E. (2019). İngilizce öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kullanım durumlarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 327-351.
- Kurnaz, E. & Serçemeli, M., (2020). COVID-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 262-288.
- Kuruçay, M. & İnan, F. A. (2017). Examining the effects of learner-learner interactions on satisfaction and learning in an online undergraduate course. *Computers & Education*, 115, 20-37.
- Lee, S. J., Ward, K. P., Chang, O. D., & Downing, K. M. (2021). Parenting activities and the transition to home-based education during the COVID-19 pandemic. *Children and Youth Services Review*, 122, 105585. doi:10.1016/j.childyouth.2020.105585
- Li, H. (2019). Language learning strategies for digital classrooms. *International Journal of English Literature and Social Sciences*, 4(3), 635-640.
- Lin, C-H., Zhang, Y. & Zheng, B. (2017). The roles of learning strategies and motivation in online language learning: A structural equation modelling analysis. *Computers & Education*, 113, 75-85.
- Mahasneh, O. M., Al-kreimeen, R. A., Alrammana, A. A., & Murad O. S. (2021). Distance education amid the COVID-19 pandemic from the students' point of view. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*. 13(4), 589-601. <https://doi.org/10.18844/wjet.v13i4.6229>

- Manegre, M., & Sabiri, K. A. (2020). Online language learning using virtual classrooms: an analysis of teacher perceptions. *Computer Assisted Language Learning*, 1-16.
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (1973). Millî Eğitim Temel Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf> Erişim: 05.05.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı (2006). Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10352&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> Erişim: 07.08.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (2021). Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_09/10141326_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2020_2021.pdf Erişim: 22.10.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (2020a). Duyurular. <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr> Erişim: 03.08.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (2020b). Haber Arşivi. <http://www.meb.gov.tr/ebadacanli-sinifla-egitim-basliyor/haber/20602/tr> Erişim: 03.08.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (2020c). Covid 19 Süreci <http://covid19.meb.gov.tr/covid19.html?catNo=7#v-1944> Erişim: 03.08.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (2021a). Haber Arşivi. <https://www.meb.gov.tr/bakan-ozler-okullarda-yuz-yuze-egitim-hazirliklarinin-detaylarini-acikladi/haber/23938/tr> Erişim: 01.09.2021
- MEB, Millî Eğitim Bakanlığı. (2021b). Haber Arşivi. <http://www.meb.gov.tr/okullarda-covid-19-pozitif-vaka-cikmasi-durumundayapilmasi-gereken-uygulamalar-rehberi-hazirlandi/haber/23988/tr> Erişim: 01.09.2021

- MEB-DOGM (2017). Millî Eğitim Bakanlığı-Din Öğretimi Genel Müdürlüğü. *Ortaöğretim İkinci Yabancı Dil Arapça Dersi (9,10,11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara
- MEB-TTKB (2018). Millî Eğitim Bakanlığı-Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. *Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi*
http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_02/21173451_ort_ogrtm_hdc_2018.pdf Erişim: 01.05.2022
- Memduhoğlu, H. B., & Yılmaz, K. (2021). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Akademi.
- Michael, K. (2012). Virtual classroom: reflections of online learning. *Campus-Wide Information Systems*, 9(3), pp. 156-165. <https://doi-org.lproxy.yeditepe.edu.tr/10.1108/10650741211243175>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage
- Munasinghe, S., Sperandei, S., Freebairn, L., Conroy, E., Jani, H., Marjanovic, S., & Page, A. (2020). The impact of physical distancing policies during the COVID19 pandemic on health and well-being among Australian adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 67(5), 653-661. doi: 10.1016/j.jadohealth.2020.08.008
- Murphy, E., & Rodríguez-Manzanares, M.A. (2008). Contradictions between the virtual and physical high school classroom: A third-generation activity theory perspective. *British Journal of Educational Technology*, 39(6), 1061-1072. doi:10.1111/j.1467-8535.2007.00776.x.
- OECD (2020). Strengthening online learning when schools are closed: The role of families and teachers in supporting students during the COVID-19 crisis. *OECD Publishing*. https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=136_136615-

ojs.4bkowa.com/index.php/Strengthening-online-learning-when-schools-are-closed

Erişim: 25.02.2022

- Özcan, M., & Kırkgöz, Y. (2021). Turkish EFL teachers' perspectives on web 2.0 applications: Benefits and potential challenges. *Shanlax International Journal of Education*, 9, 132-138.
- Özdal, R. (2020). *A swift change in education: synchronous and asynchronous English language learning during Covid-19 pandemic*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no:651799)
- Özdemir, M. (2010). Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.
- Özdoğan, A. Ç., & Berkant, H. G. (2020). Covid-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), 13-43. doi:10.37669/milliegitim.788118
- Özkanal, Ü., Yüksel, İ., & Başaran-Uysal, B. Ç. (2020). The pre-service teachers' reflection-on-action during distance practicum: A critical view on EBA TV English courses. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(4), 1347-1364. doi: 10.14689/issn.2148-2624.8c.4s.12m
- Özmen, Ş. (2005). Eğitimde sanal sınıf uygulamaları ve sonuçları. http://www.suleozmen.com/teblig_sunumlar/2egitimde_sanal_%20sinif_uygulamasi.pdf
- Özmen, A., & Ediz, İ. G. (2002). Uzaktan eğitim ve Dumlupınar Üniversitesi modeli. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*, 25.

- Öztürk Karataş, T., & Tuncer, H. (2020). Sustaining language skills development of pre-service EFL teachers despite the COVID-19 interruption: A case of emergency distance education. *Sustainability*, 12 (19), 8188.
- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F. & Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 592-605.
- Polat, H. (2016). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında sınıf yönetiminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no: 445651)
- Richards, J. C. (2015). The changing face of language learning: Learning beyond the classroom. *Relc Journal*, 46(1), 5-22.
- Roblyer, M. (2006). *Integrating educational technology into teaching* (4. baskı). New Jersey: Pearson Education Increment.
- Rufai, M. M., Alebiosu, S. O., & Adeakin, O. A. S. (2015). A conceptual model for virtual classroom management. *International Journal of Computer Science, Engineering and Information Technology*, 5(1), 27-32.
- Sarı, H. İ. (2020). Evde kal döneminde uzaktan eğitim: Ölçme ve değerlendirmeyi neden karantinaya almamalıyız? *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 121-128.
- Sarı, T., & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Satpute, K. (2021). Challenges and adaptibility of language teachers towards virtual classrooms during covid 19. *Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*, 9(3), 517-526.

- Sindiani, A.M., Obeidat, N., Alshdaifat, E., Elsalem, L., Alwani, M., Rawashdeh, H., Fares, A., Alalawne, T., Tawalbeh, L. İ. (2020). Distance education during the COVID-19 outbreak: A cross-sectional study among medical students in North of Jordan. *Annals of Medicine and Surgery*, 59, 186–194. doi: <https://doi.org/10.1016/j.amsu.2020.09.036>
- Sintema, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: implications for STEM education. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7), em1851. doi: 10.29333/ejmste/7893
- Solak, B., & Polat, S. (2022). Ders katılım oranı yüksek sanal sınıflardaki öğretmen ve öğrencilerin motivasyonlarını etkileyen etmenler. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 6(4), 477-513. doi:10.34056/aujef.1073089
- Soner, O. (2007). Türkiye’de yabancı dil eğitiminin dünü bugünü. *Öneri Dergisi*, 7(28), 397-404.
- Sönmez, V. (2021). *Eğitim bilimine giriş*. Anı Yayıncılık.
- Sun, L., Tang, Y., & Zuo, W. (2020). Coronavirus pushes education online. *Nature Materials*, 19(6), 687-687.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research techniques* (pp. 1-312). Thousand oaks, CA: Sage publications.
- Şahin, M. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin yaşadığı sorunlar. *Journal of History School*, 14(57), 1734-1757.
- Şendoğan-Erdoğan, K. (2020). Foreign language education during Covid-19 pandemic: An evaluation from the perspectives of preparatory class students. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 1079-1090.
- Şişman, M. (2018). *Eğitime giriş*. Ankara: Pegem Akademi.

- Şişman, M. (2020). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Taş, H. (2021). Covid-19 salgını sürecinde uygulamaya konan uzaktan eğitimin paydaş görüşleri bağlamında değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 12(23), 23-49.
- Taylor, R. W. (2002). Pros and cons of online learning—a faculty perspective. *Journal of European Industrial Training*, 26(1), 24-37.
- TDK. (2022). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri* <https://sozluk.gov.tr/> Erişim: 21.05.2022
- TEDMEM. (2020). *COVID-19 sürecinde eğitim: Uzaktan öğrenme, sorunlar ve çözüm önerileri* (TEDMEM Analiz Dizisi 7). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- TEDMEM. (2021). *Bir bakışta eğitim 2021: Türkiye üzerine değerlendirme ve öneriler*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Tekin, E. (2022), Covid-19 sonrasında uzaktan (çevrim içi) yabancı dil öğretimi ilkeleri üzerine bir araştırma. *Turkish Academic Research Review*, 7 (3), 604-617.
- Telli, S. G. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. DOI: 10.32329/uad.711110
- TEPAV (2014). National needs analysis on the teaching of English language in public schools in Turkey. Ankara: ISBN 978-9944-927-66-6
- Tican, C., & Toksoy Gökoğlu, S. D. (2021). Ortaokul matematik öğretmenlerinin uzaktan eğitim uzaktan eğitim matematik derslerine ilişkin görüşleri. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 767-786. doi:10.21666/muefd.996395

- Tuncer, H., & Öztürk Karataş, T. (2022). Recommendations of ELT students for four language skills development: A study on emergency distance education during the COVID-19 pandemic. *SAGE Open*, 12(1), 21582440221079888.
- Tunç, M. & Kozikoğlu, İ. (2022). İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0 (40), 37-71. DOI: 10.14520/adyusbd.990267
- Tümen Akyıldız, S. (2020a). Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri (bir odak grup tartışması). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 679-696. DOI: 10.29000/rumelide.835811.
- Tümen Akyıldız, S. (2020b). College students' views on the pandemic distance education: A focus group discussion. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), 322-334.
- Türegün Çoban, B., & Adıgüzel, A. (2022). Uzaktan eğitim İngilizce dersi kelime öğretiminde web 2.0 araçları kullanımının öğrenci başarısına ve tutuma etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 164-180.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Tyndall, V. W. (2014). *Comparison study: Virtual and traditional classrooms on high school students' mathematics and English academic achievement* (Doctoral dissertation). South Carolina State University.
- Ünal, R. M., & Ekinçi, N. (2021). Uzaktan eğitim yoluyla İngilizce öğretimi: Fırsat mı? Tehdit mi? *Pearson Journal*, 6(15), 388-419.

- Yaşar-Sağlık, Z. & Yıldız, M. (2021). Türkiye’de dil öğretiminde Web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik yapılan çalışmaların sistematik incelemesi. *JRES*, 8(2), 418-442. <https://doi.org/10.51725/etad.1011687>
- YEĞİTEK (2020). Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. 70891843-481.05-E.6406175 sayılı, Sanal Sınıf Uygulamaları konulu resmî yazı <https://www.maarifmevzuati.com/wp-content/uploads/2020/04/SANAL-SINIF-UYGULAMALARI-KONULU-YAZI.pdf> Erişim: 25.09.2021
- Yeşilfıdan, S. (2019). *Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Ders Vermekte Olan Öğretim Elemanlarının Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Alternatif Bir Çözüm Olarak E-Mentorluk* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişim sağlandı. (Tez no: 551851)
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S., & Durmuşçelebi, M. (2013). Türkiye’de yabancı dil öğrenme-öğretme problemine ilişkin yapılan çalışmaların derlemesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 31-48.
- Yılmaz Altuntaş, E., Başaran, M., Özeke, B., & Yılmaz, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde üniversite öğrencilerinin yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejilerine ve öğrenme deneyimlerine ilişkin algı düzeyleri. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 8-23.
- Yılmaz, E., Güner, B., Mutlu, H., Doğanay, G., & Yılmaz, D. (2020). *Veli algısına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği*, Palet Yayınları: Konya.

- Yılmaz, G. K. & Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.
<https://doi.org/10.16949/turcomat.75936>
- Yurtbakan, E. & Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977.
<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43780>.
- Yücel, E., Dimici, K., Yıldız, B., & Bümen, N. (2017). Son 15 yılda yayımlanan ilk ve ortaöğretim İngilizce dersi öğretim programları üzerine bir analiz. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(2), 702-737.
- Yütük, T. (2020). Attitudes of English language teachers and practice teachers towards disruptive behaviors regarding classroom implementations. *International Journal of Research in Teacher Education (IJRTE)*. 11(4): 32-54. ISSN: 1308-951X.
- WHO, World Health Organisation. (2020). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020, <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11rova-march-2020>, Erişim: 08.08.2021
- Zhang, D. (2005). Interactive multimedia-based e-learning: A study of effectiveness. *American Journal of Distance Education*, 19(3), 149-162.

EK-1A: Görüşme Formu: Öğretmenler

EK-4 Veri Toplama Araçları – Görüşme Formu

EK-4A: Öğretmenlerin Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimi ile İlgili Görüşleri

Araştırma Konusu

Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Etkililiği

Bu çalışma sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkililiği hakkındaki fikir ve deneyimlerinizi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler akademik anlamda gerçekleştirilecek olan çalışmalara yön verecektir. Sorulara vereceğiniz içten yanıtlar ve katılımınız için teşekkür ediyorum.

Gönül ERGEN

Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

Cinsiyetiniz:

Branşınız:

Mesleki Deneyiminiz:

Çalıştığınız Okul Türü:

1. Sanal sınıflarda yabancı dil öğretimi için kullandığınız uygulamalar nelerdir?
2. Kullandığınız uygulamalar yabancı dil öğretme-öğrenme sürecini nasıl etkilemiştir?
3. Yabancı dil derslerinin uygulamalı kısımlarının (dinleme, konuşma, okuma, yazma) sanal sınıfta verilebilirliği konusunda görüşleriniz nelerdir?
4. Sanal sınıfta yabancı dil öğretimi konusunda kendinizi 'yeterlilik' (teknolojiyi kullanabilme, içerik oluşturma, materyal tasarlama, etkileşimi artırma vb.) bakımından nasıl değerlendirirsiniz?
5. Sanal sınıfta işlenen yabancı dil derslerinin ölçme ve değerlendirme süreçleri nasıl tasarlanmalıdır?
6. Geleneksel sınıf ile kıyaslandığında sanal sınıfta yabancı dil derslerini yürütmenin olumlu-olumsuz yönleri nelerdir?
7. Sanal sınıfta yabancı dil öğretiminin daha etkili ve verimli olması için önerileriniz nelerdir?

EK-1B: Görüşme Formu: Öğrenciler

EK-4 Veri Toplama Araçları – Görüşme Formu

EK-4B: Öğrencilerin Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimi ile İlgili Görüşleri

Araştırma Konusu

Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Etkililiği

Bu çalışma sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkililiği hakkındaki fikir ve deneyimlerinizi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler akademik anlamda gerçekleştirilecek olan çalışmalara yön verecektir. Sorulara vereceğiniz içten yanıtlar ve katılımınız için teşekkür ediyorum.

Gönül ERGEN

Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

Cinsiyetiniz:

Sınıf Seviyeniz:

Okul Türünüz:

1. Sanal sınıfta yürütülen yabancı dil dersleri için kullanılan uygulamalar nelerdir?
2. Kullanılan uygulamalar öğrenme sürecinizi nasıl etkilemiştir?
3. Yabancı dil derslerinin uygulamalı kısımlarının (dinleme, konuşma, okuma, yazma) sanal sınıfta verilebilirliği konusunda görüşleriniz nelerdir?
4. Sanal sınıfta yabancı dil derslerinin öğretimi bağlamında öğrenci yeterlikleri bakımından (derse aktif katılım sağlama, teknoloji okuryazarlığı, etkileşim vb.) kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?
5. Sanal sınıfta işlenen yabancı dil derslerinin ölçme ve değerlendirme süreçleri nasıl tasarlanmalıdır?
6. Geleneksel sınıf ile kıyaslandığında sanal sınıfta yabancı dil derslerinin işlenmesinin olumlu-olumsuz yönleri nelerdir?
7. Sanal sınıfta yabancı dil öğretiminin daha etkili ve verimli olması için önerileriniz nelerdir?

EK-1C: Görüşme Formu: Veliler

EK-4 Veri Toplama Araçları – Görüşme Formu

EK-4C: Velilerin Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimi ile İlgili Görüşleri

Araştırma Konusu

Sanal Sınıflarda Yabancı Dil Öğretiminin Etkililiği

Bu çalışma sanal sınıflarda yabancı dil öğretiminin etkililiği hakkındaki fikir ve deneyimlerinizi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler akademik anlamda gerçekleştirilecek olan çalışmalara yön verecektir. Sorulara vereceğiniz içten yanıtlar ve katılımınız için teşekkür ediyorum.

Gönül ERGEN

Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

Cinsiyetiniz:

Öğrenim Durumunuz:

Öğrencinizin Okul Türü:

Velilere;

1. Öğrencinizin sanal sınıftaki yabancı dil dersleri için kullanılan uygulamalar nelerdir?
2. Kullanılan uygulamalar öğrencinizin öğrenme sürecini nasıl etkilemiştir?
3. Yabancı dil derslerinin uygulamalı kısımlarının (dinleme, konuşma, okuma, yazma) sanal sınıfta verilebilirliği konusunda görüşleriniz nelerdir?
4. Sanal sınıfta yabancı dil derslerinin öğretimi bağlamında öğrenci yeterlikleri bakımından (derse aktif katılım sağlama, teknoloji okuryazarlığı, etkileşim vb.) öğrencinizi nasıl değerlendirirsiniz?
5. Sanal sınıfta işlenen yabancı dil dersleri için öğrencinizin ölçme ve değerlendirme (sınav, başarı değerlendirme vb.) süreci nasıl tasarlanmalıdır?
6. Geleneksel sınıf ile kıyaslandığında sanal sınıfta yabancı dil derslerinin işlenmesinin olumlu-olumsuz yönleri nelerdir?
7. Sanal sınıfta yabancı dil öğretiminin daha etkili ve verimli olması için önerileriniz

EK-2 ETİK KURUL ONAYI

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

13.01.2022

Sayı : E.50532705-302.14.01-1122
Konu : Gönül Ergen Kurul Onayı

İLGİLİ MAKAMA

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Gönül Ergen'in, Doç. Dr. Ertuğ Can danışmanlığında gerçekleştireceği "Sanal Sınıf Ortamında Yabancı Dil Öğretiminin Etkililiğinin İncelenmesi" başlıklı araştırmasının Beşeri Bilimler etik standartlarına uygunluğuna ilişkin Yeditepe Üniversitesi Beşeri ve Sosyal Araştırmalar Etik Kurulu Onayı ekte sunulmuştur.

Gerekli iznin verilmesi hususunu bilgilerinize arz ve rica ederim.

İmza
Prof. Dr. Fatma Yeşim EKİNCİ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: Etik Kurul Onayı.pdf